

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

**GÜNEY KORE DEVLET İNŞASI SÜRECİ:
DIŞ DESTEKLERİN ROLÜ VE SÜRECE ETKİSİ**

Doktora Tezi

Oktay Gökhan BANBAL

Ankara – 2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

**GÜNEY KORE DEVLET İNŞASI SÜRECİ:
DIŞ DESTEKLERİN ROLÜ VE SÜRECE ETKİSİ**

Doktora Tezi

Oktay Gökhan BANBAL

Tez Danışmanı

Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN

Ankara – 2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**GÜNEY KORE DEVLET İNŞASI SÜRECİ:
DIŞ DESTEKLERİN ROLÜ VE SÜRECE ETKİSİ**

DOKTORA TEZİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

- 1- Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN**
- 2- Prof. Dr. Ali Merthan DÜNDAR**
- 3- Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ**
- 4- Prof. Dr. Abdürreşit Celil KARLUK**
- 5- Doç. Dr. Pınar ALTUNDAĞ**

Tez Savunması Tarihi

10 Ocak 2022

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN danışmanlığında hazırladığım “Güney Kore Devlet İnşası Süreci: Dış Desteklerin Rolü ve Sürece Etkisi (Ankara.2022) ” adlı doktora tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Tarih: 28 Aralık 2021

Oktay Gökhan BANBAL

ÖNSÖZ

Modern Kore tarihi, Güney Kore'nin kuruluşundan günümüze kadar olan dönemi ifade etmektedir. Bu dönemde Kore Yarımadası'nda oldukça önemli olaylar meydana gelmiştir. Bu olaylar arasında Kore'nin bölünmesi, Kore Savaşı, askerî darbeler, kalkınma programları ve demokrasi hareketleri gelmektedir. Güney Kore, kuruluş ya da inşa dönemi yıllarını büyük ekonomik sorunlar ve ardından Kore Savaşı'nın yıkımı ile geçirdiyse de günümüzde gelişmiş ülkeler arasında yerini almıştır.

Güney Kore'nin ekonomik olarak refaha ulaşma süreci, ülke içerisinde ve uluslararası akademik alanlarda detaylı bir şekilde incelenip analiz edilen bir konu olmuştur. Kalkınma sürecinin incelenmesinde genellikle Başkan Park Chung Hee döneminin ele alınmış olduğu gözlenmiştir. Ancak Güney Kore devlet inşası süreci bu gelişmelerin başlama noktası olmuştur. Devlet inşa süreci ise dış desteklerin yoğun katkısı ile gerçekleşmiştir.

Bu çalışma, Güney Kore'de devlet inşasını gerçekleştirdiği döneme bir giriş yaptıktan sonra dış desteklerin bu süreçte neler olduklarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Diğer bir deyiş ile dış desteklerin bu süreçteki rolleri ve sürece etkileri belirlenerek Güney Kore'nin kuruluşunda nasıl ve ne gibi etkileri olduğunun açıklanması hedeflenmiştir. Güney Kore inşa sürecinin nasıl bir ortamda gerçekleştiğini ve bu dönemdeki dış destek programları ile dış yardımların neler olduklarını tek bir çalışmada açıklayan bu ender çalışma, umarım Kore çalışmalarına ve bu alanda çalışanlara katkıda bulunur.

Yalnızca tez çalışmam sırasında kalmayıp Korece ve Kore çalışmaları alanındaki eğitim ve öğretim sürem boyunca değerli bilgi ve tecrübelerini aktarmış olan danışmanım Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN'e sonsuz teşekkür ederim. Tezin tüm süreçlerinde yardımlarını ve görüşlerini esirgememiş, engin bakış açısı ile çok değerli katkılarda

bulunmuştur. Danışmanımın ardından altı ayda bir kıymetli yorum ve değerlendirmeleri ile katkılarını sunan Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ ve Doç. Dr. Pınar ALTUNDAĞ’a teşekkürlerimi sunarım. Korea Foundation desteği ile katıldığım 2018 Doktora Öğrencileri için Kore Tarihi Çalıştayı sırasında başta Tae Gyun Park olmak üzere çalışmam konusunda yorumlarını esirgemeyen akademisyen ve dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen doktora öğrencilerine ayrıca teşekkür etmek isterim. Akademik alanda ve bu çalışmanın hazırlanışı sırasında emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım.

Özel olarak ise bu çalışmayı hazırlamada ve hayatımın tüm aşamalarında her zaman yanımda yer alan ve destek olan babam Ekrem ve annem Güzin’e sonsuz şükranlarımı sunarım. Bu çalışma dönemimde hayatımda önemli yere sahip olan kaybettiklerim ve kazandıklarımı özel olarak anmak isterim. Üzerimde emekleri büyük olan anneannem Selminaz Durgut, teyzem Nuray Yaprak ve büyükbabam Hasan Banbal’ın ruhları şad olsun. Anne ve babası Aysun ve Gürkan’a kattıkları kadar benim hayatıma da ayrı renk katıp farklı bakış açısı getiren yeğenlerim Rüzgar ve Nil Lara’ya da uzun ve mutlu bir ömür dilerim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLOLAR.....	vi
ŞEKİLLER.....	viii
KISALTMALAR.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	7
1.2. Araştırmanın Yöntemi ve Deseni	8
1.3. Araştırmada Kullanılan Devlet İnşası Kavramı	8
1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları.....	9
1.5. Araştırma Kaynakları	10
2. TARİHÎ ARKA PLAN: DEVLET İNŞA SÜRECİNDE GÜNEY KORE'DE DURUM.....	13
2.1. Kore Halkının Geleceğinin Tartışıldığı Uluslararası Görüşmeler	15
2.2. Kore'de Amerikan Askerî Yönetimi Dönemi (1945 - 1948).....	23
2.3. Kore Yarımadası'nın Bölünmesi	35
2.4. Rhee Syngman'ın Yeni Kurulan Devletin Başkanlığı için Ön Plana Çıkması	39
2.5. Güney Kore'de Birinci Cumhuriyet: Rhee Syngman Yönetimi.....	44
2.6. Güney Kore'de İkinci Cumhuriyet Dönemi	53

3. GÜNEY KORE'YE YARDIM ULAŞTIRAN DIŞ DESTEKLERİN YAPISI	57
3.1. Güney Kore'ye Ulaştırılan Ekonomik Destekler	68
3.1.1. Resmî Kurumlardan Ulaştırılan Dış Destekler	71
3.1.1.1. İşgal Edilen Bölgelerde Hükümet ve Yardım Programının Organizasyon Yapısı	72
3.1.1.2. Ekonomik İşbirliği İdaresi Programının Organizasyon Yapısı..	76
3.1.1.3. Birleşmiş Milletler Kore'de Sivil Yardım Programının Organizasyon Yapısı	80
3.1.1.4. Birleşmiş Milletler Kore İmar Ajansı Programı Organizasyon Yapısı	84
3.1.1.5. ABD, Dış Operasyonlar İdaresi Programının Organizasyon Yapısı	87
3.1.1.6. 480 Numaralı 1954 yılı Tarımsal Ticaret Kalkındırma ve Destek Kanunu Kapsamında Oluşturulan Programın Organizasyon Yapısı	94
3.1.2. Özel Kuruluşlardan Ulaştırılan Dış Destekler	95
3.1.3. Askerî Birlikler Tarafından Ulaştırılan Dış Destekler	100
4. GÜNEY KORE'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN DIŞ DESTEKLER	106
4.1. Eğitim Alanında Gerçekleştirilen Projeler	108
4.1.1. Bina ve Derslik Onarım ve İnşa Projeleri	112
4.1.2. Eğitimci Yetiştirilmesine Yönelik Projeler	118
4.1.3. Teknik Malzeme Destek Projeleri	123
4.1.3. Teknik Eğitim Projeleri	126
4.1.4. Uluslararası Ortaklık Projeleri	129

4.2. Tarım, Hayvancılık, Balıkçılık ve Ormancılık Alanlarında Gerçekleştirilen Projeler	135
4.2.1. Tarım Alanındaki Projeler	135
4.2.2. Hayvancılık Alanındaki Projeler	138
4.2.3. Balıkçılık Alanındaki Projeler.....	139
4.2.4. Ormancılık Alanındaki Projeler	142
4.3. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Alanında Gerçekleştirilen Projeler	147
4.4. Konut ve İnşaat Alanında Gerçekleştirilen Projeler	153
4.5. Ulaştırma ve İletişim Alanında Gerçekleştirilen Projeler.....	156
4.6. Enerji Alanında Gerçekleştirilen Projeler	160
4.7. Madencilik Alanında Gerçekleştirilen Projeler	162
4.8. Diğer Üretim ve İmalat Alanlarında Gerçekleştirilen Projeler.....	164
5. SONUÇ	175
KAYNAKÇA.....	181
EK 1 – Doğu Asya’da Güney Kore’nin Konumu	203
EK 2 – ABD Dış Yardımı ve Uluslararası Organizasyonların Yardımları.....	204
EK 3 – Haziran 1959, ABD – Kore Proje Faaliyetleri	205
EK 4 – Kore Gönüllü Ajanslar Birliği Üyeleri	206
ÖZET	208
ABSTRACT	209
초록	210

TABLOLAR

Tablo 1 Siyasi Grupların Sınıflandırılması.....	34
Tablo 2 1. Cumhuriyet'in İlk Bakanları Listesi	45
Tablo 3 Toplam Nüfus İçerisindeki Sığınmacı ve Savaş Mültecisi Oranı (31.08.1951)50	
Tablo 4 Toplam Nüfus İçerisindeki Yardıma Muhtaç Kişi Oranı, 1951-1957	51
Tablo 5 Kore'ye Resmî Dış Destekler (1945-61).....	58
Tablo 6 1954-1960 Yılları Güney Kore Finans Kaynaklarına Göre Oranları.....	64
Tablo 7 Dış Yardımların Kore Ekonomisindeki Oranı	65
Tablo 8 Sektörlere Göre Sermaye ve Dış Yardım / Ülke İçi Varlıklar	66
Tablo 9 GARİOA Yardımlarının Yapısı (1945-1949)	74
Tablo 10 GARİOA Yardımı ile OFLC Kredisi Özeti	75
Tablo 11 ECA/SEC Yardımları Yapısı (1949-1953)	79
Tablo 12 ECA Yardımları Yıl ve Alana Göre.....	79
Tablo 13 CRIK - SEC Yardımları (Ekim1950- Nisan 1953 Arası)	81
Tablo 14 CRIK Yardımları Yapısı (1950-1956)	83
Tablo 15 CRIK Yardımları Yıl ve Alan Dağılımı.....	83
Tablo 16 UNKRA Yardımları Yapısı (1951-1959).....	87
Tablo 17 FOA Yardımlarının Yapısal Dağılımı (Ağustos 1953-Haziran 1955).....	89
Tablo 18 ICA Yardımlarının Yapısı (1955-1959).....	90
Tablo 19 PL480 Yardımları Yapısı (1955-1961).....	95
Tablo 20 1954-1960 Yılları Kümülatif AFAK Projeleri (Eylül 1960).....	105
Tablo 21 Eğitim Yardımlarının Yapısı (1953-1959).....	110
Tablo 22 Kore Savaşı'nda Yıkılan ve Hasar Gören Okul Sayısı ve Onarım Durumu	112
Tablo 23 Yükseköğretimde Gerçekleştirilen Teknik ve Ekipman Yardımlarının Oranları.....	114

Tablo 24 Yardım Kuruluşlarına Göre Yükseköğretim Yardımlarının Miktarı	115
Tablo 25 1950 sonrası Kore'ye Eğitim ile İlgili Yardım Programları	127
Tablo 26 Amerikan Hükümeti Eğitim Hareketliliği Dağılımı (1950-1967).....	133
Tablo 27 Sektörlere Göre ICA Yurtdışı Eğitim Programları ve Katılımcı Sayıları (1955-1961)	134
Tablo 28 1955 ile 1959 Yılları Arası Ormancılık Alanına Aktarılan Yabancı Yardım Karşılığı	144
Tablo 29 1953 ile 1959 Yılları Arası UNKRA ve ICA Ormancılık Bütçeleri Dağılımı	145
Tablo 30 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1954~1959 Mali Yılları Proje Durum Özeti, 30.06.1959 İtibari ile Sağlık Alanı	150
Tablo 31 ICA/FOA Tarafından Gerçekleştirilen Ulaştırma ve İletişim Alanındaki Proje Sayıları ve Yıllık Bütçeleri (30.06.1961)	160
Tablo 32 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1954 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)	169
Tablo 33 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1955 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)	170
Tablo 34 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1956 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)	171
Tablo 35 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1957 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)	172
Tablo 36 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1958 ve 1959 Mali Yılları Proje Durum Özeti, (30.06.1959).....	174
Tablo 37 ABD ve BM Destek Programları ve Bu Desteklerin Miktarları	177

ŞEKİLLER

Şekil 1 Organizasyonların Yaptıkları Yardım oranları.....	60
Şekil 2 Yıllara göre yardım oranlarının dağılımı	61
Şekil 3 Kişi başına düşen yıllık yardım oranları 1945-1999	62
Şekil 4 Planlama ve Programlamalarının Kontrol ve Uygulama Sorumlulukları	67
Şekil 5 Kore Cumhuriyeti ve ECA Arasındaki Dış Yardım Mekanizması	78
Şekil 6 1953-1960 yılları arası FOA/ICA Yardımlarının Dağılımı.....	93
Şekil 7 Yardım Malzemeleri ve Fonların Dağılımı	107

KISALTMALAR

ABD	- Amerika Birleşik Devletleri
AFAK	- Amerikan Güçleri Kore Desteği (American Forces Assistance to Korea - 주한미군 군수원호처 /juhanmigun gunsuwonhocheo/)
AID	- Uluslararası Kalkınma Yasası (Act for International Development)
AMGIK	- USAMGIK
BM	- Birleşmiş Milletler
CEB	- Karma Ekonomi Kurulu (Combined Economic Board – 한미합동경제위원회 /hanmihapdonggyeongjewiwonhoe/)
CRIK	- Kore’de Sivil Yardım (Civil Relief in Korea – 한국민간구호계획 / hangukminganguhogyehoek /)
DLF	- Kalkınma Kredisi Fonu (Developmental Loan Fund – 개발차관기금 / gaebalchagwangigeum/)
ECA	- Ekonomik İşbirliği İdaresi (Economic Cooperation Administration – 경제협조기구 [경제협력처] /gyeongjehyeopjogigu [gyeongjehyeopryeokcheo]/)
EROA	- İşgal Edilen Bölgelerde Ekonomik İyileştirme (Economic Rehabilitation in Occupied Areas)
FAA	- Dış Destek Yasası (Foreign Assistance Act)
FOA	- Dış Operasyonlar İdaresi (Foreign Operations Administration – 대외사업처 /daeoesaepcheo/)

GARIOA	- İşgal Edilen Bölgelerde Hükümet ve Yardım (Government and Relief in Occupied Areas – 점령지역 행정구호원조 [점정지구 행정구호원조] /jeomryeongjiyeok haengjeongguhowonjo [jeomjeongjigu haengjeongguhowonjo]/)
GSMH	- Gayri Safi Milli Hâsıla
ICA	- Uluslararası İşbirliği İdaresi (International Cooperation Administration – 국제협조처 /gukjehyeopjocheo/)
KAVA	- Kore Gönüllü Ajanslar Birliği (Korea Association of Voluntary Agencies – 특지원조단체 한국연합회 /teukjiwonjodanchehangugyeonhaphoe/)
KCAACK	- Kore Sivil Destek Komutanlığı (Korean Civil Assistance Command)
MDAA	- Karşılıklı Savunma Desteği Antlaşması (Mutual Defence Assistance Agreement)
MOC	- İnşaat Bakanlığı (Ministry of Construction – 건설부 /geonseolbu/)
MOR	- İmar Bakanlığı (Ministry of Reconstruction – 부흥부 /buheungbu/)
MSA	- Karşılıklı Güvenlik Yasası (Mutual Security Act – 저개발국원조계획 /jeogaebalgugwonjogyehoek/)
OEK	- Ekonomik Koordinasyon Ofisi (Office of Economic Coordinator – 경제조정관실 /gyeongje jojeonggwansil/)
PL480	- 480 No'lu Kanun / 1954 yılı Tarımsal Ticaret Kalkındırma ve Destek Kanunu (Public Law 480 /Agricultural Trade Development and Assistance Act of 1954 – 공법 480 호/ 1954 년 농업무역발전 및 원조법 /gongbeop 480ho/ 1954nyeon nongeopmuyeokbaljeon mit wonjobeop/)

SEC	- Tedarik Ekonomik İşbirliği (Supplies Economic Cooperation – 미육군성물자지원 /miyukgunseongmuljajiwon/)
SKO	- Kore Organizasyonu için Tedarikler (Supplies for Korean Organization)
SNU	- Tedarikler, Birleşmiş Milletler (Supplies, United Nations)
SSCB	- Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
UC	- Birleşik Komutanlık (Unified Command – 연합 사령부 /yeonhap saryeongbu/)
UNCACK	- Kore’de Birleşmiş Devletler Sivil Destek Komutanlığı (United Nations Civil Assistance Command in Korea – 유엔 민간원조사령부 [유엔 한국민사처] / yuenminganwonjosaryeongbu [yuenhangukminsacheo]/)
UNKRA	- Birleşmiş Milletler Kore İmar Ajansı (United Nations Korean Reconstruction Agency – 유엔 한국재건단 /yuenhangukjaegeondan/)
USAFIK	- Kore'deki Birleşik Devletler Ordu Kuvvetleri (United States Army Forces in Korea)
USAID	- Birleşik Devletler Uluslararası Kalkınma Ajansı (United States Agency for International Development)
USAMGIK	- Kore’deki Birleşik Devletler Ordusu Askerî Hükümeti (United States Army Military Government in Korea – 재조선미육군사령부군정청 /jaejeonmiyukgunsaryeongbugunjeongcheong/)
USOM	- Birleşik Devletler Operasyonlar Misyonu (United States Operations Mission – 주한미국경제협조처 /juhanmigukgyeongjehyeopjocheo/)

1. GİRİŞ

Kore, uzun yıllar Asya’da etnik olarak homojen yapıya sahip ender ülkelerden biri olmuştur. Koreliler yüzyıllar boyunca Doğu Asya’nın uç noktalarından biri olan Kore Yarımadası’nda yaşamış ve tarihleri boyunca önemli bir ölçüde homojen bir halk olarak yaşamışlardır. Moğol İstilasası ve vasallığı (1270-1356), Japon İstilasası (1592-98) ile Japon Sömürge Dönemi’ndeki (1910-45) kısa süreli yabancı yerleşimleri dışında Koreliler arasında önemli bir azınlık grup oluşmamıştır. Bu tek etnik kökene sahip olma ve ortak kültürel miras paylaşımı, Korelilerin ortak hedeflere daha kolay odaklanmalarında ve kalkınma için birlikte çalışmalarında önemli etkenlerden biridir. Ancak özellikle 19. yüzyıl sonundan itibaren Kore’deki reform hareketleri, Japonya tarafından zorla dayatılmaya başlamış ve Rus – Japon Savaşı (1904-1905) sonrasında Koreli yetkililer, devletin iç ve dış işlerinde tek başlarına karar alamaz duruma gelmişlerdir (Seth, 2011: 246, 253).

Mason vd. (1989: 59), “The Economic and Social Modernization of the Republic of Korea” adlı eserlerinde kendini milliyetçi olarak tanımlayan çoğu Korelinin Japon Sömürge Dönemi’nin olumsuz yönlerini vurguladığını belirtirken Kore’ye gelen sıradan bir ziyaretçinin, Kore’de Japon etkilerinin 1945 yılı sonrası gelişmeleri şekillendirdiğini kolaylıkla fark edebileceğini söyleyerek Japon mirasının ne derece etkili olduğunu vurgulamıştır. Koreliler, Japon Sömürge Dönemi’nde hayat standardı temel alındığında

Japonlardan geri durumda ve oldukça baskı altında tutulmuş, pek çok ayrımcılığa ve asimilasyona tabi tutulmuş olsa da yeni oluşturulan çok sayıda kurum, kuruluş ve benzeri daha sonraki yıllarda Kore'nin modernleşmesi ve ekonomik açıdan ilerlemesinde katkı sağlamıştır (Banbal, 2015: 115-118).

İkinci Dünya Savaşı sonrası Japon sömürgesi altında yaşamaktan kurtarılan Kore, savaş sonrası şekillenmeye başlayan Soğuk Savaş Dönemi ile kendi kendini yönetme hakkına kavuşamamıştır. Kore, savaşa taraf olan yenik bir ülke gibi iki işgal-yönetim bölgesine ayrılarak dış güçler tarafından yönetilmeye devam edilmiştir. Kore Yarımadası'nın kuzey kısmında *Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği* (SSCB) ve güney kısmında *Amerika Birleşik Devletleri* (ABD), Japonlardan yönetimi teslim almışlardır. Bu geçici yönetimler, Soğuk Savaş koşullarında şekillenerek kuzeyde komünist bir yapılanma ve güneyde demokratik bir yapılanma ile iki ayrı devlet oluşmasına neden olmuştur. Bu durum, Kuzey Kore'nin¹ 25 Haziran 1950 tarihinde gerçekleştirdiği ani bir taarruzla başlayan Kore Savaşı sonrasında kalıcı bir hale dönüşerek yüzyıllardır bir arada yaşayan Kore halkını günümüze kadar ikiye ayırmıştır.

Japon işgalinden kurtuluşunun ardından *Kore'de Amerikan Askerî Yönetimi* (United States Army Military Government in Korea – USAMGIK), Güney Kore'de²

¹ Kuzey Kore ülkenin resmî adı olmamakla birlikte Batı'da genişçe yer tutan bir ifadedir. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ülkenin resmî adıdır. Korece'de ülkenin resmî adı *Joseon Demokratik Halk Cumhuriyeti* (조선민주주의인민공화국 /joseon minjujueui inmingonghwaguk/) olarak ifade edilmektedir.

² Güney Kore, ülkenin resmî adı olmamakla birlikte Batı'da genişçe yer tutan bir ifadedir. Ülkenin resmî adı Kore Cumhuriyeti'dir. Ülkenin Korece resmî adı Büyük Han Cumhuriyeti (대한민국 /daehanminguk/) olurken kısaca Han Ülkesi (한국 /hanguk/)

Birinci Cumhuriyet³ olarak adlandırılan Rhee Syngman Başkanlık Dönemi ve İkinci Cumhuriyet olarak adlandırılan Başkan Rhee Syngman'ın istifası sonrası 1961 Askerî Darbe Yönetimi'ne kadar geçen süre, Güney Kore'nin kuruluş ve devlet inşası dönemi olarak kabul edilebilir. Suh S.-M. (1986: 3), çalışmasında devlet inşası dönemini şu şekilde özetlemiştir: *“zaten az olan sanayi tesislerinin Kore Savaşı'nda yıkılmasının ardından, ülkede sanayi ve diğer pek çok tesisin inşası söz konusu olmuş ve bu nedenle 1953 ve 1961 yılları arasını kapsayan bu döneme Kore'nin yeniden inşası dönemi adı verilebilmektedir”*. Sang-Mok Suh (1986), bu dönemin başlangıcı olarak, Kore Savaşı'nda yerle bir olmuş devletin inşasının başlangıcı olan, 1953 yılını gösterse de bu çalışmada Kore Yarımadası'nın Japonya'dan kurtuluşundan sonra 38. Paralel'in güneyinde kurulan Güney Kore'de 1961 yılında gerçekleşen askerî darbeye kadar olan dönem, devlet inşası kapsamında incelenmiştir. 1961 yılındaki askeri darbe ile yönetime gelen ve 1979 yılındaki suikastına kadar Başkan Park Chung Hee Yönetimi, belirli bir düzeye ulaşmış olan ülkenin kalkınması ve ulusun inşası üzerine odaklanmıştır. Bu sebepten dolayı, bu çalışmada Güney Kore'de devlet inşası sürecinin 1945 ile 1961 yılları arasında olduğu düşünülerek incelenmiştir.

Japon işgalinden kurtulan Kore, ülkenin kuruluş ve kalkınma yıllarında büyük miktarlarda dış yardım almıştır. 1945 ile 1999 yılları arasında 7 milyar kamu kalkınma

şeklindedir. Arşiv belgelerinde ve diğer kaynaklarda aynı bölge için Güney Kore, Kore Cumhuriyeti ve Kore gibi ifadeler kullanılmıştır. Karışıklıktan kaçınmak için bu çalışmada en yaygın kullanılan Güney Kore ifadesi tercih edilmiştir.

³ Güney Kore'de anayasada gerçekleştirilen köklü değişiklikler nedeni ile siyasi tarih Birinci, İkinci, Üçüncü Cumhuriyet gibi terimlerle ifade edilmektedir. Birinci Cumhuriyet 1945-1960 yıllarını kapsarken, İkinci Cumhuriyet 1960-1961 yıllarını kapsamaktadır.

hibesi ve 37 milyar kamu kalkınma kredisi olmak üzere Kore'ye gerçekleştirilen resmî dış desteklerin toplam tutarı güncel oranla 44 milyar ABD doları civarında olmuştur (Lee, K., 2015: 8). Aynı yıllarda gerçekleştirilen resmî kalkınma hibeleri (7 milyar ABD doları), toplam resmî sermaye girişinin yüzde on altılık bir kısmına denk gelmiştir (Lee, K., 2015: 8). Ayrıca Mason ve diğerleri (1989: 165), Güney Kore'nin 1946 ile 1976 yılları arasında toplamda aldığı 15 milyar ABD dolarından fazla dış yardım miktarı ile kişi başına 600 ABD dolarına yakın bir yardım aldığını ve böylesine büyük oranın Güney Vietnam ve İsrail haricinde hiçbir büyük devlete sağlanmadığını vurgulamışlardır. Ülkeye gerçekleştirilen ilk yardımlar ile temel insani ihtiyaçların karşılanması hedeflenirken 1960 yılından sonra yardımlar, ekonomik kalkınma hedefi ile sanayileşme odaklı olmuştur (Lee, K., 2015: 12). Dış desteklerin yıllar içerisinde değişiklik gösteren hedefleri, Kore'deki kuruluş ve kalkınma dönemi ayrımı yapmada ayrı bir etken olmuştur.

Bizhan (2018: 1002), Başkan Rhee Dönemi'nde (1948-1960) gerçekleştirilen yardımların bir sonuca ulaşmadığını ve 1953 yılındaki kişi başına düşen *Gayri Safi Milli Hâsıla*'nın (GSMH) 67 ABD dolarından 1961 yılında sadece 27 ABD doları artarak 90 ABD dolarına ulaştığını belirtmiştir. Bu konuda her ne kadar haklı olsa da bu dönem boyunca ekonomik büyümeden ziyade yıkılan kurum ve kuruluşların onarımı ve yenilerinin inşası gerçekleştirilmiştir. Üç yıl süren bir savaş sonrası endüstrisinin ve halkının büyük bir bölümü harap olmuş bir ülkede düzenli ve istikrarlı işleyen kurumların yeniden oluşturulması bu süreçte gerçekleşmiştir. Bizhan (2018: 1002), verdiği bilgi ile ekonomik yönden bir değerlendirmede bulunmuş, ülkenin kurumlarının büyük bir bölümünün modern bir şekilde inşa edilmesi durumuna vurgu yapmamıştır.

Amerikalı yetkililer, Güney Kore'nin 1950'li yıllardaki ulusal gelir artışına bakarak bu ülkenin ABD yardımları olmaksızın bağımsız olacağından kuşku duymuşlardır (Mason vd., 1989: 40). Burada, Bizhan (2018: 1002) tarafından da belirtildiği gibi bu dönemin değerlendirilmesinin ekonomik kalkınma verilerindeki düşük

oranlar üzerinden yapıldığı görülmüştür. Ancak unutulmamalıdır ki bu dönem kalkınmadan çok devletin tüm alanlarda dış destekler ile birlikte gerçekleştirdiği bir inşa sürecidir. Mason ve diğerleri (1989: 40), ulaştırılan dış desteklerin katkısı ile Güney Kore'nin, 1963 ile 1976 yılları arasında GSMH'sını yıllık %10 oranında arttırmış olduğunu ve nihayetinde 1975 yılında ABD'nin buraya ekonomik destek programını sonlandırdığını açıklamışlardır. Bu durum Güney Kore'ye gerçekleştirilen dış destekler ve bu dış desteklerin verimli olarak kullanılması sonucundaki bir gelişmedir. Ayrıca 1963 ve 1976 yılları arasındaki bu veriler, ülkenin bahsi geçen yıllarda inşa sürecinden kalkınma sürecine girdiğini göstermiştir.

Güney Kore devlet inşa süreci içerisinde dış desteklerin rolü ve sürece etkisi her ne kadar bu çalışma içerisinde araştırılan temel konu olsa da öncelikle Kore Yarımadası'nda yaşananların bilinmesinin yararlı olacağı düşünülmüştür. Devlet inşasından önce, Kore Yarımadası'nın hangi süreçlerden geçerek kurulduğunun anlaşılması süreci anlamada etkili olacaktır. Bu sebeple, İkinci Bölüm'de Güney Kore devlet inşası sırasında ülke içerisinde gerçekleşen çeşitli önemli gelişmeler ele alınmıştır. İkinci Dünya Savaşı devam ederken Kore'nin gelecekteki durumunun tartışıldığı uluslararası görüşmeler ilk olarak incelenmiştir. Uluslararası görüşmelerin incelenmesi Kore Yarımadası'nda kalıcı olan bölünmenin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Sonrasında, geçici olarak Kore Yarımadası'nın güneyinin idaresini Japon güçlerinden alan Amerikan Askerî Hükümeti incelenmiştir. Amerikan Askerî Hükümeti sırasında Kore'nin birleştirilme çabaları ele alınarak Güney Kore'nin resmî ilanına kadar olan süreç, Kore Yarımadası'nın Bölünmesi başlığı altında açıklanmıştır. Güney Kore'nin kurulması sonrasında Güney Kore'nin ilk devlet başkanı olan Rhee Syngman incelenmiş ve devamında Başkan Rhee hükümeti hakkında bilgi verilmiştir. Son olarak Başkan Rhee'nin istifası ile 1961 askerî darbesine kadar olan bir yıllık süreç ele alınarak dönemin genel durumu açıklanmıştır.

Sang Log Kim (1994: 13), özellikle Kore Savaşı ardından 1950’li yılların sonlarında yatırımda ya da büyümede verimli olsun ya da olmasın Güney Kore’deki sermaye oluşumunun temel kaynağının dış yardımlar olduğunu belirterek bu dönemde gerçekleştirilen dış yardımların miktarına genel bir vurgu yapmıştır. Bu nedenle devletin inşa dönemindeki bu dış yardımların yapısının tespit edilmesi, dış yardımların etkisini belirlemede önemli olduğu düşünülmüştür. Üçüncü Bölüm’de Güney Kore’ye inşa sürecinde gerçekleştirilen dış desteklerin hangi kurumlar tarafından, hangi ülkelere, ne kadar oranda ve ana hatları ile nerelere gerçekleştirildiği sorularına yanıt arayarak ortaya çıkan sonuçlar analiz edilmiştir.

Üçüncü Bölüm’de değerlendirilen organizasyon ve kurumlarca projelendirilen dış desteklerin içerikleri, detaylı olarak Dördüncü Bölüm’de incelenmiştir. Öncelikli olarak birinci el kaynaklar olan arşiv belgeleri, sonrasında ise çeşitli kitap, makale ve benzeri ikinci el kaynaklar taranarak 1945 ile 1961 yılları arasında Güney Kore’de gerçekleştirilen dış destek projelerinin neler olduğu tespit edilmiştir. Temel ihtiyaç malzemeleri ve hammadde yardımları hakkında bilgi, Üçüncü Bölüm’de programların ulaştırdıkları desteklerin incelenmesi sırasında genel tablolarda verilmiştir. Dördüncü Bölüm’de incelenen dış destekler, projelendirilen ve kapasite artırılmasını hedefleyen dış destekler olmuştur. İncelenen arşiv belgelerinde bu projeler, 1953 ve 1954 yıllarında ayrıntılı olarak açıklanırken sonraki yıllarda detay bilgi olmaksızın projelerin genel bilgilerinin verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Derlenen bu projelerin içerikleri şu başlıklar altında verilmiştir: eğitim, tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık, sağlık ve sosyal hizmetler, konut ve inşaat, ulaştırma ve iletişim, enerji, madencilik ve diğer üretim ve imalat alanları.

Sonuç Bölümü’nde, araştırma süresince elde edilen bulgular ve gözlemler neticesinde elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Kaynakça Bölümü’nden sonra Ekler Bölümü’nde arşiv belgelerinden elde edilen veriler sunulmuştur. Bu veriler, Doğu

Asya’da Güney Kore’nin konumunu gösteren harita, ABD ve uluslararası yardımların 1945 ile 1961 yılları arasında Kore’ye gerçekleştirdikleri yardım oranları, Haziran 1959 tarihine ait Güney Kore’de uygulamada olan projeleri gösterir harita ve Kore Gönüllü Ajanslar Birliği’nin üyelerini gösteren listeden oluşmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Güney Kore devlet inşası sürecinde dış desteklerin bu süreçteki etkilerini belirlemeye çalışmaktır. Araştırma ile aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- I. Güney Kore’ye 1945 ile 1961 yılları arasında ulaştırılan dış yardım miktarı ne kadar olmuştur?
- II. Güney Kore devlet inşası sürecinde Güney Kore’ye dış destekler yalnızca ABD tarafından mı ulaştırılmıştır?
- III. Güney Kore’deki yardımlar sadece resmî kurumlar tarafından mı gerçekleştirilmiştir?
- IV. Güney Kore’ye ulaştırılan yardımlar sadece temel ihtiyaçların karşılanmasını mı amaçlamıştır?
- V. Dış destekler, yalnızca belirli birkaç alanda mı yoğunlaşmıştır?

Bu çalışma, Türkiye’de çalışılmamış bir konu olarak, Güney Kore’nin kuruluşundaki tarihi süreci kısaca özetlemesi ve bu dönemde ülkeye gerçekleştirilen dış destekler hakkında bilgi vermesi açısından bu alandaki açığı kapatmaktadır. Uluslararası alanda ise 1945 ile 1961 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilen dış desteklerin

kapsamlı bilgilerini içeren tek bir eserin bulunmadığı görülmüştür. Dönemin yapısını inceleyen eserlere bakıldığında, genellikle bunların daha önceden yazılan kaynakları referans aldıkları görülmüştür. Bunun yanında, bu dönemi inceleyen eserlerin tek bir konuya, dış desteklerin yapısına, dış destekleri gerçekleştirilen tek bir organizasyona ya da gerçekleştirilen dış desteklerde belirli alanlara odaklandıkları saptanmıştır. Bu çalışma, çoğunlukla birinci el kaynakların incelenmesi yolu ile Güney Kore inşa sürecinde ülkenin hangi gelişmelerden geçtiğine değinip ekonomik dış desteklerin ulaştırılmasında yer alan tüm programların organizasyon yapıları ve gerçekleştirilen her alandaki dış desteklerin içeriklerini tek bir yerde toplaması açısından uluslararası alanda da önem taşımaktadır.

1.2. Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması, zaman içerisinde sınırlı bir sistemin ya da birden çok sınırlı sistemlerin detaylı olarak incelendiği bir nitel yaklaşımdır (Creswell, 2007: 73). Dolayısı ile Güney Kore’de devlet inşası sürecindeki tarihi arka plan, dış desteklerin yapısı ve içerikleri durum çalışması kapsamında incelenmiştir.

1.3. Araştırmada Kullanılan Devlet İnşası Kavramı

Francis Fukuyama’nın (2015: 17) tanımlamasına göre devlet inşası, yeni idari kurumların oluşturulması ve var olanların güçlendirilmesi anlamına gelmektedir. Berger (2006: 6) ise eserinde ulus inşası ve devlet inşasını “*dışarıdan yönetilen ya da yardım edilen; bağımsız ulus devlet sisteminin evrenselleştirilmesi ve BM’nin oluşturulup*

güçlendirilmesi bağlamında uluslararası olarak tanınmış ulusal toprak üzerinde istikrarlı ve bazen demokratik bir hükümet oluşturma ya da güçlendirme çabası” olarak tanımlamıştır. Mark T. Berger (2006: 6), devlet inşası ve ulus inşasının resmî askerî işgal, karşı gerilla, barışı koruma, ulusal yeniden yapılanma, dış yardım ve ABD, İngiltere, Fransa, NATO, BM veya başka bir uluslararası veya bölgesel örgütün himayesinde istikrar güçlerinin kullanılmasını kapsayabileceğini belirtmiştir. Çeşitli akademisyenlerin açıklamalarında da görüldüğü üzere devlet inşası, çoğu zaman ulus inşası ile birlikte ele alınan bir kavram olmuştur. Hala kavramlar konusunda tartışmalar devam etse de devlet inşası, ülkedeki kurumların düzenlenerek kanun ve yönetmeliklerin oluşturulmasının yanı sıra yeni teknoloji ve yaklaşımlar kullanarak kaynakların verimli bir şekilde kullanımı ve hizmetlerin sağlıklı bir şekilde ulaştırılmasını kapsamaktadır (Fukuyama, 2015). Ayrıca devlet inşası iç güçlerle, dış desteklerle ya da her ikisinin birlikte çalışması ile gerçekleştirilebilmektedir (Fukuyama, 2015). Kısaca devlet inşası, yeni kurulan devletlerin iç ve dış güçler ya da yalnızca biri ile kurumlarının oluşturulması ve güçlendirilmesi anlamına gelmektedir. 1945 yılından sonra ABD’nin, uluslararası modernleşmeye öncülük ettiği ve BM merkezli ulus devlet sisteminin güçlendirilmesi ve evrenselleştirilmesinde kilit rol oynadığı Berger (2006:15) tarafından ifade edilmiştir. ABD liderliğindeki modernleşme projesi ile ulusal kalkınma ve ulus inşası modeli 1960’lı yıllarda zirveye ulaşmıştır (Berger, 2006: 17). İkinci Dünya Savaşı sonrası bağımsızlığına kavuşan ülkelerde devlet inşasının ABD’nin büyük katkıları ile başladığı görülmüştür.

1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu araştırma 1945 ile 1961 yılları arasında Kore’ye gerçekleştirilen ekonomik ve teknik destekleri kapsamaktadır. 1945 yılında Japon İmparatorluğu’nun işgalinden kurtulan Kore Yarımadası’nın güney kesiminde kurulan Amerikan Askeri Yönetimi,

Koreli yetkililer ile birlikte çalışarak yeni devletin inşası için adımlar atmıştır. 1948 yılında Güney Kore'nin resmî olarak ilan edilişi ile Başkan Rhee Dönemi, Birinci Cumhuriyet Dönemi, başlamış ve 1960 yılına kadar devam etmiştir. 1961 yılına kadar yaklaşık bir yıl süren İkinci Cumhuriyet Dönemi ise askerî darbe ile sonlanmıştır. Kore'de devlet kurumları, ekonomik yapı ve sosyal kurumların oluşturulmasında önemli gelişmelere sahne olduğu için araştırma bu dönemi kapsamıştır. 1961 Askerî Darbesi ile Güney Kore kalkınma dönemine geçtiği için diğer yıllar kapsam dışında bırakılmıştır. Araştırma, kamu erişimine açılan ve incelenen arşiv belgeleri ve kaynaklar ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca bu çalışma, ekonomik destekler ile sınırlandırılmış olup askerî destekler kapsam dışında tutulmuştur. Askerî desteklerin kapsam dışında tutulmasının temel sebebi, arşiv belgeleri ve diğer kaynaklarda bu bilgilere ulaşımın kısıtlı olmasıdır.

1.5. Araştırma Kaynakları

Araştırmada özellikle birinci el kaynaklardan yararlanılmıştır. Birinci el kaynaklar, arşiv belgeleri, kanunlar, raporlar ve anlaşmaları kapsamaktadır. İkinci el kaynaklar ise kitap ve makaleleri kapsamaktadır.

Güney Kore'deki devlet inşasında sürece en büyük katkısı olan Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşmiş Milletler olduğu tespit edilince bahsi geçen devlet ve kurumlarının arşiv kayıtları temel araştırma kaynakları olmuştur. Özellikle *Amerikan Arşiv ve Kayıt İdaresi*'nde (National Archives And Records Administration) yer alan “469 Kayıt Grubu: Birleşik Devletler Dış Destek Ajansı Kayıtları, 1942-1963” (Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963) bu dönemde gerçekleştirilen desteklere ait belgeleri organize bir şekilde ele aldığı için incelenen ana kayıt grubu olmuştur.

Oldukça sistematik yapıda olmasından dolayı çevrimiçi arşiv belgelerinin incelenmesi tercih edilmiştir. Çok sayıda ve çeşitli yerlerdeki arşiv belgelerinin detaylı incelemesinde Güney Kore, dış destek, kurum adları ve benzeri anahtar kelime yardımına başvurulmuştur. Güney Kore arşiv belgeleri, Amerika Birleşik Devletleri arşiv belgeleri ve Birleşmiş Milletler arşiv belgelerinde yer alan Kore ile ilgili belgelere erişimde çoğunlukla *Ulusal Kore Tarihi Enstitüsü* (국사편찬위원회 /guksapyeonchanwiwonhoe/) çevrimiçi internet sayfasından yararlanılmıştır. Ulusal Kore Tarihi Enstitüsü'nün bahsi geçen arşivlere uzaktan erişimi sağlaması ve bunları oldukça sistematik olarak gruplandırılması nedeni ile kurumun çevrimiçi veri tabanı tercih edilmiştir. Bunun dışında, Güney Kore'deki çeşitli kurumların arşiv belgelerinden yararlanılmıştır. Bu kurumlar arasında Kore (Merkez) Bankası ve Kore Ulusal Arşivleri yer almaktadır. Ayrıca Birleşmiş Milletler arşivleri, Amerikan Arşivleri ve çeşitli üniversitelerin bünyesinde yer alan arşiv belgeleri taranarak ilgili belgelerden faydalanılmıştır.

Arşiv belgeleri içerisinde 469 Kayıt Grubu: Birleşik Devtler Dış Destek Ajansı Kayıtları, 1942 -1963 ve bu kayıt grubun yer aldığı Ulusal Kore Tarihi Enstitüsü internet sitesinde yer alan kaynaklar Kaynakça Bölümü'nde takip numaraları esas alınarak sunulmuştur. Bu durum arşiv belgelerinin daha kolay takip edilmesinden dolayı tercih edilmiştir. Paragraf içerisinde atıfta bulunulduğunda metni anlamada güçlükler yol açmasından dolayı arşiv belgelerinin büyük bir kısmı ve internet kaynaklarına ait atıf bilgileri dipnot olarak sunulmuş, dipnotta gösterilen bu atıflara ait bilgiler Kaynakça Bölümü'nde detaylı olarak verilmiştir.

Araştırmada yararlanılan II. El Kaynaklar arasında yer alan başlıca tezler şunlardır: Lee, Jin Yi. (1988). 1950 년대 미국의 대한(對韓) 교육원조에 관한 연구 (/1950nyeondae migugui daehan(daehan) gyoyugwonjoe gwanhan yeongu/ 1950li Yıllarda ABD'nin Kore'ye Eğitim Yardımları Üzerine Araştırma) ve Park, Dongmin.

(2016). Free World, Cheap Buildings: U.S. Hegemony and the Origins of Modern Architecture in South Korea, 1953-1960. Araştırmada yararlanılan diğerk II. El Kaynaklar arasında ise Woo, Han Young. (2010). A Review of Korean History Vol.3 Modern/Contemporary Era; Lee, Kye Woo. (2015). The Role of Aid in Korea's Development; Mason, Edward S., vd. (1989). The Economic and Social Modernization of the Republic of Korea ve benzerleri yer almaktadır.

2. TARİHÎ ARKA PLAN: DEVLET İNŞA SÜRECİNDE GÜNEY KORE'DE DURUM

Birleşmiş Milletler tarafından 2018 yılında yayınlanan ülke sınıflandırmaları incelendiğinde, Güney Kore'nin geliştirmekte olan ekonomiler ve kişi başına düşen milli gelir bakımından yüksek gelirli ekonomiler kategorisinde belirtildiği görülmüştür (United Nations, 2018: 142, 144). Güney Kore'nin bu konuma ulaşması geçirdiği çeşitli süreçler neticesinde olmuştur. Başkan Park Chung Hee Dönemi'nde (1961-1979) ekonomik alanda atılan adımlar Güney Kore'nin kalkınmasında önemli bir rol oynamış ve Han Nehri Mucizesi⁴ de denen Güney Kore'nin hızlı bir şekilde kalkınması gerçekleşmiştir. Bu konu, uluslararası akademik camiada en çok çalışılan ve örnek olarak sunulan konulardan biridir. Başkan Park Dönemi'nin yapısı, dinamikleri içerisinde ele alındığında bunun bir nevi kaçınılmaz olduğu da görülmektedir. Japon eğitim sistemi ile yetişen ve Japon ordusunda görev almış olan Başkan Park'ın askerî müdahale ve sonrasında "Yuşin Yasası"⁵ ile otoriter/diktatör bir konuma geçmesinin yanısıra ABD ve Japonya ile daha

⁴ Güney Kore'de kısa sürede gerçekleştirilen hızla kalkınma süreci, Seul şehrinin de içinden geçtiği en önemli nehrinin adından yola çıkılarak Han Nehri Mucizesi olarak adlandırılmaktadır.

⁵ 21 Kasım 1972 tarihinde referandum ile kabul edilen *Yuşin Anayasası*, (유신헌법 /yusinheonbeop/) Devlet Başkanının görev süresini 6 yıla çıkarmış; yasama ve yargı

yakın ve ılımlı ilişkilerden yana olan yapısı ekonomik başarılarında çok büyük kolaylıkların da önünü açmıştır. Özellikle de Vietnam Savaşı'nın ülke ekonomisinin kalkındırılmasındaki yerine vurgu yapmak gerekmektedir. Vietnam Savaşı'na katılan Koreli askerlerin (1964-1973) burada kazanıp ülkelerine gönderdikleri maaşları, ülke GSMH'sinin 1967 yılında %9 ve 1968 yılında %7,2 gibi bir oranına tekabül etmiştir (Park T., 2015: 225). Vietnam Savaşı sırasında ABD ihtiyaçlarının önemli bir bölümü Güney Kore'den ithal edilen ürünlerle gerçekleştirilmiş ve Kore'deki ihracata dayalı ekonomi bir açıdan desteklenmiştir. Buna ek olarak da Güney Vietnam'da altyapı inşasında çok sayıda Koreli mühendis ve Koreli firma yer almıştır. Vietnam Savaşı sonrasında da Koreli firmalar diğer ülkelerde ayrıcalıklı olarak kontratlara imza atmışlardır. Ayrıca Başkan Park yönetimi, üç yıl süren savaş sonrası her yeri yıkılmış bir ülke değil, belirli bir seviyeye gelmiş ve artık açlıkla mücadele etmeyen ekonomik atılımlar yapma noktasına gelmiş bir ülkenin başına geçmiştir. 1971 tarihinde uygulamaya geçen *Yeni Köy Hareketi* (새마을 운동 /saemaeul undong/) tarım alanlarındaki sorunları ortadan kaldırmak için başlatılıp sonradan kırsal alan ve şehir ayrımı olmaksızın yerel kalkınma hareketi olarak başladıysa da o zamanlarda daha iyi şartlarda yaşayan Kuzey Kore ile rekabet için de başlatılmıştır (Seo, J., 2016: 372). Ancak özellikle Başkan Rhee Dönemi'nde başlayan, başta eğitim alanında ve sonrasında diğer kurumlarda gerçekleştirilen modernleşme hareketinin getirdiği tecrübe, sonraki yıllarda Başkan Park Chung Hee yönetiminde etkili projelerin uygulanmasını hazırlayarak hızlı kalkınmayı ve bunun beraberinde refahı beraberinde getirdiği unutulmamalıdır. Bu bölümde, pek çok araştırmaya konu olan Güney Kore'nin kalkınma dönemine geçmeden hemen öncesinde yer alan inşa dönemdeki tarihî arka plan incelenmiştir. Bu dönemin incelenmesi kalkınma sürecine

organlarını da Devlet Başkanı'nda toplayan anti-demokratik bir anayasa olmuştur (Kim S. , 1997: 316).

geçen Başkan Park dönemini anlamakta bir boşluğu doldurmasının yanı sıra dış yardımların hangi ortamda ulaştırıldığına anlaşılmaması için de önemlidir.

2.1. Kore Halkının Geleceğinin Tartışıldığı Uluslararası Görüşmeler

Kore halkı, 1910 yılında Japonya İmparatorluğu'nun Kore'yi ilhak etmesinden 1945 yılında Japon güçlerinin Kore'den ayrılışına kadar, yaklaşık 35 yıllık süre boyunca, yoğun bir Japon asimilasyonuna maruz kalmıştır. Bunun yanında, Kore halkının geleceği uzun yıllar boyunca uluslararası arenada göz ardı edilen konulardan biri olmuştur. İkinci Dünya Savaşı süresince başta Birinci Kahire, Tahran, Yalta ve Potsdam konferansları olmak üzere gerçekleştirilen pek çok görüşmede Mihver Devletlerin, Müttefik Devletler tarafından nasıl teslim alınacağı ve sonrasında nasıl bir yapılanma ile yönetileceği konuşulmuştur⁶. Bu görüşmelerde ele alınan konulardan biri de olası Japon teslimiyeti sonrası Kore halkının geleceği olmuştur. Bu bölümde, uluslararası görüşmelerde Kore'nin geleceğinin nasıl değerlendirildiği incelenmiştir.

Japonya'nın 7 Aralık 1941 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'ne ait Oahu Adasındaki Pearl Harbour'da bulunan Amerikan Deniz Kuvvetleri ve Ordusuna ait güçlere saldırısı sonrası 8 Aralık 1941 tarihli konuşmasında Başkan Roosevelt, yapılan saldırıyı kınamış ve Kongre'nin Japonya ile savaş haline geçildiğini ilan etmesini istemiştir⁷. Amerika Birleşik Devletleri, bu ani saldırı sonrasında tarafsız olduğu İkinci Dünya Savaşı'na bizzat müdahil olmuştur. Bu tarihten sonra ABD güçleri, dünyanın

⁶ 1937–1945: Diplomacy and the Road to Another War

⁷ Roosevelt, F. D. (1941)

çeşitli bölgelerinde Mihver Devletler ile savaşırken bir yandan da ABD liderleri, savaşın gidişatı ve sonrasının konuşulması amacı ile çeşitli ülke liderleri ile bir araya gelmiştir.

Uluslararası görüşmelerden Birinci Kahire Konferansı⁸ ya da Sextant olarak bilinen konferans, Kore'nin geleceği konusunun tartışıldığı görüşmelerden ilkidir. 22 Kasım 1943 tarihinde başlayıp ABD Başkanı Franklin Roosevelt, Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill ve Çin Cumhuriyeti Başkanı Chiang Kai-shek'in katılımları ile gerçekleşen Kahire Konferansı'nda Japonya'nın geleceği konuşulmuş ve 1 Aralık 1943 tarihinde görüşmelerin ortak kararları, Kahire Bildirisi'nde açıklanmıştır⁹. Bu konferans ile savaş sonrası Japonya'nın ve Japonya'nın işgal ettiği bölgelerin geleceği hakkında genel bir karara varılmıştır. Jung B. (2014: 309), eserinde Herbert Feis'in Kahire Bildirisi'ni Rus, Çinli ve İngiliz yetkililer tarafından dolaylı olarak kabul ettiği bir Amerikan girişimi olarak tanımladığını aktarmıştır. II. Dünya Savaşı sonrasında Japonya'nın geleceğinin, bu bildiride Amerikan siyasi görüşü doğrultusunda hazırlanmış olduğu ve toplantıya katılan ülke yetkililerinin bu görüşü onaylamış oldukları vurgulanmıştır. Ayrıca yine Jung B. (2014: 309), Gu Daeyeol'dan alıntı yaparak Kahire Bildirisi'ndeki Korelilerin bağımsızlığı hükmünün ilk olarak ABD'nin kapsamlı savaş planının bildirisi ve sonrasında Kore Yarımadası'nda Müttefik Devletler'in çıkarları doğrultusunda ortak politikalarının bir parçası olarak yer aldığını açıklamıştır. Yani Korelilerin geleceği öncelikle Amerikalılar ve ittifaklarının çıkarları doğrultusunda önem arz ettiği için Kore konusuna değinilmiştir. Konferans sonrasında yayınlanan bildiride Kore'ye şu şekilde yer verilmiştir:

“... The aforesaid three great powers, mindful of the enslavement of the people of Korea, are determined that in due course Korea shall become

⁸ Buradan sonra sadece Kahire Konferansı olarak ifade edilmiştir.

⁹ Cairo Communiqué, December 1, 1943

free and independent.” (Kore halkının esaretinin bilincinde olan bahsi geçen üç büyük güç, vakti geldiğinde Kore’nin özgür ve bağımsız olacağı konusunda karara varmıştır.)¹⁰

Dönemin büyük güçleri tarafından gerçekleştirilen Kahire Konferansı’nda Kore halkının mağduriyetine atıfta bulunularak geleceği hakkında yorum yapıldığı görülmüştür. Alınan karar, her ne kadar özgür ve bağımsız bir Kore’nin oluşturulması açısından gelişme kaydeden bir durumken Kahire Bildirisi’nde yer alan, yukarıdaki açıklamada belirtilen “vakti geldiğinde” ibaresi açık olmamıştır. Bu ibareden, Kore konusunun ilerleyen yıllarda tartışılarak karar verilecek bir durum olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Kahire Bildirisi dışında Kahire ve Tahran Konferansları toplantı tutanakları incelendiğinde Kore’nin geleceği hakkında bir görüşmenin bulunmadığı sadece Japonlardan geri alınması konusu ile ilgili olarak iki yerde bahsi geçtiği görülmüştür¹¹. Ancak Jung B., (2014: 310) Kore konusunun özellikle Başkan Roosevelt ve Chiang Kai-shek ile 23 Kasım 1943 tarihinde bir akşam yemeği sırasında konuşulduğunu ancak buradaki konuşmaların Amerikan resmî tutanaklarına dâhil edilmediğini söylemiştir. Kore konusunun görüşüldüğü, bahsi geçen görüşmeye ait tutanaklar daha sonradan 1957 yılında Çin Cumhuriyeti arşivlerinden alınarak Amerikan resmî kaynaklarına eklenmiştir (Jung B. , 2014: 311, ¹²). Bu durum özellikle Kore konusunun İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirilen konferans tutanak ve bildirilerinde neden fazla yer almadığını özetlemektedir. Batılı güçler tarafından Kore konusu, Japonya ve Almanya’ya karşı yürütülen savaşın yanında yeterince önem görmemiştir. Genel olarak, Kore Yarımadası,

¹⁰ Office of the Combined Chiefs of Staff, O. (Dü.). (1943)

¹¹ A.g.e.

¹² Document 258 – Editorial Note

Japonya'nın sömürgesinde olan Japon toprakları arasında sayılmış ve buranın Japonlardan arındırılması konusunda çeşitli tutanaklarda bahsi geçmiştir.

Ana konferans gündemlerinden uzak olsa da Kore konusu büyük konferanslarda (Kahire, Tahran, Yalta, Potsdam ve Moskova Konferansları) gayri resmî olarak görüşlmeye devam etmiştir (Gökmen, 2008: 45). Her ne kadar resmî bildirilerde yer almasa da 12 Ocak 1944 tarihinde Pasifik Savaş Konseyi'ne yaptığı konuşmasında Başkan Roosevelt, Korelilerin bağımsız bir hükümeti sürdürebilecek yeteneğe sahip olmadığı ve 40 yıllık bir vesayete tabi olmaları gerektiği konularında Stalin'in özellikle hemfikir olduğunu aktarmıştır¹³. Tahran Konferansı'nda (28 Kasım – 1 Aralık 1943) SSCB lideri Josef Stalin ile görüşen ABD Başkanı Roosevelt'in yeni kurulacak ülkelerin tam bağımsızlıklarını elde etmeden önce kendi himayelerinde çıraklık döneminin gerektiğini önerdiğini ve Mareşal Stalin'in de bu görüşü kabul ettiği yukarıdaki konuşmadan anlaşılmaktadır. Bu kapsamda Kahire Bildirisi'nde vakti gelince ifadesi ile belirtilen zaman dilimine az da olsa açıklık getirilmiştir. Fakat Başkan Roossvelt'in sarf ettiği cümleleri aktaran tutanağın sonundaki dipnotta Kahire ve Tahran Konferansları anlaşmaları içerisinde “40 yıllık bir vesayet” ifadesine rastlanmamıştır¹⁴.

Yalta Konferansı, Kahire (1943) ve Tahran (1943) Konferansları sonrasında 4 ile 11 Şubat 1945 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Konferansta Kore sorunu da yer almıştır. Kore konusunun yer aldığı belgelerden biri Kore'nin Japonlardan geri alınması ve diğeri gelecekteki yönetimi üzerinedir. Açıklanan öneriler içerisinde Kore'nin işgalinin tek bir Müttefik güç tarafından gerçekleştirilmesi siyasi sorunlara yol açabileceği yer almıştır¹⁵. Çin ve Sovyetler Birliği'nin Kore'ye sınırı olması ve Kore'nin

¹³ Document 545 - Minutes of a Meeting of the Pacific War Council SECRET, 1961

¹⁴ A.g.e.

¹⁵ Document 244 - Briefing Book Paper, 1955

işgali ile yönetimi konusunda birbirlerinin bölgelerinde oluşabilecek nüfuz çıkarı endişelerinden bahsedilerek savaş sonrasında Kore'nin tek bir bütün olarak yönetilmesi ve ABD'nin bölgede emperyalist bir güdüsü bulunmamasından dolayı müdahil olmasının uygun olacağı ayrıca aynı arşiv belgesinde belirtilmiştir¹⁶. Böylece Kore'nin geleceğinin nasıl olacağı ana hatları ile şekillenmeye başlamıştır. Henüz savaş sonuçlanmadan gerçekleştirilen bu planlar, Kore'nin ayrı güçler altında kontrol birimlerine ayrılmaksızın ortak güçler tarafından tek bir yönetim altında yönetilmesini içermiştir. Ayrıca Başkan Roosevelt, Filipinler'deki Amerikan deneyimini örnek göstermiştir. Başkan Roosevelt, ABD'nin tek vasilik örneği olan Filipinler'de, halkın kendi kendini yönetebilmesinin elli yıllık bir süreyi bulduğunu, dolayısı ile Kore için de gerekli sürenin 20 ile 30 yıl olduğunu belirtmiştir¹⁷.

Yalta Konferansı sonrasında 17 Temmuz ile 2 Ağustos 1945 tarihleri arasında gerçekleştirilen Potsdam Konferansında Kore sorunu bir kez daha ele alınan konular içerisinde yer almıştır. Kore konusu, ilk olarak konferans öncesinde Başkan Roosevelt'in görevlendirdiği Harry Hopkins'in Moskova'da gerçekleştirdiği görüşmelerde yer almıştır. 28 Mayıs 1945 tarihinde Stalin, Hopkins ve diğer yetkililerin yer aldığı toplantıda Hopkins, Yalta Konferansı'nda Kore'de ABD, SSCB, Birleşik Krallık ve Çin himayesinde en az 5 ile 10 yıl arasında belirsiz bir süre boyunca vasilikte anlaşıldığını söylemiştir¹⁸. Taraflar her ne kadar vasilik konusunda uzlaştılar da süre konusunun henüz kesinliğe kavuşturulmadığı görülmüştür. Potsdam Konferansı görüşmeleri, 22 Temmuz 1945 saat 17 Toplantısı tutanaklarının sonunda yer alan Stimson'un notuna göre Elçi

¹⁶ A.g.e.

¹⁷ Document 390 - Bohlen Minutes, 1955

¹⁸ Document 26 - No. 26 Memorandum by the Assistant to the Secretary of State (Bohlen), 1960

Harriman, Stalin ile bir gün önceki görüşmesinde Stalin'in Kore'de vasilik için bir an önce karar alınması konusunda ısrarcı olduğunu iletmiştir¹⁹. Aynı belgede Hong Kong ve Hindînin konularında İngiliz ve Fransız yetkililerin vasiliğe karşı olduğunu belirten Stimson, kendi düşüncesi olarak bu şekilde olması durumunda Rus yetkililerin de Kore'de bir vasilikten vazgeçerek sadece kendi kontrollerini talep edebileceklerini söylemiştir²⁰. Yukarıda bahsi geçen konuya her ne kadar resmî bildiride yer verilmemişse de aslında toplantılar sırasında tarafların genel tutumlarının yorumlaması açısından önemlidir. Daha önceki toplantılarda dört büyük güç, Kore'nin vasiliği konusunda uzlaşmış görünürken yeni gelişmeler ışığında bu konunun kolaylıkla değişebileceği anlaşılmaktadır. Toplantılarda alınan kararlar içerisinde Kore konusu ikinci olarak Japon Denizi (Doğu Denizi) bölgesinde Sovyetler Birliği ve Birleşik Devletler hava ve deniz kuvvetlerinin görev bölgelerinin belirlenmesi sırasında geçmiştir²¹. Bu bilgi, Kore Yarımadası'nın ele alındığı diğer bir resmî belge olmasına karşılık bu toplantıda detaylı bir görüşmenin gerçekleşmediği görülmüştür.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonlanması, Japonya'nın teslim oluşunun hemen öncesinde gerçekleştirilen "Potsdam Konferansı" (1945), Kore konusunda net olmamıştır. ABD tarafından atılan iki atom bombası sonrası ani bir şekilde teslimiyetini bildiren Japonya'nın işgal ettiği bölgelerin geçici ve kalıcı olarak ele alınması ancak savaş sonrasında kesinleşmiştir. Bu bilgi de Japonya'nın teslimiyetini alan General MacArthur tarafından yayınlanan genelgede belirtilmiştir. Bu genelge ile *"tüm Japon kuvvetleri, Kore'nin 38. Paralelin kuzeyinde Doğu Asya'daki Sovyet güçlerine, 38. Paralelin*

¹⁹ Unnumbered document following Document 710 (#65) - Thompson Minutes, 1960

²⁰ A.g.e.

²¹ Unnumbered document following Document 710 (#116) - Joint Chiefs of Staff Minutes, 1960

güneyinde ise Pasifik'teki ABD Ordu Kuvvetlerine teslim olacaktır” şeklinde Kore'nin geçici paylaşımı yapılmıştır²². Böylece uzun yıllar tek bir bütün olarak yaşıyan Kore halkının birbirinden ayrılmasında bu genelge ilk adımı atmıştır.

Japon güçlerinden teslim alınan Kore Yarımadası, Amerikan ve Sovyetler Birliği güçleri tarafından iki bölgeye ayrılarak bahsi geçen devletlerin askerî yönetimine girmiştir. Kuzey'de komünist ve sosyalist bir yapılanma söz konusu iken güneyde Amerikan Askerî Hükümeti kurularak tüm yönetim Koreli danışmanlar yardımı ile doğrudan Amerikalılarda olmuştur. İki ayrı bölge ile yönetilmeye başlanan Kore'nin geleceğinin konuşulduğu; geçici Kore hükümeti oluşturulması için görüş alışverişi yapıldığı Moskova Konferansı (1945)²³, 16 Aralık ile 27 Aralık 1945 tarihleri arasında gerçekleşmiştir (Gökmen, 2008: 52). Gerçekleştirilen görüşmelerde SSCB ve ABD askerî güçleri tarafından idare edilen Kore'nin geleceği ele alınmıştır. 17 Aralık 1945 tarihinde gerçekleştirilen İkinci Resmî Oturum tutanaklarında İkinci Ek olarak Dışişleri Bakanları Moskova Konferansı için ABD Delegasyonunun Bildirisi'ne yer verilmiş ve bu bildiride görüşülen konularda ABD bakış açısını yansıtmıştır. Her ne kadar Kore'nin bölünmesi askerî çatışmalar öncesinde operasyonları kolaylaştırmak için alınan bir karar olsa da açıkça bu durumun Kore'de ortak yönetime bir engel olduğu belirtilirken iki askerî

²² Document 389 - Directive by President Truman to the Supreme Commander for the Allied Powers in Japan (MacArthur), 1969

²³ Bu konferans ayrıca *Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Dış İşleri Bakanları Ara Toplantısı* (Interim Meeting of Foreign Ministers of the United States, The United Kingdom, and The Union of Soviet Socialist Republics) ya da kısaca *Moskova Dış İşleri Bakanları Konferansı* (Moscow Conference of Foreign Ministers) olarak adlandırılmaktadır.

yönetim arasında bir iletişim ve koordine olmadığı söylenmiştir²⁴. 15 Ağustos 1945 tarihinde Japonya'nın teslim olduğunu açıklamasından yaklaşık dört ay geçmesine rağmen Kore halkını ve toprağını ikiye ayıran bölgedeki bu iki büyük güç temsilcilerinin birbirileri ile iletişime geçemedikleri anlaşılmaktadır. Moskova'da gerçekleştirilen bu konferans, İkinci Dünya Savaşı esnasında Kore'nin görüşüldüğü uluslararası konferans kararlarına sadık kalınarak Kore'de ortak bir yönetim ve bunun sonrasında Kore'nin bağımsızlığı için ortak çalışma yoluna gidilmesini amaçlamıştır. Taraflar arasında gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda alınan ortak kararlar 27 Aralık 1945 tarihinde Moskova Dış İşleri Bakanları Konferansı Bildirisi ile yayınlanmıştır²⁵. Alınan kararlar arasında geçici Kore hükümetini desteklemek amacı ile Kore'de yer alan ABD ve SSCB yönetimindeki temsilcilerden oluşan bir ortak konsey kurulması yer almıştır²⁶. Demokratik bir hükümet kurulmasına yardımcı olacak ABD ve SSCB Ortak Komisyonu iki hafta içinde toplanarak sorunların çözümü için çalışılacağı ve 5 yıllık bir süre ile ABD, SSCB, İngiltere (Birleşik Krallık) ve Çin'den oluşan dört ülkenin garantörlüğü tüm dünyaya bu bildiri ile duyurulmuştur (Gökmen, 2008: 56). Böylece Kore Yarımadası'na geldiklerinden itibaren resmî bir iletişimleri bulunmayan ve ortak çalışma girişimleri olmayan iki askerî hükümetin ortaklaşa çalışarak bağımsız ve birleşik bir Kore için desteklerini sunmaları planlanmıştır. Ortak Konsey'in, Kore demokratik partileri ve sosyal organizasyonlarına danışarak önerilerini hazırlaması ve Ortak Konsey'de yer alan her iki hükümetin son kararlarını hazırlamadan önce değerlendirmelerini ABD, SSCB,

²⁴ Document 233 - United States Delegation Minutes, Second Formal Session, Conference of Foreign Ministers, Spiridonovka, Moscow, December 17, 1945, 4 p.m.

²⁵ A.g.e.

²⁶ Document 268 - The Ambassador in the Soviet Union (Harriman) to the Acting Secretary of State

Birleşik Krallık ve Çin hükümetlerinin görüşlerine sunmaları kararlaştırılmıştır²⁷. Yukarıda sayılan dört hükümet ve oluşturulacak Geçici Kore Hükümeti'ne danışılarak 5 yıla kadar “*Kore’de dört güçlü vasilik anlaşması*” (agreement concerning a four-power trusteeship of Korea) üzerinde çalışılması ve her iki bölgeyi de ilgilendiren acil konuları görüşmek üzere Kore’deki ABD ve SSCB yönetim temsilcilerinin iki hafta içerisinde toplanacağı açıklanmıştır²⁸. Böylece öncelikle acil sorunlar olmak üzere iki askerî hükümet temsilcileri bir araya gelmesi planlanmıştır. Ardından da beş yıla kadar Kore’de vasilik sisteminin oluşturulması gerek demokratik Kore grupları aracılığı gerekse müdahil olması beklenen ülkeler aracılığı ile tartışılarak ortak karara varılması amaçlanmıştır.

2.2. Kore’de Amerikan Askerî Yönetimi Dönemi (1945 - 1948)

Amerikan Askerî Yönetimi’nin Kore’deki amacı Amerikan Güçleri Tarafından *İşgal Edilen Kore’deki Bölgelerdeki Sivil İşlerin Yönetimi İçin Pasifik Amerikan Ordusu Komutanı İçin Temel İlk Yönerge’de* (Basic Initial Directive to the Commander in Chief, U.S. Army Forces, Pacific, for the Administration of Civil Affairs in Those Areas of Korea Occupied by U.S. Force) belirtilmiştir²⁹. Bu yönergeye göre Kore’nin Amerika tarafından idare edilen kesiminde uygulanacak politikalar açıklanmıştır. Açıklanan yönerge, Kahire ve Potsdam Konferanslarında alınan kararlara uygun olarak işgal

²⁷ A.g.e.

²⁸ A.g.e.

²⁹ Document 792: Basic Initial Directive to the Commander in Chief, U.S. Army Forces, Pacific, for the Administration of Civil Affairs in Those Areas of Korea Occupied by U.S. Forces. (1969)

altındaki Kore'nin teslim alınması ve vakti gelene kadar idare edilmesini içermektedir³⁰. Bu yönerge tamamen Kahire ve Potsdam Konferanslarına atıflar yaparak ortak olarak alınan kararlara uyulmasını ve gerektiğinde Sovyetler ile iş birliğine gidilmesini de içermesi bakımından önemlidir. Bu yönergede ayrıca yönetimin en kısa zamanda Japon yetkililerin ve Japonya ile iş birliğine giden Korelilerin değiştirilmesi, yetkin birileri bulunamadığı durumlarda ise kontrollü bir biçimde işbirliğine gitmiş kişilerin geçici olarak görevde tutulacağı belirtilmiştir³¹. Bu amaçla ülkenin devam ve refahını sağlamak üzere temel adımlar atılırken Japon bağımlılığından arındırılma ve bağımsız olma yönünde tamamlayıcı unsurlar planlanmıştır.

Kore Yarımadası, 1945 yılında Japonya'dan kurtulduğunda halk büyük bir oranda yoksul durumdaydı. II Dünya Savaşı sonrasında 38. Paralel sınır alınarak Kore Yarımadası'nın kuzeyinde Sovyetler Birliği ve güneyinde Birleşik Devletler tarafından yönetilen iki ayrı bölgeye bölünmesi beraberinde daha büyük ekonomik sorunlara yol açmıştır. Kore Yarımadası'nın geneline bakıldığında tarımın %63 ve ağır sanayinin %24 oranı ile hafif sanayinin çoğunluğu güneyde kalırken neredeyse elektrik üretiminin tamamı ve kimyasal gübre üretiminin tamamı kuzeyde kalmıştır (Nahm, 2004: 351). Japon Sömürge Dönemi'nde Japonya'nın Mançurya ve Çin'e yayılma politikasını ve Japon ekonomisini desteklemek için kurulan sanayi ve üretim alt yapısı daha çok Kore Yarımadası'nın kuzeyinde kurulmuştur. Kore Yarımadası'nın bölünmesi, güneydeki halkın kuzeyde kalan sanayi ve enerji kaynaklarına ulaşımını engellemiştir. Sanayide elektrikten yoksun ve tarımda gübre katkısından yoksun olan Kore'nin güneyinde kıtlık ve ekonomik sıkıntılar büyük boyutlara ulaşmıştır. Japonya'nın teslim olmasından sonra Kore'de görev alan yaklaşık 70 bin Japon yönetici hızla Kore'den ayrılmış ve 1946

³⁰ A.g.e.

³¹ A.g.e.

baharında tamamı ülkesine geri dönmüştür (Mason vd, 1989: 41). Kore Yarımadası'nın kuzeyinden iletilen hammaddenin kesilmesi (Nahm, 2004: 351), Kore'deki pek çok endüstriyel kuruluş ve işletmenin sahibi olan Japonların³² geri dönmesi de üretimde büyük sıkıntılara yol açmıştır. Ayrıca son dönemlerinde Japon yetkililerin büyük miktarda karşılıksız para basması ve bu yönelimin daha sonra da devam ettirilmesi enflasyonu hızla arttırmıştır (Nahm, 2004: 352). Sıralanan sebepler ekonomik buhranın daha da artmasına sebep olmuştur. Kötü olan ekonomik duruma ek olarak güneyde henüz siyasi bir görüş birliği oluşmadan liderlik yarışına gidilmesi de ayrıca sorunlara neden olmuştur.

Amerikalıların ilk ulaştıkları zamanlarda Seul dışındaki bölgelerdeki siyasi durumu anlamak için bu dönemde tutulan raporlar oldukça yararlıdır. Örneğin 11 Aralık 1945 tarihli rapora³³ göre Chungcheongnam Eyaleti'ndeki (Seul'ün güneyinde orta-batıda yer alan eyalet) durum aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

“27. Askerî Hükümeti ekibi Chungcheongnam-do eyaletinin yönetim merkezi olan Daejeon'a 21 Ekim 1945 tarihinde ulaştı. ...Bölgede yer alan partiler içerisinde en aktif durumda olanlar komünist ağırlıklıydı. Askerî Hükümetin burada karşılaştığı ilk sorunlar içerisinde bölgedeki bazı komünist grupların keyfi hareketleriydi. Bu gruplar kendilerine karşı çıkanları tehdit ederek, onlara zarar vererek eyaletteki pek çok kasabada idari ve polis teşkilatının kontrolünü ele geçirmiş bulunmaktadır. ...Şehirdeki tek gazete komünistler tarafından kontrol edilen 'Taejon Sun-Times' idi. Bu gazete komünistler tarafından yönetilmekte ve halk tarafından bir komünist organ olarak görülmekteydi. Gazetenin İşçi Komitesi, hisse paydaşlarına ya da Eyalet Askerî Valisi'ne danışmadan 1 Kasım 1945 tarihinde

³² AUS014_35_00C0165: 269

³³ 군정의 역사 (/gunjeongui yeoksa/ Military Government History)

gazetenin adını “People’s Daily” (Halkın Gazetesi) olarak değiştirmiş ve bu adla bastılar. İşçi Komitesi, eyaletteki önde gelen komünist gruplarla işbirliği içerisinde bulunmaktaydı. Komitenin bu hareketinden sorumlu olan kişiler uzaklaştırıldı ve gazetenin basımı 2 Kasım 1945 tarihinde durduruldu. 10 Kasım 1945 tarihinde hisse paydaşları ile yapılan toplantıda Askerî Vali tarafından uygun görölen üç Koreli yönetiminde gazetenin yeniden basımına karar verildi ve 13 Kasım tarihinde eski adı olan ‘Taejon Sun-Times’ adı ile basılmasına izin verildi.”

Yukarıda yer alan alıntıya bakıldığında Amerikalıların Kore’ye ulaştıklarında bölgenin oldukça yoğun bir şekilde komünizm etkisi altında olduğu görölmektedir. Bu bir açıdan Japon Sömürge Dönemi’nde başlayan proletaryan akım ve sonrasında Sovyetlerden etkilenen sosyalist kesimin tek güçlü ve örgütlü grup olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer açıdan ise demokratik, Batı tarzı bir yönetimi savunanların Kore dışından ve bireysel olarak yaptıkları özgürlük mücadelesinin Japon baskısı nedeniyle ülke içerisinde örgütlenememesinden kaynaklanmaktadır. Bir sonraki raporda³⁴ ise Cumhuriyetçi Halk Komitesi’nin zayıfladığını yani Taejon’daki siyasi yapıda değişikliğin yaşandığını belirterek en önemli olayın Kuzey’den gelen sığınmacılar arasında kendilerine Kuzey Birliği diyen grubun belediye binasını basarak yeterli barınma ihtiyacı isteğinde bulunması olarak bildirilmiştir. Adı geöen Kuzey Grubu daha sonra milliyetçi akım içerisinde kendine kuvvetli bir yer edinecektir. Böylelikle komünist ve sol gruplara karşı yapılanmaların yavaş da olsa örgütlendiği görölmüştür.

Amerikan işgal yöneticilerinin belirttiği üç ana hedef olarak sayılanlar: Kahire (1943) ve Potsdam (1945) Konferanslarında verilen özgür ve bağımsız Kore’nin oluşturulması için verilen sözleri yerine getirmek; Asya’daki istikrarın bir unsuru olarak

³⁴ 군정의 역사 월간보고서 (/gunjeongui yeoksa wolganbogoseo/ Monthly MG History Report)

Kore'yi yeterince güçlendirmek ve diğer Asya ülkelerinin görmesi ve imrenmesi için yeni Cumhuriyeti demokrasinin iyi bir örneği olarak geliştirmek olmuştur (Mason vd, 1989: 168). Bu sayede Asya'da hızla yayılan sosyalist, komünist rejimlerin Sovyetler Birliği nüfuzuna girmeyip ABD tarafında özgür, demokratik ve kapitalist sistemde yer almalarını sağlamak için Kore örnek bir ülke olabilecekti. Bu amaç doğrultusunda Amerika Birleşik Devletleri Kore'nin modern kurumlara sahip olması için oldukça yardımcı olmuştur.

Yukarıda sayılan tüm gelişmelerden sonra Kore'nin güneyinde oluşturulan Amerikan Askerî Hükümeti'nin nasıl oluştuğu konusuna değinilebilir. Amerika Birleşik Devletleri Genelkurmay Başkanlığı, 13 Ağustos 1945 tarihinde General Douglas MacArthur'u ABD kontrolüne geçen Kore'nin güneyinde kalan bölgelerde Japon güçlerinin teslim alınması için görevlendirmiştir (Schnabel, 1992: 13). Göreve atanan General MacArthur, Korgeneral John R. Hodge komutanlığındaki XXIV Ordu'sunu Amerika Birleşik Devletleri adına Kore'nin güneyinin Japon güçlerinden teslim alınması ile bu bölgenin işgali ve idaresi için görevlendirmiş ve böylece Hodge, 27 Ağustos 1945 tarihinde *Kore'deki Birleşik Devletler Ordu Kuvvetleri* (United States Army Forces in Korea – USAFIK) komutanı olarak atanmıştır (Schnabel, 1992: 13). Korgeneral Hodge, General MacArthur'un direktifleri doğrultusunda Kore Yarımadası'nın güneyini yönetmiştir (Nahm, 2004: 340). Ancak Kore için yeterince planlama yapılmadan ani bir şekilde karar alınması üzerine Amerikan güçlerinin Kore'ye ulaşması zaman almıştır. XXIV Ordu'sundan ilk ekipler 4 Eylül 1945 tarihinde ulaşırken Ordu'nun büyük bir bölümü dört gün sonra 7 Eylül'de Kore'ye ulaşmıştır (Schnabel, 1992: 16). Kore konusu her ne kadar uluslararası konferanslarda tartışılmış ve geleceği konusu yine bu konferans ve görüşmelerde karara bağlanmış olsa da Amerikalı yetkililerin bu konuda yeterince hazırlıklı olmadıkları görülmüştür. Savaşın sonu her ne kadar atom bombalarının etkisi ile aniden gelmiş olsa dahi Kore konusunda görevlendirilen personelin oldukça yetersiz olduğu daha sonraki yıllarda görülmüştür.

MacArthur'un kararnamesi sonrası Kore'de kurulan Amerikan Askerî Hükümeti ulaşan ilk ekiplerle birlikte hızlı bir şekilde yapılanmaya gitmiştir. Bu aşamada 12 Eylül tarihinde General Hodge, Kore'ye ilk ulaşan işgal güçlerinden ABD 7. Tümen'inin komutanı Tümgeneral Archibald V. Arnould'u Güney Kore'nin Askerî Valisi olarak atamıştır (Schnabel, 1992: 17). 4 Ocak 1946 tarihinde Tümgeneral Archibald V. Arnould'un yerine Archer Lerch getirilmiştir (Park, J. vd, 2006: 78). Eski Japon Genel Valisi görevden alınarak yerine getirilen Amerikalı yetkililer ilk etapta Japonlardan miras kalan bu yürütme mekanizmasında ülkeyi yeniden düzenlemekte yetersiz kalmışlardır.

Gökmen (2014), eserinde ABD Kore Güçleri baş hukuk danışmanı olan Emery J. Woodal'ın raporunu ele alarak Kore'de oluşturulabilecek herhangi bir yerel hükümetin kapsamlı olarak düşünülmesi gerektiğini çeşitli sorularla incelendiğini aktarmıştır. Bu durum Amerikan Askerî Yönetiminin Kore'de planlamaya gitmesi konusunu örnekleyen bir rapor olarak öne çıkmıştır. Kore konusunda tecrübesiz ve sadece genel bilgilere dayanarak düzenlemeler yapmaya çalışan Hodge, kısa süre sonra gelen tepkiler üzerine bir takım konularda değişiklikler yapmak zorunda kalmıştır. Bu adımlardan biri, Kore'ye geldiği ilk gün Kore Hükümeti'nin geçici başkanı olarak savaş döneminde Kore Genel Valisi olan Japon Nobuyuki Abe'yi kısa süre de olsa tanınması ve geçiş döneminde belirli pozisyonlarda Japon görevlileri hala tutması olmuştur (Schnabel, 1992: 18). Ancak Koreliler bu duruma şiddetle karşı çıkmışlardır. Yüksek rütbeli Japon personelin Amerikan ordu personeli ile değiştirilmesi için adımlar atılarak 14 Eylül tarihinde Japon büro şefleri görevden alınmış, 4 gün sonra Amerikalılar bu görevlere atanmış ve 20 Eylül tarihinde *Askerî Hükümet Ofisi* (Military Government Office) açılmıştır (Lee, W., 2012: 104). Ancak yine de idarenin tamamen Amerikalıların elinde olması Korelilerde hoşnutsuzluğu rahatlatmamıştır. Çünkü ilk yıllarda görevlerinden uzaklaştırılan Japon idarecilerin tavsiyeleri ile göreve getirilen Korelilerin büyük bir bölümü Japon yanlısı

olarak tanımlanmıştır. Atılan diğer adımlar ise 5 Ekim tarihinde yedi³⁵ Korelinin Askerî Vali danışma komitesi üyesi olarak atanması, Kasım ayından itibaren bir takım büroların başına Amerikalı ve Koreli eş başkanların atanması ve ancak 1946 sonbaharında idari pozisyonların çoğunun başına Korelilerin atanarak Amerikalı personelin görevinin danışmanlık düzeyine çekilebilmesi şeklinde olmuştur (Lee, W., 2012: 104, 105). Yapılan bu düzenlemeler adım adım Amerikalı yetkililerin Koreli yetkililere belirli görevler sunarak tecrübelerinin artması ve sonrasında da Amerikalı yetkililerin danışmanlığı yanı sıra kendi başlarına idarî sorumlulukları alması yönünde gerçekleşmiştir. Ayrıca Aralık ayında Amerikalı ve Koreliler için ayrı ayrı uygulanan *İkili Yargı Sistemi* (양국장제, 兩局長制 /yanggukjangje/) oluşturulmuştur (Park, J. vd, 2006: 79). Bu gibi düzenlemeler Kore Yarımadası'nın güneyinde yöneten her ne kadar Amerikalılar olsa da yönetilenlerin Koreliler olmasından dolayı ortaya çıkacak düzensizliklerde uygulanacak yargılamanın ayrımını da ortaya koymuştur. Kore'deki yönetimi boyunca bu ve benzeri şekilde Amerikalılar işgal yönetimi olduklarını hatırlatmışlardır.

General Hodge'un karşılaştığı en büyük sıkıntılardan biri de komutasındaki XXIV Ordu'nun Kore'nin yönetimi için değil Japonya ile savaş için hazırlanmış olmasıdır (Schnabel, 1992: 18). Dolayısı ile düzeni korumak, kamu hizmetlerini yeniden oluşturmak ve çöküşteki ekonomiyi düzeltme çabalarında General Hodge gerek Washington tarafından gönderilen yetersiz talimatlar ve gerek Askerî Hükümet yönetiminde kalifiye olmayan personel sorunları ile karşılaşmıştır (Schnabel, 1992: 18). Karşılaşılan bu problemler Kore'deki Amerikan Askerî Hükümeti yönetimi süresince önemli ve büyük çabaların atılamamasına sebep olmuştur. Öyle ki 1945 yılından 1948

³⁵ Park, J. ve diğerlerine (2006) göre 11 Koreli ile oluşturulmuştur.

yılına kadar süren yaklaşık üç yıllık bu süre boyunca Kore'deki sorunların büyük bir kısmına köklü çözüm getirilememiştir.

Güney Kore'deki görev süresi boyunca Amerikan Askerî Hükümeti'nin en büyük başarısı Japon güçlerinden geri alınan toprakların halka dağıtılmasını içeren “*toprak reformu*” (Land Reform – 토지개혁 /tojigaehyeok/) olarak adlandırılan gelişme olmuştur. Japon sömürge kuvvetleri ve Kore'ye yerleşmiş olan Japonlar 1945 yılında Kore'den ayrılınca üretim sanayiinde olduğu gibi tarımda da pek çok boşluğu beraberinde getirmiştir. Bu boşluklardan biri de Japon Genel Valiliğine ait topraklar ve sivil Japon yerleşimcilerine ait toprakların gelecekteki durumu olmuştur. Bunun yanı sıra topraksız köylüler ve toprak ağaları arasındaki dengesizlik diğer bir problemi oluşturmuştur. Tarımsal üretimin artırılması ve kırsal işsizliğin azaltılması amacıyla toprak reformu konusunda bir an önce adım atılması acil olan temel gıda ihtiyacı için öncelikli konulardan biri olmuştur. Diğer bir yandan ise Kore Yarımadası'nın kuzeyinde gerçekleştirilen toprak reformu siyasi bir boyuta da taşınmıştır. Kore'nin kuzeyinde gerçekleştirilen toprak reformunda toprak ağalarına para ödemedi toprakları kamulaştırılmış ve ücretsiz olarak halka dağıtımı gerçekleştirilmiştir (Kim S. , 1997: 202). Güneyde yer alan pek çok sosyalist ve komünist örgütler, Kuzeyde yapıldığı gibi topraksız köylülerin toprağa kavuşması, toprak ağalarının gücünün azaltılması gibi emekçi söylemlerle kırsal kesimden oldukça olumlu destek bulmuştur. Yukarıda sayılan sebeplerle birlikte Amerikan Askerî yönetiminin de bir an önce bu konuya el atması beklentisi oluşmuştur. Güneydeki toprak reformu ancak Amerikan yönetiminin son döneminde, Mart 1948 tarihinde başlamıştır.

Amerikan işgal güçleri, Kore'de toprak reformu yapmak için gerekli bilgiyi toplamak için *Yeni Kore Şirketi*'ni (New Korea Company – 신한공사, 新韓公社 /sinhangongsa/) kurmuş ve Mart 1948 tarihinde *Ulusal Kadastro Yönetimi* (National Land

Administration – 국토관리청, 國土管理廳 /guktogwanricheong/) oluşturularak toprak satışları başlamıştır (Mason vd, 1989: 169). Eylül 1948 tarihine gelindiğinde eskiden Japonlara ait olan toprakların %96'sına denk gelen yaklaşık 487.621 akre³⁶ toprak, 502.072 toprak daha önceden kiracı durumundaki çiftçilere satılmıştır (Mason vd, 1989: 169). Aynı konu hakkında Andrew Nahm ise farklı rakamlar belirtmiştir. Buna göre Mart 1948 tarihinde yaklaşık 588 bin kiracı aileye ki aile bireyleri toplamı 3,4 milyon ve tarım nüfusunun %25 oranına denk gelen yaklaşık 686.965 akre toprak satılmıştır (Nahm, 2004: 353, 354). Her ne kadar geniş sayıda kiracı ve topraksız köylülerin toprak sahibi yapılması ve toprak ağalarının ellerindeki toprakların azaltılması konusunda da bir beklenti olduysa da bu konuda USAMGIK yönetimi kendi iradesini koymayarak sadece eskiden Japonlara ait olan toprakların bir kısmının satışını gerçekleştirmiştir. Ayrıca diğer bir beklenti de büyük bir kısmı eskiden Büyük Han İmparatorluğu³⁷ devlet ve kraliyet toprakları iken Japon Genel Valiliğine devredilen (Robinson, 2007: 40) bu toprakların ücretiz olarak topraksız olan, kiracı durumundaki, köylülere verilmesi olsa da Amerikan yönetimi bu konuda bir adım atmamıştır. Yine de eski Japon topraklarının satışı Amerikan Askerî Yönetimi'nin Kore'deki süresi boyunca gerçekleştirdiği en büyük başarısı olurken diğer eski Japon mülklerinin elden çıkarılması konusunda daha az başarılı olmuştur (Mason vd, 1989: 169). Ayrıca büyük toprak ağaları konusuna da değinilmekten kaçınılmıştır. Bu konuda sadece toprak sahiplerinin kiracılardan en fazla yıllık hasadının %33,3 oranında bir kira talep edebileceği tarımda kira reformu gerçekleştirmiştir (Nahm, 2004: 353).

³⁶ 1 akre, yaklaşık 0.40 hektar, 4 dönüm/dekar ve 4046.86 metrekare olarak hesaplanmaktadır.

³⁷ Korece karşılığı “대한제국, 大韓帝國 /daehanjaeguk/”, İngilizce karşılığı “Great Korean Empire” olan *Büyük Han İmparatorluğu*, 1897 yılında ilan edilen ve 1910 yılındaki Japon ilhakına kadar Kore Yarımadası'nda hüküm süren devletin adıdır.

Böylece toprak sahibi olamayan tarım ailelerinin toprak kira yükü hem sınırlanmış hem de üzerlerindeki yük azaltılmıştır.

Genel olarak bakıldığında 1948 yılına kadar Güney Kore'deki Amerikan Askerî Hükümeti'nin gerçekleştirdiği faaliyetleri ile Amerikan güçleri Koreliler tarafından daha çok işgalci bir güç olarak algılanmıştır. Amerikan güçlerinin Japonya'da uyguladıkları ödül ve ceza sistemi Sovyet güçlerinin Kore'nin kuzeyinde uyguladıkları sistem ile benzerlikler gösterirken, Kore'nin güneyindeki Amerikan güçlerinin Korelilere olan tavrı sadece ceza sistemi olarak nitelendirilmiştir (Lee, W., 2012: 99). Güney Kore'de bulunduğu ilk ya da ikinci yılına kadar Amerikan Askerî Hükümeti'nin Kore'ye bakış açısının en önemli özelliği ihmal olarak değerlendirilmiştir (Armstrong, 2003: 73). 1947 yılında Sovyetlere karşı propaganda savaşını kaybetme korkusu başlayınca USAMGIK karşı propaganda kampanyasını başlatmıştır. (Armstrong, 2003: 73)

Amerikan Askerî Hükümeti'nin Kore'nin güneyinde gerçekleştirdiği eğitim faaliyetleri daha çok var olan Japon dönemi yetkilileri ile misyonerlerin eğitim faaliyetlerine devam etmesi şeklinde gerçekleşmiştir (Armstrong, 2003: 75). Bu konuda Askerî Hükümet'in eğitim personeli olarak Okinawa'dan eğitim personeli yetkilendirilmiş ve Kore hakkındaki tüm bilgilerini Kore'ye kadar olan yolculuğunda *Ordu-Donanma Ortak Gizli Servisi* (Joint Army-Navy Intelligence Service) tarafından hazırlanan raporları okuyarak elde etmiştir (Armstrong, 2003: 75). Kore hakkında detaylı bilgi ve donanımına sahip olmadan alelacele yetkilendirilen bu personel ileride Kore'deki dinamikleri sadece raporlardan öğrenerek hareket etmeye devam etmiştir. Öyle ki bu Askerî Hükümet eğitim yetkilisi 16 Eylül tarihinde Japon Sömürge Dönemi Eğitim Bakanlığı'nda görevli Japon ve Koreli yetkililerden bilgilendirme aldıktan ve seçkin 16 Koreli ile görüşükten sonra bu seçkin Koreli grup içerisindeki 7 kişiden oluşan *Kore Eğitim Komitesi'ni* (Korean Committee on Education) oluşturmuştur (Armstrong, 2003: 75). Askerî hükümetin görevine başladığı daha ilk zamanlarda görülmüştür ki Koreliler

arasında Japon mirası dışındaki yetkin kişileri bulmak yerine eski dönemde yetkili kişilerin sözlerine itibar edilerek onların önerileri doğrultusunda görevlendirmeler yapılmıştır. Bu tutum teferruatlı bir inceleme yapmaksızın kolayca kaçarak Kore'deki mevcut dinamikleri göz ardı ederek eski sömürge yönetiminin işleyişini büyük bir oranda devam ettirmek şeklinde yorumlanmıştır.

Kore'nin güneyinde özellikle Amerikan Askerî Hükümeti'nin ilerleyen yıllarında sağ görüşlü Koreli personele arka çıkması ile birlikte sol ve ılımlı ya da komünist görüştekilere sistematik bir baskı artmıştır. Diğer alanlarda olduğu kadar bu yıldırma politikası sanat alanında da kendini göstermiştir. Güney Kore'deki polis teşkilatı ve sağ görüşlü gençlik grupları tarafından solcu olarak adlandırılan sanatçılar sürekli olarak baskı görmüş ve sonuç olarak da belki yüzlerce olduğu tahmin edilen Güney Koreli müzisyen, sanatçı, yazar ve oyuncu Kuzey'e gitmiştir (Armstrong, 2003: 77).

Kore'deki Amerikan Askerî Hükümeti, yetkilerini ilerleyen yıllarda devretmek amacı ile Koreliler arasında etkileşime geçmeyi ilk günlerden itibaren yavaş bir süreçle gündeme almışlardır. Askerî Hükümet'in faaliyet yılları içerisinde ülkede ve bölgede değişen siyasi ve güvenlik gibi politikalarla farklı gruplara destek verilmiştir. Bu durumu Lee, Wan Bom (2012: 126), Amerikalıların Kore'deki siyasi gruplara yaklaşımını üç döneme ayırmıştır: birincisi işgalin erken döneminde muhafazakârların tek tarafı olarak desteklenmesi, ikincisi 1946 yılı ortasından itibaren sağ ve sol görüşlü ılımlı orta grubun gizli bir şekilde desteklenmesi, üçüncüsü ise Ekim 1947 tarihinden itibaren sağ grubun çaresiz bir şekilde desteklenmesidir. Amerikalıların zaman içerisinde değişik gruplara açıktan ve gizliden destekte bulunması tamamen Amerikan çıkarlarını Kore'de gözetmek için atılmış adımlardanır. Ancak özellikle ilk yıllarda Amerikan Askerî Hükümeti'nin genellikle zengin ailelerden gelen, yurtdışında eğitim almış ve muhafazakâr yapıdaki çevirmenlerden tavsiyeler alması diğer sebeplerin yanı sıra bu dönemdeki siyasi yakınlığın muhafazakâr gruplardan yana olmasında rol oynamıştır (Lee, W., 2012: 129).

Çevirmenlerin rolü Amerikalı yetkililere aktarılan ya da iletilen bilgilerin göz ardı edilmesi ya da yanlış iletilmesi gibi konularla ilk yılların yozlaşma örneklerinden biri olmuştur. Birleşik Kore'nin geleceğini belirlemesi amacı ile oluşturulan Ortak Komisyon'un 1947 yılında işlevsiz hale gelmesi ve olası birleşmenin ön görülememesi Amerikalı yetkililerin güneyde kendilerini en başından beri desteklemiş olan sağ gruba yöneltmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 1'de Kore'deki siyasi gruplar ve bu grupların belirli başlıklara karşı tutumları verilmiştir. Amerikan güçlerinin nihai olarak Rhee Syngman ve benzerlerini desteklemesi bu grupların Amerikan yanlısı olmasından dolayı olmuştur. Ancak reformların demokratik yollarla uygulanmasını savunan Yo Un-hyeong³⁸ gibi kişilerden uzaklaştığı da görülmüştür. Amerika Birleşik Devletleri demokratik değerlerle ülkenin temelini atılmasından çok kendi çıkarları için kendisinden yana olan grupları destekleme yoluna gitmiştir.

Tablo 1 Siyasi Grupların Sınıflandırılması

		<i>Aşırı Sol</i>	<i>İlmli Sol ve İlmli Sağ</i>	<i>Aşırı Sağ</i>
<i>Birincil Kaygılar</i>	Liderlik	Komünistler	Yo Un-hyeong, Kim Gyu-sik	Syngman Rhee, Kim Gu, KDP, PG
	Güdülenme	SSCB ve kuzey Kore		Genellikle milliyetçi
	Toprak Reformu	El koyma, ücretsiz dağıtım	Şartlı el koyma, ücretsiz dağıtım	Satın alma ve ücret karşılığı sunum

³⁸ Yo Un-hyeong, Japonya'nın sona yaklaştığını düşünerek ılımlı milliyetçi ve sol görüşlü kişilerden oluşan *Ülke Kurma Cemiyeti'ni* (건국동맹 /geongukdongmaeng/) 1944 yılında kurmuş ve bu cemiyet kurtuluş gününün hemen ardından *Kore'nin Bağımsızlığını Hazırlama Komitesi'ne* (건국준비위원회 /geongukjunbiwiwonhoe/) dönüştürmüştür (Woo, 2010: 180). Amerikan askerî güçlerinin ülkeye ulaşmasına kadar oldukça geniş bir ağa sahip olan bu organizasyon her ne kadar 6 Eylül 1945 tarihinde *Kore Halk Cumhuriyeti'ni* (조선인민공화국 /joseoninmingonghwaguk/) ilan etse de milliyetçi üyelerin bu gruptan ayrılmaları ve Amerikan Askerî Hükümeti tarafından tanınmaması üzerine başarısız olmuştur (Woo, 2010: 181, 182).

	Sanayinin millileştirilmesi	Kabul	Kabul
	Serbest ticaret ve yatırım	Karşı	Kabul
	Gelenek ve Reform	Reform yanlısı	Konfüçyüsçü geçiş yanlısı
	Reform Yöntemi	Devrim	Demokratik yollar
			Polis ve bürokrasi ile
İkincil Kaygılar	ABD tutumu	Eleştirel	Yanlı
	SSCB tutumu	Yanlı	Karşıt
	Çin tutumu	Yanlı	Kuomintang yanlısı
	Vesayete tutumu	Kabul	BM yardımını uman
	Japon yanlılarının cezalandırılması	Kabul	Karşı

(Lee, W., 2012: 127)

2.3. Kore Yarımadası'nın Bölünmesi

İkinci Dünya Savaşı öncesi gerçekleştirilen uluslararası toplantılarda Kore halkının bir bütün olarak hazır olduğunda bağımsız olacağı öngörülmüştür. Ancak “*vakti geldiğinde*” (in due course) ifadesinin belirsizliğinde Kore Yarımadası, ABD ve SSCB güçleri tarafından Japon güçlerinden teslim alınmış ve iki ayrı geçici yönetimle idare edilmiştir. Japonların ani teslimiyeti karşısında alınan bu kararı yeniden gözden geçirmek amacı ile yine uluslararası bir konferans gerçekleştirilmiştir. Bu konferans daha önce açıklanan 1945 yılında gerçekleştirilen Moskova Konferansıdır.

Moskova’da Aralık 1945 tarihinde toplanan ABD, SSCB ve Birleşik Krallık Dışişleri Bakanları, Kore’nin geleceğini de ele almışlar ve en fazla 5 yıllık bir süre boyunca vasilik için bölgedeki ABD ve SSCB askerî hükümetlerinin ortak çalışacağı Ortak Komisyon’un kurulmasını kararlaştırmıştır. 30 Aralık tarihinde bu karar tüm Kore’ye gazeteler aracılığı ile duyurulmuş ancak önceki gün bundan haber alan yetkili birimler “Garantörlük Karşıtı Halk Birliği”ni oluşturmuşlar ve sonrasında sağ ve sol görüşte yer alan kesimler ortak bir şekilde garantörlük (vasilik) karşıtı gösteriler

düzenlemişlerdir (Gökmen, 2008: 57). Bu gösteriler Amerikan güçlerince bastırılırken komünist gruplar Sovyetler'den aldıkları direktifle 3 Ocak 1946 tarihinde vasilikten yana olduklarını ilan etmişlerdir (Schnabel, 1992: 22). Bu durum ileride Rusların uygulayacakları politikalarda kullanılmak üzere bilinçli yapılan bir hareket olmuştur. Çünkü komünist ve sol eğilimli gruplar güneyde de her ne kadar örgütlü olsalar da nüfusa dağılımları gerçekleştirildiğinde sağ görüşlü gruplardan üstün sayıda olamamışlardır. Bu nedenle Sovyetler Birliği'nin buradaki hamlesi bir sonraki görüşmelerde vasilik sistemine karşı çıkan sağ görüşlü grupların tamamen danışmanlık sisteminden men edilmemesi yönünde olmuştur. Nitekim bu konuda sağ gruplar geç kalmadan ortak bir bildiri ile alınan karara karşı olduklarını bildirmişlerdir. 15 Ocak 1947 tarihinde Rhee Syngman ve Kim Gu siyasi yandaşlarından meydana gelen yaklaşık 30 sağ görüşlü organizasyon Müttefiklerin Kore sorununa bir an evvel çözüm bulmaları, Moskova'da anlaşılan vasilik sisteminin terk edilmesi ve en kısa zamanda geçici hükümetin kurulmasını talep eden bir manifesto yayınlamıştır³⁹. Bu bildiri, Moskova Görüşmeleri'nde alınan karar gereği vasilik sistemi için Ortak Komite tarafından önerileri dinlenecek demokratik parti ve sosyal organizasyonlara dahil edilmemeleri için SSCB yetkililerinin yürüteceği en büyük argüman olmuştur. Zira Sovyetler Birliği yetkilileri için, vasilik karşıtı olan grupların vasilik ve sonrası ile alakalı görüşmelere müdahil olması alınan kararlara tamamen karşı gelinmesi ve işleyişe engel olunması anlamına gelmiştir.

20 Mart 1946 tarihinde başlayan ikili görüşmelere dahil edilecek Koreli gruplar konusunda çıkmaza girilince 28 Mayıs'a ertelenmiştir (Schnabel, 1992: 22,23). Ancak bu konuda bir ilerleme kaydedilemeyince Ortak Komisyon görüşmelerine ara verilmiştir. 1947 yılına gelindiğinde ABD ve SSCB hükümetleri tarafından gerçekleştirilen

³⁹ Document 463 - The Political Adviser in Korea (Langdon) to the Secretary of State, 1972

mektuplaşmalar sonucu ikili görüşmelere devam edilmiştir. 22 Mayıs 1947 tarihinde başlayan görüşmeler, uzun süre boyunca devam etse de sonucunda danışılacak Koreli parti ve sosyal örgütlerin hangileri olduğu konusunda yine kilitlenmiş ve SSCB yetkililerinin üzerinde özellikle durdukları sadece vasilik içeren Moskova Bildirisini kabul eden grupların dâhil edilmesi ısrarı üzerine sonuçsuz kalmıştır⁴⁰. Son ikili görüşmelerden sonra Amerikalı uzmanlar, olası yeni durumlar için Kore'nin bağımsızlığı konusunda planlamalar yapmışlardır. 4 Ağustos 1947 tarihli belgede eğer SSCB yetkilileri ile Ortak Komisyon'da anlaşılamazsa konunun 16 Eylül'de başlayacak olan oturumda Birleşmiş Milletler'e taşınması için hazırlıkların yapılması, eğer orada da bir karar alınmazsa ABD'nin bağımsız bir Kore için elinden geleni sergilemesi kararları alınmıştır⁴¹. Ortak Komisyon'un işleyişinde çıkmaza girmesi sonucu ABD, planları doğrultusunda Kore konusunu Birleşmiş Milletlere taşımış ve Kore'de seçim yapılarak en kısa sürede bağımsız bir devlet oluşturulmasının adımları atılmıştır.

Kore'nin güneyinde yapılması kararlaştırılan seçim, Kore Yarımadası'nın hem güneyinde hem de kuzeyinde çeşitli şekilde eleştiri ve eylemlere sahne olmuştur. Seçim öncesinde Kore'nin güneyinde sol kesim şiddetli seçim karşıtı kampanyalar yürütmüştür (Woo, 2010: 187). Kim Gu ve Kim Gyusik önderliğindeki ılımlı sağ kesim, seçimi boykot etmiş ve Kore'nin kuzeyindeki yönetim seçim kararına karşılık güneye sağladığı elektriği kesmiştir (Woo, 2010: 187). Seçim karşıtı kampanyalar ve boykot kararlarına rağmen seçim, yapılması planlanan tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Kore Yarımadası'nın güney kesiminde Amerikan Askerî Hükümeti idaresindeki bölgede 10 Mayıs 1948 tarihinde yapılan *Kurucu Meclis Seçimi*, (제헌 국회의원,

⁴⁰ A.g.e.

⁴¹ Document 560 - Report by the Ad Hoc Committee on Korea, 1972

制憲國會議員 /jeheon gukhoeuiwon/) en eski çağlardan günümüze kadar Kore'nin tarihi boyunca yapılan ilk seçim olması açısından da oldukça önemlidir. 21 yaşından büyük tüm Kore vatandaşlarına tanınan seçme hakkı ile birlikte 198 üyeli Anayasal Meclis oluşturularak 17 Temmuz 1948 tarihinde Güney Kore anayasası ilan edilmiştir (Woo, 2010: 188). Bu anayasaya göre Güney Kore, demokratik bir yapı ve 1 Mart 1919 Bağımsızlık Hareketi⁴² ruhu ve meşrutiyeti ile kurulmuştur (Woo, 2010: 188). Kore Yarımadası'nın sadece güney kısmında gerçekleştirilerek resmî bir devletin kuruluşu ile sonuçlanan bu seçim Yarımada'nın birleşmesi için gerçekleştirilen çabaları tamamen boşa çıkarmıştır. Tüm Kore halkını temsil eden tek bir devlet yerine Kore halkının bir kısmının temsil edildiği, Kore Yarımadası'nın sadece güneyine hâkim bir devlet kurulmuştur.

Seçim ve anayasanın ilanı sonrasında oluşturulan Ulusal Meclis, başkanlık sistemli hükümet için Başkan olarak Rhee Syngman'ı, Başkan Yardımcısı olarak Yi Siyeong'ı ve Ulusal Meclis Başkanı olarak da Sin Ikhui'yi seçmiştir (Woo, 2010: 188). Başkan olarak seçildikten sonra Rhee Syngman, Yi Beomseok'u Başbakan olarak atarken Kim Byeongro da Yargıtay Başkanı olarak atanmıştır (Woo, 2010: 188). Böylece yürütme, yasama ve yargı organlarının başına geçecek kişiler seçilerek Güney Kore'nin inşası için görevlerine başlamışlardır.

Güney Kore'nin resmî olarak ilanı ise 15 Ağustos 1948 tarihinde gerçekleştirilmiş ve 12 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler seçimlerin gerçekleştirildiği bölgelerde tek yasal hükümet olarak Güney Kore'yi tanımıştır (Woo, 2010: 188). Yaklaşık 35 yıl Japon İmparatorluğu'nun bir parçası olduktan ve yaklaşık 3 yıllık Amerikan Askerî

⁴² Japon Sömürge Dönemi'nde, Kral Gojong'un cenaze töreni vesilesi ile 1 Mart 1919 tarihinde Kore'nin bağımsızlığı için başlatılan harekete verilen isimdir.

Hükümeti yönetimi sonrası Koreliler, yeniden kendi kendilerini yönetebilir duruma gelmişlerdir. Birleşmiş Milletler'in resmî yönetim olarak Güney Kore'yi tanımmasının ardından Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve müttefikleri haricindeki diğer ülkeler hızlıca Güney Kore'yi tanımaya başlamıştır.

2.4. Rhee Syngman'ın Yeni Kurulan Devletin Başkanlığı için Ön Plana Çıkması

Başkan Rhee Syngman, 26 Mart 1875 ile 19 Temmuz 1965 tarihleri arasında yaşamış ve Güney Kore'nin kurucu Başkanı olarak Temmuz 1948 ile Nisan 1960 tarihleri arasında görev yapmıştır⁴³. Uzun yıllardır Kore'yi yöneten Joseon⁴⁴ devletinin son ve çöküş yıllarında dünyaya gelen Rhee Syngman, ülkenin durumundan etkilenmiştir. 1897 yılında ilan edilen Büyük Han İmparatorluğu, çöküşteki Joseon devletinin son çırpınıları olurken yine bu amaçla ülkede de ani ve çok hızlı reformlar gerçekleştirilmiştir (Gökçe & Gökmen, 2016: 100, 101). Çin merkezli dünya görüşünden Japon etkisi ile yeni kurtulan ve yoğun bir şekilde yeni dış bilgilerle bağımsızlık ve milliyetçilik akımlarının ortaya çıktığı bu dönemde Rhee Syngman da yeni fikirlerle birlikte Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmiştir. Burada lisans, yüksek lisans ve doktorasını sırası ile George Washington Üniversitesi, Harvard Üniversitesi ve Princeton Üniversitesi'nde

⁴³ 이승만 (/iseungman/ Rhee Syngman)

⁴⁴ Kore Yarımadası'nda 1392 ile 1897 yılları arasında hüküm sürmüş krallığın adı. Korece 조선 (朝鮮) /joseon/ şeklinde yazılmaktadır.

tamamlamıştır ⁴⁵ . Dünyanın saygın üniversiteleri arasında yer alan bahsi geçen üniversitelerde eğitim alarak yüksek seviyeden yetkililerle tanışan Rhee, Kore’de daha önce eşine rastlanmamış bir üne sahip olmuştur. Kore dışında ABD’de çeşitli Kore milliyetçi hareketleri örgütlenmiş ve 1912 yılında Kore’den kovulan Rhee de kendi ulusal kurtuluş hareketini kurmuştur (Nahm, 2004: 309). Böylece Rhee, Kore’de gerçekleştiremeyeceği bağımsızlık hareketini ABD içerisinde diplomatik yollarla sağlama girişimlerine başlamıştır.

Güney Kore’nin kuruluşunu hazırlayan öneme sahip 1 Mart Bağımsızlık Hareketi sonrasında Rhee, öne çıkan en önemli isim olmuştur. Bağımsızlık Hareketi’nin hemen ardından Nisan 1919 tarihinde ABD’de bulunan pek çok Koreli organizasyon liderleri Rhee Syngman ve Philip Jaisohn önderliğinde Kore Kongresi’ni Philedelphia şehrinde gerçekleştirmiştir (Nahm, 2004: 310). Ardından Nisan 1919 tarihinde kurulan Kore Geçici Hükümeti’nin başına Eylül 1919 tarihinde Rhee getirildiyse de birkaç yıl sonra radikal diğer liderle görüş ayrılığına girerek bu görevden azledilmiştir (Nahm, 2004: 311). Kore Geçici Hükümeti başkanlık görevinden uzaklaştırılmış olsa da Rhee yurtdışında en iyi bilinen Koreli olarak saygın yerini korumayı başarmıştır. Hatta 1920 yılında bizzat Rhee’nin organize ettiği *Yoldaş Topluluğu* (통지회 /tongjihoi/) öyle etkili olmuştur ki 1941 yılında 9 Kore milliyetçi örgütünün bir araya gelerek kurduğu *Birleşik Kore Komitesi’nden* (United Korean Committee in America – UKC) 1943 yılında Yoldaş Topluluğu ayrıldığında Komite’nin birliği de bozulmuştur (Nahm, 2004: 311). Buna göre Rhee’nin her ne kadar birliği bozuldu diye ifade edilse de Amerikan Birleşik Komitesi’nin saygınlığını kendi çıkarları için kullanmış olduğu belirtilmiştir. ABD’deki Birleşik Kore Komitesi tarafından The Washington Post gazetesinde 30 Temmuz 1944 tarihinde Robert T. Oliver’e yazılan mektupta Rhee Syngman’ın *Kore Bağımsızlık*

⁴⁵ A.g.e.

Partisi'nin (Korean Independence Party – KIP) lideri olmadığı, hiçbir zaman üyesi dahi olmadığı ve aksine her zaman KIP'e karşı duruş sergilediği belirtilmiştir. Mektubu yazan KIP Hawaii teşkilatı başkan yardımcısı Warren Y. Kim, ayrıca çoğunluk Kore temsilciliğine sahip olan UKC'nin Rhee Syngman'ı desteklediği algısı yaratılmak istendiğini ancak bunun gerçeği yansıtmadığını vurgulamıştır ⁴⁶ . Açıklamalar göstermektedir ki Rhee Sygman, Kore ile ilgili kurulan yurtdışı organizasyonlarda kendini lider olarak yansıtmış ya da yansıtılmaya çalışılmıştır. Gerek gerçekte gerekse tartışmalarda başkanı ya da üyesi olduğu gruplar şüphesiz Rhee Syngman adının sürekli olarak gündemde kalmasını sağlamıştır.

Rhee Syngman, Robert T. Oliver'a yazdığı 9 Mart 1945 tarihli mektupta BM'nin Kore dışındaki tüm grupların birleşmesini, geçici hükümeti tanımanın ön koşulu olarak saymasının milliyetçi liderleri zayıflatarak milliyetçi ve demokratik hükümeti ele geçirme niyetinde olan Komünist kışkırtıcıları cesaretlendireceğine değinmiştir⁴⁷. Japonlara karşı olan mücadele ve bağımsızlık çabalarından bahsederken Rhee, Kore'de ve Kore dışındaki diğer bağımsızlık mücadelecilerinin dışarıda tutularak yalnızca kendisinin yer aldığı Geçici Hükümet'in tanınmasını Komünistleri dışarıda tutma bahanesi adı altında gizlemiştir.

Başkan Rhee, 28 Ağustos 1945 tarihinde General Douglas MacArthur'a yazdığı telgrafta müşterek işgal ya da vasiliğe karşı olduklarını savunarak Rusya'nın komünizmi kullanarak Kore'de kanlı bir iç savaş tohumları ekmesine izin verilmemesini

⁴⁶ Kim, W. (1944, Temmuz 31)

⁴⁷ 루즈벨트 부인 서한 (/rujeubeltu buin seohan/ Roosevelt'in Eşine Mektup)

vurgulamıştır⁴⁸. Bu hamlesi ile Rhee Syngman, Amerikalı yetkililerin henüz yeni yeni farkına vardıkları Sovyet ve komünizm tehdidini çok iyi analiz etmiş ve bunu siyasi arenada kendi çıkarları için kullanmak istemiştir. Bu söylemi, daha sonra gerçekleşen Kore Savaşı ile daha kalıcı bir hal alarak Kore'nin uzun yıllar iç siyasetinin temeline oturmuştur.

Washington'dan gönderilen 22 Eylül 1945 tarihli telgrafa göre Bakanlık, Rhee Syngman ile ABD'deki Korelilerin ve aksi belirtilmediği sürece Çin'deki Korelilerin Kore'ye geri dönüşüne karşı bir itirazı bulunmamıştır⁴⁹. Çin ve Amerika'da Japonlara karşı demokratik bir şekilde mücadele eden Korelilerin Kore'nin güneyine geçme istekleri uzun süre yanıtsız bırakılmıştı ancak gönderilen bu telgraf ile geçişlerine izin verilmiştir. Telgrafta özellikle Rhee Syngman isminin belirtilmesi diğer Korelilerin ise anılmaması da Rhee'nin öneminin bir kez daha vurgulanması anlamını taşımıştır. Telgraf içerisinde yer alan diğer bir bilgi ise Korelilerin Geçici Hükümet yetkilisi olarak değil bireysel ve eşit haklarla Kore'ye gönderilmesi yolundadır⁵⁰. Bu durum Kore Geçici Hükümeti'nin resmî olarak tanınmamasını ve bu hükümet için çalışanlara diğer Korelilerden fazla ayrıcalık gösterilmeyeceğini ve ileride Kore'de kurulacak yönetimde Kore'ye geçmelerine izin verilmeyenler dışında herkese eşit mesafede durulacağı mesajını da içerisinde barındırmakla birlikte Rhee isminin geçmesi tutuma bakışın aslında çok da tutarlı olmadığını göstermiştir.

⁴⁸ 맥아더에게 보내는 전문 (/maegadeoege bonaeneun jeonmun/ MacArthur'a

Gönderilen Telgraf)

⁴⁹ 이승만 귀국문제 (/iseungman gwigukmunje/ Rhee Syngman'ın Ülkeye Geri Dönüş Problemi).

⁵⁰ A.g.e.

Her ne kadar Rhee Syngman ve diğer Geçici Kore Hükümeti yetkilileri resmen tanınmasa da Rhee'nin gelişi ve ilk konaklamaları USAMGIK tarafından önemle karşılanmıştır. Rhee'nin 21 Ekim 1945 tarihli mektubuna bakılacak olunursa Rhee'nin gelişi halk tarafından büyük bir hayranlıkla karşılanırken General Hodge tarafından onur konuğu olarak ağırlanmış ve bizzat General Hodge tarafından halka sunularak bir basın toplantısı gerçekleştirmiştir⁵¹. Ayrıca yine aynı mektupta Rhee, Kongsan Grubu (Komünist) haricinde Kim Ku ve Chungking'deki diğer Bağımsızlık Hareketi üyelerinin Kore'ye getirilmesini planladıklarını belirtmiş ve tüm taraf ve kişilerin Rhee'nin arkasında olduğu vurgulanmıştır⁵². Rhee'nin yazdığı bu mektupta “planladık” demesi ile Kore'ye geri dönmesinde sakınca olmayan kişilerin USAMGIK tarafından oluşturulmasında kendi payının da olduğu algılanmaktadır. Bu durum daha ilk günlerden Rhee'nin USAMGIK üzerindeki ağırlığını göstermesi açısından önemlidir. Diğer bir detay ise her ne kadar Moskova'nın kendisini komünist karşıtı kabul etmesine karşın Komünist Parti'nin Rhee başkanlığında bir hükümet oluşturduğunu belirtmesidir⁵³. Başka bir mektubunda Rhee, Kore'de o an birincisi Kim Ku'nun başkanlığında Kore Geçici Hükümeti ve kendisinin başkanlığında Komünist Hükümeti⁵⁴ olmak üzere iki hükümetin

⁵¹귀국 후 현황 전달 (/gwiguk hu hyeonhwang jeondal/ Ülkeye Geri Dönüş Sonrası

Mevcut Durumu Aktarma): 1

⁵² A.g.e.

⁵³ A.g.e.

⁵⁴ Burada bahsi geçen Komünist Parti terimi muhtemelen Kore'nin Bağımsızlığını Hazırlama Komitesi tarafından 6 Eylül tarihinde ilan edilen Kore Halk Cumhuriyeti yapılanmasıdır (Cumings, 2002: 87). Rhee, henüz ülkeye gelmeden önce bu yapılanmaya Başkan olarak seçilmiştir.

bulunduğunu vurgulamıştır⁵⁵. Bu durum Komünizme karşı tutumunda her ne kadar bir değişiklik olmasa da Rhee'nin mevcut bir partinin liderliğinde bulunmaya istekli olduğunu göstermektedir. Kore Geçici Hükümeti ile sonradan arası iyi olmayan Rhee, ülkeye geri dönen liderler arasında her ne kadar önemli bir yere sahip olsa da Kore içerisinde ilk zamanlarda örgütlü bir yapı içerisinde ve lider pozisyonunda olmamıştır. Bu durumu da onu lider olarak seçen Komünist Hükümeti ile gidermeyi o zamanın koşullarında kabul ederek çıkarları uğruna uygun bulmuştur.

Rhee Syngman, her ne kadar sonradan sorunlar yaşayıp liderliklerinden ayrılmak zorunda kalsa da Koreliler tarafından oluşturulan bağımsızlık hareketlerinde ilk akla gelen ve çoğunda lider ya da gıyabında lider olarak seçilen bir isim olmuştur. Rhee, bu konumunu Kore'nin Japonlardan teslim alınmasından sonra ülkeye geri döndüğünde de korumuştur. Ancak mevcut karmaşada ve Amerikan Askerî Hükümeti'nin tecrübesizliği ile ilk yıllarda Rhee doğrudan desteklenmemiş ancak ilerleyen yıllarda artan bir şekilde destek görmüştür.

2.5. Güney Kore'de Birinci Cumhuriyet: Rhee Syngman Yönetimi

Güney Kore'nin ilk devlet başkanı olan Rhee Syngman, ülkenin kurucu babası olarak tanınmasının yanında dönemin siyasi gelişmelerinde oldukça hırslı ve inatçı biri olarak ün yapmıştır. Rhee, *Kuzeyli Komünistlerle* (Kuzey Koreli siyasi gruplar) uzlaşmaya gitmeyerek yalnız kalmasından dolayı Avrupa ve Amerika kamuoyunda her

⁵⁵이승만 전기출간 문제 (/iseungman jeongichulgan munje/ Rhee Syngman Biyografi

şeyi kendi yolu ile gerçekleştiren, bu olmadığında da oyunu herkes için bozabilecek “inatçı yaşlı adam” olarak tanımlanmıştır (Oliver, 1978: 140). Batı’nın siyasi gelenek ve kurumlarına oldukça aşına olan Başkan Rhee, konu Güney Kore’nin yönetimine geldiğinde Kore’nin Batı tarzı demokrasiye hazır olmadığına inanarak kendi halkı ve rakiplerine despot bir şekilde davranmıştır (Hinton, 1983: 28). Güney Kore kurucu lideri olarak elinde bulundurduğu güç ve güçlü bir muhalefetten yoksun bir siyasi ortamda Başkan Rhee, ülkeyi kendi düşünceleri doğrultusunda şekillendirmiştir. Kendi haklı davası karşısında ortaya çıkan engelleri elindeki siyasi ve idari gücü kullanarak aşmaya çalışmıştır. Her ne kadar aşırı bir Japon karşıtı olsa da Japon Sömürge Dönemi’nde hizmet verip o dönemin katılığını devam ettirmelerine rağmen polis teşkilatı ve çalışanlarını idare etmiştir (Hinton, 1983: 28).

Güney Kore’nin kurucu devlet başkanı olan Rhee Sygman, bakanlıklarını aşağıda yer alan Tablo 2’deki gibi oluşturmuştur. Bu tabloya göre hükümetin görevleri on ana bakanlığa (İçişleri, Dışişleri, Maliye, Adalet, Eğitim, Tarım ve Ormancılık, Ticaret ve Sanayi, Toplum, Ulaştırma, İletişim Bakanlıkları) dağıtılırken bir adet de ana konusu olmamakla birlikte gerekli işlerle ilgilenebilecek sandalyesiz bir bakanlık oluşturulmuştur.

Tablo 2 1. Cumhuriyet’in İlk Bakanları Listesi

Başbakan Lee Bum-seok (이범석)			
İçişleri Bakanı	Yun Chiyeong (윤치영)	Dışişleri Bakanı	Jang Taeksang (장택상)
Maliye Bakanı	Gim Doyeon (김도연)	Adalet Bakanı	İ İn (이인)
Eğitim Bakanı	An Hosang (안호상)	Tarım ve Ormancılık Bakanı	Jo Bongam (조봉암)
Ticaret ve Sanayi Bakanı	Im Yeongsin (임영신)	Toplum Bakanı	Jeon Jinhan (전진한)
Ulaştırma Bakanı	Min Hoesik (민회식)	İletişim Bakanı	Yun Seokgu (윤석구)
Sandalyesiz Bakan	I Cheongcheon (이청천)		

(Im, 1999: 124)

Japon Sömürge Dönemi boyunca eğitim kurumlarının sayıları hızla artmış olsa dahi maddi ve teknik imkânlardan dolayı eğitim oranı yeterli düzeye ulaşamamış ve okuryazar oranı oldukça düşük kalmıştır. Bu dönemde eğitim alanında gerçekleştirilen en önemli olaylardan biri ilkokul eğitiminin zorunlu hale getirilerek okuryazar oranının hızla arttırılması olmuştur (Woo, 2010: 197). Amerikan Askerî Yönetimi tarafından sürdürülen eğitim politikası, Başkan Rhee hükümeti tarafından da devam ettirilerek milliyetçi ve komünizm karşıtı eğitim güçlendirilmiştir (Woo, 2010: 197). Komünizm karşıtlığı, Kore Yarımadası'nın bölünmesi ile birlikte başladıysa da bu komünizm karşıtlığı ve milliyetçi bakış açısı daha sonra gerek Amerikan Askerî Hükümeti gerekse Başkan Rhee Dönemi'nde de devam ederek Kuzey Kore'den gelebilecek her türlü tehdit engellenmeye çalışılmıştır.

Başkan Rhee Dönemi'nde gerçekleştirilen önemli olaylardan biri toprak dağıtımı olmuştur. Amerikan Askerî Hükümeti tarafından başlatılan ancak tam kapsamlı yürütülmeyen toprak reformu, Başkan Rhee Dönemi'nde tekrar ele alınmıştır. Topraksız köylülere uygun ücretler karşılığı toprak dağıtılması, kırsal kesimde Başkan Rhee yönetimine olan desteği arttırması yönünden hem siyasi hem de ekonomik bir adım olmuştur. Kuzey Kore'de 1946 yılı başında ücretsiz kamulaştırma ve ücretsiz dağıtımı yolu ile gerçekleştirilen toprak reformu Güney Kore'de 21 Haziran 1949 tarihinde çıkan yasa ile başlatılabilmıştır (Kim S. , 1997: 202). Joseon devleti, Büyük Han İmparatorluğu ve Japon Sömürge Dönemi boyunca toprak ağaları ve kiracı çiftçilerin tarım sektöründe yarattığı sorunları çözme girişimi, 1948 yılında Amerikan Askerî Hükümeti tarafından başlatıldıysa da geniş kapsamlı reform programı bu dönemde hazırlanmıştır. Mart 1950 tarihinde *295 Numaralı Başkanlık Kararnamesi* (3 월 대통령령 제 295 호 /3 wol daetongryeongryeong je295ho/) ile ufak düzenlemeler yapıldıysa da Kore Savaşı nedeni ile ara verilmiş ve 28 Nisan 1951 tarih ve *18 numaralı Tarım ve Orman Bakanlığı Genelgesi* (농림부령 18 호 /nongripburyeong 18ho/) doğrultusunda *Tarım Alanı Reform*

Yasası Uygulama Yönetmeliği (농지개혁법 시행규정 /nongjigaehyeokbeop sihaenggyujeong/) ile ülkenin tamamına genişletilerek uygulamaya konmuştur (Kim S. , 1997: 202). Toprak Reformu yasası uyarınca tütün ve ginseng gibi özel ürünler haricinde sahibi tarafından işlenmeyen ve işlense bile 7,5 akreden fazla araziler devlet tarafından satın alınmıştır (Nahm, 2004: 382). Satın alınan araziler yıllık tarımsal üretiminin %150 oranı ile satın alınarak arazideki yıllık üretimin %125 oranına topraksız halka satılırken fakir olan ailelere bu oran %30 seviyelerine çekilerek 15 yıllık ödeme planı ile sunulmuştur (Nahm, 2004: 382). Böylece hem topraksız ve kirada çalışan köylü kalmaması planlanmış hem de boş bırakılan araziler kullanılarak üretime katkıları sağlanmıştır. Sonuç olarak tarımla uğraşan aile başına ortalama 2 akre toprak dağıtılırken toplamda 1,5 milyon kişiye 1,2 milyon akre arazi satışı gerçekleştirilmiş olduğu görülmüştür (Nahm, 2004: 382). Kuzey Kore’de çok daha önce başlatılan toprak reformunun Güney Kore’deki toprak reformundan en büyük farkı vatandaşa ücret verilmeden kamulaştırılan toprakların yine ücretsiz dağıtımının gerçekleştirilmesi olmuştur.

Her ne kadar bu dönemde arazi reformu dışında çok büyük ekonomik adımlar atılamadıysa da çeşitli alanlarda yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Kömür madenlerine ulaşan üç demiryolu ağının inşası, sulama ve arazi ıslahı projeleri gerçekleştirilirken çimento ve gübre tesislerinin kurulması planlanmıştır (Nahm, 2004: 382). Ancak yaklaşık iki yıllık bir çalışma sonrası yaşanan savaş yıkımı yeni yapılanlar yanında daha önceden var olan pek çok yapı, tesis ve gelişmeyi harap etmiştir.

Kore Savaşı patlak verene kadar yoğun bir şekilde anti-komünist ve aşırı sağ bir politika ile ülkeyi baskıcı bir şekilde yöneten Rhee farklı bir sorunla karşılaşmaya başlamıştır. Savaş ortamı ve pek çok yabancı güç ile birlikte daha farklı ve demokratik görüşleri edinen Koreliler arasında değişim fikri de ortaya çıkmıştır.

Kore Savaşı'nın ilk yıllarından itibaren görülen yoğun ABD desteği sayesinde artık Kuzey (Kore) tarafından ciddi bir tehdit ortada kalmayınca Ulusal Meclis ve Başkan Rhee arasında ciddi görüş ayrılıkları ortaya çıkmaya başlamıştır (Hinton, 1983: 29). Meclis tarafından anayasada Başkan Rhee'nin geniş yetkilerini kısıtlayan düzenleme hamlesi ortaya atılmıştır (Hinton, 1983: 29). Amerikan Askerî Hükümeti boyunca ve 1948 yılından Kore Savaşı'nın ortalarına kadar devam eden komünizm endişesi ABD ve çok uluslu BM güçlerinin varlığı ile büyük ölçüde ortadan kalkmış olduğu için artık iç politikada siyasi malzeme olarak kullanımı daha az yer kaplamıştır. Komünizm karşıtlığı ile istediği pek çok gücü elinde bulunduran Başkan Rhee'ye karşıt görüşler tam bu sırada yeşermeye başlamıştır. Ulusal Meclis'te gerçekleşen siyasi görüş farklılıkları nedeni ile Başkan Rhee, makamını korumak için Ulusal Meclis'in elinde bulunan başkan seçme yetkisini doğrudan halkoyuna vermek için Ekim 1951 tarihinde kampanya başlatmıştır (Hinton, 1983: 29). Ancak kendi partisi olan *Liberal Parti* (자유당, 自由黨 /jayudang/) içerisinde bile ayrılıklara neden olan bu kampanya sonrasında Başkan Rhee'nin değişiklik önerisi, mecliste büyük bir çoğunluk tarafından Ocak 1952 tarihinde reddedilmiştir (Hinton, 1983: 29). Ulusal Meclis ve kendi partisi içerisinde destekçilerinin azaldığını bu şekilde daha da net anlayan Başkan Rhee, bir sonraki hamlesi için içinde bulunduğu ortamın şartlarını çok iyi kullanmıştır. 25 Mayıs 1952 tarihinde ilan edilen sıkıyönetim sonucu Ulusal Meclis dağıtılmış, Başkan Rhee'nin bir dönem daha görev yapabilmesine ve Temmuz ayında seçimlerin doğrudan yapılmasına izin veren anayasal değişiklikler gerçekleştirilmiştir (Park T., 2013: 145-148). Bu yolla sadece daha önceden dolaylı seçim yolu ile Ulusal Meclis üyelerince seçilen başkanlık sistemi değişmekle kalmamış ayrıca tek dönem yapılabilen başkanlık süresi uzatılmıştır. Ancak bu durum özgürlük ve demokrasiyi savunan ABD ve BM Ordusu'na müdahil ülkeler tarafından göz yumulmadığı, hatta Başkan Rhee'nin görevden uzaklaştırılması için planlar yapıldığı Tae Gyun Park (2013: 147) tarafından belirtilmiştir. Ağustos ayında gerçekleştirilen seçimde

her ne kadar önemli ölçüde seçim uygunsuzlukları rapor edilse de zaferini ilan eden Başkan Rhee, Güney Koreli siyasetçiler ve Amerikalı yetkililerin gözünden düşmüştür (Hinton, 1983: 29). Başkan Rhee her ne kadar kısa vadede kendi geleceğini garanti altına aldıysa da görevden uzaklaştırılması için ülke içerisinde ve dışarısında alternatiflerinin aranmaya başlandığı bir durum ile karşı karşıya kalmıştır.

Güney Kore'ye gerçekleştirilen dış yardımlar, Başkan Rhee yönetimine iç siyasette ayrıca bir ödül ve ceza mekanizması sunarak Başkan Rhee'nin yerini rüşvet ve imtiyazlarla daha da sağlamlaştırmasına yol açmıştır. Her ne kadar *Birleşmiş Milletler Sivil Destek Komutanlığı*, (UN Civil Assistance Command in Korea – UNCACK) ulaştırılan malzemeleri denetlemekte ve *Birleşmiş Milletler Kore İmar Ajansı* (United Nations Korean Reconstruction Agency – UNKRA) hem hükümet hem de ordu ile organize planlar oluştursa da Kore halkına ödemeler, yardım malzemeleri ve servislerinin ulaştırılması Kore hükümeti tarafından gerçekleştirilmiştir (Barrett, 1953: 29). Bu durum, hükümetin yardımları dağıtırken kendi inisiyatifine göre dağıtmasına olanak sağlamıştır ki bu düzen daha sonra Rhee Syngman ve diğer memurlar için yolsuzluk söylemlerinin artmasına neden olmuştur.

Zaten ekonomik sıkıntılar içerisinde bulunan Güney Kore, savaşın patlak vermesi ile oldukça zor bir durumla karşılaşmış ve tek başına ayakta kalması imkânsız olarak görülmüştür. Bu nedenlerle önce halkın açlık ve hastalıktan kırılmaması için acil ihtiyaçlar ve sonrasında da ülkenin ayakta durabilmesi için üretim, eğitim ve sağlık gibi alanlarda dış yardımlar ulaştırılmıştır. Amerikan Askerî Yönetimi Dönemi'nde yardımlar çoğunlukla temel ihtiyaç olan gıda ve hammadde alanında gerçekleştirilmiştir. Güney Kore 1948 yılında kurulduktan sonra yardımların seyrinde hem organizasyon hem de yapısal açıdan değişiklikler olmuştur. Krueger'den alıntı yapan Gray (2014: 44), 1948 sonrasında yardımların üretim kapasitesini arttıracak malzemeler şeklinde değiştiğini söylemiş ayrıca o dönemde Güney Kore'de yardım programının yeniden inşa olarak

değişiklik gösterdiğini eklemiştir. Ancak bir anda patlak veren ve üç yıl boyunca devam eden Kore Savaşı, yardımların seyrinde yine değişikliğe gidilmesine sebep olmuştur. Kuzey Kore'nin 25 Haziran 1950 şafağında Güney Kore'ye başlattığı ani askerî saldırısı⁵⁶ ile başlayan Kore Savaşı Birleşmiş Milletler Komutanlığı komutanı, Kore Halk Ordusu komutanı ve Çin Halk Gönüllüleri komutanı arasında imzalanan ateşkes antlaşması ile 27 Temmuz 1953⁵⁷ tarihinde sonlanmıştır. Her ne kadar Kore Savaşı'ndaki yoğun muharebeler ilk bir yıl içerisinde gerçekleşmiş ve sonraki 2 yıllık sürede sınır hattı boyunca çarpışmalar şeklinde devam etmiş olsa da her iki Kore devleti kısa sürede büyük bir yıkımla karşılaşmıştır. Savaş sonrasında yaklaşık 2,5 milyon kişi mülteci durumuna düşmüş, 5 milyon kişi aç biilaç kalmış ve 600 bin ev yıkılmıştır⁵⁸. Bunlara ek olarak, 1948/49 yıllarında 75 ABD doları ve 1949/50 yıllarında 90 ABD doları olan kişi başına düşen gelir 1952 yılına gelindiğinde 60 ABD doları seviyelerine kadar gerilemiştir⁵⁹. Tablo 3'e bakıldığında 31 Ağustos 1951 tarihinde toplam nüfusun yüzde 18,4 oranı sığınmacı durumunda ve yüzde 19,4 oranı da savaş mültecisi durumundadır ki bu iki grubun toplam nüfusa oranı %37,8 olarak verilmiştir. Yani toplam nüfusun üçte birlik bir bölümü yerlerinden ayrılarak Güney Kore'ye yeni gelmiş kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 3 Toplam Nüfus İçerisindeki Sığınmacı ve Savaş Mültecisi Oranı (31.08.1951)

	<i>Mevcut Nüfus</i>	<i>Sığınmacı (A)</i>	<i>Savaş Mültecisi (B)</i>	<i>A+B Toplamı</i>
<i>Nüfus</i>	20.689.493	3.807.226	4.018.187	7.825.413
<i>Toplam Nüfusa Oranı</i>	100,0%	18,4%	19,4%	37,8%

Birim: kişi (Yoon, 2018: 118)

⁵⁶ Document 59 - The Ambassador in Korea (Muccio) to the Secretary of State, 1976

⁵⁷ Armistice in Korea , 1953: 139

⁵⁸ Document 632 - Note by the Executive Secretary (Lay) to the National Security Council, 1984

⁵⁹ A.g.e.

Tablo 4’te 1951 ve 1957 yıllarında toplam nüfus içerisinde yardıma muhtaç kişilerin oranları verilmiştir. Bu tabloya bakıldığında savaş yıllarında sırası ile yardıma muhtaç kişilerin toplam nüfusun %40,7, %48,9 ve %49,3 oranına denk geldiği görülmektedir. Savaş sonrasında dahi, 1957 yılında, bu oranın 19,7 seviyelerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4 Toplam Nüfus İçerisindeki Yardıma Muhtaç Kişi Oranı, 1951-1957

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
<i>Muhtaç Kişi sayısı</i>	7,825	9,560	9,844	2,723	3,778	4,330	4,466
<i>Toplam Nüfus</i>	19,211	19,567	19,979	20,521	21,169	21,898	22,681
<i>Oran (%)</i>	40.7	48.9	49.3	13.3	17.8	19.8	19.7

Birim: bin kişi. (Yoon, 2018: 118)

Başkan Rhee Dönemi’nde gerçekleştirilen destekler, bir taraftan devletin yeniden inşasına odaklanılırken diğer yandan büyük oranda düşen tarımsal üretim ve kuzeyden gelen çok sayıda mülteci ile açlık sınırındaki Korelilere temel gıda, barınma ve kıyafet ihtiyaçları karşılamak üzere malzeme yardımları olarak devam etmiştir. Savaş sonrasında da proje destekleri yanı sıra yardım programları aracılığı ile önemli ölçüde acil temel ihtiyaçlar alanında malzemeler ulaştırılmıştır. Aslında yukarıda değinilen yardıma muhtaç insan sayısına bakıldığında yapılan dış yardımların büyük bir kısmının gıda, kıyafet ve benzeri temel ihtiyaç kalemlerinde gerçekleştirilme sebebi anlaşılmaktadır. Neredeyse toplam nüfusun yarısına denk gelen yardıma muhtaç kesimin durumunu acil olarak iyileştirmek ve savaş sonrasında da bu durumu en aza indirmek için devlet inşası için yapılması gereken uzun vadeli planların desteklenmesinin yanı sıra temel ihtiyaçların karşılanması istikrarın sağlanması için en önemli adım olarak görülmüştür.

Azalan ABD yardımları karşısında Başkan Rhee yönetimi, iktidarda kalmak ve ekonomik buhrana girmemek için bir takım değişikliklere gitmek zorunda kalmıştır.

Ekonomik kalkınma ile alakalı kamu politikasını yürütecek ve yabancı ekonomik desteklerinin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla Şubat 1955 tarihinde *İmar Bakanlığı* (부흥부 /buheungbu/, Ministry of Reconstruction – MOR) oluşturulmuştur (Kim, T. , 2013: 422). 1961 darbesinden sonra *İnşaat Bakanlığı* (건설부 /geonseolbu/, Ministry of Construction – MOC) olarak adı değiştirilene kadar MOR, ekonomik yeniden inşa politikalarının koordinasyonu ve planlanmasında önemli bir rol oynamıştır (Kim, T. , 2013: 422). MOR, her ne kadar başarısızlıkla sonuçlansa da alt yönetim birimlerini önemli bir oranda etkilemiş olan Üç-Yıllık Ekonomik Kalkınma Planı’nı yürürlüğe sokan Sanayii Kalkınma Komitesi’ni oluşturmuştur (Kim, T. , 2013: 422). Başkan Rhee Dönemi’nin sonlarında gerçekleştirilen bu Yeniden İnşa Bakanlığı’nın kurulması aslında geç kalınmış görünebilir. Ancak 1948 ve 1950 yılları arasında halkın en temel ihtiyaçlarının karşılanması ve sonrasında üç yıllık Kore Savaşı ile harap olmuş bir ülkenin acil olarak temel gıda, barınma gibi ihtiyaçlarının karşılanması öncelikliydi. Her ne kadar bu dönemde gerçekleştirilen yardımlar içerisinde yeniden imar projeleri daha az yer kaplasa da bu konuda Suh S.-M. (1986: 4) çalışmasında bu dönemi kapsayan yıllar içerisinde gerçekleştirilen tüm yeniden imar projelerinin yaklaşık %70 gibi bir oranının dış ülkelere sağlanan yardımlar yolu ile gerçekleştiğini vurgulamıştır. Bu konu ve ABD hibelerinin azalması ile birlikte Başkan Rhee yönetimi, iç tüketimdeki ürünlerin karşılanması ve dış yardımlara bağımlılığın azaltılması amacıyla *İthal İkameci Sanayileşme* (Import-Substitution Industrialization) stratejisine ulusal yeniden inşa politikasına yoğunlaşmıştır (Kim, T. , 2013: 422).

2.6. Güney Kore’de İkinci Cumhuriyet Dönemi

Yaygın yolsuzluk ve ekonomideki kötü yönetim başta olmak üzere sürekli ve bariz duruma ulaşan seçim usulsüzlükleri ile anayasal düzenlemelerle Başkan Rhee’nin sürekli gücünü koruması entelektüel ve şehir halkını Başkan Rhee yönetiminden uzaklaştırarak desteğin giderek azalmasına sebep olmuşlardır (Woo, 2010: 211). Özellikle eğitim alanında dış yardımların da desteği ile pek çok yeni ve demokratik bakış açısı ülkeye girmiştir. Bu demokratik bakış açısı ayrıca Amerika ve diğer Batı ülkelerinde eğitim görüp önemli mevki ve eğitim kurumlarında çalışmaya geri gelen kesimde de artmıştır. Güney Kore’nin ilan edildiği 1948 yılından 1960 yılına kadar görevde olan Başkan Rhee Dönemi’nde pek çok demokratik beklentinin karşılamak bir yana tam tersi giderek yozlaşmış ve despot bir yönetime sahip olunması gerek siyasi gerekse entelektüel kesimde hızla hoşnutsuzluğa yol açmıştır. Seçim dönemlerinde ortaya çıkan usulsüzlükler ve uzun yıllar dış desteklerin ekonomik yardımlarına rağmen ekonomide istenilen adımların atılamaması Başkan Rhee karşıtı görüşleri ve eylemleri ortaya çıkaran en büyük somut konular olmuştur.

Başkan Rhee yönetimine karşı görüş ayrılıkları ve gösteriler özellikle 1960 yılında gerçekleştirilen seçim sonrası artmıştır. 15 Mart 1960 tarihinde gerçekleştirilen 4. Başkanlık ve Başbakanlık seçimleri o zamana kadar gerçekleşen en büyük seçim usulsüzlüklerine sahne olmuştur (Woo, 2010: 211). Muhalif aday Jo Byeongok’un seçimden on gün önce ölmesine rağmen seçim hileleri çok büyük boyutlara ulaşmıştır (Woo, 2010: 211). Rhee Syngman’ın dahil olduğu Liberal Parti üyelerinin yüzde 40 gibi bir oranına seçimden önce oy kullandırılmış olması, devlet çalışanları ve kamuya ait organizasyonların yoğun bir şekilde seçim sandıklarına ulaştırılması gibi çok açık seçim usulsüzlükleri meydana gelmiştir (Woo, 2010: 211). Artık çok daha somut bir şekilde ortaya konan bu usulsüzlüklere halkın başkaldırışı uzun sürmemiştir. Seçimler sonrasında usulsüzlüklere karşı Busan, Seul ve Masan gibi şehirlerde protestolar gerçekleşirken

başına göz yaşartıcı gaz kutusu isabet ederek ölen Kim Juyeol'un bedeninin (11 Nisan tarihinde) Masan limanında bulunması seçim usulsüzlüklerine olan protestoların seyrini Başkan Rhee'nin görevden istifasına yönelik protestolar olarak değiştirmiştir (Woo, 2010: 212). Demokratik ve adil bir seçim isteğine karşılık polis şiddetine maruz kalmanın bu şekilde gün yüzüne çıkması halkı daha da kıskırtmıştır. Gösteriler artık sadece seçimlerin yenilenmesi amacı ile değil tüm bunlara zemin hazırlayan Başkan Rhee'nin tamamen görevden uzaklaştırılması amacı ile yapılmaya başlamıştır.

Kore Üniversitesi öğrencileri 18 Nisan günü büyük bir hükümet karşıtı gösteri düzenlemiş ve ertesi gün Seul'deki pek çok üniversite öğrencisi ve vatandaşın katıldığı büyük bir protesto gerçekleştirilmiştir (Woo, 2010: 212). *19 Nisan Devrimi* (4 · 19 혁명 /4 · 19 hyeokmyeong/) olarak adlandırılan bu olayda polis ateşine maruz kalan 186 kişi hayatını kaybederken 6.026 kişi yaralanmış ve sonrasında ilan edilen sıkıyönetim ile Seul'deki olaylar düşüşe geçmiştir (Kim S. , 1997: 245). Tüm bu olaylar ve sivil protestocuların hayatlarını kaybetmesine rağmen Başkan Rhee hala geri adım atmamış ve gücünü korumak için gerekli aşırı adımları atmaya devam etmiştir. Son noktada ise 25 Nisan günü üniversite profesörlerinin düzenlediği hükümet karşıtı gösteri sonrası ABD yetkilileri Başkan Rhee'nin görevden çekilmesi konusunda araya girmiştir (Woo, 2010: 212).

Başkan Rhee, tüm gösteriler ve özellikle de ABD Büyükelçisi Walter P. McCaughy'nin istifa çağrısı sonrasında bir bildiri ile halkın isteği doğrultusunda görevden ayrılacağını, seçimlerin yenileneceği ve kabine sistemine geri döneceğini açıklayarak 26 Nisan tarihinde istifasını sunmuştur (Kim S. , 1997: 249, 250). Böylece yaklaşık 12 yıllık Başkanlık pozisyonunda bulunan ve öncesinde de saygın bir yere sahip olan Başkan Rhee Dönemi Koreliler için kapanmıştır. Başkan Rhee Dönemi, görevden

bu şekilde el çektirilmesi, ekonomik ve siyasi glklerin bolca yaşanmasından dolayı Kore’de pek de parlak olarak hatırlanmayan bir dönem olarak tarihte yerini almıştır.

Geçiş hükümetinin başında bulunan Heo Jeong, 29 Temmuz 1960 tarihinde genel seçimlerin yapılmasını planlamış ve yapılan seçimlerde Yun Boseon Başkan seçilirken, Jang Myeon Başbakan olarak seçilmiştir (Woo, 2010: 213). 23 Ağustos 1960 tarihinde görevine başlayan Jang Myeong hükümeti ile birlikte Kore, tam basın özgürlüğü ve toplumun her sektörünün liberal olduğu Amerikan tarzı demokrasiye geçiş yapabilmiştir (Woo, 2010: 213). Liberal ve demokratik bir ortama aniden geçiş yapan Koreliler üzerinde bu durum pek de olumlu bir sonuç doğurmamıştır. Uzun yıllar Japon, sonra Amerikan ve Başkan Rhee sıkıyönetimi altında demokratik düşüncelerini rahatça ifade edemeyen kesim yeni dünya görüşü ve bilgileri ile her ortamda kendini göstermeye çalışmıştır. Uzun süredir sesli olarak dile getirilemeyen Kuzey-Güney Kore birleşmesi öğrenciler arasında zgr düşünce adı altında tekrar konuşulmaya başlamıştır. Birleşme fikrini savunan çeşitli niversite ğrencilerinin oluşturduğu *Ulusal Halk Birleşme ğrenci Cemiyeti* (민족통일전국학생연맹, 民族統一全國學生聯盟 /minjoktongiljeongukhaksangyeonmaeng/) ile diğer çeşitli ğrenci birlikleri ile işbirliği yapan ilerici ve radikal liderlerin oluşturduğu *Merkezi Halk Bağımsız Birleşme Birliği* (민족자주통일중앙협의회, 民族自主統一中央協議會 /minjokjajutongiljunganghyeobuihoe/) gibi çeşitli sivil toplum örgütleri her ne kadar birleşmeye farklı yöntemlerle yaklaşsalar da bu konuda adımlar atmışlardır (Woo, 2010: 214).

Öğrencilerin gösterdikleri bu yenilikçi düşünceler yanı sıra diğer sorunlara yeni hükümet kısa sürede çözümler getirememiştir. Kamuoyunda yozlaşmış Başkan Rhee Dönemi siyasetçilerinin cezalandırılması, işsizlik oranının yüksekliliği ve tarım alanında büyük bir kıtlığın yaşanması gibi sorunlar kısa sürede yeni hükümet tarafından

çözülemediği (Woo, 2010: 214). Ancak bu yeni hükümet özellikle ekonomik politikalara önem vererek doğal enerji kaynaklarından yararlanmak üzere hidroelektrik baraj ve elektrik istasyonu inşaatına başlamıştır (Woo, 2010: 214). Kısa sürede de olsa ekonomik gelişme için bu tür faaliyetlere yönelen bu yeni hükümet halkın protestosunu da bu şekilde azaltmayı amaçlamıştır.

Yeni hükümetin reform çabaları her ne kadar ekonomik öncelikli olsa da asıl ve gündemdeki en büyük sorunlar sosyal alanlarda gerçekleşmiştir. Sosyal alanda gerçekleşen en büyük sorunlardan biri de bir önceki Başkan Rhee hükümetini istifaya götüren öğrenciler olmuştur. Birleşme fikri ve bu fikir için Mayıs başında Panmunjeom'da Kuzey'i önkoşulsuz destekleyen Kuzey-Güney Öğrenci Toplantısı gerçekleştirilecek olması bu konudan rahatsız olan bir kesim gibi orduda da rahatsızlıklar yaratmıştır (Woo, 2010: 215). Başkan Rhee yönetimi sonrasında bir boşluğa düşen ve genel olarak toplumun her kesiminde yatan hoşnutsuzluklar karşısındaki protestoların bir türlü ortadan kalkmaması ve üstüne Kuzey ile gerçekleştirilmesi planlanan bu tür birleşme çağrıları muhafazakâr kesimde oldukça olumsuz yorumlanmıştır. Nihayetinde bu duruma daha fazla sessiz kalamayan ordu içerisindeki grup yönetime el koyma yoluna gitmiştir. Bu rahatsızlıklar askerî müdahaleyi beraberinde getirmiş ve Tümgeneral Park Chung Hee önderliğinde bir grup albay ve 3600 kişilik asker 16 Mayıs 1961 tarihinde darbe girişiminde bulunmuş ve başarılı olmuştur (Woo, 2010: 215). Bu darbe yönetimi Kore'de siyasi ve toplumsal yeni sorunlar getirmenin yanı sıra kalkınma programları yolu ile ülkeyi gelişme dönemine sokmuştur.

Bu bölümde Güney Kore'de gerçekleşen önemli olaylar sıralanarak devlet inşası döneminde ülkenin geçirdiği evreler açıklanmaya çalışılmıştır. Devlet inşası kapsamında gerçekleştirilen temel projeler ise dış yardımların içeriğinin detaylı olarak açıklandığı bölümde ele alınmıştır.

3. GÜNEY KORE'YE YARDIM ULAŞTIRAN DIŞ DESTEKLERİN YAPISI

Kore'nin güneyine gerçekleştirilen yardımlar ilk olarak Amerikan Askerî Hükümeti tarafından başlatılmıştır. 8 Eylül 1945 tarihinde Kore'ye ulaşan XXIV Ordu komutanı General John R. Hodge, gelişinden kısa bir süre sonra kontrolü ele almak ve düzeni sağlamak için Kore'de Amerikan Askerî Hükümeti'ni kurmuştur (Kim H. , 1988: 62). Amerikan Askerî Hükümeti toplumsal düzenin sağlanması yanı sıra ülkenin kötü durumdaki ekonomisi için gerekli adımları atmaya başlamıştır.

Güney Kore devlet inşası dönemi olarak adlandırılabilen 1945-1961 yılları arasında gerçekleştirilen resmî dış yardımlar 2.965,5 milyon ABD doları olarak hesaplanmıştır (Lee, K., 2015: 14). Songdal Kim, (1998, 418) eserinde 1946 – 1950 yıllarını kapsayan dönemde ekonomik yardım olarak gerçekleştirilen dış desteklerin oranını yaklaşık 553 milyon ABD doları olarak belirtmiştir. Ancak bu oranlar aşağıdaki Tablo 5'te de görüldüğü gibi farklı kaynaklarda az da olsa farklı oranlarda verildiği görülmüştür. Tablo 5'te gösterildiği gibi bu yardımların 502,2 milyon doları USAMGIK (GARİOA) ⁶⁰ tarafından, 202 milyon doları ABD'nin ECA/SEC organizasyonları

⁶⁰ Burada yer alan kısaltmalar daha sonra ayrıntılı bir şekilde açıklanacaktır. Yine de ilk defa adları geçmelerinden dolayı ön bilgilendirme amacı ile dip not olarak verilmiştir. GARİOA: İşgal Edilen Bölgelerde Hükümet ve Yardım, ECA: Ekonomik İşbirliği İdaresi,

tarafından, 457,4 milyon doları BM'nin CRIK organizasyonu tarafından, 121,9 milyon doları BM'nin UNKRA organizasyonu tarafından, 205,3 milyon doları ABD'nin FOA organizasyonu tarafından, 1274,1 milyon doları ABD'nin ICA organizasyonu tarafından ve son olarak 202,6 milyon doları ABD'nin PL480 kanunu yolu ile gerçekleştirilmiştir. Tablo 5'e daha detaylı bakıldığında en fazla yardımın gıda ve hammadde kaleminde gerçekleştiği görülmektedir. Yapılan toplam yardımların %76,6 oranı, yani en büyük payı, halkın acil olarak açlık ve diğer sıkıntılardan kurtarılmasını amaçlayan gıda ve hammadde temini için gerçekleştirilmiştir. Yapılan yardımlardan geriye kalan pay ise fiziki altyapı, diğer onarım işleri, eğitim ile konut edindirme ve sağlık, madencilik ve imalat, tarım ve balıkçılık ve son olarak da teknik yardım gibi alanlara dağıtılmıştır.

Tablo 5 Kore'ye Resmî Dış Destekler (1945-61)

	ABD – AMGIK (45-49)	ABD – ECA/ SEC (48- 52)	BM – CRIK (51- 56)	BM – UNKRA (51-59)	ABD – FOA (53-55)	ABD – ICA (55-59)	ABD – PL480 (55-61)	TOPLAM (1945-61) \$ %	
<i>Tarım/ Balıkçılık</i>				8,1	1,3	40,4		49,8	1,7
<i>Madencilik</i>				12,8	0,9	59,6		100,3	3,4
<i>İmalat</i>				27,0					
<i>Fiziki Altyapı</i>				8,9	48,5	219,5		279,9	9,3
<i>Diğer Yeniden İnşa</i>	69,8	6,0	47,9	BY	1,2	19,6		144,5	4,9
<i>Eğitim</i>				9,6		14,0			
<i>Konut/ Sağlık</i>	7,9		16,2	11,5	17,4	30,0		106,6	3,6
<i>Gıda/ Hammadde</i>	416,8	196,0	393,3	36,2	136,0	891,0	202,6	2271,9	76,6
<i>Teknik Yardım</i>	7,7	BY	BY	7,8	BY	BY	BY	15,5	0,5
<i>Toplam</i>	502,2	202,0	457,4	121,9	205,3	1274,1	202,6	2.965,5	100

Açıklamalar: BY: Bilgi Yok, \$: güncel fiyatlarla 1 milyon ABD doları, %: yüzde. (Lee,

K., 2015: 14, Kim J. , 2011: 267, Seo, Y., 1995: 23)

SEC: Tedarik Ekonomik İşbirliği, CRIK: Kore'de Sivil Yardım, UNKRA: Birleşmiş Milletler Kore İmar Ajansı, FOA: Dış Operasyonlar İdaresi, ICA: Uluslararası İşbirliği İdaresi, PL480: 480 No'lu Kanun

Tabloda 5'te da görülebileceği gibi bazı alanların tek farklı programlarda tek bir başlık altına alınmasından dolayı, dış yardımların tam olarak dağılımını hesaplamak basit değildir. Dış yardımların hesaplanmasında yıllar içerisinde yapılan değişiklikler detaylı bir şekilde hesaplanmasını güçleştirmiştir. Tablo'5'te FOA dışındaki programlar yardımları eğitim ve konut/sağlık alanlarında ayrı ayrı hesaplarken FOA tek bir başlık altında ele almıştır. Ayrıca farklı kaynaklar, farklı yardım miktarları aktarmışlardır. 1945 ile 1961 yılında gerçekleştirilen yardım miktarını Lee, K., (2015: 14), Kim J., (2011: 267), Seo, Y., (1995: 232.) 2.965,5 milyon ABD doları olarak belirtirken Ryu, (2017: 8) toplam yardım miktarını 3.133 milyon ABD doları olarak ifade etmiştir. *Uluslararası Kalkınma Ajansı* (Agency for International Development – AID) yıllık istatistiklerine bakıldığında *Yeşil Kitap* (Green Book) olarak da adlandırılan *ABD Dış Yardımı ve Uluslararası Organizasyonların Yardımları* (U.S. Foreign Assistance and Assistance from International Organizations) 1961 yılı raporunda göre Güney Kore'ye gerçekleştirilen toplam ekonomik yardım 3.237,3 milyon ABD doları olmuştur⁶¹. Yeşil Kitap'a göre Güney Kore'ye gerçekleştirilen 3.237,3 milyon ABD doları değerinde gerçekleştirilen yardımların yüzde 1,6 oranı kredi şeklinde gerçekleştirilmişken geri kalan yüzde 98,4 oranı hibe yardımları olarak gerçekleştirilmiştir⁶². Ancak Yeşil Kitap, toplam yıllık yardım miktarlarının programlara göre detaylı bir şekilde vermemiş, alanlara göre dağılımına ise yer vermemiştir.⁶³

Kore'nin inşası döneminde gerçekleştirilen yardımları ulaştıran yardım organizasyonlarına göre dağılımı Şekil 1'de gösterilmiştir. Bu şekle bakıldığında yapılan yardımların en büyük bölümünün FOA/ICA altında gerçekleştirilmiş olduğu

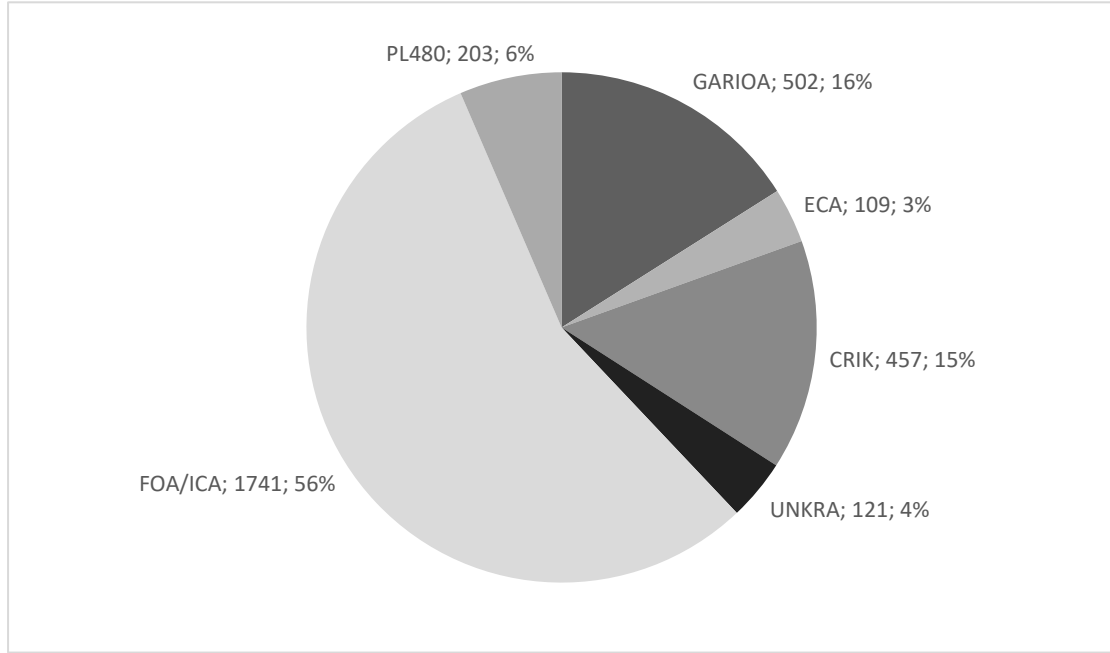
⁶¹ United States Agency for International Development, 1962: 35

⁶² A.g.e.

⁶³ A.g.e.

görülmektedir. Bu oran, bu dönem içerisinde gerçekleştirilen toplam yardımların yarısından fazlasına denk gelmektedir. Geri kalan dış yardımlar ise sırasıyla GARİOA, CRIK, PL480, UNKRA ve ECA/SEC olarak dağılım göstermiştir.

Şekil 1 Organizasyonların Yaptıkları Yardım oranları

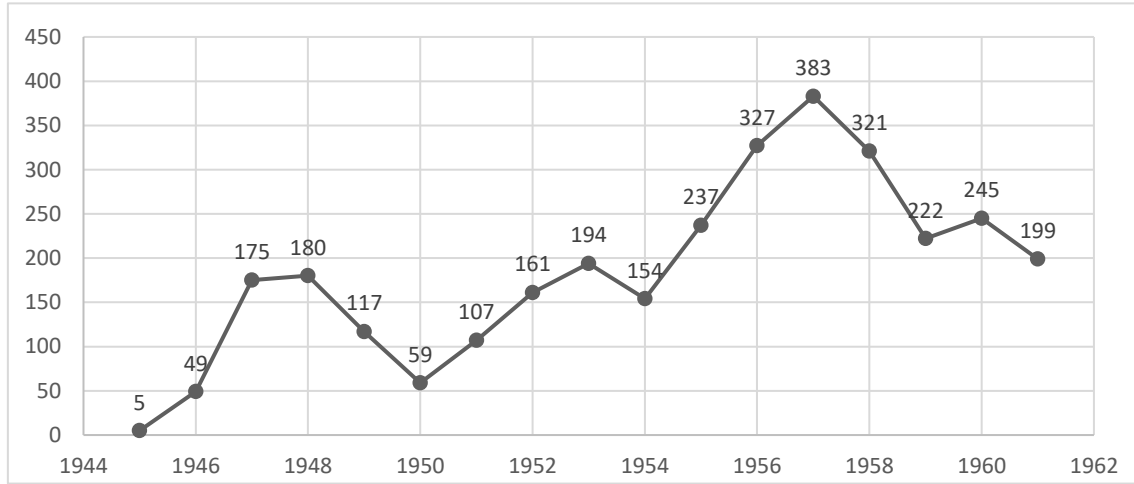
(Ryu, 2017: 8)

Şekil 2’de yapılan toplam yardımların yıllara göre dağılımı verilmiştir. Yıllık yardım oranlarına bakıldığında GARİOA yardımlarını kapsayan Amerikan Ordusu Askerî Hükümeti’nin ilk yıllarında kademeli bir yükselme olsa da Güney Kore’nin kurulduğu ilk yıllarda ulaştırılan yardımlarda büyük oranda azalma olduğu gözlenmektedir. Bunun sebebi, Amerikan ordusunun ve idaresinin Kore’den ayrılması ve Avrupa’daki “Marshall Planı”⁶⁴ ve benzerlerinde olduğu gibi yeniden yapılandırma için

⁶⁴ Nisan 1948 ve Eylül 1951 tarihleri arasında gerçekleştirilen *Avrupa İyileştirme Programı* (Europe Recovery Program – ERP), daha çok Marshall Planı olarak tanınmış

gerekli düzenlemelerin henüz Kore’de sonlandırılmamasından kaynaklanmaktadır. 1950 sonrasında ise Kore Savaşı süresince yardımlar düzenli olarak artmış ancak savaşın bitiminden hemen sonraki yıl olan 1954 yılında bir düşüş gözlenmiştir. Ardından çeşitli organizasyonlar altında daha düzenli yardımlar artarak devam etmiş ve 1957 yılında en üst seviyesine ulaşmıştır. 1957 yılından 1961 yılına kadar yapılan bu yardımlar azalarak devam etmiştir ancak yine de miktar olarak bakıldığında hızlı bir düşüşten ziyade kademeli bir azalma ve dalgalanma yaşayarak devam ettiği görülmektedir.

Şekil 2 Yıllara göre yardım oranlarının dağılımı

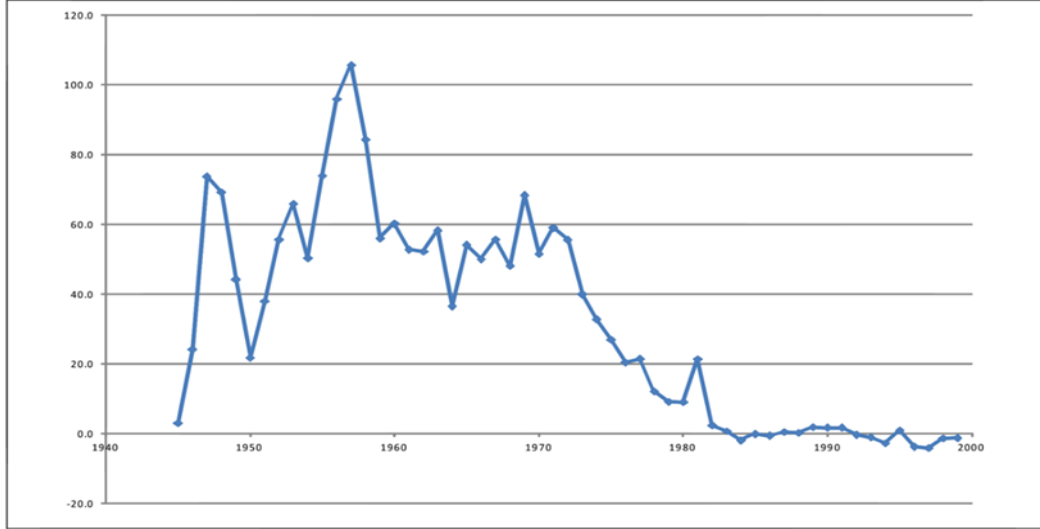
Birim: 1 milyon ABD doları. (Ryu, 2017:8)

Kim Nak-nyeon’dan alıntı yapan Kim ve Ryu (2014: 169), makalelerinde dış yardımların en fazla olduğu 1957 yılında Güney Kore’de kişi başına ortalama alınan yardım miktarı 2010 yılı fiyatları temel alındığında 106 ABD dolarına denk gelmekte olduğunu ve ayrıca 1960’larda bu oranın 50-60 ABD dolarına denk gerilediğini vurgulamışlardır. Yıllık dolar dönüşüm tabloları ile 2010 yılındaki 106 ABD doları 13,55

ve Avrupa’daki yeniden inşa ve modernleşmede ithalat katkısı sağlamıştır (Bossuat, 2008: 13).

ABD dolarına⁶⁵ denk düşmekte olduğu göz önünde bulundurulursa 1957 yılında Güney Kore’de kişi başına düşen gelir 73 ABD doları⁶⁶ iken yaklaşık yüzde 18 oranı dış yardımlardan geldiği anlaşılmaktadır. Şekil 3’te de görüldüğü gibi dış yardımların kişi başına dağılımına bakıldığında her ne kadar 1940lı yılların sonunda oran artmışsa da Kore Savaşı ile bu oran düşüşe geçmiş ancak 1953 yılı sonrasındaki yardımlarla bu oran arada dalgalanmalara rağmen 1957 yılına kadar artmıştır. Sonrasında ise 1970li yılların başına kadar dalgalı seyrine devam ederken düşüş devam etmiştir.

Şekil 3 Kişi başına düşen yıllık yardım oranları 1945-1999

(Kim ve Ryu, 2014: 169)

Güney Kore’ye gerçekleştirilen yardımların hangi yöntemle gerçekleştirildiği, ekonomiye olan etkisini daha net belirtmektedir. 1945 – 1961 döneminde gerçekleştirilen yardımların neredeyse tamamının hibe yolu ile gerçekleştirilmesi Kore ekonomisini geri

⁶⁵ Inflation Calculator

⁶⁶ South Korea GDP per Capita

ödeme gibi bir yükten kurtarmıştır. Kredi kullanılması durumunda bir yandan devletin inşası, dış yardım ve iç dinamiklerle gerçekleştirilirken diğer yandan ileriki yıllara borç bırakılmış ve ekonomik yük uzun yıllar varlığını hissettirmiş olacaktı. Ayrıca gerçekleştirilen bu yardımlar her zaman doğrudan son tüketiciye ücretsiz olarak ulaştırılmamıştır. Büyük bir kısmı Kore'deki yetkili bakanlıklar ve alt birimleri tarafından ara kurumlara ulaştırılmış ve bunlar, hammadde ve diğer malzemelerin ücreti karşılığında satışını gerçekleştirmişlerdir. Kim, (2011: 279), Güney Kore'ye 1945-61 yılları arasında toplam yardım yaklaşık 3,1 milyar ABD dolarına ulaşmışken kredilerin 5 milyon ABD doları oranında kaldığını açıklamıştır. Bu bilgi, bahsedilen dönem aralığında ulaştırılan toplam yardımlardan sadece %0,16 oranının kredi şeklinde gerçekleştiğini göstermektedir. Çalışmada incelenen dönem içerisinde kredi yardımı, ilk defa Dongyang Çimento şirketi için Ocak 1959 tarihinde ABD'nin *Kalkınma Kredi Fonu* (Development Loan Fund – DLF) kurumundan alınan 2.14 milyon dolarlık kredi ile başlamıştır (Kim ve Ryu, 2014: 162).

Aşağıda yer alan Tablo 6'da 1954 ile 1959 yılları arasında Güney Kore'deki toplam para ve bu kazancın kaynakları hakkında bilgiler yer almaktadır. Tabloya daha dikkatle bakıldığında toplam kazanç, 1956 yılındaki azalma haricinde sürekli artarak devam etmiştir. Tabloda toplam gelir, dış yardımlar ve ülke içi kazanç o dönemki para birimi Kore Hwan⁶⁷'i şeklinde ifade edilmiştir. Dış yardımların toplam para içindeki yerine bakıldığında yine 1956 yılında gerçekleştirilen dış yardımlar, toplam kazancın yüzde 76,3 oranına denk gelerek 74,2 trilyon Kore Hwan'ı değerinde gerçekleşmiştir. Dış

⁶⁷ 14 Şubat 1953 tarihinden Haziran 1962 tarihine kadar Güney Kore'de kullanılan para birimine verilen isimdir (환(圓) (Hwan). 한국민족문화대백과사전 (/hangukminjokmunhwadaebaekgwasa jeon/ Encyclopedia of Korean Culture). 1962 yılından itibaren Won ile değiştirilmiştir.

yardımlar burada *karşı fon*⁶⁸ (counterpart fund) hesabı ile yani ülkeye aktarılan yardım malzemelerinin satışından elde edilen gelir üzerinden hesaplanmıştır. 1956 yılında her ne kadar ülke içerisinde elde edilen gelirlerde bir yıl öncesine oranla düşüş görülmekteyse de 1954 ile 1959 yılları arasında yıllık olarak ulaştırılan dış yardımlara bakıldığında en büyük oran ve maddi yardımın yine 1956 yılında ulaştırıldığı görülmektedir. Bu durum gerek Kore Savaşı ve sonrasında acil refah yardımlarının ülkede belirli bir düzeye ulaşması gerekse de ABD dış yardım politikasında gerçekleşen değişikliklerle açıklanabilir. Daha sonraki yıllarda dış yardımlar dalgalı bir yapı gösterse de genel olarak oranlarında düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 6 1954-1960 Yılları Güney Kore Finans Kaynaklarına Göre Oranları

	Toplam Gelir	Dış Yardım	Ülke İçi Ekonomik Kaynaklar
1954	74,7	13,9 (%18,6)	60,8 (%81,4)
1955	123,3	35,7 (%28,9)	87,6 (%71,1)
1956	97,2	74,2 (%76,3)	23,0 (%23,7)
1957	246,4	69,9 (%39,6)	176,5 (%71,6)
1958	229,8	60,0 (%26,1)	169,8 (%73,9)
1959	235,1	39,8 (%16,9)	195,3 (%83,1)
1960	262,3	61,8 (%23,6)	200,2 (%76,4)
TOPLAM	1.268,8	355,4 (%28,0)	913,4 (%72,0)

Birim: 1 trilyon Hwan ve yüzdelik oran (%). (Go, 1985: 79; Seo, Y., 1995: 35)

Tablo 7’de dış yardımların Kore ekonomisine olan katkısı belirtilmiştir. Buna göre 1953 ve 1960 yılları arasında yıllık 265 milyon ABD doları yardım gerçekleştirilirken ülkenin gayri safi milli hasılasına oranı yıllık %13,1 olarak ifade edilmiştir. Hükümet bütçesinde yıllık %59 gibi bir paya sahipken ticaret açığının %78,3 oranına denk geldiği görülmektedir. Tablo 7 ve yukarıdaki diğer tablo ve şekillerden kolayca anlaşılabileceği

⁶⁸ Yardım malzemeleri ve doların iç pazarda satışı ile elde edilen paranın yardım alan ülke hükümeti tarafından biriktirildiği fondur (International Monetary Fund, 1989: 1).

üzere, Güney Kore'ye 1945 ve 1960/61 yılları arasında gerçekleştirilen dış yardımlar ülkede çok önemli bir yere sahip olmuşlardır. Dış yardımlar olmadan ülkede kurumların ve kuruluşların inşası değil, halkın temel ihtiyaçlarının karşılanması dahi imkânsız halde olmuş olacaktır.

Tablo 7 Dış Yardımların Kore Ekonomisindeki Oranı

	Yardım (1 milyon ABD doları)	GSMH Oranı (%)	Ticaret Açığına Oranı (%)	Hükümet Bütçesine Oranı (%)	Toplam Yatırıma Oranı (%)
1953-1960 (Yıllık Ortalama)	265	13,1	78,3	59,0	120,6

(Son, 2003: 142)

Güney Kore'ye ulaştırılan dış yardımların ülke içerisindeki değerlerine farklı açılardan baktıktan sonra detaylı olarak alanlar bazında dış yardımlar ve bu yardımların ülkede tamamındaki payını gösteren veriler Tablo 8'de detaylı olarak sunulmuştur. Ülke genelinde sektörel gelirlere bakıldığında en büyük oranın yaklaşık 315,11 trilyon Kore Hwan'ı ile Ulaştırma ve İletişim alanında olduğu görülürken bu sektördeki dış yardım oranı yüzde 35,4 olarak gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Dış yardımların en yüksek katkı sağladığı sektör olarak ise elektrik ve su alanında gerçekleştiği görülmektedir. Bu sektördeki oran yüzde 44,6 olarak gerçekleşirken miktar olarak 46,962 trilyon Hwan değerinde olmuştur. En düşük dış yardım oranı ise yüzde 14,6 oranı ile toptan ve perakende alanında gerçekleştiği görülmektedir. Belirli alanlar ile sınıflandırılan kazançlarda dış yardımın oranları büyükten küçüğe şu şekilde sıralandığı görülmektedir: elektrik ve su (%44,6), üretim (%35,9), ulaştırma ve iletişim (%35,4), tarım & ormancılık ve balıkçılık (%23,2), genel işletme (%23,1), madencilik (%22,5), hizmet sektörü (%18,8), inşaat (%17,7), konut edinme (%16,6), banka sigorta (%15), toptan ve perakende (%14,6).

Tablo 8 Sektörlere Göre Sermaye ve Dış Yardım / Ülke İçi Varlıklar

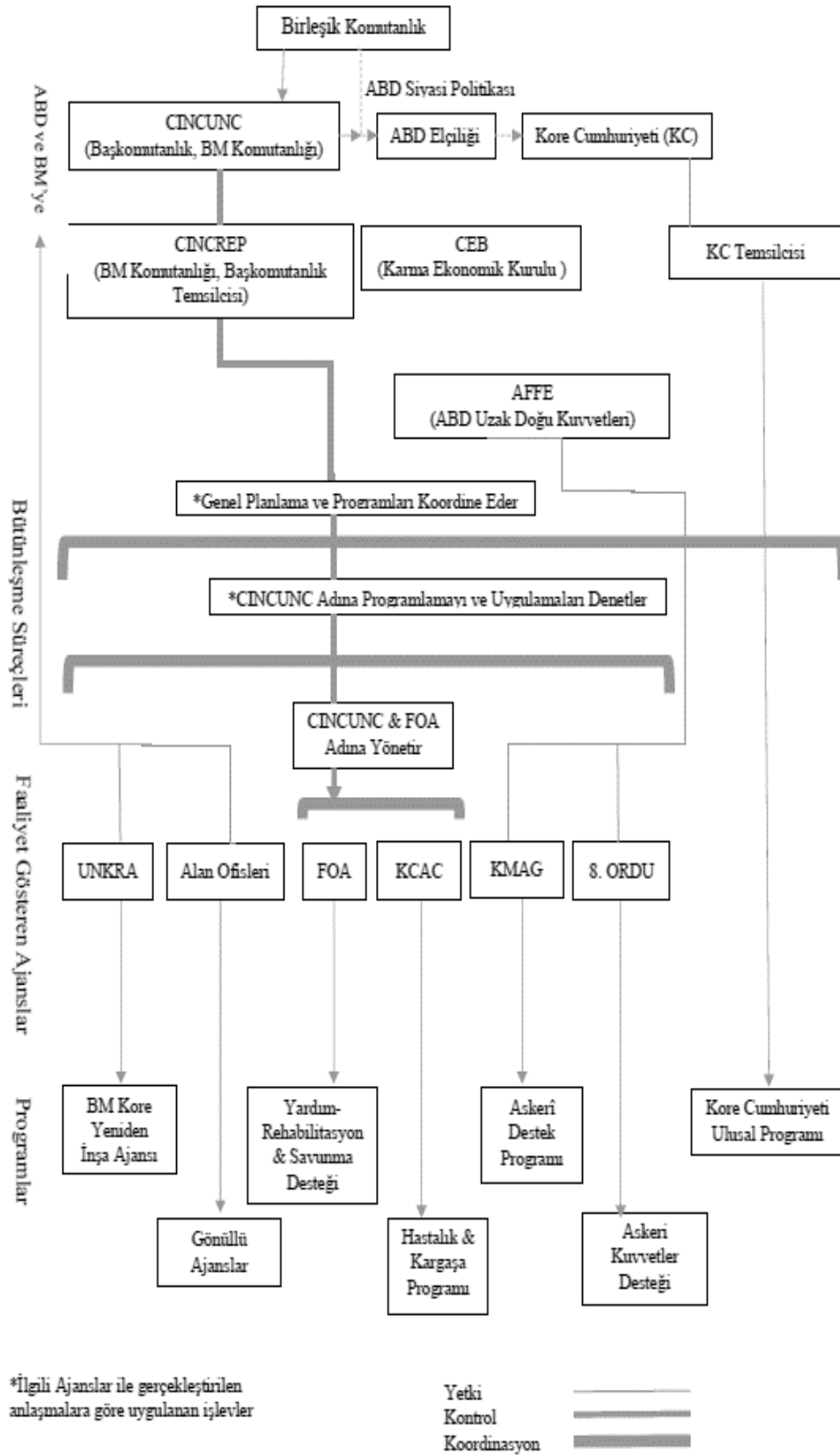
	Toplam	Dış Yardım Katkısı	Ülke İçi Katkı	Dış Yardım Katkı Oranı	Ülke İçi Katkı Oranı
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık	143.393	33.309	110.085	%23,2	%76,8
Madencilik	38.426	8.661	29.765	%22,5	%77,5
Üretim	169.215	70.356	125.859	%35,9	%64,1
İnşaat	2.788	410	2.378	%17,7	%85,3
Elektrik ve Su	84.768	37.806	46.962	%44,6	%55,4
Ulaştırma ve İletişim	315.110	111.498	203.612	%35,4	%64,6
Toptan ve Perakende	52.071	7.628	44.443	%14,6	%85,4
Banka Sigorta	5.440	817	4.623	%15,0	%85,0
Konut Edinme	198.238	32.914	165.324	%16,6	%83,4
Genel İşletme	53.691	12.377	41.314	%23,1	%76,9
Hizmet Sektörü	133.933	26.286	113.647	%18,8	%81,2
TOPLAM	1.230.073	342.063	888.010	%27,8	%72,2

Birim: 100.000 Hwan ve yüzdelik oran. (Seo, Y., 1995: 36)

Lee, S. (2016: 81), Park Taegyün'dan alıntı yaparak Amerikalı yetkililerin Güney Kore'de döviz ve enflasyon gibi olumsuz ekonomik durumların üstesinden gelerek 1949-1950 yıllarındaki ekonomik seviyeye ulaştığı 1956 yılından sonra Kore ekonomisinin yeniden inşası ve kalkınması için odaklandığını belirtmiştir. Bu değişim dış yardımların oranlarını gösteren çeşitli tablolarda açık bir şekilde görülmektedir. Ayrıca dış yardımların oranları sadece azalmakla kalmamış ayrıca dış yardımlarda uzun süre gerçekleştirilen hibe yardımları yerini yavaş yavaş uzun vadeli krediler yöntemine dönüşmeye başlamıştır.

1955 yılından sonra ABD, sadece dış yardım politikalarını değiştirmemiş, bunun yanında Birleşmiş Milletler'in *Teknik Destek Genişletilmiş Programı* (Expanded Programme of Technical Assistance – EPTA) ve teknik işbirliği programlarına katılmıştır (Lee, S., 2016: 89). Bu şekilde Amerika gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelere parasal ve diğer maddi yardımlar ile birlikte teknik bilgi birikimini de sunarak bu ülkelerin kalkınmasına yardımcı olmak ile birlikte bu ülkelerde Amerikan kültürü ve siyaseti benimsetilerek Amerika Birleşik Devletleri'ne dost ve müttefikler kazandırılmaya çalışılmıştır.

Şekil 4 Planlama ve Programlamalarının Kontrol ve Uygulama Sorumlulukları

Savaş sonrasında yardım planlanmasında daha detaylı bir organizasyona gidilmiştir. 1954 yılındaki organizasyon şeması Şekil 4'te gösterilmiştir. Şekilde, hangi organizasyonların, hangi idari düzende yürütüldüğü basit bir şekilde açıklanmıştır. *Birleşmiş Milletler Komutanlığı, Başkomutanlığından* (Commander-in-Chief UN Command – CINCUNC) temsilciler ile Güney Kore hükümetinden temsilciler bir araya gelerek *Karma Ekonomi Kurulu'nu* (Combined Economic Board - CEB) oluşturmuştur. Bu kurul dış yardımların uygulanacağı alanların planlama ve programlaması için ortak çalışma yürütme amacı ile faaliyet göstermiştir. Güney Kore kendi ulusal programını yönetirken, *ABD Uzak Doğu Kuvvetleri* (U.S. Army Forces Far East – AFFE) 8. Ordu (Eight Army) ve *Kore Askerî Danışma Grubu* (The Korean Military Advisory Group) ile askerî desteklerin yönetimini üstlenmiştir. *Birleşik Komutanlık* (Unified Command – UC) da doğrudan ABD yardımı olan FOA (sonradan ICA) yardımları ile *Kore Sivil Destek Komutanlığı* (Korean Civil Assistance Command – KCAC) aracılığı ile Kore'nin acil ihtiyaçlarını giderme programlarını yönetmiştir. Ayrıca *Birleşmiş Milletler Kore İmar Ajansı* (United Nations Korean Reconstruction Agency - UNKRA) ile Kore'nin inşasına katkı gerçekleştirirken gönüllü organizasyonlar da *Alan Müdürlükleri* (Field Offices) altında çeşitli alanlarda yardım faaliyetleri yürütürlerken bu programların planlama ve uygulaması BM ve ABD yetkisinde gerçekleştirilmiştir.

3.1. Güney Kore'ye Ulaştırılan Ekonomik Destekler

Güney Kore'ye gerçekleştirilen yabancı destekler 1) ekonomik ve 2) askerî olarak iki grup altında ele alınmıştır. Ancak ilk yıllarından itibaren bu yardımların Kore'de konuşlanan Amerikan Askerî Yönetimi ve sonrasında başkanlığını yine Amerikan askerî birimlerinin üstlendiği BM altında kurulan Birleşik Komutanlık tarafından ulaştırılması

bazı durumlarda bu dış desteklerin askerî ve ekonomik yapısı konusunda sınıflandırmada sorun çıkarmıştır. Askerî temsilcilerin ve belirli bir miktarda savunma bütçesinden karşılanan yardımların bir kısmı ekonomik alanlara ayrılması bu yardımların dağıtım kanallarına değil dağıtım amaçlarına odaklanmayı doğurmuştur. Bu bölüm altında ekonomik amaçlı gerçekleştirilen dış yardımlar incelenmiştir.

ABD dış yardımları, 1961 yılından günümüze kadar genel olarak *Birleşik Devletler Uluslararası Kalkınma Ajansı* (United States Agency for International Development – USAID) tarafından gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar USAID, ABD Başkanı J.F. Kennedy’nin küresel kalkınma politikası ile başladıysa da daha öncesinde Başkan Harry S. Truman tarafından gelişmekte olan ülkelere yardım içeriği ile sunulan *Dışişleri Politikası Doktrini* (Truman Doktrini) sonrası ve asıl olarak da savaş sonrası Avrupa devletlerinin inşası amacıyla ‘Marshall Planı’ ile adı konulmadan başlamış bulunmaktaydı (Kim, Joo ve Kim, 1996: 16). USAID, 1961 yılında resmen kurulduktan sonra ABD dış yardımlarının sistemli ve merkezi bir yapıdan yönetilmesi sağlanmış, düzenli istatistikleri tutulmuş ve günümüze değin gelişmekte olan ve ihtiyaç sahibi olan ülkelere çeşitli yardımlarda bulunmaya devam etmiş ve etmektedir. Ancak kapsadığı yıllar gereği bu çalışmada USAID’e değinilmeyecektir. Burada açıklanmasının sebebi, ABD dış yardımları denilince akla ilk gelen kurum olmasından dolayı bir kavram karmaşasına yol açmamak ve USAID adı ile yeniden düzenlene kadar ABD dış yardımlarının nasıl düzenlendiğinin kısa tarihini açıklamak olmuştur.

ABD’nin ekonomik yardımlarını inceleyen çalışmalardan biri olan Chang’ın (1990) makalesinde 1954 yılına kadar doğrudan ABD programları olan GARIOA’nın 484.581 bin ABD doları, ECA’nın 220.217 bin ABD doları ve FOA’nın 968 bin ABD doları tutarında Güney Kore’ye yardımda bulunduğu açıklanmıştır. Buna ek olarak uluslararası yapıdaki CRIK’in 1.706 bin ABD doları ve UNKRA’nın 39.015 bin ABD doları yardımda bulunduğunu aynı eserde belirtilmiştir (Chang, 1990). Ayrıca yapılan

toplam 1.158.487 bin ABD doları değerindeki yardımların %59,4 (687.766 bin ABD doları) oranının yalnızca ABD ve geri kalan %40,6 (470.721 bin ABD doları) oranının da uluslararası kurumlar tarafından gerçekleştirildiği vurgulanmıştır (Chang, 1990). Bu oranlar sadece 1945 ve 1954 yıllarını kapsamakta olup Kore Savaşı dolayısı ile Güney Kore'nin acil ihtiyaçlar ve temel ihtiyaçlarını karşılamak için BM adı altında kurulan örgütlerin yaptıkları toplam yardım oranları ABD'nin tek başına yaptığı yardımlara yakın gibi görünmektedir. Ancak bu çok uluslu programların içerisinde yine dönemin şartları ve komünizme karşı bölgesel çıkarları açısından ABD'nin payının oldukça büyük olmuş olduğunu söylemek mümkündür. Toplam olarak bakıldığında da her ne kadar çok uluslu yardım programları oluşturularak Güney Kore'ye ekonomik yardımlar gönderilmeye çalışıldıysa da Şekil 1'de de görüldüğü gibi 1961 yılına değin ABD'nin neredeyse tek başına yardım ettiği görülmektedir. Dönemin ABD başkanı Eisenhower, Güney Kore'deki yardımlarda ABD'nin baskın rolünü vurgulamak amacıyla Birleşmiş Milletler programlarının daha çok ABD'nin buradaki yardımlarını destekleyen bir unsur olarak tanımlamıřtır⁶⁹.

Amerika Birleşik Devletleri hükümeti tarafından 1957 yılında ayrıcalıklı hibe kalkınma kredileri ile *acil iyileştirme* (relief) desteğinin yerini alması amacıyla *Kalkınma Kredisi Fonu* (Developmental Loan Fund – DLF) kurulmuştur (Kim, T. , 2013: 421). Hibe yardımlarının yerini artık kredilere bırakması durumu Başkan Rhee Dönemi'nde de düşünölen ancak Başkan Park Dönemi'nde uygulamaya geçirilebilecek olan ekonomik kalkınma planlarının uygulanmasını gerekli kılmıştır. Çünkü Güney Kore ekonomisi artık ayrıcalıklı hibe imtiyazlarından yararlanamayacak ve geri ödemesi gereken krediler, zaten olmayan ekonomik kalkınma ile daha da ağır ekonomik şartlarla karşılaşabilecek

⁶⁹ Document 731 - Draft Memorandum by the President to the Secretary of State, the Secretary of Defense (Wilson), and the Mutual Security Administrator (Stassen). (1984)

bir sürece girebilirdi. Aslına bakılacak olunursa işte tam olarak böyle bir süreç içerisinde Başkan Rhee Dönemi boyunca yapılan yolsuzluklar ve hibelerin çıkar amaçlı dağıtımına karşı duruş daha da açık bir şekilde gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Doğrudan olmasa bile dolaylı olarak bu süreç, Başkan Rhee hükümetinin sonunu hazırlayan nedenlerden biri olmakla kalmayıp Başkan Rhee'nin ömrünün sonuna kadar yaşayacağı ABD'nin Hawaii eyaletine kaçmasına ve Güney Kore'de bambaşka bir ekonomik ve siyasi yapının oluşmasına yol açmıştır.

3.1.1. Resmî Kurumlardan Ulaştırılan Dış Destekler

Kore Yarımadası'nın güneyine gerçekleştirilen ilk resmî yardım Kore'deki Birleşik Devletler Ordusu Askerî Yönetimi Dönemi'nde GARİOA adı altında gerçekleştirilmiş ve GARİOA 1948 yılında Güney Kore'nin kuruluşuna kadar devam etmiştir (Suh S. , 1976: 7). Her ne kadar ilk yardımlar askerî kanallarla gerçekleştirilmiş olsa da bunlar sadece askerî alanlarda gerçekleşmeyerek ekonomik alanlarda da gerçekleşmiştir. Bu yardımlar öncelikle Amerikan Ordusu ile gerçekleştirilirken sonrasında Birleşmiş Milletler tarafından özel olarak oluşturulan kanallarla devam etmiş ancak bu dış yardımların Koreli yetkililere dağıtımı genel olarak Amerikalı yetkililer tarafından gerçekleştirilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri tarafından karşılıklı anlaşmalar, ülke içerisindeki yasalar ve idari birimler altında oluşturulan programlar ile Birleşmiş Milletler kararları ile oluşturulan programlar dış desteklerin Kore'ye ulaştırılmasını sağlamışlardır. Bu bölümde Güney Kore'ye Amerika Birleşik Devletleri'nin çeşitli kamu organizasyonları ile Birleşmiş Milletler'in çeşitli alt organizasyonları tarafından ulaştırılan yardımların yapısı alt başlıklar halinde detaylı olarak incelenmiştir.

3.1.1.1. İşgal Edilen Bölgelerde Hükümet ve Yardım Programının

Organizasyon Yapısı

Amerikan Güçleri Tarafından İşgal Edilen Kore'deki Bölgelerdeki Sivil İşlerin Yönetimi İçin Pasifik Amerikan Ordusu Komutanı İçin Temel İlk Yönerge'de Kore'nin genel, siyasi, ekonomik, sivil temini ve finansmanı gibi konularda Kore'de uygulanacak politikalar belirtilmiştir⁷⁰. Park, Kwang-myeong (2020: 317), bu yönergenin temelde Kore'nin ekonomisini devam ettirmek ve Japon emperyalizminden bağımsızlığına kavuşturmak olduğunu belirtmiştir. Bu yönergeye genelde bağlı kalınarak Kore'nin ekonomisinin devamının sağlanması, geliştirilmesi ve Japon bağımlılığından azaltılması yolu ile ekonomik açıdan kendi kendine yeter bir Kore hedeflenmiştir. İşte bu bağlamda da Kore'ye ilk Amerikan yardımları başlamıştır. Amerikan yönetimi altındaki Kore Yarımadası'nın güneyine ekonomik yardımlar *İşgal Edilen Bölgelerde Ekonomik Rehabilitasyon* (Economic Rehabilitation in Occupied Areas – EROA) altında GARİOA programı tarafından gerçekleştirilmiştir (Lee, K., 2015: 11). Bu yardım programları, II. Dünya Savaşı sonrası savaşta ağır yıkımlara uğramış olan ülkeler ile Japonya, Kore gibi Amerikan yönetimindeki bölgelere gerçekleştirilmiştir. GARİOA programında: açlık ve hastalıkların önlenmesi, tarımsal üretimin artırılması ve pek çok tüketim maddesindeki açığın ithalat yolu ile kapatılması gibi üç temel hedef benimsenmiştir (Mason vd, 1989: 168). Bu hedefler, savaş sonrası pek çok yıkım ve sorun ile birdenbire yüz yüze kalan diğer halklarda olduğu gibi Kore halkının, acil ihtiyaçları hesaplanarak planlanmıştır. Her ne kadar Kore Yarımadası, II Dünya Savaşı sırasında büyük bir fiziki yıkımla karşılaşmasa da Kore halkının, Japon Sömürge Dönemi ve savaş dönemimin verdiği diğer

⁷⁰ Document 792: Basic Initial Directive to the Commander in Chief, U.S. Army Forces, Pacific, for the Administration of Civil Affairs in Those Areas of Korea Occupied by U.S. Forces. (1969)

hasarlardan kurtarılması için tüketim malzemelerine ulaşmaları ve dolayısı ile açlık ve salgın hastalıklara yakalanmamaları büyük bir öncelik taşımıştır. GARİOA yardımlarının uygulandığı USAMGIK (1945-1948) Dönemi'nde büyük imar programlarının uygulanamamasının bir nedeni olarak Amerikan Kongresi'nin ve diğer Amerikalı yetkililerin, iki Kore'nin eninde sonunda birleşeceğini düşünmesi sonucu yalnızca Güney Kore'ye yatırım yapmanın anlamlı olmayacağını düşünmüş olmasıdır (Mason vd, 1989: 168, 169). ABD-SSCB görüşmeleri ve BM müzakereleri yoluyla iki Kore'nin birleşmesi için çeşitli görüşmeler ve alternatifler üzerinde çalışılmıştır. 1948 yılında iki ayrı Kore devletinin resmen kurulması bu çabaları sonuçsuz bırakmış olsa da her iki taraf da kendilerini Kore Yarımadası'nın tek temsilcisi olarak görmeye devam etmiş ve birleşmenin mutlaka olacağı düşüncesinden uzaklaşmamışlardır.

Kore'ye gerçekleştirilen 500 milyon dolardan fazla GARİOA yardımlarının büyük bir kısmı gıda, gübre, kıyafet, yakıt ve diğer ürünlerde gerçekleştirilirken sadece %14⁷¹ gibi küçük bir oranı imar projelerine ayrılmıştır (Mason vd, 1989: 168; Lee, K., 2015: 12). Gıda ürünlerinin %35, tarımsal desteğin ise %24 oranında olduğu ayrıca belirtilmiştir (Lee, K., 2015: 12). Özellikle 1947 yılında dışarıdan gelen tahıllar Güney Kore'deki toplam tahıl stokunun %44 oranına denk geldiği Lee, K. (2015: 12) tarafından belirtilmiştir. Ayrıca GARİOA tarafından gerçekleştirilen yardımların toplam miktarında küçük farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Bu konuda Jiyoung Kim, (2011: 267) 409.394.000 ABD doları olarak belirtirken, Kwang-myeong Park, (2020: 324) 409.212.000 ABD doları olarak belirtmiştir.

Yukarıda çeşitli kişilerce belirtilen alan temelli yardım dağılımında da farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle ayrıca aşağıda iki ayrı tabloda destek gerçekleştirilen alanlara göre GARİOA yardımlarının dağılımları verilmiştir. Tablo 9'da (Krueger, 1982:

⁷¹ Bu oran Suh (1976: 7) tarafından %10 olarak belirtilmiştir.

18) tarafından GARİOA kapsamında gerçekleştirilen yardımların alanlara göre detaylı olarak yıllık dağılımları yer almaktadır. Gerçekleşen toplam 502.153.000 ABD doları GARİOA yardımından gıda sektörüne toplam 175.312.000 ABD doları ayrılarak yaklaşık %34,9 oran ile en büyük pay bu alana verilmiştir. Geri kalan yardımlar ise ABD doları bazında sırası ile tarım malzemelerine 120.467.000 (%24), yeniden inşaya 69.718.000 (%13,9), petrol ve yakıt 62.996.000 (%12,5), giyim ve tekstile 34.170.000 (%6,8), işlenmemiş materyallere 23.859.000 (%4,8), tıbbi malzemelere 7.920.000 (%1,6) ve diğerlerine 7.711.000 (%1,5) olarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 9 GARİOA Yardımlarının Yapısı (1945-1949)

	1945		1946		1947		1948		1949	
	000\$	%	000\$	%	000\$	%	000\$	%	000\$	%
<i>Gıda</i>	3.604	73,0	21.551	34,5	77.574	44,2	67.696	37,7	4.887	5,2
<i>Tarım Malzemeleri</i>	-	-	6.983	14,1	31.394	17,9	38.609	21,5	43.481	46,9
<i>İşlenmemiş Materyaller</i>	-	-	113	0,2	3.809	2,2	8.093	4,5	11.844	12,8
<i>Petrol ve Yakıt</i>	1.330	27,0	12.224	24,7	14.221	8,1	25.510	14,2	9.711	10,5
<i>Tıbbi Malzemeler</i>	-	-	134	0,3	2.096	1,2	3.321	1,8	2.369	2,6
<i>Giyim ve Tekstil</i>	-	-	1.863	3,7	26.680	15,2	5.627	3,1	-	-
<i>Yeniden İnşa^{a72}</i>	-	-	4.994	10,1	17.696	10,1	26.856	15,0	20.172	21,7
<i>Diğer</i>	-	-	1.683	3,4	1.911	1,1	3.878	2,2	239	0,3
TOPLAM	4.934		49.945		175.371		179.592		92.703⁷³	

\$: ABD doları ve %: yüzdelik oran. (Krueger, 1982: 18; Mason vd, 1989: 170)

⁷² Yeniden inşa teriminin içerdiği gruplar: otomotiv, inşaat malzemeleri, kimyasallar ve boya malzemeleri, iletişim, eğitim desteği, balıkçılık, sanayi ürünleri, otoyol inşaat donanımları, denizcilik, maden sanayii, ofis gereçleri, enerji ve ışık ile demiryolu.

⁷³ 1949 yardım malzemeleri ise şu şekilde sınıflandırılmıştır: tarım malzemeleri altında sadece gübre, işlenmemiş materyallerde ham pamuk, eğirme ham materyalleri, traversler, bambu, kereste ve “ham ve yarı işlenmiş ürünler”, Yeniden İnşa kısmına ise kimyasallar,

Tablo 10 GARIOA Yardımı ile OFLC Kredisi Özeti

	GARIOA				OFLC	Toplam
Alan	1945	1946	1947	1948	1947	1945-48
Gıda	3.604	21.551	77.574	67.698	132	170.559
Tarım Gereçleri	-	6.983	31.394	38.609	-	76.986
İşlenmemiş Ürünler	-	113	3.809	8.093	88	12.103
Petrol Ürünleri	36	4.494	5.227	10.185	405	20.347
Katı Yakıt	1.294	7.730	8.984	15.326	-	33.334
Tıbbi Ürünler	-	134	2.096	3.321	2.060	7.611
Otomobil Parçaları	-	2.269	559	2.566	3.097	8.491
İnşaat Malzemeleri	-	407	2.941	3.280	1.102	7.730
Kimyasallar	-	100	171	2.192	75	2.538
Giyim	-	1.674	25.832	14.147	2.598	44.251
İletişim Malzemeleri	-	320	186	4.500	909	7.892
Eğitim Malzemeleri	-	33	119	571	16	806
Balıkçılık Malzemeleri	-	-	545	511	-	630
Yol İnşaatı	-	201	-	312	1.419	2.477
Ulaştırma Malzemeleri	-	-	-	-	8.986	8.986
Demir Sanayii	-	-	502	502	-	502
Hükümet Daireleri Malzemeleri	-	15	345	345	129	494
Elektrik	-	21	1.267	1.367	254	1.908
Demiryolu	-	1.579	807	807	183	13.030
Tekstil	-	190	1.480	1.480	923	3.441
Diğer	-	1.683	3.878	3.878	2.550	10.022
Toplam	4.934	49.497	175.191	179.590	24.926	434.138

Birim: bin ABD doları (Park, K., 2020: 324)

Kwang-myeong Park, (2020: 324) tarafından detaylı olarak GARIOA ve bunun yanı sıra kredi olarak *Yabancı Para Likidite Birim Müdürlüğü* (Office of the Foreign Liquidation Commissioner – OFLC) tarafından sağlanan desteklerinin sıralandığı Tablo 10’da toplam desteğin 434.138.000 ABD doları değerinde olduğunu görülmektedir. Ancak bu liste, sadece 1945 ile 1948 yıllarını kapsadığı için 1949 yılında devam eden

post ve deri, kâğıt hamuru ve kâğıt, çimento, tuz, demir, çelik, makineler ve donanımlar, motorlu araç donanımları, ulaşım ekipmanları ve kauçuk ürünleri.

GARIOA desteğine yer verilmediği görülmüştür. Toplam yardım içerisinde gıda alanına açık ara en fazla yardım gerçekleştirilmişken sırası ile diğer en yüksek 4 alan şunlar olmuştur: tarım gereçleri, giyim, katı yakıt ve petrol ürünleri.

3.1.1.2. Ekonomik İşbirliği İdaresi Programının Organizasyon Yapısı

Güney Kore'nin kurulmasının ardından yabancı yardımlar, Ocak 1949 tarihinden itibaren 1948 yılında savaştan yara almış Avrupa ve dünyanın geri kalanındaki ekonomilerde yaşam standartlarını iyileştirmek için yürürlüğe sokulan *Dış Destek Yasası* (Foreign Assistance Act – FAA) doğrultusunda Ekonomik İşbirliği İdaresi yolu ile gerçekleştirilmiştir (Suh S. , 1976: 7). Ancak Kore Savaşı'nın başlamasının ardından ECA tarafından gerçekleştirilen ekonomik yardımlar durmuştur (Suh S. , 1976: 8). Öncelik kuzeyden gelen komünist güçlerin bastırılarak Kore'nin güneyinde barışın yeniden sağlanmasına yönelik askerî tedbir ve yardımları içerdiği için özellikle savaşın yoğun yaşandığı 1951 ilkbaharına kadar ekonomik yardımlar istenilen oranda gerçekleştirilememiştir.

Güney Kore'ye yardımlarda ABD İçişleri Bakanlığı Mart 1947 tarihinde yaklaşık yarım milyar dolar tutarında ekonomik iyileştirme planı sunduysa da Kongre'den yeterli desteği bulamayınca geri çekmiş ve 1948 yılında Kore hükümetinin dış yardımlara daha az bağımlı hale getirecek daha yapıcı bir program planlamaya başlamıştır (Mason vd, 1989: 171, 172). Ocak 1949 tarihinde aynı zamanda Avrupa'da Marshall Planı'nı uygulamakta olan ECA, Kore'deki yardımın ECA kapsamında yapılmasını öngören anlaşma sağlanmadan önce Kore'nin dış yardımlarının azaltılmasını amaçlayan sermaye geliştirme odaklı gerçekçi bir kalkınma programı istemiş ve bu konuda garanti almıştır (Mason vd, 1989: 172). Kore'ye gerçekleştirilecek ECA yardımları, her ne kadar dış

yardımları azaltmayı planlayan ekonomik alt yapının kurulmasını amaçlamış olsa da bir anda 1950 yılında patlak veren Kore Savaşı ile tüm planlar yeniden değerlendirilmek zorunda kalmış ve acil önlemler alınmıştır.

Güney Kore ve ABD arasında Kore hükümetinin sabit ekonomik politikaları takip etmesini gerektiren 10 Aralık 1948 tarihinde *Güney Kore-ABD Yardım Antlaşması* (ROK-US Agreement on Aid) imzalanmıştır (Suh S. , 1976: 7 ve ⁷⁴). Bu anlaşma Kore hükümetinin yerine getirmesi gereken birtakım yükümlülükleri sıralamıştır. Bunlar arasında: 1) belirli sabit ekonomik politikaların uygulanmasını içeren bütçenin dengelenmeye çalışılması; 2) döviz kurunun ayarlanması; 3) kamuya ait üretim tesisleri ve mülklerin maksimum üretim amacı ile yönetimi ya da elden çıkarılması ve 4) Chosun Bank⁷⁵'ta “karşı fon” hesabı oluşturulması yer almıştır (Suh S. , 1976: 7,8; Mason vd, 1989: 172, 173 ve ⁷⁶).

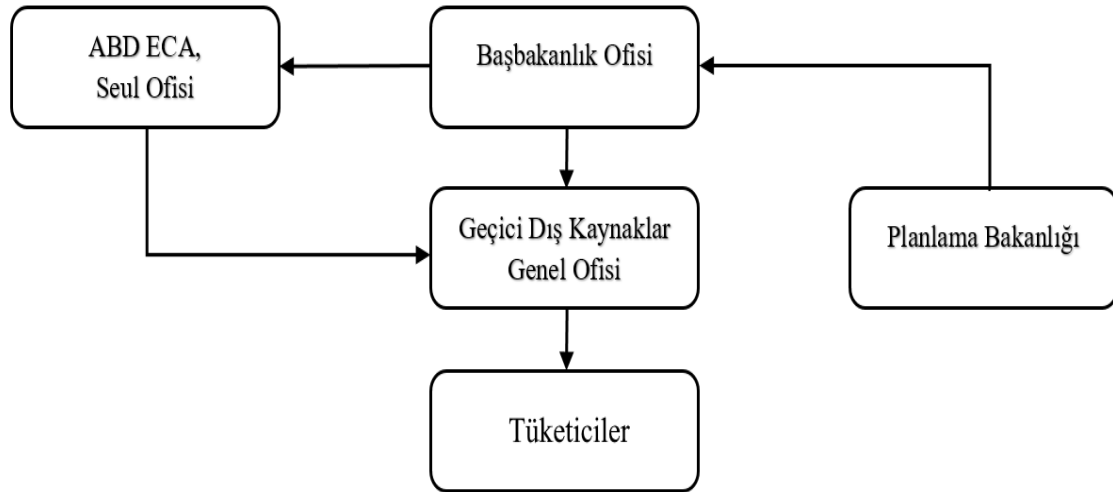
Kore Savaşı'nın 1950 yılında patlak vermesiyle birlikte ECA'nın sonlandırılarak faaliyetlerini BM programları adı altında yürütülmesine karar verilmiştir ancak 1951 yılına kadar ECA daha önceden planlanan faaliyetlerine devam etmiştir (Krueger, 1982: 24). Şekil 5'te ECA'nın Güney Kore'deki işleyiş mekanizması açıklamaktadır. Öncelikle Planlama Bakanlığı tarafından hazırlanan planlar, Kore Başbakanlık Ofisi tarafından ECA Seul Ofisine sunulmuş ve alınan kararlar ile birlikte Geçici Dış Kaynaklar Genel Ofisi'ne aktarılan dış yardım yine Başbakanlık Ofisinin denetimi doğrultusunda tüketicilere ulaştırılmıştır.

⁷⁴ 77103-11.05

⁷⁵ Daha sonra *Kore Bankası* (한국은행 /hanguk eunhaeng/) olarak adlandırılmıştır.

⁷⁶ 77103-11.05

Şekil 5 Kore Cumhuriyeti ve ECA Arasındaki Dış Yardım Mekanizması

(Kim J. , 2011: 269)

Savaş nedeni ile askıya alınan 25 milyon ABD dolarlık ECA bütçesi, 1951 yılından itibaren ECA tarafından belirlenmiş olan ürünlerin ulaştırılması için SEC programına devredilmiştir (Park K., 2020: 314). Bu nedenle Kwang-myeong Park (2020) ve Yoon Seo (1995) gibi bazı yazarlar ECA yardımlarını ECA/SEC olarak birlikte ele almışlardır. Aşağıda yer alan Tablo 11’de ECA/SEC yardımlarının temel alanlara göre dağılımı verilmiştir. Buna göre toplamda yaklaşık 220,2 milyon ABD doları olarak gerçekleştirilen ECA/SEC, yardımları içerisinde 82 milyon ABD doları ve yüzde 37,2 oranında bir pay ile tarım ürünleri en fazla yardım yapılan alan olmuştur. Devamında ise sırası ile şu alanlarda yardım gerçekleştirilmiştir: tekstil (%18,3), diğer (%13,6), yakıt (%12,2), gıda (%8,6), taşımacılık (16,6%) ve sanayi (2,4). Dış yardımları gerçekleştiren bir önceki kurum olan GARİOA yardımlarında en çok yardım dağıtılan alan gıda olurken ECA/SEC yardımlarında en büyük oran tarım ürünleri alanında olmuştur.

Tablo 11 ECA/SEC Yardımları Yapısı (1949-1953)

	Miktar	Oran		Miktar	Oran
Taşıma (Deniz Nakliyesi Dâhil)	16,6	7,4	Yakıt	27,0	12,2
Sanayi	5,3	2,4	Gıda	18,9	8,6
Tarım Ürünleri (Gübre Odaklı)	82,0	37,2	Diğer	30,1	13,6
Tekstil (Pamuk Odaklı)	40,3	18,3	Toplam	220,2	100

Miktar: 1 milyon ABD doları, Oran: yüzde (%) (Seo, Y., 1995: 25)

Yukarıda yer alan tablodan farklı olarak Kwang-myeong Park (2020: 342), eserinde farklı bir tabloya yer vermiştir. Tablo 12'ye göre 1949 ve 1951 yılları arasında ECA tarafından toplam 194.128.000 ABD doları destek gerçekleştirilmiştir. Yüzde 60 gibi bir oran ile 1949 yılında destek gerçekleştiyse de 1950 ve 1951 yıllarında Kore Savaşı nedeni ile sırası ile %23,1 ve 16,9 olarak gerçekleşmiştir. Savaş durumunda iken bu yardımların ulaştırılmasında yaşanan güçlüklerden dolayı böyle bir düşüş gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Ayrıca aynı dönem içerisinde yeterince faal olmasa da BM altında kurulan Kore destek organizasyonları ile yardımların gönderilmeye başlanması diğer bir etken olduğu düşünülmektedir.

Tablo 12 ECA Yardımları Yıl ve Alana Göre

		1949	1950	1951	Toplam
Tesisler	Sanayi	2.799	1.490	700	4.989
	Ulaşım (Gemiler dahil)	5.313	3.027	7.421	15.766
	Diğer	4.649	134	17	4.800
	Gıda	13.935	4.678	258	18.898
	Tarımsal Malzemeler (Gübreler)	43.696	15.241	10.813	69.750
	Tıbbi malzemeler	2.369	1.546	126	4.041
Ham Maddeler	Yakıt	21.370	5.525	82	26.977
	Ham Kauçuk ve Ürünleri	1.057	443	580	2.080
	Çelik Ürünleri ve Demir Dışı Ürünler	2.192	2.221	182	4.595
	Pamuk ve Ürünleri (Ham Pamuk)	10.814	9.114	11.830	31.758
	Kimyasallar	3.662	1.035	779	5.476
	Ham ve Yarı İşlenmiş Ürünler	2.579	360	67	3.006
	Diğer	846	32	-	878
Teknik Yardım		1.114	-	-	1.114
Toplam		116.400	44.846	32.882	194.128

Birim: bin ABD doları (Park, K., 2020: 342)

3.1.1.3. Birleşmiş Milletler Kore’de Sivil Yardım Programının Organizasyon Yapısı

Kore Savaşı aniden başladığında Güney Kore, BM Güvenlik Konseyi tarafından alınan kararlarla askerî olarak desteklenmiştir. Savaş sırasında ekonomik yardımlar için yine BM altında yardım programları oluşturularak Güney Kore, ekonomik açıdan da desteklenmiştir. Oluşturulan ilk yardım programının yapısı bu bölümde ele alınmıştır.

Kuzey Kore’nin Güney Kore’ye saldırması sonrasında BM Güvenlik Konseyi’nin 27 Haziran 1950 tarihinde çıkardığı karar ile üye ülkelerden Kore’ye derhal yardım talep edilmiştir⁷⁷. Kore’ye askerî ve ekonomik desteğin sağlanması için Kore’de yer alan ABD güçleri komutanlığı altında Birleşik Komutanlık 7 Temmuz 1950 tarihinde oluşturulmuştur⁷⁸. BM Güvenlik Konseyi, 31 Temmuz 1950 tarihinde CRIK yardımını başlatmış ve daha önce ECA yolu ile sağlanan ekonomik yardımlar Mayıs 1953 tarihine kadar Kore’deki BM güçleri tarafından SEC altında gerçekleştirilmiştir (Suh S. , 1976: 8). Böylece daha önceden ana yardım sağlayan ülke olan ABD dışında Birleşmiş Milletler çatısı altında dost ülkelere askerî yardım dışında ekonomik yardım sözleri verilerek bunların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.

CRIK yardım idaresi için 1950 yılında *Kore’de BM Sivil Destek Yönetimi* (United Nations Civil Assistance Command in Korea – UNCACK) oluşturulmuş ve daha adı sonra adı KCACK olarak değiştirilmiştir (Suh S. , 1976: 9). CRIK iki ayrı kaynaktan oluşmaktadır:

⁷⁷ UN. Security Council. (1950, 6 25)

⁷⁸ UN. Security Council (5th year : 1950)

- 1) Birleşik Devletler Ordu Bakanlığı tarafından sağlanan sivil destek yardımı olan *Kore Organizasyonu için Tedarikler* (Supplies for Korean Organization – SKO)
- 2) BM üyesi ya da üyesi olmayan devletler tarafından gönüllü olarak sağlanan sivil destek yardımı *Birleşmiş Milletler Tedarikleri* (the Supplies, United Nations – SNU) olmuştur (Suh S. , 1976: 9).

Ekim 1950 tarihinden Nisan 1953 tarihine kadar CRIK yardımlarının dağıtım alt organizasyonları arasındaki yardım oranları gösteren veriler Tablo 13’te gösterilmiştir. Tablo 13’e bakıldığında ABD tarafından ulaştırılan SKO yardımlarının toplam yardımın büyük bir bölümüne, yüzde 83,2 oranına, denk geldiği anlaşılmaktadır. Görüldüğü gibi her ne kadar CRIK ile birlikte ABD, Güney Kore’ye yardım işini BM çatısı altında çok uluslu bir hale sokmaya çalışmışsa da bu durum tam anlamı ile gerçekleşmemiştir. Çok uluslu yardım gönderebilecek bir kurum oluşturuldu ise de bu kuruma en fazla destek sağlayan yine ABD hükümetinin kendisi olmuştur. Bu durumun en önemli sebepleri arasında yardım sunabilecek Avrupalı güçlerin büyük bir savaş sonrası kendilerini toparlamaya çalışıyor olmaları ve Sovyet bloğu haricinde kalan diğer ülkelerin de ekonomik olarak çok da yeterli bir düzeyde olmamaları sayılabilir.

Tablo 13 CRIK - SEC Yardımları (Ekim1950- Nisan 1953 Arası)

Organizasyon	1950(10-12)	1951	1952	1953(1-4)	Toplam
SUN ⁷⁹	3.036	13.262	10.252	2.907	29.457
SKO	6.340	64.856	145.070	58.088	274.354
SEC	-	21.892	3.822	23.000	25.737
<i>Toplam</i>	9.376	100.010	159.144	61.018	329.548

Birim: bin ABD doları (Park, K., 2020: 347)

⁷⁹ SNU için Park, K. (2020) SUN kısaltmasını kullanmıştır.

1951 ve 1956 yılları arasında CRIK tarafından gerçekleştirilen 457 milyon dolarlık yardımın büyük bir bölümü (%40) gıda ile tekstil ve kıyafet (%24) olarak gerçekleştirilmiştir (Lee, K., 2015: 14). Kore Savaşı öncesinde de gıda sıkıntısı çekmekte olan Kore halkı, özellikle Kore Savaşı sırasında yerlerinden edilmiş ve bu nedenle tarımsal üretim sekteye uğramışken yapılan bu yardımlar, devletin inşasından çok halkın temel ihtiyacı olan gıda ve giyim üzerine odaklanmıştır. Bir başka arşiv belgesine yer alan 1953 yılındaki rapora göre CRIK yardımları aylık 10 milyon dolar civarındadır ki bu yardımlar CRIK Ordu yardım ithalatı ve Güney Kore döviz kurundan kaynaklı giderleri kapsamaktadır ⁸⁰ . Kore'ye yapılan bu yardımlar, Kore'deki temel ihtiyaçların karşılanması ekonomik yapının istikrarı için dışarıdan mal ithali şeklinde gerçekleştirilmiştir. Dış yardımlardan gelen para karşılığında gerçekleştirilen bu ithalatta para biriminin değeri de önemli bir yer tutmaktadır. Güney Kore'ye CRIK tarafından gerçekleştirilen 457 milyon dolarlık yardımın 429 milyon dolarlık kısmı ABD tarafından sağlandığı Mason vd. (1989: 175) tarafından aktarılmıştır. Bu bilgiye göre, CRIK yardımlarının %93,9 gibi çok önemli bir miktarı yalnızca ABD tarafından karşılanırken geriye kalan 28 milyon dolarlık destek diğer devletlerden sağlanmıştır.

Tablo 14'te detaylı olarak CRIK yardımlarının dağıtıldığı alanlarla ilgili bilgi verilmiştir. Bu verilere göre oluşturulduğu 1950 yılından 1956 yılına kadar CRIK tarafından gerçekleştirilen toplam yardım miktarı 457,4 milyon ABD doları tutarında olmuştur. Toplam bütçe içerisinde en büyük pay 184,2 milyon ABD doları ve %40,3 oran ile gıda sektörüne aktarılmıştır. Savaş yıllarında işlenemeyen tarım ürünleri ve ulaşımdaki aksamalar nedeni ile gıda en büyük ihtiyaçlardan biri olmuştur. Dağıtılan

⁸⁰ Document 778 - Memorandum by the Deputy Director of the Office of Northeast Asian Affairs (McClurkin) to the Assistant Secretary of State for Far Eastern Affairs (Robertson). (1984)

diğer yardımların alanlara göre dağılımı şu şekilde sıralanmıştır: giyim (%24,4), tarımsal malzemeler (%12,5), diğer alanlar (%8,3), yakıt (%5,5), inşaat malzemeleri (%5,5), ilaç (%3,5).

Tablo 14 CRIK Yardımları Yapısı (1950-1956)

	Miktar	Oran		Miktar	Oran
Gıda	184,2	40,3	İnşaat Malzemeleri	25,0	5,5
Giyim	111,4	24,4	İlaç	16,2	3,5
Tarım Malzemeleri	57,3	12,5	Diğer	38,0	8,3
Yakıt	25,3	5,5	Toplam	457,4	100,0

Miktar: 1 milyon ABD doları, Oran: yüzde (%) (Seo, Y., 1995: 25)

Farklı bir kaynak olarak Kwang-myeong Park, (2020: 346) toplam CRIK yardımını çeşitli alanlarda yıllara göre dağılımını Tablo 15'e açıklamıştır. Tablo 15'e göre en fazla yardım 1952 ve 1953 yıllarında sırası ile %33,9 ve %34,6 oranlarında gerçekleştirilmiştir. 1950 ve 1955 yıllarında 10 milyon ABD doları altında yardım gerçekleşirken, programın sonlandırıldığı 1956 yılında yalnızca 331.000 ABD doları değerinde CRIK desteği ulaştırılmıştır.

Tablo 15 CRIK Yardımları Yıl ve Alan Dağılımı

	1950 ⁸¹	1951	1952	1953	1954	1955	1956	Toplam
Gıda	-	34.746	45.756	73.974	23.397	6.291	11	184.175
Tıbbi Hijyen Ürünleri	-	6.220	5.592	1.742	1.362	1.035	282	16.233
Yakıt Ürünleri	-	555	8.991	12.985	2.810	-	-	25.341
İnşaat Malzemeleri	-	4.496	5.560	13.260	1.674	-	-	24.990
Ulaşım Malzemeleri	-	1.947	1.454	346	485	392	-	4.624
Tarım Malzemeleri	-	-	23.495	19.873	13.904	14	-	57.286
Kauçuk ve Kauçuk Ürünleri	-	1.033	3.875	709	-	-	-	5.617
Tekstil ve Tıbbi Ürün	-	25.444	47.003	33.286	5.087	584	22	111.426
Çeşitli Ürünler	-	-	-	2.616	2.472	395	16	19.304
Toplam	9.376*	74.441	155.531	158.791	51.191	8.711	331	358.372

Birim: bin ABD doları (Park, K., 2020: 346)

⁸¹ Veri eksikliğinden dolayı 1950 yılında alan detayı bulunmamaktadır.

3.1.1.4. Birleşmiş Milletler Kore İmar Ajansı Programı Organizasyon Yapısı

Kore'deki ekonomiyi savaş öncesi seviyeye getirmek amacıyla savaş sonrası ekonomik yardımların ulaştırılması için Birleşmiş Milletler Kore Yeniden Yapılandırma Ajansı, Kore'deki düşmanlığın bitme noktasına geldiğine inanılan Ekim 1950 tarihinde 5. BM Genel Toplantısı'nda oluşturulmuştur (Suh S. , 1976: 9). UNKRA, Birleşmiş Milletler altında toplu olarak tek bir devletin yeniden inşası için düzenlenen ilk çaba olmuştur (Park, D., 2016: 32). UNKRA, gerçekleştirdiği destek oranı haricinde BM altında tek bir devletin inşası için kurulan ilk örnek olması bakımından çok ayrı bir öneme sahip olmuştur. UNKRA, daha önce yapılan halkın temel ihtiyaçlarını gidererek rahatlatma yardımlarının aksine devletin inşası için ekonomik yapıların kurulması ve var olanların güçlendirilmesini hedeflemekteydi. Ancak 1950 yılında onaylanan UNKRA, 1952 yılına kadar yeniden inşa faaliyetlerine başlayamamıştır (Krueger, 1982: 3). 15 Eylül 1950 tarihinde BM Komutanlığı tarafından gerçekleştirilen İncheon çıkarması sonrasında Seul geri alınıp 38. Paralelin kuzeyindeki büyük bir bölüm ele geçirildiğinde savaşın kısa sürede bitmesi öngörülmüş ancak Çin Gönüllü Ordusu'nun 19 Ekim tarihinde savaşa katılması ile tüm dengeler değişmiştir. Bu nedenle her ne kadar 1950 yılında Kore'nin inşası için UNKRA oluşturulduysa da faaliyetlerini ancak savaşın son yıllarında gerçekleştirebilmiştir.

Kore'de CRIK yönetiminden sorumlu BM Komutanlığı ve UNKRA'nın her ikisi de BM organları olmalarına rağmen yapısal olarak Kore'de BM Komutanlığı Tokyo üzerinden Washington'daki *Askerî Karargâh Merkezi* aracılığıyla ile New York'taki BM'ye bağlanırken UNKRA'nın doğrudan New York'taki Birleşmiş Milletler'e bağlı olması çeşitli idari sıkıntılar doğurmuştur (Krueger, 1982: 24). Ayrıca askerî tedarik ve güvenlik gibi gerekçeler, UNKRA'nın 1953 yılına kadar etkili çalışmalar yürütememesine sebep olmuştur (Krueger, 1982: 24, 25). BM, bir yandan savaş, bir yandan insani yardımlar ve diğer bir yandan da yeniden inşa projeleri yürütmekteydi.

Aralarındaki çakışma ve görev yetkilerinin birbirine girmemesi için belirli kurumları belirli hedefler doğrultusunda görevlendiren BM, UNKRA'yı da Kore'deki yeniden inşadan sorumlu olarak atamıştır. Buna göre KCACK'nin ulaşım, iletişim, sağlık, huzur, yiyecek ve gerekli sivil ihtiyaçların tedariki gibi kısa dönemli yardımlara devam etmesi, UNKRA'nın ise uzun dönemli iyileştirme çalışmalarına odaklanması planlanmıştır (Woolrych, 1954: 51). İyileştirme çalışmaları denince her ne kadar çeşitli projeler akla gelse de Güney Kore'de UNKRA, ilk yıllarda özellikle savaş ve ülkenin durumu göz önüne bulundurularak kalkınmadansa kendi kendine yeter bir ülke için adımlar atmaya çalışmıştır. Güney Kore, bu yıllarda genel olarak tarıma dayalı olduğu için UNKRA'nın ilk amaçlarından biri ülkenin tarımsal koşullarını iyileştirme ve geliştirme olmuştur (Woolrych, 1954: 51). Bu konuda yapılan çalışmalar arasında sulama projelerinin geliştirilmesi, tarımsal kolej ve laboratuvarların oluşturulması, Koreli tarım uzmanları ve veterinerlerin gelişmiş eğitim almaları için yurtdışına gönderilmesi olmuştur (Woolrych, 1954: 51). UNKRA'nın gerçekleştirdiği diğer çalışmalar içerisinde yurtdışından donanım ithal edilerek yeni cam, çimento, kâğıt gibi fabrikaların kurulması, savaştan yara alan döküm fabrikaları, büyük ölçekli tekstil fabrikaları ve kömür madenleri gibi sanayi kollarını iyileştirmek ve Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın tavsiyeleri ile imalat ve madencilik alanındaki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere kredi fonları sağlaması yer almaktadır (Lee, K., 2015: 14). Ayrıca UNKRA, yeni okul ve dersliklerin inşası ile eğitim altyapı yardımlarında bulunmuş ve altyapı tamamlandıktan sonra ders kitabı basım fabrikası gibi alanlarda toplam 11 milyon dolarlık eğitim desteğinde bulunmuştur (Lee, K., 2015: 15). Şekil 2'de görüldüğü üzere UNKRA yardımları 1945-61 yılları arasında gerçekleşen yardımların yalnızca %4'lük bir orana tekabül etmektedir. UNKRA programı kapsamında yaklaşık 127 milyon dolar tutarında 260 büyük proje gerçekleştirilmiştir⁸².

⁸² United Nations, United Nations Korean Reconstruction Agency (UNKRA)

UNKRA yardımları her ne kadar 1945 ile 1961 yılları arasında Güney Kore'ye gerçekleştirilen toplam yardımlar içerisinde en düşük orana sahip olan programlardan biri olsa da UNKRA'nın gerçekleştirdiği yardımların yapısı gereği dönem içerisinde en kalıcı destek programlarından biri olması yönünden ayrı bir öneme sahiptir. UNKRA, ülkenin savaş sonrası yeniden inşası için çeşitli projelerle katkı sağlamıştır.

Kaynak yardımlarında her ne kadar ABD büyük bir paya sahip olsa da UNKRA, BM ülkeleri ve o dönem henüz üye olmayan devletler tarafından da kaynak aktarımı sağlanmıştır. Örnek olarak, Woolrych (1954: 51), Birleşik Krallık'ın, UNKRA için hesaplanan 200 milyon dolarlık programa yaklaşık 22,5 milyon dolar (8 milyon pound) taahhüt etmiş olduğunu ve bu miktarın 3,05 milyon pound olan kısmını 1953 Eylül ayında ödendiğini belirtmiştir. Ayrıca 1956 yılında UNKRA projelerine 36 ülkenin doğrudan katkı sağladığı ve ayrıca 13 ülkenin UNKRA'yı finansal olarak desteklediği belirtilmiştir (Park, D., 2016: 32). Her ne kadar büyük oranda ABD tarafından desteklense de yapısı gereği UNKRA tam olarak uluslararası bir örgüt olarak Kore'nin yeniden inşasına katkı sağlamıştır. UNKRA projelerine diğer ülkelerden gerçekleştirilen destekler kadar Birleşmiş Milletlerin diğer alt örgütlerinden de destekler sağlanmıştır. Bu örgütlerden birkaçı şunlar olmuştur:

- 1) *Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü* (the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO),
- 2) *Gıda ve Tarım Örgütü* (the Food and Agriculture Organization – FAO),
- 3) *Dünya Sağlık Örgütü* (the World Health Organization – WHO) ve
- 4) *Birleşmiş Milletler Teknik Destek İdaresi* (the United Nations Technical Assistance Administration – TAA) (Park, D., 2016: 32).

Tablo 16’da UNKRA yardımları hakkında detaylı bilgi verilmiştir. UNKRA destekleri içerisinde hammadde, teknik destek ve özel projelere %36 oranda ağırlık verilirken sektörlere aktarılan oran 78,1 milyon ABD bütçe ile %64 olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Yardımların dağıtıldığı alt başlıklar incelendiğinde de en büyük payın 36,2 milyon ABD doları değerindeki yüzde 29,7 oran ile üretim alanında kullanılmak üzere ham madde yardımlarında gerçekleştiği görülmektedir. İkinci en büyük pay yüzde 22 oranı ile sanayi sektöründe gerçekleştirilmiştir. Geri kalan yardım alanları sırası ile şu şekilde gerçekleşmiştir: madencilik (10,5%), eğitim (%7,9), tarım & ormancılık & balıkçılık (%6,4), özel projeler (%6,3), sağlık (%5,7), ulaştırma & iletişim (%4,6), konut (%4) ve enerji (%2,8). 1953 yılında başlayan ve 1960 yılında biten inşaat faaliyetleri çerçevesinde UNKRA, Güney Kore’nin çeşitli bölgelerinde toplam 4.944 bina inşa etmiştir (Park, D., 2016: 33). Böylece bina inşasına katkısının da önemli bir düzeyde olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Tablo 16 UNKRA Yardımları Yapısı (1951-1959)

	Miktar	Oran		Miktar	Oran
Sanayi	26,9	22,0	Enerji	3,4	2,8
Madencilik	12,8	10,5	Ara Toplam	78,1	64,0
Eğitim	9,6	7,9	Ham Madde	36,2	29,7
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık	7,9	6,4	Teknik Destek ve Özel Projeler	7,8	6,3
Sağlık	7,0	5,7			
Ulaştırma-İletişim	5,6	4,6			
Konut	4,9	4,0	Toplam	121,8	100,0

Miktar: 1 milyon ABD doları, Oran: yüzde (%) (Seo, Y., 1995: 27)

3.1.1.5. ABD, Dış Operasyonlar İdaresi Programının Organizasyon Yapısı

Amerika Birleşik Devleti hükümeti, 27 Temmuz 1953 tarihinde dış destek yönetimini *Karşılıklı Güvenlik Ajansı*’ndan (Mutual Security Agency’den – MSA)

FOA'ya aktaran bir düzenlemeye gitmiştir (Suh S. , 1976: 10). Bu değişiklik ile birlikte FOA başkan yardımcısı Taylor Wood, *Ekonomi Koordinatör Ofisi* (Office of Economic Coordinator – OEC) başkanlığına getirilerek FOA ve Kore hükümeti için koordinatör ve ekonomik danışman olarak atanmıştır (Suh S. , 1976: 10). Bu büro, Amerikan yardımlarının daha sistematik bir şekilde planlanması ve dağıtılması amacını güdülerek oluşturulmuştur. 1956 yılına gelindiğinde aynı anda ekonomik yardımlarda bulunan UNKRA ve KCAC'ın yürütülmesini de OEC üstlenmiş ve böylece Kore'de yardımları düzenleyen tek koordinasyon birimi olmuştur (Kharas, Makino ve Jung, 2011: 5). Ayrıca Kharas, Makino ve Jung, (2011: 5,6) Tokyo'da bulunan BM çalışanları ve Japon mühendislerinin Kore yardımlarından sorumlu olduğu önceki yılların aksine OEC'nin Seul ve Busan'da ofisler açıp 300 yabancı yanı sıra 900 Koreliyi istihdam ettiğini belirtmiştir. Bu şekilde Kore'deki yardım projelerinin Koreli olmayan personelin yanı sıra Kore'de dahi bulunmayan personel tarafından planlanmasına son verilerek Kore hakkında daha öz verili olabilecek uzmanlara zemin hazırlanmıştır.

1 Temmuz 1955 tarihinde FOA yeniden yapılandırılarak ICA olarak adlandırılmış ve OEC başkanı Kore'deki ICA görevinin başına atanmıştır (Suh S. , 1976: 10). 1 Temmuz 1959 tarihinde ise OEC, *Birleşik Devletler Operasyonlar Misyonu* (U.S Operations Mission – USOM) olarak değiştirilmiştir (Suh S. , 1976: 10). UNKRA, birleşik Kore ile ilgilenmesi için oluşturulmuşken FOA bölünmüş bir Kore gerçeği ve onun savunma gücünü karşılamak için oluşturulmuştur (Suh S. , 1976: 10)⁸³. FOA/ICA kalkınmadan önce istikrarın sağlanması amacıyla savaş dönemi harcamaları sonucu gerçekleşen yüksek enflasyon ile mücadeleyi temel hedef almış ve toplam yardımların %70 oranı tüketim malzemelerine gerçekleştirilmiştir (Lee, K., 2015: 15).

⁸³ Burada savunma gücünü karşılamak ifadesi ekonomik yoldan kalkındırılarak savunmasının desteklenmesinin vurgulandığı düşünülmektedir.

Ülkedeki üretim kapasitesinin artırılması amacıyla yapılan %30 oranındaki yardımın %37 gibi büyük bir bölümü demiryolu ağı inşasına giderken bunun yanında gübre, elektrik teli, tarım ilacı, lastik geri dönüşümü ve tekerlek fabrikaları gibi imalat sektörüne yatırım yapılarak 44 yeni küçük ölçekli imalathane kurulmuştur (Lee, K., 2015: 15). Böylece Kore Savaşı esnasında hasar görmüş olan demiryolu, karayolu ve liman gibi ülkenin pek çok altyapısının büyük bir bölümü dış yardımların katkısı ile 1950li yılların sonunda savaş öncesi seviyelere getirilmiştir (Lee, K., 2015: 15). Stassen, (1955: 12) Güney Kore’de 1952 yılından 1955 yılına kadar sanayi üretimindeki %34 oranındaki artış ile tarımsal üretimdeki %20 oranındaki artışın FOA tarafından finanse edilen ithalat yoluyla oluştuğunu vurgulamıştır.

Tablo 17 FOA Yardımlarının Yapısal Dağılımı (Ağustos 1953-Haziran 1955)

	Planlanan Miktar (A)	Ulaşan Miktar (B)	B/A (%)
1) Ekipman/Tesisler (Proje Desteği: PD)	251.730 (52%)	69.188 (34%)	27,5
Tarımsal, ulusal kaynaklar	9.766	1.313	13,4
Madencilik ve Üretim	60.034	873	1,5
Elektrik, ulaştırma, iletişim	144.943	48.469	33,4
Sağlık, eğitim	6.104	1.965	32,2
Konut, sosyal iyileştirme	26.786	15.356	57,3
Diğer	4.097	1.212	29,6
2) Tüketim ürünleri, ham maddeler (PD dışı)	220.706 (46%)	136.126 (66%)	61,7
Gıda	6.741	6.318	93,7
Enerji	27.520	19.419	70,6
Tarım için ürünler	51.646	29.307	56,7
Ham maddeler, yarı işlenmiş	111.150	72.283	65,0
Diğer	23.649	8.799	37,2
3) Diğer	9.061 (2%)	740 (0,04%)	8,2
Genel Toplam	481.497 (100%)	206.594 (100%)	42,8

(Birim: bin ABD doları) (Kim ve Kim, 2012: 40)

Dış Operasyonlar İdaresi, 1955 yılında yeniden düzenlemeye gidene kadar yardımları ulaştırmaya devam etmiş ve bu yıldan sonra Uluslararası İşbirliği İdaresi bu görevi üstlenmiştir. Tablo 17’de 1955FOA yardımlarının alanlara göre yardım dağılımı verilmiştir. Buna göre toplam 481.497.000 ABD doları destek planlanmışken 1955

Haziran tarihine kadar bu miktardan 206.594.000 ABD doları ulaşmıştır. Tablo 17'ye bakıldığında FOA desteklerinin proje desteği ve proje dışı destekler olarak ayrıldıkları görülmektedir. *Proje Dışı* kapsamında hammadde ve tüketim ürünleri en fazla ulaştırılan alan olurken *Proje Desteği* kapsamında gerçekleştirilen yardım oranı toplamda yüzde 27,5 oranında kalmıştır. Gerçekleştirilen toplam destek dağılımına bakıldığında hammadde ve yarı işlenmiş malzemeler başlığı altında %35 ve elektrik, ulaştırma ve iletişim başlığı altında %23,5 oranları ile öncelikli alanlar oldukları görülmektedir.

Tablo 18 ICA Yardımlarının Yapısı (1955-1959)

	1955	1956	1957	1958	1959	Toplam
<i>1) Proje Desteği</i>	97.460 (47%)	85.390 (35%)	92.729 (29%)	63.890 (24%)	43.611 (21%)	383.080 (30%)
<i>Tarım/Balıkçılık, doğal kaynaklar</i>	3.404	1.784	5.947	4.549	6.876	22.560
<i>Toprak, sulama</i>	2.239	859	3.124	3.035	3.361	12.618
<i>Tahıl, hayvan</i>	1.151	686	2.165	374	838	5.214
<i>Madencilik/üretim</i>	6.663	9.872	19.181	16.691	7.144	59.551
<i>Elektrik</i>	11.876	13.893	6.083	2.246	1.807	35.905
<i>Ulaştırma, İletişim</i>	64.532	4.292	45.729	22.525	13.138	190.216
<i>Demiryolu</i>	49.937	31.942	37.042	17.051	7.607	143.579
<i>Yol, köprü</i>	3.893	2.192	1.816	2.215	1.788	11.904
<i>Liman</i>	8.089	7.530	1.832	705	326	18.482
<i>İletişim</i>	2.508	2.195	3.600	2.296	2.988	13.587
<i>Halk Sağlığı</i>	2.106	2.099	2.741	3.786	3.079	14.011
<i>Eğitim</i>	33	982	3.491	3.172	3.692	11.370
<i>Konut ve sosyal iyileştirme</i>	7.330	9.003	6.266	4.927	2.492	30.018
<i>Diğer</i>	1.516	3.465	3.291	5.994	5.383	19.649
<i>2) Proje Dışı Destek</i>	108.355 (53%)	185.659 (65%)	230.538 (71%)	201.739 (76%)	164.686 (79%)	890.977 (70%)
<i>Tarımsal ürünler</i>	28.443	37.740	73.758	41.736	32.426	214.110
<i>Buğday (ham)</i>	22.039	16.396	26.425	30.815	23.369	119.044
<i>Buğday unu</i>	3.982	9.012	22.809	3.945	7.205	46.953
<i>Enerji</i>	10.471	23.473	24.000	35.395	20.625	113.964
<i>Petrol, gaz</i>	7.215	20.162	20.357	24.667	19.379	91.780
<i>Taşkömürü</i>	3.211	3.025	2.900	10.569	1.070	20.775
<i>Ham madde/yarı işlenmiş</i>	54.937	107.171	105.638	97.960	88.895	485.119
<i>Gübre</i>	40.792	55.686	56.556	47.652	45.617	246.303
<i>Lastik</i>	1.000	5.884	3.658	3.774	5.509	19.825
<i>Suni ipek ipliği</i>	1.449	14.228	12.715	10.144	9.723	48.259
<i>Tıbbi malzemeler</i>	1.185	4.019	4.541	3.761	3.503	17.009
<i>Kâğıt</i>	329	6.836	5.012	7.096	1.553	20.826
<i>Satış için ham maddeler</i>	14.504	17.208	27.142	26.648	22.740	108.302
<i>Odun, kereste</i>	3.208	2.505	4.359	4.044	5.093	19.209
<i>Çimento</i>	1.755	2.112	2.396	1.039	-	7.302
<i>Genel Toplam</i>	205.815 (100%)	271.049 (100%)	323.267 (100%)	265.629 (100%)	208.297 (100%)	1.274.057 (100%)

Birim: bin ABD doları. (Kim ve Kim, 2012: 42, 43)

Uluslararası İşbirliği İdaresi adı altında gerçekleştirilen desteklere dair detaylı bilgi Tablo 18’de verilmiştir. Burada da *Proje* ve *Proje Dışı Destekler* olarak gerçekleştirilen bu yardımlardaki oran sırası ile %30 ve %70 olarak gerçekleştirilmiştir. Toplam 1.274.057.000 ABD doları destek içerisinde en fazla yardım ham ve yarı işlenmiş malzemeler ile ulaştırma ve iletişim alanlarında olmuştur. Proje Desteği kapsamında tesislerin güçlendirilmesi, inşası ve bakımı için gerçekleştirilen destekler içerisinde en büyük pay demiryoluna aktarılırken bunun dışında kalan alanlarda 60.000.000 ABD doları üzerinde bir yardım gerçekleşmemiştir.

UNKRA ve KCAC fonladıkları alanlar doğrultusunda ayrıma gitmektedir. UNKRA daha çok endüstri, madencilik, öğretim, mesleki eğitim, balıkçılık, sulama, ormancılık, sel kontrolü, konut ve hastaneler alanlarında FOA’ya teknik yardım ve program desteğine yönelikken KCAC ulaşım, iletişim, kamu işleri, enerji, tarım, halk sağlığı ve sosyal işler alanlarındaki CRIK fonlarını yürütmüştür (Suh S. , 1976: 10). *Amerikan Güçleri Kore Desteği* (American Forces Assistance to Korea – AFAK), FOA’nın üçüncü kolu olarak proje sponsoru olan Güney Kore askerî varlıkları ile işbirliği içinde yerel topluluklardaki inşaat işleri ve sivil tıbbi yardımlar ile ilgilenmiştir (Suh S. , 1976: 11). Suh S. (1976: 11), raporunda AFAK’ı FOA’nın üçüncü kolu olarak belirtirken FOA’nın tüm bu organizasyonları tek bir elden yürütüldüğünü vurgulamıştır. Her ne kadar UNKRA ve KCAK birer Birleşmiş Milletler alt organizasyonu olsalar da yürütme ve yardım kaynağı bakımından neredeyse tamamen Amerikan yönetimine bağlı oldukları için bu yorumda haklılık payına sahiptir. Ancak yine de 1950’li yılların ikinci yarısında ABD’nin doğrudan yardım sağladığı kurumlar olarak FOA ve AFAK sayılması yerinde olacaktır.

Kore Yarımadası'ndaki düşmanlığın 1952 yılında azalmaya başlaması ile birlikte askerî ve ekonomik desteklerin resmî olarak devamını içeren “Meyer Antlaşması”⁸⁴ sonrasında ABD ve Güney Kore hükümetleri arasında *Karma Ekonomi Kurulu* 24 Temmuz 1952 tarihinde oluşturulmuştur (Suh S. , 1976: 9). Her iki ülke temsilcileri arasında ana iletişim kanalı olan CEB, gerek duyulan programları hazırlamakla sorumludur ki bu hazırlanan programlar Washington'daki ICA'ya gönderilip onaylandığında uygulamaya girmiştir (de Alessi, 1958: 65). Satın alma işinin ise ya Kore Bankası ya da Kore Hükümeti adına İmar Bakanlığı içerisinde yer alan *Malzeme Ofisi* (Office of Supply) tarafından gerçekleştirildiği de Alessi, (1958: 65) tarafından belirtilmiştir.

Savaş sonrası yeniden inşa döneminde ABD ekonomik yardımlarının ana akımını 1954 yılındaki *Karşılıklı Güvenlik Yasası* (Mutual Security Act – MSA) oluşturmuş ve 1955 yılından itibaren ICA tarafından yönetilmiştir (Suh S. , 1976: 11). 1954 yılındaki MSA, şunlardan oluşmuştur:

- 1) *Destekleyici Yardım Projesi*⁸⁵ (Supporting Assistance Project) ve *Proje-Dışı*'nı⁸⁶ (Non-Project) içeren *Savunma Desteği* (Defence Support)⁸⁷

⁸⁴ 24 Mayıs 1952 tarihinde *Birleşik Komutanlık ve Güney Kore arasında Ekonomik Koordinasyon Anlaşması* (Agreement On Economic Coordination Between the Republic of Korea and the Unified Command) imzalanan bu antlaşma Birleşik Komutanlık adına Clarence E. Meyer tarafından imzalandığı için kısaca Meyer Antlaşması olarak anılmaktadır.

⁸⁵ Belirli projelere yatırım malzemeleri sağlamıştır.

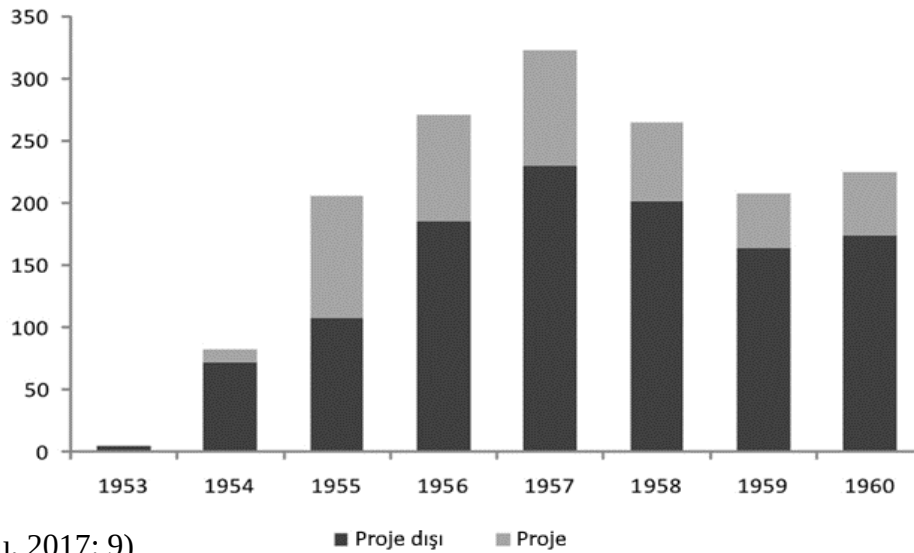
⁸⁶ Yatırım içermeyen hammadde ve tüketim malzemeleri kapsamıştır.

⁸⁷ Her ne kadar adı Savunma Desteği olarak belirtilmişse de, bu destek ekonomik durumun iyileştirilmesi yolu ile savunmanın güçlendirilmesini hedeflemiştir.

2) *Teknik Koordinasyon* (Technical Cooperation) ve *Kalkınma Kredisini* (Development Loan) içeren *Kalkınma Desteği* (Development Assistance) (Suh S. , 1976: 11).

Böylece yeniden düzenlenen kanunlar ile dış desteklere dair yer alan hükümler ve açıklamalar yenilenmiştir. Ayrıca bu kanun kapsamında dış yardımların amaçları ve içeriğine göre yeni kurulan ya da düzenlenen dış destek organizasyonlarının şeması çizilmiştir.

Şekil 6 1953-1960 yılları arası FOA/ICA Yardımlarının Dağılımı

(Ryu, 2017: 9)

1957 yılında ICA tarafından gerçekleştirilen toplam 332,3 milyon dolarlık yardımın 110,8 milyon doları belirli projelerin geliştirilmesini amaçlayan Proje Desteği, 216 milyon doları belirli kaynak ve ticari mal tedarikini içeren Proje Dışı Destek ve geri kalan 5,5 milyon doları ise teknik bilgi ve becerinin uluslararası olarak paylaşılmasını kapsayan Teknik İşbirliği adları altında gerçekleştirilmiştir (de Alessi, 1958: 65). Yukarıda yer alan Şekil 6'da görüldüğü üzere 1953 ve 1960 yılları arasında FOA/ICA yardımlarının büyük bir bölümü proje dışı alımlarda kullanılmıştır. 1955 yılındaki neredeyse yarı yarıya olan oran daha sonraki yıllarda proje dışı harcamalara kayarak en

büyük yardımların proje dışında kalan mal alımına harcandığı görülmektedir. Bunun en büyük sebebi daha önce de açıklandığı gibi halkın temel ihtiyaçlarının karşılanması projelerin tamamlanmasından daha önemli olarak kabul edilmesindendir. Öyle ki, gıda, barınma ve giysi sıkıntısı içerisinde yoklukla savaşıyan halkın bir an önce temel ihtiyaçlarının karşılanması salgın hastalıkların ve iç huzursuzlukların önlenmesi için gerekli görülmüştür.

3.1.1.6. 480 Numaralı 1954 yılı Tarımsal Ticaret Kalkındırma ve Destek Kanunu Kapsamında Oluşturulan Programın Organizasyon Yapısı

Tarımsal Ticareti Kalkındırma ve Destekleme Yasası olarak da adlandırılan 10 Temmuz 1954 tarihli ve 480 Numaralı Kanun ile ABD'deki üretim fazlası tarımsal ürünlerin dost ülkelere kendi yerel paraları karşılığında satarak ya da özel durumlarda hibe yolu ile dost ülkelere dağıtarak Amerikan tarım üretim fazlalığını bu şekilde değerlendirmek ve ayrıca Amerikan tarım ürünlerinin ticaretinin geliştirilmesi planlanmıştır⁸⁸. Adı geçen kanun zamanla bu kapsamda yapılan yardımların genel adı olarak anılmaya başlanmıştır. Bu kanunun 1. Maddesi Yabancı Para Birimi Satışları ve 2. Maddesi Kıtık Acil Yardım ve Diğer Destekler'den oluşmaktadır⁸⁹. Zaman zaman bu kanun yoluyla yapılan yardımların içeriğini detaylı olarak belirtmek için yerel para birimi ile uzun vadeli satışı kapsayan PL480 I ve temel ihtiyaçların karşılanması amacını güden hibe yardımları karşılayan PL480 II şeklinde ifade edilmiştir.

⁸⁸ Public Law 83-480

⁸⁹ A.g.e.

Tablo 19 PL480 Yardımları Yapısı (1955-1961)

	Miktar	Oran		Miktar	Oran
Buğday	97,0	44,7	Tütün Yaprağı	7,0	3,1
Arpa	34,0	15,6	Konserve Domuz eti	8,0	3,6
Pirinç	26,0	12,0	Süt Tozu	1	0,4
Mısır	2,0	0,9	Peynir	0,2	0,1
Süpürge Darısı	2,2	0,9	Yemeklik Yağ	0,5	0,2
Kabuksuz Buğday	0,1	0,1	Yemeklik Nebati Yağ	0,8	0,4
Ham Pamuk	39,0	18,0	Toplam	217,0	100,0

Miktar: 1 milyon ABD doları, Oran: yüzde (%) (Seo, Y., 1995:26)

Tablo 19, Güney Kore'ye PL480 uyarınca gerçekleştirilen yardımların içeriği hakkında bilgi vermektedir. Yapısı gereği PL480 yardımlarının büyük bir çoğunluğu gıda sektöründe ham madde ve işlenmiş mamul şeklinde gerçekleşmiştir. Ancak yine de önemli bir ölçüde (%18) ham pamuk alanında da gerçekleştiği görülmektedir. 217 milyon ABD doları bütçesi ile gerçekleştirilen bu yardımların en çoğu 97 milyon ABD doları ve yüzde 44,7 oranı ile buğday dağıtımında gerçekleşmiştir. Geri kalan yardımlar ise sırası ile ham pamuk, arpa, pirinç, konserve domuz eti, tütün yaprağı, mısır, süpürge darısı, süt tozu, yemeklik nebati yağ, yemeklik yağ, peynir ve kabuksuz buğday kalemleri altında dağıtılmıştır. Bu yardımlar proje desteği dışında gerçekleştiği için yardımların içeriklerinin incelendiği Dördüncü Bölüm'de bunlara yer verilmemiştir. Çünkü bu destekler doğrudan ithalat desteği olarak Güney Kore hükümet yetkililerine teslim edilmiş ve ihaleler yolu ile düşük ücretten satışları gerçekleştirilmiştir. Böylece hem ithalat açığı kapanmış hem de Güney Kore hükümetinin çeşitli alanlarda kullanması için sermaye girişi sağlanmıştır.

3.1.2. Özel Kuruluşlardan Ulaştırılan Dış Destekler

Güney Kore'ye bireysel olarak ABD hükümeti tarafından ve farklı hükümetler tarafından çokuluslu BM programları adı altında yapılan resmî yardımlar dışında pek

çoğu ABD merkezli olmak üzere çeşitli vakıf ve özel kuruluş tarafından da dış destek ulaştırılmıştır. Güney Kore'ye yardım gerçekleştiren Amerikan özel vakıfları arasında Ford Vakfı, Rockefeller Vakfı, Carnegie Trust ve Asya Vakfı ile *Amerikan-Kore Vakfı* (American-Korean Foundation – AKF) yer almaktadır (Lee, B., 2015: 228). Amerikan özel kuruluşları arasında kuruluş geçmişi, fon oluşturma yöntemi, iş mantığı, yönetim sistemi, ABD içerisindeki statüsü gibi önemli farkları bulunmakla birlikte Kore ile ilgili destek ve faaliyet alanları da farklılık göstermektedir (Lee, B., 2015: 227). Örnek olarak Amerikan-Kore Vakfı eğitim ile 4-H Club⁹⁰'ü temel alarak (tarımsal) kırsal bölgeye odaklanmış; Ford Vakfı ilk ve orta öğretim kurumlarına destek sağlarken Rockefeller Vakfı ise tıp araştırmaları için malzeme temini konularında yardımlarda bulunmuşlardır (Lee, B., 2015: 228-229).

Tüm bunların dışında sayıları yıllar içerisinde değişmekle beraber Güney Kore'ye çok sayıda özel kuruluş destekte bulunmuştur. Dongmin Park (2016: 17), 1960 yılına geldiğinde 62 tanesi ABD merkezli olmak üzere 10⁹¹ ayrı yabancı devletten toplamda 83 gönüllü kuruluş Güney Kore'ye yardım ulaştırdığını belirtmiştir. Gerçekleştirilen bu gönüllü kuruluşlardan bir kısmı büyük projelerde yer alırken diğer kısmı ise daha dar ölçekli projelerde faaliyetlerini gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca gönüllü kuruluşlar sadece Güney Kore'nin inşası sürecine katkıda bulunmakla kalmayıp kendi görüşlerini de ulaştırmışlardır (Park, D., 2016: 17). Park'ın (2016) verileri ile örtüşür bir açıklama,

⁹⁰ Önce ABD ve daha sonra diğer ülkelerde kurulan ve özellikle kırsal kesimdeki gençlerin “yaparak öğrenme” ile çeşitli projeleri gerçekleştirmesini içermektedir (The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2014).

⁹¹ Park, D. (2016), 1960 yılında yabancı ülke sayısını 10 olarak belirtirken AUS056_08_00C0581 arşiv belgesinde 1962 yılında 11 ülke olduğu tespit edilmiştir. Ancak her iki belgede bu ülkelerin hangi ülkeler oldukları bilgisine rastlanmamıştır.

Amerikan arşivlerinde “Voluntary Agencies⁹²” adlı arşiv belgelerinde yer almaktadır. Güney Kore’de gönüllü faaliyetlerde bulunan kuruluşlar 1952 yılında *Kore Gönüllü Ajanslar Birliği* (Korea Association of Voluntary Agencies – KAVA) adı altında toplanmışlardır⁹³. 1962 yılında toplam 11 ülkeden temsilcileri bulunan KAVA bünyesindeki 64 yabancı gönüllü vakıftan 28 tanesi doğrudan eğitim, sağlık, sosyal refah, acil yardım ve topluluk oluşturma-kendine yardım programları ile ilgilenirken geri kalan 36 tanesi Hristiyanlaştırma temel amacı yanında yukarıdaki faaliyetlerini yürütmüştür⁹⁴. Bu kuruluşlardan bir kısmı şu şekilde sıralanmıştır: Christian Children’s Fund, the Church World Service, the National Catholic War Services Council, YWCA, YMCA, the Presbyterian Church, the Methodist Church, the Southern Baptist Church, the Seventh Day Adventist Church, the United Church of Canada, the Australian Presbyterian Church (Park, D., 2016: 17). Güney Kore’de bulunan Hristiyan kuruluşlar, bir yandan insani yardımları ulaştırırken diğer bir yandan da misyonerlik faaliyetlerini daha yoğun gerçekleştirme imkânı bulmuşlardır. Bu konuda The Diplomat dergisinin internet sürümünde 7 Nisan 2014 tarihli makalede Dave Hazzan, Kore Savaşı’nda kurtarıcı olarak görülen Amerikalıların dinleri olan Hristiyanlığın güç ve refahın sembolü haline geldiğini belirtmiştir. Bu görüş şüphesiz Kore Savaşı sonrasında gönüllü Hristiyan vakıfların gösterdikleri yoğun çabanın etkisi sonucu oluşmuştur.

Dinî kuruluşların yanı sıra *Kore için Amerikan Acil Yardımları* (American Relief for Korea), Amerikan-Kore Vakfı, *Koruyucu Aile Organizasyonu* (Foster Parents Organization), *Çocukları Koruma Vakfı* (Save the Children Fund) ve *Her Yere Destek ve Acil Yardım İşbirliği* (Cooperative for Assistance and Relief Everywhere – CARE) gibi

⁹² AUS056_08_00C0581: 36

⁹³ A.g.e.

⁹⁴ A.g.e.

diğer çeşitli gruplar da yardımlarını ulaştırmışlardır (Park, D., 2016: 17). Arşiv kaynaklarında ve incelenen diğer eserlerde gönüllü kuruluşların gerçekleştirdikleri yardım oranları hakkında bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak resmî kanallardan ulaştırılan yardımların yanında küçük bir orana sahip oldukları düşünülmektedir. Organizasyon ağı kuvvetli yapıları ile birebir insanlara ulaşmalarından dolayı bu yardımların değeri oldukça önemli bir yere sahip olmuştur. Park (2016:17), gönüllü kuruluşlar tarafından ulaştırılan yardımın yaklaşık %70 oranının kullanılmış kıyafetlerden oluşsa da eğitim, sağlık ve sanayi gibi alanlara da yardım ulaştırılmış olduğunu belirtirken KCAC ve UNKRA gibi kurumların, bu gönüllü kuruluşlara yardım ürünlerini Güney Kore'ye ulaştırılması ve gerekli tesislerin kullandırılması yolu ile destekte bulunduklarını açıklamıştır. Görüldüğü gibi resmî kanallarda olduğu gibi gönüllü kuruluşların yardımlarını ulaştırmalarında da çeşitli gruplar birbirileri ile işbirliği içinde bulunmuş ve zaman zaman net olarak hangi kurumun hangi alanda destek sağladığını gösterir belgeler net olmamıştır.

Amerikan-Kore Vakfı, hem kuruluşundaki önemli isimler hem de ABD'de Güney Kore'nin tanıtılması açısından yaptıkları ile ayrı bir öneme sahip bir kuruluş olmuştur. Bu kuruluş, Başkan Eisenhower'ın kardeşi Milton Eisenhower başkanlığında ihtiyaç sahibi okullara bağışta bulunan özel ABD organizasyon olarak faaliyetlerini sürdürmüştür (Brazinsky, 2007: 43). New York Üniversitesi, Bellevue Tıp Merkezi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Enstitüsü (Institute of the Physical Medicine and Rehabilitation) müdürü Dr. Howard Rusk, “*rahatlama*” (relief) ajansından çok “*kendi kendine yardım*” (self help) ajansı olarak sağlık, sosyal huzur, eğitim ve kültür projeleri ile Korelilerin ülkelerinde ya da yurt dışında eğitimi yoluyla Güney Kore'ye yardım için 1952 yılında Amerika-Kore Vakfı kuruluşuna öncülük etmiştir (Williams, 1956: 41). Mayıs 1952 tarihinde kurulan bu özel gönüllü kuruluşun başına Pennsylvania Eyalet Üniversitesi rektörü olan Milton S. Eisenhower Aralık 1952 tarihinde geçmiştir (Park, D., 2016: 81). Ayrıca kuruluşun yönetim kurulunda:

- 1) Elmer H. Bobst (*Amerikan Eczacılık Şirketi William Warner Company, U.S. Pharmaceutical Company, William Warner Company başkanı*),
- 2) Juan T. Trippe (*Pan Amerikan Havayolları, Pan American Airways kurucusu*),
- 3) William G. Carr (*Ulusal Eğitim Birliği, National Education Association yönetici sekreteri*),
- 4) Robert C. Jackson (*Amerikan Pamuk Üreticileri Enstitüsü, American Cotton Manufacturers Institute başkan yardımcısı*),
- 5) Leonard W. Mayo (*Sakat Çocuklara Yardım Birliği, Association for the Aid of Crippled Children başkanı*) gibi iş dünyası ve sivil kuruluşların önde gelen isimleri yer alması kamu tarafından ilgi görmesinin diğer sebeplerinden biri olmuştur (Park, D., 2016: 82).

Amerikan-Kore Vakfı, “kişiden-kişiye yardım” sloganı ile Amerikan vatandaşlardan topladıkları bağışları hükümet kanallarına girmeden doğrudan Korelilere ulaştırmayı hedeflemiştir (Park, D., 2016: 82). Gönüllü kuruluş olarak kendi çabaları ile Amerikan ve Kore halkı arasında bir bağ oluşturarak doğrudan yardım yapmayı planlamıştır. “Kore’ye Yardım Treni” (Help Korea Train) kampanyası kapsamında 1954 yılında New York’tan “Barış Ekspresi” (Freedom Express), Philadelphia’dan “Önce Özgürlük” (Liberty First) ve Boston’dan “Plymouth, Rock, Clipper” adları ile üç tren toplam 600 vagon ile 900.000 ton malzeme toplayarak bu malzemeleri 16 Ağustos 1954 tarihinde Pusan limanına ulaştırıp doğrudan ihtiyaç sahibi halka dağıtmıştır (Park, D., 2016: 82). Böylece şehir şehir gezen trenlerle Amerikan halkına Kore ve Amerikan-Kore Vakfı hakkında bilinçlendirme yapılırken hükümeti araya sokmadan doğrudan ihtiyaç sahibi Korelilere yardım ulaştırmayı başarmıştır. Diğer büyük resmî kurumların büyük bir bölümü doğrudan Kore hükümeti ile çalışmalarını gerçekleştirip yardımların dağıtımını Koreli yetkilere bırakırken AFK doğrudan gerçek ihtiyaç sahiplerine yönelmesi bakımından önem taşımıştır.

Güney Kore’de özellikle büyük projelerde yer bulamayan ancak bireysel ihtiyaçlara çare bulmada yardımcı olan çok çeşitli alanlarda faaliyet gösteren gönüllü kuruluşlara UNKRA, 30 Kasım 1953 tarihi itibari ile 600.000 dolarlık bütçeden 239.300 ABD doları tahsis etmiştir⁹⁵. Gönüllü kuruluşların daha geniş ihtiyaç sahibi gruplara ulaşması ve geri ödemesiz olarak ulaştırılması nedeni ile bu kuruluşlar zaman zaman resmî yardım organizasyonları tarafından desteklenmiştir. Ayrıca Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya gönüllü kuruluşlarına Kore’deki programlarında kullanacakları malzemelerin deniz ulaşımında destek olacak 360.700 dolar değerinde bağış gerçekleştirilmiştir⁹⁶. Ulaştırılan dış desteklerin lojistik maliyeleri düşünüldüğünde bu konuda da gönüllü kuruluşlara UNKRA gibi büyük bütçeli programlar yardımlarını sunmuştur.

Gönüllü kuruluşlar, genel olarak çalışmada bir rekabet oluşturmuş ve pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi ile yerel liderliklerin oluşturulmasına önemli katkı sunmuşlardır⁹⁷. Böylece gönüllü kuruluşlar, yerel gelişmede önemli bir örnek model olmuşlardır. Halk ile iç içe çalışarak pek çok tecrübe aktarımı gerçekleştirmişlerdir.

3.1.3. Askerî Birlikler Tarafından Ulaştırılan Dış Destekler

Güney Kore’de Amerikan Askerî Yönetimi Dönemi’nde ilk yardımlar başlamış olmasına rağmen bu dönemde yapılan yardımlar, daha çok acil ihtiyaçların giderilmesi amacı ile ekonomik alanda gerçekleştirilmiştir. Askerî yardımlar ise daha sonra

⁹⁵ AUS014_35_00C0164: 58

⁹⁶ A.g.e.

⁹⁷ A.g.e.

oluşturulan ikili iş birlikleri tarafından sağlanmıştır. Suk Tai Suh, (1976: 8), Güney Kore'ye askerî yardımın, Soğuk Savaş Dönemi ile girilen gergin ortamda ABD'nin NATO ve diğer yerlerdeki müttefiklerine savunma desteği sağlayan 1949 yılı Karşılıklı Güvenlik Yasası doğrultusunda 26 Ocak 1950 tarihinde imzalanan *Karşılıklı Savunma Desteği Antlaşması* (Mutual Defence Assistance Agreement – MDAA) ardından başladığını bildirmiştir. Burada Karşılıklı Güvenlik Yasası diye adlandırılan muhtemelen daha sonra ilan edilecek olan yasa ile karıştırılmıştır. 1949 yılında ilan edilen yasanın asıl adı *1949 Yılı Karşılıklı Savunma Desteği Yasası* (Mutual Defense Assistance Act of 1949) şeklindedir⁹⁸. Bu yasa, Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde yer alan amaç ve ilkeler doğrultusunda ABD ve diğer ülkelerin barış ve güvenliği sağlamaları için sürekli ve etkili bir kendi kendine yardım ve karşılıklı destekten oluşan ek önlemlerin alınması için 6 Ekim 1949 tarihinde yürürlüğe sokulmuştur⁹⁹. İçerik olarak bakıldığında Avrupa'da *Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü* (North Atlantic Treaty Organization – NATO) ile belirli müttefik ülkelerin savunmalarını güçlendirmeleri amacı ile gerek askerî gerek de ekonomik yardımlar sağlaması için atılan resmî bir adım olmuştur. Türkiye ve Yunanistan ayrıca İran, Güney Kore ve Filipinler'e yardım da NATO dışındaki bölgelerde yardımın ulaştırılacağı ülkeler olarak belirtilmiştir¹⁰⁰. Bu sayede Avrupa'da NATO kapsamında dış tehditlere –ki öncelikli olarak Sovyet tehdidine– karşı bir yapılanma söz konusu iken diğer bir yandan da bu örgüt kapsamında ya da içerisinde bulunmayan dost ve müttefik ülkeler de karşılıklı savunma yardımına dâhil edilmiştir.

Karşılıklı Güvenlik Yasası, 10 Ekim 1951 yılında ortak savunmayı güçlendirmek için dost ülkelere askerî, ekonomik ve teknik destek vermek amacı ile yürürlüğe sokulmuş

⁹⁸ Public Law 329 - Mutual Defense Assistance Act of 1949, 1950: 714

⁹⁹ A.g.e.

¹⁰⁰ A.g.e.: 716

ve 1949 Yılı Karşılıklı Savunma Desteği Yasası, 1948 Yılı Ekonomik İşbirliği Yasası (Economic Cooperation Act of 1948) ile Uluslararası Kalkınma Yasası (Act for International Development) programlarının yetkileri MSA'ya aktarılmıştır¹⁰¹. Yapılan bu değişiklikle birlikte daha öncesinde gerçekleştirilen askerî yardımlar ve ekonomik yardımlar tek bir çatı altına alınmıştır. Ancak bu durum 1953 yılında yeniden yapılan bir düzenleme ile değiştirilmiş, askerî ve ekonomik yardımlar birbirinden ayrılmıştır. MSA, 1 Ağustos 1953 tarihinden itibaren 1953 yılı 7 numaralı Yeniden Düzenleme Planı (Reorganization Plan No. 7 of 1953) yasası ile tüm yetkilerini Dış Operasyonlar İdaresi'ne (Foreign Operations Administration – FOA) bırakmıştır¹⁰². Buraya kadar Amerika Birleşik Devletleri içerisinde askerî destekleri içeren düzenlemeler açıklanmıştır. Bu kısımdan sonra 1953 yılından sonra ekonomik yardım ulaştıran askerî program, AFAK açıklanmıştır.

Kore Savaşı'nın ardından askerî varlığı olası düşmanca müdahaleleri engellemek düzeyine düşen Amerikan askerî varlıkları aktif savaş pozisyonundan hazırlık ve önlem taktikli pasif konumuna geçmiştir. Bu durumdayken yüksek sayıdaki askerî varlığı ve düzenli örgütlenmesi ile birlikte Kore'nin kalkınmasına savunma alanı dışında da katkılar sağlama görevine başladığı gözlenmiştir. Bu kapsamda Kasım 1953 tarihinde AFAK, Güney Kore'deki tüm güçleri ile Kore'nin kalkınma projelerine destek verme amacı ile oluşturulmuş ve 1960 yılına kadar 4 binden fazla bina inşasında yardımlar gerçekleştirmiştir (Park, D., 2016: xiv).

Amerika Birleşik Devletleri'nin Kore'deki askerî varlığı olan 8. Birleşik Devletler Ordusu komutanı olarak görev yapmakta olan General Maxwell D. Taylor'a iletilen bir rapora göre ABD askerî personeli ya da birlikleri tarafından gönüllü olarak yetim, dul,

¹⁰¹ Public Law 165

¹⁰² Reorganization Plan No. 7 of 1953

mülteci ve diğer savaş mağduru gruplara yardım yapıldığı bildirilmiş ve General Taylor bu oranın Temmuz 1952 ile Ağustos 1953 tarihleri arasında toplam 418.658 ABD doları civarında olduğunu söylemiştir (Park, D., 2016: 51). Sadece Güney Kore’de görev yapan Amerikan askerlerinin gönüllü bağışları ile bu denli yüksek bir miktar yardımın düzenli bir şekilde ve resmî kanallarla uygulanabilirliğini sorgulatmıştır. General Taylor, bu anlık bağış faaliyetlerini resmî bir kanalla daha geniş ölçekli bir yardım programı oluşturulması yönündeki fikrini beyan etmiştir (Park, D., 2016: 51). Gelen raporlar ile birlikte Başkan Dwight D. Eisenhower 6 Ağustos 1953 tarihinde aşağıdaki konuşması ile bölgede konuşlu olan Amerikan askerî varlıkları yolu ile Güney Kore’de geniş çaplı sivil yardım programını açıklamıştır¹⁰³:

Özgürlüklerini korumak için cesurca savaştıkları ülkenin yeniden inşası için Kore’de yer alan Birleşik Devletlerdeki tüm kalifiye uzmanların – mühendis, muhabere sınıfı, tüm teknisyenlerin - bilgilerini sunmalarını başlatmış bulunmaktayım.

Yukarıdaki açıklama ile AFAK organizasyonunun kuruluşu için ilk duyuruları yapılmıştır. Sekizinci Ordu Komutanı olan General Taylor’un genel yönetici olarak atandığı AFAK, 18 Ekim 1953 tarihinde resmî olarak kurulmuş ve KCAC ve OEC gibi kurumlarla koordineli olarak çalışmalarına başlamıştır (Park, D., 2016: 51). Böylece Birleşmiş Milletler’e bağlı yardım kurumları, ABD dış yardım kurumları ile ABD Ordusu arasında işbirlikleri artarak devam ederken savaş sonrası hala Kore’de konuşlu olan

¹⁰³ Eisenhower, D. D. Radio Report to the American People on the Achievements of the Administration and the 83d Congress

Amerikan askerleri daha etkili bir şekilde kullanılmıştır. Yerel olarak ulaşılamayan inşaat malzemeleri tedarigi, teknik yardım, gözetim ve ağır inşaat teçhizatının kiralanması AFAK tarafından sağlanması AFAK projelerinin temelini oluştururken diğer yandan AFAK yardımları kapsamında arazi, işgücü ve yerel malzemelerin temini yerel halktan karşılanarak toplumla işbirliği amaçlanarak kendi kendine yardım şeklinde gerçekleşmiştir (Park, D., 2016: 52). Böylece tüm işin AFAK tarafından gerçekleştirilmesinden çok ulaşılamayan malzemelerin temin edilmesi ve kalifiye uzmanlardan teknik bilgi sunulması asıl amaç olmuştur. Bu sayede Amerikan askerî güçleri içerisinde var olan teknik bilgi yerel halkın daha modern ve muntazam işler gerçekleştirmesine katkı sağlamıştır. Her ne kadar çoğunluğu inşaat alanında projeler gerçekleştirilmiş olsa da tıp programları ve gönüllü yardım programları da gerçekleştirilmiştir ki 1950li yıllarda aktarılan 27,25 milyon ABD dolarlık AFAK fonundan 3,4 milyon ABD doları tıp yardımı ve malzemelerine ayrılmıştır (Park, D., 2016: 52). Yani AFAK projeleri yalnızca inşaat alanında sınırlı kalmayıp farklı alanlarda da gerçekleştirilmiştir.

Tablo 20’de Eylül 1960 tarihinde raporlanan ve 1954 ile 1960 yılları arasında gerçekleştirilen AFAK projelerine ait veriler yer almaktadır. Bu rapor ulaşılabilen en son tarihli rapor olmuştur. Eylül 1960 tarihine gelindiğinde toplam 4.226 AFAK projesi yanında tıp alanında ve inşaat dışında gerçekleştirilen yardımların toplam teçhizat & işgücü ve materyal maliyeti 73.722.946 ABD doları olarak belirtilmiştir. Bu miktarın 2.926.161 ABD dolarlık inşaat dışı kalemi ve 22.927.305 ABD dolarlık materyal kalemi ile toplamda 25.912.949 ABD dolarlık kısmı AFAK tarafından karşılanmıştır. En fazla yardım yapılan alan yüzde 50,3 oran ile okul inşasına katkı olurken en az yapılan katkı yüzde 0,1 oranı ile taşkın kontrolüne sağlanmıştır.

Tablo 20 1954-1960 Yılları Kümülatif AFAK Projeleri (Eylül 1960)

Proje Türü	Biten (Adet)	İnşaat Dışı	Materyal		Teçhizat & İşgücü	Toplam Teçhizat & İşgücü, Materyal
			AFAK	KORE		
Okul	1.740		13.008.556	9.775.563	17.701.040	40.485.159
Kilise	250		972.331	156.450	708.576	1.837.357
Yetimhane	324		1.418.015	846.095	1.742.598	4.006.708
Köprü	110		471.904	58.996	629.738	1.160.638
Kamu Sağlığı Tesis	333		1.913.192	1.011.889	2.112.588	5.037.669
Sivil Binalar	412		1.774.910	731.462	4.550.736	7.057.108
Halk Tesisleri	126		390.285	68.033	883.157	1.341.475
İslah	53		134.272	17.258	476.935	628.465
Taşkın Kontrolü	11		26.700	0	103.454	130.154
Otoyol	54		83.858	22.018	747.655	853.531
Pusan 1013	813		1.097.018	27.817	3.616.364	4.741.199
Tıp			1.636.264		1.821.575	3.457.839
İnşaat Dışı		2.926.161				2.985.644
Kamu Refahı		*2.190.095,29				
Kamu Sağlığı		*239.165,60				
Eğitim		*138.782,83				
Din		*358.063,81				
Sovtanj (Kurtarma) Konuları		*168.790,80				
Toplam	4.226	*3.094.898,33	22.927.305	12.715.581	35.094.416	73.722.946

Birim: adet ve ABD doları (AUS014_44_00C1109: 35,36)

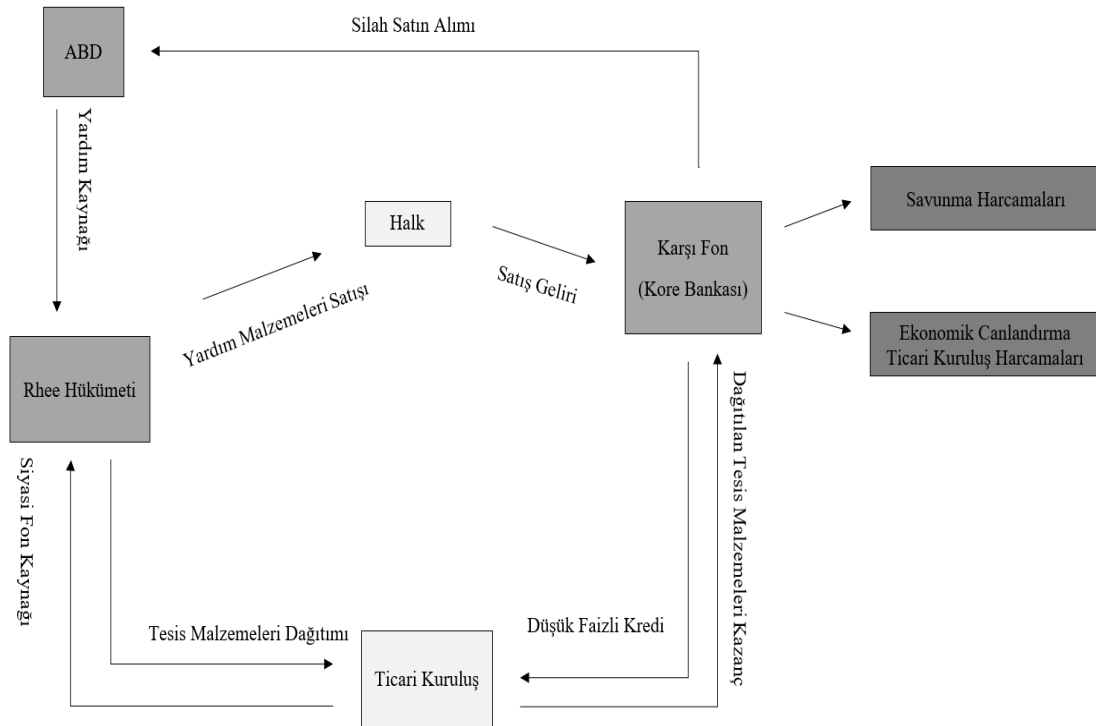
Dongmin Park (2016: 74), çeşitli kaynaklardan alıntılar yaparak ilk başta 15 milyon ABD doları olarak ayrılan AFAK bütçesine 1960 yılında 750 bin ABD doları eklenmiş ve programın devamı için daha sonraki yıllarda CRIK tarafından 7 milyon ABD doları (1955 yılı 5 milyon ve 1956 yılı 2 milyon ABD doları), ICA tarafından 3 milyon ABD doları (1957 yılı 2 milyon ve 1958 yılı 1 milyon ABD doları) aktarıldığına değinmiştir. Böylece 1960 yılına kadar AFAK programı için aktarılan fon yaklaşık olarak 25,75 milyon ABD doları olarak gerçekleştiği hesaplanmaktadır. Ancak tablo 21’de yer alan bilgilere bakıldığında bu orandan biraz fazla oranın bütçelendiği görülmektedir. Sonraki yıllara ait verileri derleyen Dongmin Park (2016: 76), 1971 yılında AFAK programının sonlandırıldığı tarihte toplam 87,7 milyon ABD dolarına denk gelen 6.695 projeye AFAK katkısının 24,7 milyon ABD doları ve yüzde 28 olarak gerçekleştiği bilgisini aktarmıştır.

4. GÜNEY KORE'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN DIŞ DESTEKLER

Dış yardımların içeriğine değinmeden önce kurumlar arası etkileşim ve iletişime de bakılması yerinde olacaktır. Ekonomik yardımlar ekonominin canlandırılması, halkın refahı ve temel hizmet ve üretim kurum ile kuruluşlarının geliştirilmesi amacı ile kullanılmasına rağmen bu yardımlar dağıtılırken çeşitli idari kurumlarla iş birlikleri gerçekleştirilmiştir. Dış yardımların organize olarak çakışma olmaksızın ulaştırılması amacı ile kurulan bu kurumlar aynı zamanda Güney Kore idari kurumlarına tavsiyeler ve öneriler getirme yolu ile teknik bilgi geliştirilmesinde de yardımcı olmuştur. Şekil 7'de dış yardımların ülke içerisinde işleyişi açıklanmıştır. Şekil 7'den de anlaşılacağı gibi dış yardımlar her zaman Kore halkına tamamen ücretsiz bir şekilde ulaştırılmamıştır. Sadece gönüllü kuruluşlarca yapılan yardımlar doğrudan halka ücretsiz olarak dağıtılmıştır. Ancak gönüllü organizasyonların yardımları toplam yardım içerisinde oldukça küçük bir yere denk geldiği için Şekil 7'de genel olarak resmî kurumlarca ulaştırılan yardımlar dikkate alınarak açıklandığı görülmüştür. Ayrıca Şekil 7'ye eserinden yer veren Jungseok Seo (2016: 195), yardım kaynağı olarak sadece ABD'yi belirtmiş olsa da BM yardımlarının düzeninin de bu şekilde olduğu söylenebilir. Tahıl, gıda ve benzeri acil ihtiyaçları gidermek için yurtdışından ithalatı resmî kurumların desteği ile gerçekleştirilen bu malzemeler aracı kurumlar tarafından halka ücreti karşılığı satılmıştır. Buradan elde edilen gelir karşı fon hesabı ile Kore Bankası'nda biriktirilerek gerekli alanlarda kullanılmıştır. Karşı fonların kullanıldığı alanlar arasında ticari kuruluşlara düşük faizli kredi, ekonomiyi canlandırmak için kurumlara aktarılan malzeme tedariki,

savunma harcamaları ve silah satın alımı yer almıştır. Dış yardımlar bir yandan ülke içerisindeki ihtiyaç malzemeleri temin ederek bunların ülke içerisinde satışı ile ithalat oranını düşürmek için kullanılırken diğer yandan bu satış geliri ile farklı malzeme alımı ve projelere sermaye kaynağı olarak kullanılmıştır.

Şekil 7 Yardım Malzemeleri ve Fonların Dağılımı

(Seo. J., 2016: 195)

Ülke genelindeki hammadde açığını kapatmak ve refahı arttırmak amacıyla ithalat yoluna gidilmiştir. Her ne kadar doğrudan devlet inşasına katkısı yokmuş gibi görünse de özellikle üretim alanında kullanılan hammadde ihtiyacını karşılaması bakımından dolaylı olarak devlet inşasına yardımcı olmuştur. Özellikle ithalat yolu ile ulaştırılan gıda ürünleri halkı kıtlıktan korumuştur. Bu şekilde devlet inşasında ihtiyaç duyulan insan gücünün sağlığı temel ihtiyaçlarının ucuza sağlanması ile sağlanmıştır. Ancak ithalat desteği

olarak tanımlanan bu yardımlar doğrudan satış amacı güttükleri için dış desteklerin yapısında ayrı tutulmuşlardır. Bu desteklerin detaylarına Üçüncü Bölüm, Dış Desteklerin Yapısı'nda yardım gerçekleştiren programların alanlara göre ulaştırdıkları destek dağılımlarını gösteren tablolar ve açıklamalarda belirtilmiştir. Bu bölümde hizmet, üretim ve imalat sektörlerinde gerçekleştirilen projeler çeşitli başlıklar altında incelenmiştir.

4.1. Eğitim Alanında Gerçekleştirilen Projeler

Yeni kurulan ve 35 yıl boyunca sömürge altında yaşamış bir ülke olarak Kore halkının dünyanın geri kalanı ile uyum sağlaması ve ekonomik açıdan kendini kalkındırması için eğitim en önemli alanlardan biri olmuştur. Eğitim, Kore toplumu için yüzyıllardır önemli bir yere sahip olmuş ve her dönem oldukça önem verilmiştir. Kore'deki sınıf sisteminde en tepede yer alan *yangban*ların¹⁰⁴ kendilerini eğitime ve sanata adadıklarına bakıldığında eğitime verilen önem kolaylıkla anlaşılabilmektedir. Ayrıca Seowon adı verilen özel eğitim kurumları özellikle Neo-Konfüçyüs ilkelerinin öğretildiği en önemli kurumlar arasında yer almış ve bu okullardan dokuz tanesi Seowon Kore Neo-Konfüçyüs Akademileri adı altında 2019 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu tarafından Dünya Mirası Listesine eklenmiştir¹⁰⁵. Ancak özellikle 19. yüzyılda yaşanan köklü değişikliklerle artık Çin merkezli Konfüçyüs öğretileri modernleşme ve dünya ile uyum için yetersiz kalmış ve her ne kadar ilk başlarda hoş karşılanmasa da Batı tarzı eğitim Kore'ye de girmiştir. Koreliler arasında eğitimin önemli olduğu gerçeğine değinildiyse de bu eğitim ancak varlıklı kişilere sağlanan bir

¹⁰⁴ Kore'deki geleneksel sınıf (kast) sisteminde en üst sınıfa verilen isimdir.

¹⁰⁵ Seowon, Korean Neo-Confucian Academies

ayrıcalık niteliğindeydi. Özellikle 1876 yılında Japonya ile imzalanan *Kanghwa Antlaşması* (강화도 조약, 江華島條約) ile Joseon devleti, dış devletler ile uluslararası ilişkiler oluşturmaya zorlanmıştır (Gökmen, 2008: 29, 30). Kore'nin Japonlar tarafından zorla dışarıya açılması sonrasında eğitim de giderek bir ayrıcalık olmaktan çıkmaya başlamış ve herkes için temel bir ihtiyaç haline gelmeye başlamıştır. Bu konuda Büyük Han İmparatorluğu Dönemi'nde reformlar gerçekleştirilerek adımlar atılmaya başlanmış, Japon Sömürge Dönemi'nde artan bir hızla devam etmiştir. Örnek olarak Ulusal Kore Tarih Kurumu tarafından hazırlanan Kore Kültür Tarihi serisinin ikincisi olan “Öğrenme ve Öğretmede Bitmeyen Tutku” adlı eserde 1921, 1931 ve 1941 yıllarına ait ilkokul oranlarına bakıldığında sırası ile 755, 1.860 ve 2.973 şeklinde artmış olduğu belirtilmiştir¹⁰⁶. Ayrıca ilkokul, ortaokul ve lise öğrenci sayısı 1912 yılında 44.173 kişi olarak belirtilmişken 1942 yılına gelindiğinde bu sayı 1.870.276 kişiye ulaşmıştır¹⁰⁷. Görüldüğü gibi, imkan sunuldukça eğitimdeki öğrenci sayılarının sürekli arttığı anlaşılmaktadır.

Bu bölümde acil ihtiyaç duyulan öğretmenler için teknik destek, derslik ve okul gibi tesislerin inşası, derslerde kullanılmak üzere Korece eğitim malzemelerinin hazırlanması ve basımının yanı sıra özellikle yükseköğretim kurumlarındaki yabancı ortaklıkların içerikleri incelenmiştir. Mason vd (1989: 40) de bahsettiği gibi bu dönemde gerçekleştirilen eğitim ve diğer alanlardaki değişimdeki atılımlar bir sonraki hızlı kalkınma için önemli bir altyapı oluşturmuştur.

UNESCO/UNKRA Eğitim Planlama Misyonu üyeleri Ağustos 1952 tarihinde Güney Kore'ye gelerek Güney Kore eğitim sisteminin yeniden inşası ve canlandırılması

¹⁰⁶ 국사편찬위원회 (/guksapyeonchanwiwonhoe/ Ulusal Kore Tarih Kurumu)

¹⁰⁷ A.g.e.

amacıyla incelemelerde bulunarak 5 yıllık program hazırlamıştır¹⁰⁸. Teknik desteklere örnek olan bu çalışma, Güney Kore’deki eğitim durumunu kapsamlı inceledikten sonra yapılması gerekenler hakkında önerilerde bulunmuştur. Eğitim sisteminin detaylı olarak incelenmesi sonraki yıllarda yapılacak olan projeler için bir yol göstermiştir. Böylece Güney Kore’de eğitim alanının inşa edilmesi için çeşitli programlar bu alanda desteklerini sunmuşlardır.

Tablo 21 Eğitim Yardımlarının Yapısı (1953-1959)

	UNKRA	ICA	AFAK	FAO	Toplam
<i>Derslik inşası</i>	5.772.000	2.233.100	4.125.000	-	12.130.100
<i>Teknik eğitim</i>	1.362.462	2.925.000	-	-	4.287.462
<i>Seul Ulusal Üniv.</i>	34.456	8.139.000	-	75.000	8.248.456
<i>(해운대)Deniz Üniv. İnası</i>	384.032	155.667	-	-	539.699
<i>Daegu Tıp Üniv.</i>	1.352.568	-	-	-	1.352.568
<i>Okul Ekipmanları</i>	1.025.694	-	-	-	1.025.694
<i>Yabancı Kitap Alımı</i>	78.884	-	-	-	78.884
<i>Ders Kitabı Basmahanesi</i>	1.599.000	-	-	-	1.599.000
<i>Merkez Meteoroloji Tesisi</i>	35.000	225.026	-	-	260.026
<i>Öğretmen Eğitimi</i>	338.439	3.250.000	-	-	3.588.439
<i>Kamu Yönetimi Teknik Yardımı</i>	-	525.000	-	-	525.000
<i>İşletme Teknik Yardımı</i>	-	525.000	-	-	525.000
<i>Hemşirelik Eğitimi</i>	-	96.000	-	-	96.000
<i>Sosyal Eğitim</i>	403.642	149.000	-	-	552.642
<i>Nükleer Enerji Eğitimi</i>	-	72.000	-	-	72.000
<i>Yabancı Diller Okulu</i>	163.505	-	-	-	163.505
<i>Toplam</i>	12.549.682	18.294.793	4.125.000	75.000	35.044.475

Birim: ABD doları (Lee, J. , 1988: 35)

Eğitim desteklerinin 1953 ile 1959 yılları arasında alan ve organizasyonlara göre dağılımı detaylı olarak gösteren bilgiler Tablo 21’de sıralanmıştır. Tablo 21’e göre bu yıllarda gerçekleştirilen toplam 35.044.475.000 ABD doları eğitim için ayrılmıştır. Destek sağlayan organizasyonların toplamdaki payları ise şu şekilde sıralandığı

¹⁰⁸ AUS014_35_00C0164: 59

görülmüştür: ICA %52,2; UNKRA %35,8; AFAK %11,8 ve FAO¹⁰⁹ %0,2. AFAK tarafından sağlanan desteğin tamamı derslik inşaatında gerçekleşirken toplam derslik inşaatı içerisinde %34 gibi bir oranla en fazla yardım sağlayan ikinci organizasyon olmuştur. ICA yardımlarının büyük bir bölümünün Seul Ulusal Üniversitesi'ne gerçekleştirildiği görülmüştür.

Kore'ye ABD tarafından gerçekleştirilen toplam eğitim yardımlarının %67 oranı tesislere ve geri kalan %33 oranı da teknik eğitime ayrılmıştır (Lee, J. , 1988: 52). Tesislere ayrılan bu desteğin en önemli sebebi Kore Savaşı sonrası belirli bir seviyedeki bina ve dersliklerin kullanılamaz duruma gelmesinden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar toplam desteğin büyük bir kısmı bina onarımı ve inşası gibi tesislerin gelişimine aktarılmış olsa da geri kalan teknik eğitim için ayrılan destek, dönem için oldukça önemli bir yere sahiptir. Teknik destek sayesinde eğitim alanında yeni bilgi ve eğitim sistemleri tanıtılarak modern dünyaya ayak uydurulması amaçlanmıştır. Özellikle eğitmen eğitiminde kaliteyi arttırmak için yeni yöntem, uygulama ve benzeri gelişmeler hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Bu şekilde ilerleyen yıllarda daha etkin eğitim ortamının oluşması için adımlar atılırken bazı alanlar ilk defa tanıtılmıştır. Kullanılan teknik yardımın %90 gibi büyük bir bölümü öğretim elemanı, öğretmen ve öğrencilerin ABD'ye değişim programları ile gönderilmesi için kullanılmıştır (Lee, J. , 1988: 53).

¹⁰⁹ Lee, J.'nin (1988: 35) tezinde kullandığı tabloda FAO olarak yazıldığı görülmüştür.

Burada muhtemelen bir imla hatası sonucu bu şekilde yazılmıştır. Bu programın FOA olabileceği varsayılmıştır. Tezin içerisinde ayrıca bir açıklama yapılmamıştır.

4.1.1. Bina ve Derslik Onarım ve İnşa Projeleri

Savaş sırasında yıkılmış ve hasar görmüş pek çok yerleşim yeri ve tesiste olduğu gibi eğitim alanında derslikler de büyük hasara uğramıştır. Jin Yi Lee (1988: 36), yüksek lisans tezinde savaşta en büyük kaybın yaşandığı tesisler arasında eğitim kurumlarının ilk sırada geldiğini belirtmiştir. Detaylı olarak incelendiğinde ise Kore Savaşı öncesinde 47.451 olan derslikten %23 oranına denk gelen 10.891 derslik tamamen, %25 oranına denk gelen 12.063 derslik ise kısmen tahrip edildiği bilgisine ulaşılmıştır (Lee, J. , 1988: 36). Ülkenin kuruluşunda var olan dersliklerin %48 oranı savaş sırasında tahrip edilmişken geriye 24.497 tanesi sağlam kalmıştır. Hasar gören tesislerin onarımı ve yeniden inşası için toplamda 12 milyon ABD doları yardım gerçekleştirilmiştir (Lee, J. , 1988: 36).

Tablo 22 Kore Savaşı'nda Yıkılan ve Hasar Gören Okul Sayısı ve Onarım Durumu

	Yıkılan				Hasar Gören			
	Halk okulu	Ortaokul, Lise	Üniv. ve diğer	Toplam	Halk okulu	Ortaokul, Lise	Üniv. ve diğer	Toplam
<i>Toplam Kayıp</i>	7.899	2.430	562	10.891	8.161	2.844	1.057	12.063
<i>CRIK</i>	-	-	-	-	563	402	35	1.000
<i>UNKRA</i>	2.016	1.117	186	3.319	372	78	-	450
<i>ICA</i>	746	752	192	1.690	15	25	-	40
<i>AFAK</i>	1.152	1.027	147	2.326	-	-	-	-
<i>Diğer Kurum</i>	-	-	230	230	.	.	244	244
<i>Dış Yardımla Restore Edilen Derslik</i>	3.914	2.361	404	6.679	950	505	279	1.734
<i>Tamamı Yeniden İnşa Edilen</i>	.	535	351	886	-	-	-	-
<i>Yerel Yönetim</i>	-	-	-	-	2.180	1.839	704	4.723
<i>Amerikan Restorasyonu</i>	3.985	69	158	4.212	5.032	500	74	5.606

Birim: adet; 1957 yılı (Lee, J. , 1988: 37)

Tablo 22'de Kore Savaşı sırasında yıkılan ve hasar gören eğitim kurumları ile ilgili 1957 yılına ait veriler yer almaktadır. Bu tabloya göre 6.679 (%79) adet yıkılan okul

ve 1.734 (%21) adet hasar gören okul ile toplam 8.413 okul yabancı yardımlar yolu ile yeniden inşa edilmiş ve onarılmıştır. Yıkılan okulların yeniden inşasında en büyük katkı %49,6 oran ile UNKRA tarafından gerçekleştirilirken hasar görenlerin onarılmasında %57,6 gibi bir oran ile en büyük katkı CRIK tarafından sağlanmıştır.

Ortaokul ve liseler için kullanılan yardım miktarı yaklaşık 4,3 milyon dolara ulaşmış ve bu okulların inşasında %90 gibi en büyük pay ülkenin ekonomisini canlandırması amacıyla eğitimli iş gücünü artırması planlanan mesleki teknik okulların inşasında kullanılmıştır (Lee, J. , 1988: 37). Acil ihtiyaç duyulan teknik bilgi sahibi insan gücünün bu şekilde karşılanması planlanmıştır. Normal orta öğretim kurumları yanında bu teknik eğitim kurumları meslek edindirme ve mesleki becerilerin geliştirilmesi ile iş gücüne verimli bir katkı sağlamışlardır.

İlk ve orta öğretimde 1953 ve 1955 yılları arasında UNKRA'nın onarımını gerçekleştirdiği okullar arasında Busan, Daejon, Seul, Gyeonggi, Mokpo, Gwangju meslek okulları ve Yeoyu Denizcilik okulu yer almaktadır (Lee, J. , 1988: 38). 1956 yılından sonra yeniden inşa yardımlarına başlayan ICA, denizcilik lisesinde balıkçılık, deniz ürünleri; meslek liselerinde makine, elektrik, radyo iletişim, sivil mühendislik, inşaat, kimya mühendisliği; tarım liselerinde tarım ve hayvancılık; işletme liselerinde de uygulama merkezlerine donanım sağlayarak yardımlarda bulunmuştur (Lee, J. , 1988: 38). Bunların yanı sıra Seul Meslek Lisesi pilot okul olarak seçilerek gerekli eğitim donanımı ile desteklenirken aynı şekilde ABD'deki benzerleri gibi beşerî bilimler ve mesleki bilimlerin birlikte sunulduğu bir sistem düzenlenerek Pyeongtaek ve Gunsan Çok Amaçlı Liseleri model okul olarak kurulmuştur (Lee, J. , 1988: 38, 39). Detaylı olarak sıralandıklarında görülmektedir ki teknik ve mesleki liselerin geliştirilmesinde çeşitlilik söz konusudur. Sadece temel alanlarda kalmayıp ülkenin çeşitli alanlarında bilgi sahibi gençlerin yetiştirilmesi için bu okulların güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Üç tarafı denizlerle çevrili olan Güney Kore'de verimli balıkçılık

fırsatlarından faydalanmak ve var olan üretimi arttırmak için denizcilik eğitimine önem verilmiştir. Ayrıca denizcilik ve benzeri mesleki liselerde alt bölümlerin geliştirilmesi yine yardımlar aracılığı ile sağlanmaya çalışılmıştır.

Yükseköğretim alanında da öncelikle hasarlı binalar onarılmış ve yeni binalar eklenmiştir. Bu konuda en büyük destek Seul Ulusal Üniversitesine sağlanırken Kore Denizcilik Üniversitesi, Gyeongbuk Üniversitesi, Kore Üniversitesi ve Yonsei Üniversitesine de desteklerde bulunulmuştur. UNKRA planlaması kapsamında 1953 ve 1955 yıllarında yaklaşık 540 bin dolar Kore Denizcilik Üniversitesi'nin kurulmasında kullanılmıştır (Lee, J. , 1988: 40). Diğer bir UNKRA projesi olarak 1953 yılında yaklaşık 1,15 milyon dolar Gyeongbuk Üniversitesi Daegu Tıp Fakültesinin yenilenmesi ve teçhizat yardımında kullanılmıştır (Lee, J. , 1988: 40). Eğitim kalitesinin artırılması amacıyla eğitim fakülteleri ve benzerlerinde yer alan tesislerinin yenilenmesi ve geliştirilmesi amacı ile yaklaşık 940 bin dolar harcanmıştır (Lee, J. , 1988: 40). Ayrıca yükseköğretim kurumlarında yıkılan ve hasar gören toplam 443 derslikten 353 (%80) tanesi yeniden inşa edilmiştir (Lee, J. , 1988: 40).

Tablo 23 Yükseköğretimde Gerçekleştirilen Teknik ve Ekipman Yardımlarının Oranları

	<i>Teknik Destek</i>	<i>Donanım Desteği</i>	<i>Toplam</i>
<i>Seul Ulusal Üniv.</i>	2.325.000	5.951.000	8.276.000
<i>Gyeongbuk Üniv, Daegu Tıp Fakültesi</i>	265.838	1.086.000	1.352.568
<i>Kore ve Yonsei Üniv.</i>	525.000	-	525.000
<i>Denizcilik Üniv.</i>	220.445	330.587	551.032
<i>9 Üniv. Donanım ve kitap</i>	-	442.195	442.195
<i>Toplam</i>	3.336.283	7.810.512	11.146.795

(Birim: dolar) (Lee, J. , 1988: 42)

Yükseköğretim kurumlarına dış yardımlarla gerçekleştirilen tesis ve teknik destekleri gösteren Tablo 23'te görüldüğü gibi Seul Ulusal Üniversitesi, bu alanda gerçekleştirilen tüm yardımlardan yaklaşık %75 oranda bir destek almış ve bu üniversiteye gerçekleştirilen yardımların yaklaşık %72'si tesis alanında olurken geriye kalan %28'lik oran teknik yardımlarda kullanılmıştır. Sonrasında en büyük oran yaklaşık 1,35 milyon ABD doları ile Gyeongbuk Üniversitesi, Daegu Tıp Fakültesi'ne aktarıldığı görülmektedir.

Yardımda bulunan kurumların hangi yükseköğretim kurumuna ne kadar yardımda bulunduğu Tablo 24'te gösterilmiştir. Buradaki verilere göre toplam 11.146.795 ABD doları yardımın %80,5 oranı ICA tarafından gerçekleştirilmişken geriye kalan %19,5 oranı UNKRA tarafından gerçekleştirilmiştir. ICA yardımlarının neredeyse tamamına yakını olan yaklaşık %92,3 oran ile, Seul Ulusal Üniversitesine gerçekleştirildiği görülmüştür.

Tablo 24 Yardım Kuruluşlarına Göre Yükseköğretim Yardımlarının Miktarı

	UNKRA	ICA	TOPLAM
<i>Seul Ulusal Üniversitesi</i>	-	8.276.000	8.276.000
<i>Gyeongbuk Üniv. Daegu Tıp Fakültesi</i>	1.352.568	-	1.352.568
<i>Korea Üniv. – Yonsei Üniv.</i>	-	525.000	525.000
<i>Denizcilik Üniv.</i>	384.032	167.000	551.032
<i>9 Üniv. donanım ve kitap</i>	442.195	-	442.195
<i>Toplam</i>	2.178.795	8.968.000	11.146.795

(Lee, J. , 1988: 43)

Amerikan Askerî Hükümeti, Güney Kore'deki eğitim alanında ilk dış yardımları 1945 yılında göreve başlamasının ardından gerçekleştirmiştir. Ancak bu dönemde gerçekleştirilen yardımlar genel olarak incelendiğinde dönemin isteklerinden çok Amerikalıların kendi çalışmalarını kolaylaştırmak ve temel alanlarda en azami adımların atılması şeklinde gerçekleştiği görülmüştür. 1948 yılı başlarında Amerikalı yetkililer 20 Amerikalı eğitimci ve yaklaşık 800 Koreli öğretmenden oluşan öğrenci grubuna eğitim veren bir öğretmen eğitim merkezi kurmuşlardır (Armstrong, 2003: 76). Bu öğretmen eğitim merkezi yolu ile Amerikan yöntem ve teknikleri Koreli eğitimcilerle eğitim konusunda bilgiler verilerek ileride eğitim alanında kendi ayakları üstünde duran bir öğretmen sınıfı oluşturulmaya çalışılmıştır. Buna ek olarak 1946 yılında İngiliz Dili Enstitüsü olarak kurulan ve sonrasında 1947 yılında Amerikan Dil Enstitüsü olarak adı değiştirilen kurum kurulmuştur (Armstrong, 2003: 76). Böylelikle Koreliler arasında İngilizce dil bilgisi artırılarak gerek dışarıya açılma gerekse de Amerikalı yetkililerle iyi bir etkileşimi daha geniş çevreye yayma amaçlanmıştır. Ayrıca Koreli öğrencilerin Amerika Birleşik Devletleri'ne değişim öğrencisi olarak gitmeleri teşvik edilmiş ve bunun sonucunda 1949 yılına gelindiğinde yüzün üzerinde öğrenci hükümet bursu ile ABD'de eğitim görmeye devam etmiştir (Armstrong, 2003: 76). Gerek Kore içinde gerek de yurtdışında eğitim alanında insan gücü yetiştirilerek yeni nesillerin daha iyi eğitilmesi amaçlanırken bir yandan da Amerikan tarzı eğitimin Kore'ye daha geniş bir şekilde tanıtılması sağlanmıştır. İlerleyen yıllarda da özellikle yetkin kişilerin ABD'ye bizzat gönderilerek deneyim kazanmaları ve bu bilgi birikimleri ile gördüklerini Kore'ye döndüklerinde paylaşıp uygulamaları yolu ile eğitim kalitesinin artırılması planlandığı görülmüştür.

Yukarıda açıklanan Amerikan Dil Enstitüsü'nün yanında yabancı dillerin öğretilmesini amaçlayan diğer kurumlar oluşturulmuştur. Birleşmiş Milletler kanalı ile burs sağlanan öğrencilere gidecekleri ülkenin dilini çalışabilecek seviyede yabancı dil

eğitimi vermek ve Eğitim Bakanlığı'nın Kore'deki okullardaki yabancı dil eğitimini geliştirmede yardımcı olması amacı ile *Yabancı Dil Enstitüsü*, idareciler, İngilizce öğretmenler ve gerekli teçhizat sağlanıp 2 Şubat 1953 tarihinde açılmıştır¹¹⁰. Bu eğitim kurumu, yurtdışına çıkarak mesleki eğitim ya da araştırmalarda bulunacak olan bursiyerlerin dil becerilerini kazanması açısından önemli bir boşluğu doldurmuştur. Böylece Korelilerin dünyaya açılması ve modern bilgilerin Kore'ye ulaştırılarak bilgi birikiminin arttırılması amaçlanmıştır. Ayrıca ülkede yer alan pek çok Amerikan ve diğer yardım organizasyonlarında görev alan yetkililer ile iletişimin güçlendirilmesi planlanmıştır.

Eğitim alanında hasar gören dersliklerin 1953 yılında UNKRA tarafından Derslik İnşaatı projesi ile yeniden onarılması detaylı olarak ABD arşiv belgesinde¹¹¹ aktarılmıştır. Buna göre ihtiyacı karşılamak amacı ile 1443 derslik inşaatına yaklaşık 1.749.578 ABD dolarında bütçe ayrılmıştır¹¹². Bu bütçe kapsamında okulların inşaatı için yaklaşık olarak 434.851 *board feet*¹¹³ kereste, 3.570 ton çimento, 198 ton çivi, 7 ton cıvata, 552 ton kontrplak, 212 ton pencere camı, 49 ton düz sac, 85.624 oluklu galvanize sac, 1.974 bobin çatı keçesi, demir boru, boya ve çeşitli diğer malzeme temin edilmiştir¹¹⁴. Bu projenin yanı sıra *Hasarlı Okulların Onarımı ve Derslik İnşaatı için Stok* projesi kapsamında CRIK tarafından yaklaşık olarak 2.419.884 ABD doları değerinde yardım gerçekleştirilmiştir¹¹⁵. 1585 derslik inşaatı için 11.021.859 board feet kereste, 186 ton çivi,

¹¹⁰ AUS014_35_00C0211: 233, 234

¹¹¹ A.g.e.: 235

¹¹² A.g.e.

¹¹³ 1 fit x 1 fit x 1 inç ölçülerinde uzunluk birimidir.

¹¹⁴ A.g.e.: 235, 236

¹¹⁵ A.g.e.: 236

350.000 fit kare¹¹⁶ cam, 26.418 ton imento, 113 ton kontrplak, 1.760 ton çatı keçesi, 7.522 galon (yaklaşık 28.474 litre) i ve dış boyası ile 1,2 ton asfalt çatı boyası gibi malzemelerin yüzde 98 oranı 31 Mart 1955 tarihinde ulařtırılmıřtır¹¹⁷. Ayrıca 1000 derslik onarımı için 800.000 ABD değerinde 5.923.785 board feet kereste, 330.670 fit kare kontrplak, 56.000 fit kare pencere camı, 1.306 galon (yaklaşık 4944 litre) boya, 30 ton çivi, 670 cıvata seti ve 579.670 fit kare oluklu demirden oluşan malzeme dağıtımı gerekleřtirilmiřtir¹¹⁸. Arşiv belgelerinde eğitimde derslik ve okulların inşaatı hakkında detaylı bilgiler özellikle yukarıdaki iki proje altında belirtilmiş ve bu detaylar burada paylaşılmıştır.

4.1.2. Eğitmen Yetiştirilmesine Yönelik Projeler

Japon Sömürge Dönemi'nde Kore'deki tüm öğretmenlerin %40 gibi bir oranını Japonlar oluşturmaktayken İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD desteği ile 1951 yılına kadar sekiz yeni ğretmen yetiştirme enstitüsü kurularak (Lee, K., 2015: 15) eğitmen açığının kapatılması planlanmıştır. Kore'deki ABD eğitim desteğinin önemli bir özelliği de sadece altyapı, donanım ve malzeme yatırımları özelinde olmayıp ayrıca tüm yardımın %40 oranının teknik desteğe ayrılmasıdır (Lee, K., 2015: 15). Teknik destek olarak Kore'deki yeni ğretmen yetiştirme programlarının eğitiminde Amerikalı uzmanların güncel eğitim yöntemlerini aktarması, Koreli ğretmenlerin ABD'ye gönderilerek orada bizzat eğitim almaları gibi öğretmenlik ile ilgili personelin teknik

¹¹⁶ 1 fit kare yaklaşık 0,09290304 metre kareye eşittir.

¹¹⁷ A.g.e.

¹¹⁸ A.g.e.

bilgilerini arttırmaya yönelik yardımlar yer almaktadır. Bu desteklerden biri ABD’den George Peabody Öğretmen Koleji seçilerek Kore’deki eğitim sistemi ve müfredatın geliştirilmesi amacı ile oluşturulan işbirliği programı olmuştur (Lee, K., 2015: 15, 16). Bu program kapsamında Seul Ulusal Üniversitesi, Kore öğretmen yetiştirme enstitüleri, yüksekokul ve düşük seviye okul programları yardım almış ve George Peabody Koleji’den 1956-62 yılları arasında yaklaşık 40 öğretim elemanı Kore’de Batı tarzı eğitim yöntemlerini öğretmek amacıyla Kore’ye gönderilirken buna ek olarak da 80 Koreli öğretmen ABD’de yükseköğrenim alanında eğitim almıştır (Lee, K., 2015: 16). Güney Kore’nin eğitimini düzenlemek ve yön vermek amacı ile seçilen Peabody Koleji ile gerçekleştirilen iş birlikleri sayesinde modern eğitim teknikleri ve Amerikan yöntemleri, Kore eğitim sisteminde temellerin oluşmasına katkı sağlamıştır.

Amerikan eğitim misyonu ile Kore’deki eğitim bilimleri bölümlerinin modernleştirilmesi ve öğretmen yetiştirilmesi amaç edinerek Ağustos 1952 ile Eylül 1961 tarihleri arasında 10 ayrı bölümde toplamda 3,60 milyon ABD doları değerinde destek aktarılmıştır (Lee, J. , 1988: 47). Ancak bu desteklerin büyük bir kısmı Amerikalı eğitim delegasyonlarının Kore’ye getirilmesi ve Koreli öğretmenlerin Amerika’ya gönderilmesi için harcanmıştır (Lee, J. , 1988: 47). Geri kalan bölümü ise gerçekleştirilen çeşitli çalışmalar için kullanılmıştır.

Birleşik Hizmet Komitesi (Uniterian Service Committee) tarafından gönderilen ve Marry Harbage başkanlığındaki 7 kişilik ilk Amerikan eğitim misyonu ekibi, savaşın sürdüğü bir ortamda Eylül 1952 tarihinden Haziran 1953 tarihine kadar Busan, Gyeongsangnam eyaleti ve Seul’ü incelemiş ve toplamda yaklaşık 700 öğretmene eğitim vermiştir (Lee, J. , 1988: 47). Bu ekip ayrıca, çeşitli çalıştaylar gerçekleştirerek eğitim felsefesi, eğitim yönetimi gibi alanlarda bilgiler vermiş ve 1959 yılına kadar araştırma faaliyetlerini sürdürecektir olan yükseköğretim araştırma organı olarak “*Merkez Eğitim*

Araştırma Enstitüsü”ni (중앙교육연구원 /junganggyoyugyeonguwon/) kurmuştur (Lee, J. , 1988: 47).

Vester M. Malholland başkanlığındaki 6 kişilik ikinci Amerikan eğitim misyonu ekibi, Eylül 1953 tarihinden Haziran 1954 tarihine kadar Kore’de çalışmalarda bulunarak Kore eğitiminin durumunu incelemiş ve Seul Ulusal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ile Seul Eğitim Üniversitesi’nde yeni eğitim yöntemlerini aktarmıştır (Lee, J. , 1988: 48). Altı kişilik ekipten dördü Merkez Eğitim Araştırmaları Merkezi’nde görevlendirilerek burada eğitim felsefesi, öğretmen eğitim teorileri, eğitim müfredatı, öğretmen yetiştirme gibi çeşitli alanlarda modern eğitim yöntemleri odağında Koreli eğitim uzmanlarını bilgilendirmişlerdir (Lee, J. , 1988: 47).

Harold R. W. Benjamin başkanlığındaki üçüncü ekip, Eylül 1954 – Haziran 1956 tarihleri arasında göreve gelmiş ve diğer iki ekipten farklı olarak UNKRA Eğitim Bürosu altında eğitim fakültesi ve eğitim bilimleri üniversitesine dâhil edilerek genellikle öğretmen ve eğitmenlere okul deneyimi yaptırmış ve eğitmenlere bu konuda yönlendirmelerde bulunurken bölüm başkanları ve okul müdürlerine de önerilerde bulunmuştur (Lee, J. , 1988: 48). 3. Delegasyon tarafından gerçekleştirilen tavsiye ve danışmanlık desteklerinin Kore’deki eğitim sistemine katkısı oldukça önemli yer tutmuştur. Bu tavsiyeler doğrultusunda Kore’deki eğitim sisteminde refomlar gerçekleştirilmiştir.

Eğitim görevindeki dördüncü ekip öncekiler gibi UNKRA tarafından değil, ICA tarafından desteklenerek Willard E. Goslin başkanlığındaki Geroge Peabody Üniversitesi öğretim elemanlarından oluşmuştur (Lee, J. , 1988: 49). Bu ekip, Yükseköğretim Ders Kitabı Basım Bürosu’nda eğitim müfredatı ve ders kitabı basımını gözden geçirerek eğitim organizasyonu ve mevcut eğitim planını desteklemiştir (Lee, J. , 1988: 49). Bu ekip, Seul Ulusal Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde okul yönetimi, eğitim fakültesi eğitim

yönetimi, öğrenci öğretim yöntemi, öğretmen eğitimi müfredatı ve okul deneyimi gibi konularda; Yonsei Üniversitesi'nde çeşitli kütüphanelerde çalışanlara kütüphane yönetimi konusunda; Ewha Kadınlar Üniversitesi'nde okulöncesi eğitim ile ilgili konularda eğitim ve danışmanlık hizmeti vermiş ve Merkez Eğitim Araştırmaları Merkezi'nde eğitim faaliyetleri ile ilgili araştırma ve raporlar hazırlamıştır (Lee, J. , 1988: 49). Seul dışında Gwangju, Busan, Daegu ve Daejeon gibi çeşitli merkezlerde de öğretmen yeniden eğitimi, öğretim yöntemleri ile okul yönetimi gibi alanlarda eğitim ve danışmanlıklarda bulunmuştur (Lee, J. , 1988: 49, 50). Geriye kalan ekipler 1962 yılına kadar Peabody Üniversitesi öğretim elemanlarından sağlanarak eğitim bilimleri okullarında öğretmen yetiştirme yöntemleri hakkında çeşitli çalıştay ve seminerler düzenlemeye devam etmişlerdir (Lee, J. , 1988: 50).

Merkezi Eğitim Araştırmaları Enstitüsü'nde (중앙교육연구소 /junganggyoyugyeonguso/) 1953 yılından 1962 yılına kadar Amerikan tarzı eğitim yöntemleri ve teorileri öğretilerek sadece 1959 yılına kadar olan sürede Amerikan delegasyonları tarafından eğitim süresi yaklaşık 4.992 saati bulmuş ve okul müdür ve müdür yardımcıları da dahil olmak üzere bu eğitimlere katılan öğretmen sayısı toplamda 2.842 kişi olmuştur (Lee, J. , 1988: 50). Bunun yanında 1956 yılından itibaren her yıl 1 ya da 2 araştırmacı eğitim almak üzere bir yıllığına ABD'ye gönderilmiştir (Lee, J. , 1988: 50).

Meslek okullarında görev alan öğretmen, müdür ve benzeri kişilerden oluşan yaklaşık 44 kişiden 1959 yılına kadar 13 kişi UNKRA programı kapsamında ve 31 kişi de ICA programı kapsamında yurtdışına gönderilmiştir (Lee, J. , 1988: 50, 51). Peabody delegasyonu öğretmen eğitimi faaliyeti kapsamında da 82 Koreli yurtdışına gönderilmiş ve yine Peabody delegasyonu kapsamında 37 Amerikalı Kore'ye gelerek mesleki öğretim eğitimi faaliyetlerinde bulunmuştur (Lee, J. , 1988: 50, 51).

Amerikan Eğitim Misyonu'nun kurum içi öğretmen eğitimini desteklemek amacıyla yaklaşık 24 bin ABD doları karşılığı ekipman ve teçhizat yardımı gerçekleştirilmiştir¹¹⁹. Benzer bir proje ile 5 kişilik Amerikan Eğitim Misyonu, Ekim 1953 ve Haziran 1954 tarihleri arasında Seul Ulusal Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile Seul Normal Okulu'na modern eğitim yöntemleri dersi vermiş; Seul (Ocak), Cholla Namdo (Nisan) ve Cholla Pukto (Mayıs) bölgelerinde seminerler gerçekleştirmiştir¹²⁰. Ayrıca Güney Kore Hava Harp Okulu'nda on günlük modern eğitim psikolojisi ve yöntemleri kursu sağlanmış, *Birleşik Devletler Bilgi Servisi* (United States Information Service - USIS) Seul'de görev alan Koreli öğretmenlere işitsel-görsel eğitimi sağlanmıştır¹²¹. Ehwa Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi bünyesinde yer alan sekreter eğitimi alanında İngilizce sekreterlik becerileri kazanmak isteyen bireyler için akşam ek kurslarının sağlanması için yaklaşık 8 bin ABD doları değerinde ekipman ve teçhizat yardımı gerçekleştirilmiştir¹²². Eğitim alanında gerçekleştirilen bu tip destekler maddi olarak ölçülemese de Koreli genç beyinlerin güncel ve etkili bilgilere ulaşması sağlanmıştır. Bu sayede ilerleyen yıllarda ülkenin pek çok alanında önemli yerlere gelebilecek ve gelen Koreliler hazırlanmıştır. Bu ve benzeri eğitimleri almış kişiler bu dönem sonrasında ülkenin kalkınmasında etkili olmuştur.

¹¹⁹ A.g.e.: 234

¹²⁰ A.g.e.

¹²¹ A.g.e.

¹²² A.g.e.

4.1.3. Teknik Malzeme Destek Projeleri

Eğitim alanında derslik ve destekleyici binaların inşası ve onarımı ile eğitimcilerin teknik olarak geliştirilmesini kapsayan yardımların yanında yine eğitim alanında bunlar kadar öneme sahip teknik malzeme alanında da çeşitli destekler sağlanmıştır. Teknik malzeme desteği öncelikli olarak kitap temini şeklindeyken bunun yanı sıra çeşitli alanlarda kırtasiye malzemesi ile laboratuvar gereçleri ve benzerleri şeklinde olmuştur. Güney Kore’de yer alan dokuz kolej ve üniversitedeki¹²³ kütüphanelere tarım, biyoloji, matematik, mühendislik, eğitim, edebiyat ve beşeri bilimler alanlarında olmak üzere çoğunluğu İngilizce ve diğerleri Fransızca ve Almanca olmak üzere yaklaşık 34.200 adet kitabın alımı gerçekleştirilmiş ve Eğitim Bakanlığına ulaştırılmıştır¹²⁴. Bahsi geçen çeşitli alanlarda eğitime katkı sağlayacak teknik ekipman ve kitapların sağlanması yolu ile daha güncel bilgi ve tekniklerin ulaştırılması sağlanmıştır. Ayrıca laboratuvarlarda kullanılmak üzere UNKRA tarafından 197.300 ABD dolarlık bütçe¹²⁵ ile mikroskop ve benzeri kimya malzemeleri satın alınarak Seul Ulusal, Gyeongbuk, Yonsei, Ewha Kadınlar, Busan, Jeonnam ve Jeonbuk üniversitelerine; daktilo, kırtasiye malzemeleri, ders kitabı, kayıt cihazı, projektör gibi eğitim yardımcıları ve donanımları satın alınarak Ewha Kadınlar ve Yonsei Üniversitelerine dağıtılmış; ve Seul Ulusal Üniversitesi mühendislik fakültesi için temel kullanım ve fizik laboratuvarlarında kullanılmak üzere ekipmanlar alınmıştır (Lee, J. , 1988: 40). Tüm kütüphane ve laboratuvar malzemeleri için toplamda 1,1 milyon dolar civarında bir ödeme gerçekleştirilmiştir (Lee, J. , 1988: 40). Yukarıda bahsi edilenler

¹²³ Bu üniversiteler, Yi Jin Lee (1988: 40) tarafından Seul Ulusal, Jeonbuk, Jeonnam, Gyeongbuk, Yonsei, Korea, Busan, Ehwa Kadınlar, Busan Denizcilik Üniversiteleri olarak belirtilmiştir.

¹²⁴ AUS014_35_00C0211: 233

¹²⁵ A.g.e.

dışında 1953 ve 1955 yılları arasında UNKRA tarafından yetişkin eğitiminde kullanılmak üzere görsel ve işitsel cihazlar ve temel ders kitapları satın alınmasında 230 bin dolar ile ders kitabı basmahanesi inşası ve ekipmanı alımına 1,6 milyon dolar yatırılırken Meteoroloji Genel Müdürlüğü tesisi yeniden onarımı için yaklaşık 260 bin dolar harcanmıştır (Lee, J. , 1988: 41).

UNKRA, Güney Kore ve KCAC ile birlikte Hapishaneler için Mesleki Eğitim Ekipmanları projesi kapsamında tutukluların hapishane ortamında değerlendirmeleri amacı ile ahşap işçiliği, ayakkabı yapımı, anahtar yapımı, kalaycılık ve dikiş, tarım gibi mesleki alanlarda en temel ekipmanların yanı sıra hapishanelerde yer alan dispanserlere sağlık ekipmanları alımı sağlanmıştır ¹²⁶ . Gerçekleştirilen bu yardım projesi de göstermiştir ki teknik eğitim Güney Kore’deki her alana ulaştırılmıştır. Hapishanedeki hükümlülerin yeniden topluma kazandırılması ve üretime faaliyetlerine katkı sağlamaları hedeflenerek çeşitli adımlar atılmıştır.

Uzun yıllar mesleki eğitime oldukça fazla katkısı bulunan ancak artan ihtiyaçlar karşısında göz atılması gereken Pusan Mesleki Eğitim Okulu için ayrı bir proje oluşturulmuştur. Bu proje kapsamında sivil mühendislik, elektrik, ahşap işleri, döküm, dövme, kaynak atölyeleri ile mimari çizim odası gibi on binanın inşasında kullanmak üzere malzeme ve teçhizat sağlanmıştır¹²⁷ . Pusan Mesleki Eğitim Okulu gibi Taejon Mühendislik Lisesi’nde de 5 adet atölye oluşturulması için bina inşaatı ve teknik ekipman yardımıyla bulunulmuştur . Böylece teknik eğitim için ortaöğretim kurumları dışında daha profesyonel eğitimi içeren yükseköğretim kurumlarındaki yatırımlar da devam etmiştir.

¹²⁶ A.g.e.: 234

¹²⁷ A.g.e.: 234, 235

Chosun Hristiyan Üniversitesi için yıkılan ya da hasara uğrayan çeşitli ekipmanların değiştirilmesi için yaklaşık 5.000 ABD doları bütçesi ile yardım gerçekleştirilmiştir¹²⁸. Seul Ulusal Üniversitesi, Denizcilik Üniversitesi, Korea ve Yonsei Üniversiteleri yanında Chosun Hristiyan Üniversitesi de dış desteklerden yardım alan yükseköğretim kurumları içerisinde yer almıştır.

Okullarda yer alan ekipmanların değiştirilmesi için *Okullar için Ekipmanlar Projesi* (Equipment for Schools) kapsamında yaklaşık 664.515 ABD doları bir bütçe oluşturulmuştur¹²⁹. Bu proje kapsamında Eğitim Bakanlığı'na 1.370 ton kâğıt, Ders Kitabı Basım Tesisine de 644 ton kâğıt ulaştırılmıştır¹³⁰. Ayrıca okullara işitsel-görsel ekipman ile 18 okula laboratuvar malzeme ve ekipmanı ulaştırılırken, meteorolojik rasathane ve Seul Ulusal Üniversitesi'ne çeşitli ekipman ve teçhizat dağıtımı gerçekleştirilmiştir¹³¹. Eski ve güncelliğini yitirmiş ekipmanların değiştirilmesi, güncel eğitim yöntem ve yaklaşımların uygulanması için gerekli görülen alanlardan biri olmuştur.

Tanınmış perakende merkezi tarafından yerel para birimi ile öğrenci, öğretmen, akademisyen ve çeşitli uzmanlara satılmak üzere teknik kitaplar, ansiklopediler, sözlükler, sanatsal materyaller gibi malzemelerin temini amaçlayan *Yabancı Kitap Perakende Satış Mağazası* (Foreign Book Retail Store) projesi ile 50.000 ABD doları karşılığı bir bütçe ayrılmıştır¹³². Yetersiz ders kitabı basımını ortadan kaldırmak için yeni bir tesis kurulumunda kullanılmak üzere UNESCO'nun 1953 mali yılında bağışladığı 100 bin ABD doları ile UNKRA'nın eklediği yaklaşık 135 bin ABD doları bütçeli *Ders Kitabı*

¹²⁸ A.g.e.: 235

¹²⁹ A.g.e.: 236

¹³⁰ A.g.e.

¹³¹ A.g.e.

¹³² A.g.e.: 237

Basım Tesisi (Textbook Printing Plant) adlı bir proje oluşturulmuştur¹³³. Kanada Hükümeti, *Matbua ve Kırtasiye Bürosu* (Department of Printing and Stationery) tarafından sağlanan kredi ile teknik danışmanlığı sağlanan tesis Yongdungpo, Seul'de *Ders Kitabı Basım Şirketi* (Textbook Printing Corporation) tarafından tamamlanmıştır¹³⁴. Böylece ülke içerisinde çeşitli eğitim alanlarında teknik kitaplar, ders kitapları ve benzerinin basımı ile çok daha geniş kitlelere daha uygun fiyatla bilgi ulaştırılmış olacaktı. Ayrıca bu ve benzeri yerlerde basılan ya da ithal edilen kitapların ulaşılabilmesi için gerekli adımlar atılmıştır.

Okur Yazarlık Eğitimi Ders Kitabı projesi kapsamında okuryazarlık eğitimi için 150 bin ilk okuma kitabı ve 150 bin Korece okuma kitabı ulaştırılmıştır¹³⁵. Dağıtılan bu kitaplar ile çok sayıda Koreliye ulaşılmış ve okuryazar oranı, bu şekilde arttırılarak eğitim seviyesinin yukarı seviyelere çıkarılması amaçlanmıştır.

4.1.3. Teknik Eğitim Projeleri

Eğitim desteğinin bir diğer kısmı da çeşitli alanlarda çalışan ya da adayların daha iyi eğitim almalarını amaçlayan teknik eğitim yer almaktadır. Kore halkı içerisinde yönetim ve sanayi dallarında yeterli sayıda teknik bilgiye sahip Korelinin yetersiz olmasından dolayı dış destek programları, diğer konularda olduğu gibi teknik eleman yetiştirme ve var olan elamanların kalitelerini arttırmak amacıyla çeşitli programlar oluşturmuştur. Aşağıdaki Tablo 25'te, 1950'den sonra eğitim ile ilgili yardım

¹³³ A.g.e.

¹³⁴ A.g.e.

¹³⁵ A.g.e.: 233

programlarının sağlayıcılarına göre dağılımları yer almaktadır. Bu tabloya göre CRIK özellikle kamu sağlığı gibi genel halka hitap eden programlar uygulamışken, UNKRA daha çok üretim alanında programlara ağırlık vermiş ve FOA/ICA ise her ikisinden oluşan karma bir yapıda programlar yürütmüştür.

Tablo 25 1950 sonrası Kore'ye Eğitim ile İlgili Yardım Programları

Yardım Programları	UNKRA	FOA/ICA	CRIK
Ana sektörler	Sanayi	Tarım	Sağlık hizmetleri
	Madencilik	Sanayi ve madencilik	Ulaşım
	Eğitim	Ulaşım	İletişim
	Teknik Eğitim	Sağlık hizmetleri	Kamu işleri
	Balıkçılık	Eğitim	Elektrik
	Konut	Kamu yönetimi	Tarım
		Sosyal koruma ve konut	Sel önleme
			Sulama
			Sosyal hizmetler
			Çalışma koşulları

(Kim J. , 2014: 228)

Amerikan Askerî Hükümeti Dönemi içerisinde gerçekleştirilen eğitim alanındaki destekler yanında çeşitli kültürel alanlarda da ilk adımlar atılmıştır. Bunlar içerisinde 1945 Kasım ayında USAMGIK müzik programı danışmanı olarak atanan ve klasik piyano eğitimi almış olan Ely Haimowitz'in oluşturulmasında katkı sağladığı Kore Senfoni Orkestrası, Kore Opera Birliği, Seul Senfoni Orkestrası, Seul Konservatuvarı ve Seul Ulusal Üniversitesi'ndeki ilk Müzik Bölümü yer almıştır (Armstrong, 2003: 77). Sadece eğitim, üretim ve sanayi gibi alanlarda teknik eğitim desteği sağlanmakla kalmayıp ayrıca kültürel alanlarda da teknik desteğin sağlandığı görülmüştür. Müzik ve müzik eğitimi alanında da destekler gerçekleştirilerek Güney Kore'nin müzik alanında da temelleri atılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Görsel-işitsel eğitime yardımcı materyallerin üretimi ve kullanımı için Koreli teknisyenlerin eğitimine 1953 yılında UNKRA planlamasından 37 bin dolar kullanılmış ve 1958 yılında da ICA programından 110 bin dolar Amerikalı uzmanların Kore'ye getirilmesi ve Koreli teknisyenlerin yurtdışına gönderilmesi amacıyla kullanılmıştır (Lee, J. , 1988: 51). Görsel Eğitim projesi kapsamında film şeridi, film ve ses kayıtları yapımında kullanılmak üzere görüntü ve ses kayıt cihazları temin edilmiş ve Koreli teknisyenlerin eğitimi gerçekleştirilerek proje 1953 yılında tamamlanmıştır ¹³⁶. Ders gereçlerinde oldukça önemli yeri olan görsel ve işitsel destekleyici materyallerin yurtdışından ithalatı yerine ülke içerisinde üretilmesi hem ekonomik yükü azaltması hem de yerel içeriklerin halka daha uyumlu hale getirilmesi hedeflenmiştir. Görsel yardımcılar sağlamak, filmler hazırlamak ve temel eğitim için görsel malzemeler kampanyası konusunda Koreli teknisyenleri eğitmek amacıyla 39.585 ABD doları bütçe ile düzenlenen Kırsal Bilgilendirme projesi gerçekleştirilmiştir¹³⁷. Bu proje ile hazırlanan görsel yardımcılar sadece okullar için değil, başta kırsal kesim olmak üzere tüm Kore halkını bilgilendirmede kullanılırken bunları hazırlayacak Koreli yetkililer eğitilmiştir.

Mevcut Kore Deniz Ticaret Akademisi'nin yetersiz imkanları nedeni ile Güney Kore'nin Yong-do, Pusan'da sunduğu arazi üzerine ana bina, laboratuvar, iki yurt, yemekhane, çalışan konutları, iki depo, kazan dairesi ve banyodan oluşan toplamda 18 binalı yeni Deniz Ticaret Akademisi inşaatı için teknik ekipman ve yine burada sunulacak eğitim için destek eğitimi ve malzemeleri için 350 bin ABD dolarlık bir bütçe ayrılmıştır¹³⁸. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ve bol balıkçılık imkanı bulunan sularda balıkçılık faaliyetlerinin daha verimli hale getirilmesi için amaçlanan bu proje önemli

¹³⁶ AUS014_35_00C0164: 56 ve AUS014_35_00C0211: 233

¹³⁷ A.g.e.

¹³⁸ A.g.e.: 236, 237

olmuştur. UNKRA'nın sağladığı burslarla 3 tarım öğrencisi, bir yıllığına Cornell Üniversitesi, Michigan Eyalet Üniversitesi ve Wisconsin Eyalet Üniversitesi'nde ileri eğitim almak için gönderilmiş ve ayrıca 8 tarım uzmanı ABD Tarım Bakanlığı, Dış Tarım Servisi nezaretinde 1953-1954 kış döneminde ABD tarımsal tesislerine tur gerçekleştirmeleri için gönderilmiştir¹³⁹. Kore'deki çeşitli lider veterinerler 13-20 Şubat 1954 tarihlerindeki Uluslararası Epizootik (hayvanlar arasında hızla yayılan hastalık) Örgütü Güneydoğu Asya Bölgesel Konferansı'na gönderilmiş ve Temmuz 1954 tarihinde tamamlanan 5 aylık Danimarka, İngiltere, Fransa, İtalya, Filipinler ve ABD çalışma turuna gönderilmişlerdir¹⁴⁰. Tarım ve hayvancılık alanında gerçekleştirilen destekler kadar bu alana hizmet etmesi beklenen yükseköğretim düzeyindeki eğitim tesislerinin geliştirilmesi ve modern tutulması elzem olmuştur.

4.1.4. Uluslararası Ortaklık Projeleri

ICA'nın geliştirmekte olan yaklaşık 40 ülkeye "üniversite kontratları" yoluyla uyguladığı teknik destek programında Kore'deki Seul Ulusal Üniversitesi'ne 1954-61 yılları arasında Minnesota Programı ile tarım, mühendislik ve tıp fakültelerine daha sonra da hemşirelik, veterinerlik ve kamu yönetimi alanlarına genişletilerek teknik ve materyal desteği sağlanmıştır (Lee, K., 2015: 16). 28 Eylül 1954 tarihinde kurulan bu proje ile Seul Ulusal Üniversitesi'nin İşletme, Tıp, Tarım, Hukuk ve Dış Hekimliği Fakültelerindeki müfredat ve öğretim yöntemlerini geliştirmek ve ihtiyaç duyulan teknik donanımın belirlenip karşılanması için Minnesota Üniversitesi'nin tecrübelerinden faydalanma

¹³⁹ A.g.e.: 221

¹⁴⁰ A.g.e.: 222

planlanmıştır (Lee, J. , 1988: 43). Minnesota Projesi kapsamında Minnesota Üniversitesi'nden yaklaşık 56 öğretim elemanı Kore'ye gelirken, 226 Seul Ulusal Üniversitesi öğretim elemanı da Minnesota Üniversitesi'ne giderek ders ve araştırma faaliyetlerinde bulunmuşlardır (Lee, 1988: 44; Jung ve Kim , 2016).

Tıp eğitimi ve araştırmasında Minnesota Üniversitesi ile gerçekleştirilen ortaklık önemli bir dereceye ulaşmıştır. Bu kapsamda Eylül 1954 ile Haziran 1961 tarihleri arasında 62 hekim, 9 hemşire, bir idareci ve bir diyetisyenin de aralarında bulunduğu toplam 77 kişi üç ay ile dört yıl arasında değişen sürelerle Minnesota Üniversitesi'ne gönderilmiş ve böylece tıp fakültesinin yaklaşık %56 gibi bir oranı yurt dışında eğitim imkânı görmüştür (Kim J. , 2014: 236). Bu ortaklık ile Kore'nin en önemli üniversitelerinden biri olan Seul Ulusal Üniversitesi'nde tıp eğitimi ve araştırmaları ülkedeki modern tıbbın gelişmesine büyük katkılar sağlamıştır. Minnesota Projesi kapsamında sunulan imkânlardan yararlanan ve Kore'de endokrinoloji alanının babası sayıldığı söylenen Choi Yound-kil, The Korea Times'a verdiği röportajında proje öncesinde Japon Sömürge Dönemi'ndeki doktorlardan kalma bir mirasla modern tıp eğitiminin genellikle Almanca ders kitaplarından öğrendiklerini belirtmiştir (Jung ve Kim, 2016). Bu ortaklık ile birlikte modern tıp eğitimi, Alman ve Japon ekolünden Amerikan ekolüne geçerek daha hızlı bir şekilde yeni teknikler ve yaklaşımlarla gelişerek bugünlere ulaşmıştır. Aynı yazıda Doktor Choi, projenin Kore modern tıbbını modernleştirerek pek çok hastayı iyileştirdiğini ve dahası bu projenin ülkenin sağlık sisteminin bugünkü konumuna gelişmesinde oldukça önemli bir başlangıç olduğunu belirtmiştir (Jung ve Kim, 2016). Her ne kadar miktar olarak diğer projelere göre daha düşük bir orana sahip olsa da eğitim alanında yapılan bu ortaklık ve modernleştirme hareketleri ülkenin tamamını yavaş ama kökten ve süregelir bir şekilde değiştirmiştir. Ayrıca eğitim alanında atılan bu adımlar yolu ile Japon Sömürge Dönemi'nde gerçekleştirilen düzenlemelerin de

Amerikan tarzı bir sistem ile değiştirilerek daha modern ve dünyanın geri kalanı ile yarışır bir seviyeye getirmede oldukça önemli bir yer tutmuştur.

ICA ve Peabody Üniversitesi, yapılan anlaşma uyarınca öğretmen yetiştirme görevine dahil olmuş ve Seul Ulusal Üniversitesi'nin geliştirilmesi projesi kapsamında yaklaşık 500 bin dolar aktararak eğitim bilimleri fakültesine modern bilim merkezi ve kütüphane kazandırılmıştır (Lee, J. , 1988: 39). Peabody Üniversitesi ile gerçekleştirilen ortaklık çerçevesinde bu program ilk ve orta öğretime odaklanırken okul yönetimi ve kütüphaneciliğin geliştirilmesi ve özellikle ders kitapları ile müfredat geliştirme konularına ağırlık vermiştir (Kim J. , 2014: 236).

Öğretmen Eğitim Bursu projesi kapsamında *ABD Kişi Değişim Programı* 'ndan (US Exchange of Persons Program) burs kazanan 10 Koreli eğitimci ve iki mühendis in yol masraflarını karşılamak amacı ile oluşturulmuş ve 1954 yılında 12.362 ABD doları bütçesi ile sonlandırılmıştır¹⁴¹. Yonsei ve Korea Üniversiteleri de ICA ve Washington Üniversitesi arasında oluşturulan program yolu ile 525 bin dolarlık bir yardım olarak işletme yönetimi bölümünde değişim programına 8 öğretim elemanı göndermiş ve bir öğretim elemanı misafir etmiştir (Lee, J. , 1988: 44). Minnesota Projesine benzer olarak burada da özel üniversitelerden Yonsei Üniversitesi ve Korea Üniversitesi'ndeki İşletme Yönetimi Bölümünden öğretim elemanları ABD'de araştırma faaliyetleri yürüterek Amerikan sistemini incelemişlerdir. Diğer bir yardım ise Kore Denizcilik Üniversitesi'nin idaresi ve çeşitli alanlarda uygulama eğitiminde bulunmak üzere 2 Amerikalı uzman Kore'ye görevlendirilmiş ve toplamda da 220 bin dolar bu programa aktarılmıştır (Lee, J. , 1988: 44). Yurt dışı işbirlikleri yolu ile Güney Kore'deki çeşitli

¹⁴¹ AUS014_35_00C0211: 234

teknik alanlarda gerçekleşen destekler içerisinde denizcilik alanı da bu şekilde yerini almıştır.

Lee'ye göre (1988: 44), UNKRA ve İsviçre hükümeti arasında yapılan 10 Ağustos 1954 tarihli anlaşmaya göre İsviçreli 19 uzman Kore'deki Gyeongbuk Üniversitesi, Daegu Tıp Fakültesi'ne teknik eğitim için gönderilmiş ve 1958 yılına kadar toplam 265 bin dolar bu programa ayrılmıştır (Lee, J. , 1988: 44). Amerikalı yetkililer dışında diğer ülkelerden de yabancı uzmanların projeler kapsamında Kore'ye gönderilerek eğitim kalitesinin artırılması için adımlar atıldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Yukarıda sayılan ortak programlara ek olarak *Smith-Mundt Yasası* kapsamında 1950 ve 1966 yılları arasında meclis, eğitim, ekonomi, gazetecilik, tarım, basım, yargı, üniversite gibi çeşitli alanlardan memur, öğretim elemanı ve öğrenciden oluşan yaklaşık 940 Koreli ABD'de eğitim alırken yaklaşık 147 Amerikalı uzman, öğretim elemanı ve öğrenci de Kore'ye gönderilmiştir (Lee, J. , 1988: 45). *Smith-Mundt Yasası* olarak da bilinen 1948 tarihli *Birleşik Devletler Bilgi ve Eğitim Değişimi Yasası* (United States Information and Educational Exchange Act; Smith-Mundt Act), temelinde iki ana amacı taşımaktadır: ABD ülkesi, halkı ve politikaları hakkındaki bilgileri yurtdışına yaymak ve diğer milletlerle işbirliğini sağlamak için eğitim değişikliği gerçekleştirmek¹⁴². Bu yasa kapsamında ABD değerlerinin diğer ülkelerde daha iyi anlaşılması ve dahası diğer ülkeler tarafından benimsenmesi amaçlanmıştır. Çeşitli akademik etkinlikler, mesleki eğitim ve yerinde uygulamaların desteklenmesi ile Amerikan modernizmini diğer ülkelere de yaymak hedeflenmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 26'da 1950 ve 1967 yılları arasında Amerikan Hükümeti Eğitim hareketliliğinden yararlanan programlar ve buralara gönderilen kişilerin sayısı

¹⁴² Public Law 402

yer almaktadır. Bu hareketlilikten yararlananların yıl dağılımlarını içermese de yine de bu uygulamanın 1950 yılından itibaren uygulanması kapsam bakımından incelenmeye değer bir veridir. Koreli eğitimci ve öğretmenlerin daha yetkin yöntemleri tecrübe ettikleri ayrıca öğrencilerin desteklenerek eğitimlerinin tamamını ya da belirli bir kısmını ABD’de tamamlamaları, yurtdışında yine eğitimcilerin aldıkları yeni yöntem ve teknikleri ilerleyen yıllarda ülkelerine döndüklerinde uygulamaya gidilmiştir. Ayrıca bu değişim programlarına katılanlar bizzat yaşadıkları hem eğitim hem de güncel hayat tecrübeleri ile farklı bakış açıları geliştirebilmişlerdir. Güney Kore’ye gönderilen yabancı uzmanlar da yurtdışına çıkma imkanı olmayan Korelilere kendi tecrübelerini aktarma yolu ile eğitimde kalite artırılmasında etkili olmuşlardır.

Tablo 26 *Amerikan Hükümeti Eğitim Hareketliliği Dağılımı (1950-1967)*

<i>Yararlanılan Alan</i>	<i>Kişi</i>	<i>Yararlanılan Alan</i>	<i>Kişi</i>
<i>Koreli Eğitimci</i>	198	<i>Öğretmen Geliştirme Programı</i>	33
<i>Koreli Uzman</i>	216	<i>East-West Center Programı</i>	114
<i>Koreli Öğrenci Eğitimci</i>	13	<i>Lisansüstü programlar</i>	88
<i>Akademik Eğitim (1961 sonrası Fullbright)</i>	460	<i>Öğretmen Değişimi Programı</i>	23
<i>Koreli Araştırma Profesörü</i>	54	<i>Akademik Yıl Programı</i>	3
<i>Koreli Öğretim Görevlisi</i>	8	<i>Amerikalı Uzman</i>	86
<i>Koreli Üniversite Öğrencisi (tam burslu)</i>	290	<i>Amerikalı Öğretim Görevlisi</i>	51
<i>Koreli Üniversite Öğrencisi (ulaşım bursu)</i>	98	<i>Amerikalı Öğrenci</i>	10

(Lee, J. , 1988: 46)

Kore’deki yetersiz tesis ve sertifikalı eğitimci açığının kapatılması amacıyla 1954 yılında UNKRA tarafından yaklaşık 100 bin dolar yabancı teknisyenlerin ülkeye getirilmesi için kullanılmıştır (Lee, J. , 1988: 41). Ayrıca Jin Yi Lee (1988: 47), UNKRA tarafından sadece değişim öğrencisi tam bursları için karşılanan yardım miktarını yaklaşık 62 bin dolar olarak bildirmiştir.

Kore’den yabancı ülkelere giderek teknik ve mesleki eğitim ve araştırmalarda bulunmaları için ICA tarafından desteklenen kişi ve yardım miktarları Tablo 27’de

belirtilmiştir. Buna göre toplamda 1.868 kişi yaklaşık 8.1 milyon dolar bir ödenek ile yurtdışına gönderilmiştir. Toplamda teknik araştırma ve eğitim almak için gönderilenlerin sektörlere göre başlıca sıralaması: %30,4 sanayi ve madencilik; %18,2 kamu yönetimi; %16,2 tarım ve doğal kaynaklar; %12,7 eğitim; %22,5 geri kalanlar şeklindedir. Özellikle yeni kurulan bir ülke olarak idarecilere ihtiyaç duyulduğu düşünülürse yaklaşık 340 kişi kamu yönetimi alanında araştırma ve eğitim almak için gönderilmiştir. Sanayi ve madencilik alanında modern eğitim alarak ülke ekonomisine yardımcı olması düşünülmektedir yaklaşık 568 kişi gönderilmiştir.

Tablo 27 Sektörlere Göre ICA Yurtdışı Eğitim Programları ve Katılımcı Sayıları (1955-1961)

		1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	Toplam
<i>Tarım ve doğal kaynaklar</i>	Kişi	20	24	35	73	55	44	51	302
	USD	72	85	181	270	241	174	96	1.119
<i>Sanayi ve madencilik</i>	Kişi	91	74	67	116	77	63	80	568
	USD	425	354	303	401	261	330	123	2.297
<i>Ulaşım</i>	Kişi	33	26	32	20	22	16	12	161
	USD	118	111	131	92	104	83	49	688
<i>Çalışma</i>	Kişi	-	5	-	-	-	-	-	5
	USD	-	17	-	-	-	-	-	17
<i>Sağlık hizmetleri</i>	Kişi	5	11	10	21	23	19	9	98
	USD	29	52	61	112	118	89	17	478
<i>Eğitim</i>	Kişi	68	50	49	20	18	13	19	237
	USD	429	346	251	70	97	76	90	1.359
<i>Kamu yönetimi</i>	Kişi	31	43	65	73	34	56	38	340
	USD	137	225	337	346	208	225	73	1.551
<i>Sosyal koruma ve konut</i>	Kişi	3	-	9	50	31	13	7	113
	USD	14	-	40	120	98	55	13	340
<i>Genel ve diğer</i>	Kişi	-	-	10	15	12	2	5	44
	USD	-	-	62	115	89	15	15	296
<i>Toplam</i>	Kişi	251	233	277	388	272	226	221	1.868
	USD	1.224	1.190	1.366	1.526	1.316	1.047	476	8.145

USD: ABD doları (Kim J. , 2014: 239)

4.2. Tarım, Hayvancılık, Balıkçılık ve Ormancılık Alanlarında

Gerçekleştirilen Projeler

Bu bölümde ülkenin temel ihtiyaçları olan gıda üretiminin düzenli ve yeterli olarak sağlanması ve arttırılması için yapılan destekler detaylı olarak incelenmiştir. Uzun yıllar Japonlar tarafından kendi amaçları uğruna düzenlenmiş olan tedarik zinciri Japonların ülkeden gitmesi sonrası sorunlar yaşanmıştır. Bu tedarik zinciri içerisinde gübre, tohum gibi tarımsal üretimde önemli bileşenlerin ulaştırılması yer almıştır. Başta 1945 sonrasında görülen tarımsal ve hayvancılık üretimindeki düşüş sonrasında 1953 Kore Savaşı sonrasında ülkenin pek çok yerinde yaşanan tahribat gıda üretiminde sorunları iyice arttırmıştır. Bu nedenle ülkeye gerçekleştirilen yabancı gıda yardımlarını büyük ölçüde azaltmak için ülkedeki tarım ve hayvancılık üretimini arttırmaya yönelik projeler gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde bu projeler tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık başlıkları altında incelenmiştir.

4.2.1. Tarım Alanındaki Projeler

Kore'ye sadece 1948 yılı öncesi yaklaşık yarım milyon tondan fazla miktarda gübre yardımında bulunulmuş ve bu yardımlar gıdada kendi kendine yetebilen bir ülke olunması planlanarak ülke topraklarına uygulanan en büyük gübre yatırımı olmuştur (Mason vd, 1989: 168). Tarımsal üretimin arttırılmasında elzem olan gübre, bu şekilde dış destekler tarafından yoğun bir şekilde ulaştırıldığı bilgisine ulaşılmıştır.

UNKRA genel müdürü, Güney Kore faaliyetleri çerçevesince ve programa katkı sağlayabilecek olası dış yardımlarla sınırlandırılmış Kore için 5 yıllık tarım, ormancılık ve balıkçılık canlandırma programı hazırlanması için *Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım*

Örgütü yardımını talep etmiştir¹⁴³. FAO/UNKRA Tarım Misyonu'nun yaklaşık 8-9 aylık bir çalışması sonucu ile Temmuz 1952 tarihinde tamamlanan bu proje kapsamında tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinin canlandırılması için sorunlar ve öneriler detaylı bir şekilde ele alınmıştır¹⁴⁴. Bu projenin maliyeti bir arşiv belgelerinde 202.800 ABD doları¹⁴⁵ olarak belirtilse de diğer bir arşiv belgesinde 214.546 ABD doları¹⁴⁶ olarak belirtilmiştir. Ülkeye gerçekleştirilecek tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık gibi alanlarda planlanma yapılabilmesi için mevcut durum hakkında uzman görüşü için bu yola gidilmiştir. Sonrasında ise bu kapsamlı araştırma ile hangi alanlara ne ölçüde destek sağlanması belirlenmeye çalışılmıştır.

Tarımsal Bilgi ve Yayın Hizmetini Yenileme Projesi (Restoration of Agricultural Information and Extension Service) kapsamında 1953 yılı mali yılında ödenek ayrılarak Tarım ve Ormancılık Bakanlığı'na tarım işçilerine verilmek üzere 700 bisiklet, iki cip, iki küçük panel kasa kamyon, bir kamyonet, yedek malzemeler, lastikler, borular, 793 ton gazete kağıdı, 120 ton kopya kağıdı, 1,5 ton şablon, 12 kopya makinesi ve parçası, Korece daktilo, tarımsal el kitapları ve görsel-işitsel ekipman ve malzemeler tedarik edilmiştir¹⁴⁷. Dış destekler kapsamında sadece birincil üreticiler düşünülmeyle kalmayıp eğitimden sonra bu tarım ve ormancılık alanda hizmet ve bilgilendirme görevi üstlenen memurların durumları da düzeltilmeye çalışılmıştır.

Suwon Tarım Koleji; Suwon *Merkezi Tarımsal Deneme İstasyonu* (Central Agricultural Experimental Station); Seul *Merkezi Orman Deneme İstasyonu* (Central

¹⁴³ AUS014_35_00C0164: 54

¹⁴⁴ A.g.e.

¹⁴⁵ A.g.e.

¹⁴⁶ AUS014_35_00C0212: 102

¹⁴⁷ AUS014_35_00C0211: 221

Forest Experiment Station) ve Kwangnung şubesinin bina ve laboratuvarlarının imarı ile Tarım Koleji, Seul Ulusal Üniversitesi, Suwon ve Merkezi Orman Deneme İstasyonu'na ormancılık teknik kitapları dağıtımı için 22.500 ABD doları bütçe ayrılmış ve bunlar 1954 yılında ulaştırılmıştır¹⁴⁸. Bu tesislerin modern teknolojilerle donatılması çalışanların güncel bilgilere daha kolay erişmesine olanak sağlamıştır. Deneme istasyonlarında geliştirilen üretimde yeni teknikler ve yöntemler tarım, ormancılık gibi alanlarda daha verimli üretimine zemin hazırlamıştır.

Güney Kore'nin henüz kontrollü sulama ulaştırılmamış olan arazilerinin 10 yıl içinde yüzde 54 oranını kapsayan yaklaşık 1.455.000 ABD dolar bütçeli sulama projesi kapsamında 42.000 ton çimento, yaklaşık 1.000 ton çelik çubuk, yedek parçaları ile 2 paletli traktör, karot operatörleri, enjeksiyon pompaları, dinamit, patlatma cihazları ve kapsülleri ithal edilmiştir¹⁴⁹. Tarımsal üretimde esas noktalardan biri de sulama teknolojilerinin geliştirilmesi olmuştur. Dış desteklerle birlikte tarım üretiminde gübreler kadar önemli olan kontrollü sulama imkanlarının sağlanması planlanmıştır.

Tarım Uygulamaları için Materyaller (Materials for Farm Implement) projesi 430.047 ABD dolarlık bütçe ile ihtiyacı elzem olan tarım ekipmanların üretiminde kullanılan ham madde ve yarı işlenmiş maddelerin Koreli tarım aletleri üreticilerine sağlanması amacıyla oluşturulmuştur¹⁵⁰. Bu proje kapsamında kürek, saban, ot yolucu, harman dövücü, orak, tahıl eleme ve temizleme makineleri ile diğer tarım aletleri üreten 28 üreticiye 1.500 ton pik demir, 387.000 BF (ayak panel) kereste, çivi teli ile çelik çubuk, levha ve köşebentler ithal edilerek tahsis edilmiş ve ayrıca bitki zararlıları ve

¹⁴⁸ A.g.e.: 221, 222

¹⁴⁹ A.g.e.: 222

¹⁵⁰ A.g.e.: 223, 224

hastalıklarında kullanılmak üzere 3.000 sprey cihazı temin edilmiştir¹⁵¹. *Tarım Aletleri Tesisleri* (Farm Tool Plant) adlı benzer bir proje olarak da Kore hükümetinin belirlediği küçük tarım aletleri üretim tesislerinin onarımı için 500 ton pik demir, 15 ton bilyeli rulman, 7 ton çelik çubuk, oyma ve delme makinaları, ahşap palanya makinaları, şekillendirici, öğütme ve kaynak makinaları, baskı makinaları, yüksek hızlı torna ve motorlar, çimento, kereste, galvanizli sac ve pencere camı ithal edilerek Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na verilmiştir¹⁵². Böylece geleneksel tarım alet ve edevatlarını yeni ve daha etkili olanları ile değiştirmek, halka daha uygun fiyatlarla sunmak amaçlanmıştır. Daha önceden daha çok insan gücü gerektiren tarımsal çalışmada bu proje sayesinde daha az insan ve etkili gereçlerle daha verimli bir üretim gerçekleştirilebilir olmuştur.

4.2.2. Hayvancılık Alanındaki Projeler

Canlı hayvan sayısını arttırmak, kümes hayvanları ve domuzların daha verimlilerini ithal ederek kalitesini arttırmak ve deneysel amaçlı süt keçileri temin etmek için gerçekleştirilen ithalat Temmuz 1952 tarihinde tamamlanmıştır¹⁵³. Ülkede var olan hayvancılık sektörünü canlandırmak ve daha verimli benzerlerinin tanıtılması ile temel ihtiyaçlardan olan hayvansal gıdalara ulaşımın kolaylaştırılması hedeflenmiştir.

Canlı hayvan ve Veterinerlik projesi kapsamında Güney Kore'nin 9 eyaletinde teşhis laboratuvarları kurmak için ekipman, çeşitli ulusal veterinerlik enstitüsüne yardım amacıyla teçhizat, veterinerlik aşısı yerel üretimini geliştirmek için malzemeler ve ihtiyaç

¹⁵¹ A.g.e.: 224

¹⁵² A.g.e.: 225, 226

¹⁵³ AUS014_35_00C0164: 54

duyulan aşıların ithalatı 1953 yılında sağlanmıştır¹⁵⁴. Hayvan ıslahı kadar hayvanların sağlıklarının korunması ve yaygın hastalıklarla başa çıkılması amacı ile böyle bir proje hazırlanmıştır. Ayrıca dış ülkelerden sağlanan veterinerlik ilaçlarının uygun fiyata yerel olarak sağlanması, kendi kendine yeter bir hayvan sağlığı kontrolü hedeflenmiştir.

Veterinerlik projesi kapsamında 500.000 domuzun aşılması ile domuz kolerası Güney Kore’de hemen hemen ortadan kaldırılmış, Kuzey Kore ve Mançurya üzerinden ulaşabilecek sığır vebasına karşılık 16.000 büyükbaş hayvanın ilaçlanmış, tavuklar yalancı vebaya karşı aşılanmış ve kanatlı hayvan çiçek hastalığına karşı aşılanma gerçekleştirilmiştir¹⁵⁵. Anyang’da hayvan aşısı üretim tesisinde kullanmak üzere 1.600 ayak küplük (45,30695 metreküp) dondurucu üniteleri ve yedek parçaları ile soğuk hava deposu teslim edilmiştir¹⁵⁶. Hayvanların aşılması ile birlikte var olan ve oluşabilecek salgın hastalıklarla mücadelede yol kat edilmiştir. Dönemsel olarak ilaçlama ile kalınmayarak yukarıda da belirtildiği gibi aşı üretimi yanında üretilen ya da ithal edilen aşıların korunması için gerekli adımlar atılmıştır.

4.2.3. Balıkçılık Alanındaki Projeler

Balıkçılık alanında çoğunlukla kıyı ve açık deniz balıkçılığında kullanılmak üzere farklı tonajlarda gemilerin üretimi ya da ulaştırılması şeklinde yardımlar gerçekleştirilmiştir. ICA programı kapsamında 1959 yılına kadar Güney Kore’deki *Balıkçılık Geliştirme* (Fisheries Development) projelerine ayrılan toplam bütçe 5.119.150

¹⁵⁴ AUS014_35_00C0211: 222

¹⁵⁵ A.g.e.

¹⁵⁶ A.g.e.

ABD doları ayrılmışken bu toplam bütçenin yıllık dağılımı şu şekilde gerçekleşmiştir: 1954/1955 yılları 1.268.000, 1956 yılı 1.200.000, 1957 yılı 2.165.000, 1958 yılı 153.900 ve 1959 yılı 332.250 ABD doları¹⁵⁷. 1957 yılında %80,4 oranında bir artış gösteren bütçe, sonraki 1958 yılında yaklaşık %92,9 oranında bir düşüş ile birlikte keskin bir düşüş yaşamıştır. ICA öncesinde ise CRIK ve UNKRA projeleri ile Kore'deki balıkçılık alanının geliştirilmesine yardım düzenlenmiştir. Balıkçılığın geliştirilmesi projeleri kapsamında 1951-1953 yılları arasında gerçekleştirilen CRIK yardımları 9.201.000 ABD doları, 1952-1954 yılları arasında gerçekleştirilen UNKRA yardımları 4.226.000 ABD doları olarak belirtilmiştir¹⁵⁸. Böylece sadece dört yıllık bir sürede yaklaşık 13 milyon ABD doları bir bütçe ile Güney Kore'deki balıkçılık sektörünün geliştirilmesi ve kıtlık ile mücadelede önemli adımlar atılmıştır.

Kore balıkçılık filosunun genişletmek amacı ile balıkçılık tekneleri ve nakliye araçları temin edilmesi ve küçük balıkçılık teknesi üretimi ve yeni tasarım yöntemleri sergilemek amacı ile *Balıkçı Tekneleri* projesi için 1953 mali yılında UNKRA bütçesinden 700.000 ABD doları ayrılmıştır¹⁵⁹. Bu proje kapsamında Cheoy Lee Tersanesi, Kowloon, Hong Kong firması ile anlaşılmış ve 75 fit uzunluğunda, 210 beygir güçlü İngiliz Corssley dizel motorlu, ikili trol balıkçılık yapabilecek 10 adet trol balıkçı teknesi sağlanarak Koreli balıkçıların bin mil açıkta balıkçılık faaliyeti yürütebilmesine imkân tanımıştır¹⁶⁰. Verimli balıkçılık olanaklarından modern balıkçı tekneleri ile faydalanılması önemli bir gelişmedir. Yeni temin edilen balıkçı gemilerinin kullanılması ve yeni tasarım gemilerin tanıtılması ilerleyen zamanlar için örnek modeller olmuşlardır.

¹⁵⁷ AUS014_44_00C0735: 39

¹⁵⁸ AUS014_60_00C0097_038: 5

¹⁵⁹ AUS014_35_00C0211: 224, 225

¹⁶⁰ A.g.e.: 225

Kore’de balıkçılık sektörünün geliştirilmesi için UNKRA tarafından 1953 mali yılında ayrılan 1.332.000 ABD dolarlık bütçe ile çok çeşitli alanlarda gelişmeler yaşanmıştır¹⁶¹. Bunlar arasında üç balık konserve tesislerine konserve, tekne üretim tesislerine malzeme sağlanması, yeni Avrupa tarzı teknelerin inşaatı, Incheon Balık Hali’nin onarımı, Seul Şehir Balık Hali’nin inşaatı, Changhang’da Chungchong Namdo Balıkçılar Birliği Buz Tesisi onarımı, Pohang’da Kyongsang Pukto Balıkçılar Birliği Buz Tesisi onarımı, Tongyong’da Kyongsang Namdo Balıkçılar Birliği Buz Tesisi genişletmesi, Samchongpo’da Kyongsang Namdo ve Naro-do’da Cholla Namdo Balıkçı Loncalarına ait buz tesislerinin onarımları yer almıştır¹⁶². Böylece bir yandan denizlerde balık yakalamak için balıkçı teknelerinin inşası desteklenirken diğer yandan da yerel bölgelerdeki deniz ürünlerinin satışı ve muhafazası için çeşitli tesislerin iyileştirilmesi ve inşası gibi adımlar da desteklenmiştir.

Kore’de balıkçılık alanının geliştirilmesi için atılan adımlar arasında yıllık deniz ürünlerinin arttırılması için gerekli araç, depolama alanı, satış yeri ve bu alanlarda uzman kişilerin yetiştirilmesi de amaçlamıştır. 1960 yılında kaleme alınan raporlarda 1956 ve 1957 mali yıllarında başlayan projeler hakkında bilgiler verilmiştir¹⁶³. Bu arşiv belgelerine göre balıkçı gemileri alanında yapılanlar şu şekilde sıralanmıştır: 80 ton üzeri 7 balıkçı teknesi yurt dışından satın alınmış, 318 küçük tekne inşa edilmiş, 5 ila 80 tonluk 127 büyük tekne inşa edilmiş (40 adet daha inşa aşamasında olduğu belirtilmiş), 51 adet büyük tekne inşası için malzemeler son kullanıcılara dağıtılma aşamasında olduğu belirtilirken çeşitli boyutlardaki 8.123 teknenin inşası için tayfun mağdurlarına çeşitli

¹⁶¹ A.g.e.: 224

¹⁶² A.g.e.

¹⁶³ AUS014_60_00C0010_044 ve AUS014_60_00C0097_038

kereste ve motor dağıtımı gerçekleştirilmiştir¹⁶⁴. Balıkçılık, gıda sektöründe üretim ve pazar araştırmaları yapılarak daha modern tekniklerin tanıtılması gerçekleştirilmiş ve Kore’de pilot uygulama olarak çeşitli şehirlerdeki balık pazarlarda kullanılmak üzere 15 soğutucu ünite temin edilmiştir¹⁶⁵. Böylece deniz ürünlerinin kıyı ve açık denizlerde yakalanmasını arttırmak için tekne sayıları arttırılırken deniz ürünlerinin saklanması ve işlenmesi için modern tekniklerin uygulanması çeşitli araştırma ve yeni teknolojilerle desteklenmiştir. Yine aynı arşiv kaynağına göre gelişmiş teçhizat ve tekniklerle birlikte 1955 yılında 260 bin ton olan balık ve deniz ürünleri üretimi 1960 yılında yaklaşık 450 bin tona ulaşmıştır¹⁶⁶. Kuşkusuz bu artışta dış yardımlarla üretilen balıkçı tekneleri ve yine dış desteklerle tanıtılan yeni tekniklerin etkisi büyük olmuştur.

4.2.4. Ormancılık Alanındaki Projeler

Tarım, hayvancılık ve balıkçılık alanlarında olduğu gibi dış yardım kurumları Güney Kore’nin ilgili bakanlığı ve Ormancılık Bürosu ile birlikte çalışarak ormancılık alanında yapılabilecek yardımları görüşmüşlerdir. Bu yardımların içeriklerine bakıldığında orman alanlarının muhafazası, ağaçlandırma ve erozyona karşı önlemler gibi konuları kapsadıkları gözlemlenmiştir. Ormancılık alanında gerçekleştirilen dış bu alt başlık altında incelenmiş ve elde edilen bulgular kaleme alınmıştır.

Dış yardımlarla ormancılık alanında ulaştırılması planlanan yardımlar dört ana başlık altında toplanmıştır. Planlanan bu alanlar tohum toplama ve fidanlık oluşturma;

¹⁶⁴ A.g.e.: 2 ve AUS014_60_00C0010_044

¹⁶⁵ A.g.e.: 3

¹⁶⁶ A.g.e.

orman erozyonu kontrolü, akarsu kontrolü ve ormansızlaştırma önlemleri; orman muhafaza; orman araştırması başlıkları ile açıklanmıştır¹⁶⁷. Planlanan birinci adımda fidanlıklarda ormanların ağaçlandırılması amacı ile tohum ve fidanların yetiştirilmesi amaçlanmıştır. İkinci olarak orman kaybını önlemek için erozyon ve akarsuların kontrolü gibi çeşitli önlemler belirlenmiştir. Üçüncü olarak var olan ormanların muhafazası için yapılması planlanan önlemler sınıflandırılmıştır. Son olarak da orman araştırması ile gerekli teknik ve yöntemlerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu şekilde özellikle inşaat ve yakıt alanlarına önemli katkı sağlayan ormanların muhafaza ve geliştirilmesi için gerekli adımların planlaması yapılmıştır.

Ağaçlandırma programı kapsamında 1953 yılında orman görevlilerinin kullanımı amacıyla 870 bisiklet tedarik edilmiş ve ayrıca Koreli üreticilerin kullanımı için bisiklet parçaları ve lastik yapımı için kauçuk ithal edilerek dağıtılmıştır¹⁶⁸. Nisan 1953 tarihinde Güney Kore Tarım ve Ormancılık Bakanlığı'na ücreti karşılığı ağaç tohumu alınması için 1.165 ton arpa sağlanmış ve ilave 42.000.000 ağaç ulaştırılmıştır. Eylül 1953 tarihinde tamamlanan bu ağaçlandırma projesinin maliyeti toplamda 31.500 ABD doları olarak gerçekleştirilmiştir¹⁶⁹. Ormanların muhafaza ve korunmasındaki en temel konu olan ağaçlandırma çabalarına bu şekilde dış desteklerden de gerekli destek sağlanmıştır. Kore Savaşı sonrası yakıp yıkılan, tahrip olan orman alanlarının geri kazandırılması bu şekilde ele alınmıştır.

1954 mali yılında Ormancılık alanında yapılan yardımlar bir önceki yıldakine benzer olarak devam etmiştir. 1954 mali yılında UNKRA, araştırma, laboratuvar ekipmanları ve bisiklet parçaları için toplamda 115.200 ABD doları bütçe ayırmış ve yine

¹⁶⁷ AUS014_58_00C0004_056: 1

¹⁶⁸ AUS014_35_00C0164: 54

¹⁶⁹ A.g.e.: 55

aynı bütçe ile 3 orman görevlisinin teknik eğitim alması amacı ile ABD'ye gönderilmesi de sağlanmıştır¹⁷⁰. 1955 mali yılında da FOA bütçesinden 200.000 ABD doları orman erozyon kontrolü ve akarsu ıslahında kullanılmak üzere ayrılmıştır¹⁷¹. 1956 mali yılında ise yaklaşık 600.000 ABD doları ormancılık alanında Ormancılık Bürosu ve Merkezi Deneme İstasyonu kullanımı için aktarılmıştır¹⁷². Böylece 1953 yılından itibaren artan bütçe oranları ile toplamda 900 bin ABD doları üzerinde bir bütçe ormanların muhafazası, ağaçlandırılması gibi alanlarda kullanılmak için aktarılmıştır.

Diğer bir arşiv belgesine¹⁷³ göre ise 1955 ile 1959 yılları arasında ormancılık alanında ulaştırılan maddi yardım aşağıdaki Tablo 28'deki gibi şekillenmiştir. Bu bilgiler ışığında 1955 ile 1959 yılları arasında yabancı para karşılığı, yerel para birimi olan Hwan cinsinden toplamda yaklaşık 16.751.668.7000 dış yardım gerçekleştirilmiştir. En fazla yardım yapılan yıl olarak 1957 yılı öne çıkarken en fazla yardım yaklaşık 11.160.374.100 Kore Hwanı karşılığı toprak ve su muhafaza alanında ulaştırılmıştır.

Tablo 28 1955 ile 1959 Yılları Arası Ormancılık Alanına Aktarılan Yabancı Yardım Karşılığı

	1955	1956	1957	1958	1959
Orman Geliştirme	1.200.660	554.100	1.697.665,5	1.785.397	57.599
Toprak ve Su Muhafaza	1.368.378	1.269.223,1	3.271.373	1.961.680	3.289.720
Yakıt Önlemi	-	-	-	295.872,9	-
TOPLAM	2.569.038	1.823.323	4.969.038,8	4.042.949,9	3.347.319

Birim: 1.000 Kore Hwanı (AUS056_08_00C0014: 35)

¹⁷⁰ AUS014_58_00C0004_056: 1

¹⁷¹ A.g.e.

¹⁷² A.g.e.

¹⁷³ AUS056_08_00C0014: 35

Yerel para birimi cinsinden gerçekleştirilen maddi yardımları sonrasında Tablo 29’da 1953 ile 1959 yılları arasında ormancılık alanına gerçekleştirilen ya da bu alan için ayrılan fon miktarları belirtilmiştir. 1953 ve 1954 yılları arasında UNKRA tarafından 270.756,00 ABD doları projelerle ulaştırılmıştır. ICA tarafından 1955 ile 1959 yılları arasında projelere toplamda 2.800.300 ABD doları ayrılırken bu bütçeden 1955 ile 1957 yılları arasında 1.038.576,93 ABD dolarının kullanıldığı görülmüştür. Turba¹⁷⁴ üretimi, ağaçlandırma, orman muhafaza, kitap, yurtdışı eğitim, orman genetiği, Merkezi Orman Deneme Tesisi onarımı, toprak muhafaza ve ormancılık geliştirme gibi alanlarda projeler gerçekleştirilerek Güney Kore’deki ormancılık alanının modernleştirilip geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Tablo 29 1953 ile 1959 Yılları Arası UNKRA ve ICA Ormancılık Bütçeleri Dağılımı

Proje	Yılı	Kurum	Miktar	
			Tahsis Edilen	Kullanılan
Turba Üretimi	1953	UNKRA		76.962
Ulusal Olmayan Ağaçlandırma	1953	UNKRA		11.944
Orman Muhafaza	1953	UNKRA		25.000
Kitaplar	1953	UNKRA		850
Turba Üretimi	1954	UNKRA		41.000
Orman Genetiği	1954	UNKRA		30.000
Merkezi Orman Deneme İstasyonu Onarımı	1954	UNKRA		9.500
Orman Muhafaza (bisiklet)	1954	UNKRA		26.000
Orman Muhafaza (tarım ilaçları)	1954	UNKRA		27.000
Yurtdışı Eğitim	1954	UNKRA		22.500
Toprak Muhafaza	1955	ICA	200.000	176.731,74
Ormancılık Geliştirme	1956	ICA	112.000	56.172,16
Toprak Muhafaza	1956	ICA	577.000	235.613,03
Ormancılık Geliştirme	1957	ICA	137.600	81.260
Toprak Muhafaza	1957	ICA	502.100	488.800
Ormancılık Geliştirme	1958	ICA	380.000	-
Toprak Muhafaza	1958	ICA	340.000	-
Ormancılık Geliştirme	1959	ICA	551.600	-
Toprak Muhafaza	1959	ICA		-
TOPLAM			2.800.300	1.309.332,93

Birim: ABD doları; (AUS056_08_00C0014: 36)¹⁷⁵

¹⁷⁴ “Az çok kömürleşmiş bitkilerden oluşan yakıt.” (Türk Dil Kurumu Sözlükleri)

¹⁷⁵ Not: ICA yardımları tahsis edilen ve kullanılan olarak aktarılırken 1958 ve 1959 yıllarında sadece tahsis edilen miktar belirtilmiştir. UNKRA yardımlarında bu ayırım yapılmazken verilen miktarlar kullanılan sütununa yerleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen materyal yardımları yanında ormancılık ürünü olan ahşap üretimine de odaklanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Ahşap ve ahşap sanayiinden daha iyi yararlanmak için kontrplak, duralit ve vernik üretimlerini desteklemek için Sam Yung Duralit (500.000 ABD doları), Tong Myung Kontrplak (142.000 ABD doları), Kwang Myung Kontrplak (50.000 ABD doları) ve Wonju Vernikleme (20.000 ABD doları) gibi tesislere ICA tarafından destek gerçekleştirilmiştir¹⁷⁶. Böylece orman alanlarının korunması ve geliştirilmesi yanı sıra orman ürünlerinin geliştirilmesi ormancılık alanından daha verimli kullanılmasına öncülük etmiştir.

Güney Kore'deki kırsal bölgelerde gerekli olan sulama, kanalizasyon, taşkın kontrolü, ağaçlandırma, iyileştirilmiş su kaynağı, sıhhi temizlik ve benzeri alanlarında gönüllü iş gücüne ödenen günlük para karşılığı yerel malzemelerin kullanılması yolu ile 30 Kasım 1953 tarihine kadar Toplum Kalkınma İşe Alımı projesi kapsamında toplam 189 projenin 150 tanesi 6.000.000 Güney Kore Hwanı maliyet ile tamamlanmıştır¹⁷⁷. 31 Mart 1955 tarihine gelindiğinde 468 projeden 340 tanesinin bitmiş ve toplamda 569.766 gün/kişi katılımı ile 93.899 ailenin bu projeden yararlandığı raporlanmıştır¹⁷⁸. Toplum Koordineli Kalkınma projesi kapsamında yerel liderlik, kalkınma, sosyal refah, temel eğitim, ekonomik canlılığı genişletme amacı ile koordineli programları gerçekleştirebilecek Toplum Koordineli Kalkınma Takımları yolu ile Kore kırsalının yaşam standartlarını geliştirmede yardımcı olmak amacı ve 1953 mali yılı için 19.500 ABD doları bütçesi ile oluşturulmuştur¹⁷⁹. Güney Kore Sosyal İşler, Tarım ve Ormancılık, Eğitim, Sağlık Bakanlıkları, Güney Kore Planlama Ofisi ve UNKRA temsilcilerinden

¹⁷⁶ AUS056_08_00C0014: 38

¹⁷⁷ AUS014_35_00C0164: 55

¹⁷⁸ AUS014_35_00C0211: 223

¹⁷⁹ A.g.e.

oluşan karma danışman kurulu Güney Kore'nin 9 eyaletinde Toplum Koordineli Kalkınma Takımı oluşturulmasını da içeren bir program hazırlamıştır¹⁸⁰. Nüfusun büyük bir bölümünün yaşadığı kırsal kesimin kalkındırılması hem halkın refahı açısından hem de ekonomik kalkınma açısından ele alınmıştır.

4.3. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Alanında Gerçekleştirilen Projeler

Güney Kore'de Kore Savaşı sırasında ve sonrasında sağlık hizmetlerine erişemeyen kesimde yaşanan artışla birlikte zaten yetersiz olan sağlık ekibi, sağlık malzemesi, hijyen ürünleri ve tesisleri daha da ulaşılması zor duruma düşmüştür. Halkın sağlık ve hijyeninin sağlanması amacı ile eğitim, üretim gibi sağlık alanına da öncelik verilmiştir. CRIK kapsamında kısa vadeli ve özellikle salgın hastalıkların önlenmesi için projeler gerçekleştirilirken UNKRA kapsamında daha uzun vadeli projelerle sağlık alanının güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu bölümde sağlık başlığı altında Güney Kore'de gerçekleştirilen sağlık, sosyal refah, temizlik gibi alanlarda gerçekleştirilen bina onarımı, inşaatı; bu alanlarda kullanılmak üzere gerekli malzeme ve teçhizat temini ve yine bu alanlarda çalışanların eğitimi için gerçekleştirilen projeler derlenmiştir.

Güney Kore'deki sağlık durumunun incelenmesi için UNKRA, *Dünya Sağlık Örgütü* yetkililerinden yardım istemiştir (Kim ve Park, 2019: 107). Bu kapsamda George Macdonald ve ekibi tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda yayınlanan *Macdonald Raporu* (Macdonald Report) Güney Kore'de 5 yıl süre ile öncelikli olarak uygulanması gereken programlarla ilgili önerilerde bulunmuştur (Kim ve Park, 2019: 107). 105 sayfalık bu raporda kısa ve uzun vadeli önerilerde bulunurken özellikle

¹⁸⁰ A.g.e.

üzerinde durulan nokta parazit, tüberküloz ve zührevi hastalıklar gibi salgın ve yaygın hastalıklarla mücadele ve sağlık çalışanlarının eğitimi olmuştur (Kim ve Park, 2019: 107). Böylelikle halkın en büyük sıkıntı çektiği salgın ve yaygın hastalıklar bir an önce ortadan kaldırılarak halkın hızla hijyenik bir ortamda daha sağlıklı ve uzun ömür yaşaması planlanmıştır. Ayrıca gerekli olan sağlık alanında çalışanların bilgilerinin güncellenmesi ve yeni sağlık çalışanlarının sağlık sektörüne kazandırılması amaçlanmıştır.

Diğer önem verilen konulardan biri de var olan tıp tesislerinin genişletilerek daha fazla kişiye daha modern teçhizat ve malzeme ile çok daha hızlı ve iyi hizmetin verilmesi olmuştur. Kore'deki sağlık standartlarını yükseltmek ve tıp tesislerini arttırmak amacı ile Hemşirelik Okulu'nu da kapsayan Taegu Hastanesi ile Tıp Fakültesi'nin onarımı için yaklaşık 845 bin ABD doları bütçeli ile bir proje gerçekleştirilmiştir¹⁸¹. Derslikler, laboratuvarlar, kütüphane, konferans salonu ve idari personel odalarının bulunduğu Tıp Fakültesi ana binası, anatomi binası, hayvan barınağı ile hastane binasında çeşitli poliklinikler, röntgen odaları, laboratuvarlar, ameliyathaneler, idari bölümler ve hemşire bölümleri gibi alanlarda onarımlar gerçekleştirilmiştir¹⁸². Ayrıca Taegu Tıp Fakültesi ve Hastanesi'nin ihtiyacını karşılamak amacı ile çoğunluğu mobilya, hastane beşiği ile ağız sağlığı, ameliyat, tıp, röntgen ve diğer hastane ekipmanlarından oluşan ayrı bir proje kapsamında toplamda yaklaşık 300 bin ABD doları karşılığı bütçe ayrılmıştır¹⁸³. Yapılan onarım, genişletme ve modernizasyon faaliyetleri ile sadece Taegu şehri değil, ayrıca yakın bölgelere modern tıp hizmeti ve de tıp öğrencilerine daha iyi eğitim verilmesi bu proje ile gerçekleştirilmiştir.

¹⁸¹ A.g.e.: 237

¹⁸² A.g.e.

¹⁸³ A.g.e.: 238

Norveç, İsveç ve Danimarka'dan ekiplerin oluşturduğu *İskandinav Misyonu* (Scandinavian Mission), Kore Savaşı'nın ilk yıllarından itibaren sağlık alanında yardımlarda bulunmuştur (Kim ve Park, 2019: 110). 1956 yılında ise Kore Hükümeti, UNKRA ve İskandinav Misyonu arasında gerçekleştirilen anlaşma ile *Ulusal Tıp Merkezi* (국립의료원 /gukribuiryowon/) kurulması planlanmış ve 1958 yılındaki açılışından itibaren gerçekleştirdiği hizmet ve organizasyon ve yönetimindeki çeşitli aktörle ile Güney Kore'deki gelişmede örnek bir model olmuştur (Kim ve Park, 2019: 110). Pek çok konuda ABD dış desteği belgelenirken bu şekilde uluslararası işbirliklerine de kaynaklarda ender olarak rastlanmıştır. İskandinav ülkelerinden Norveç, İsveç ve Danimarka, Birleşmiş Milletler koordinasyonu ile Güney Kore'ye sağlık alanında bilgi birikimleri ve tecrübelerini aktarmışlardır. Ulusal Tıp Merkezi de modern donanım ve etkili deneyimleri ile Güney Kore'deki sağlık hizmetlerinde önemli bir merkez olmuştur. Devletin inşası döneminde bu ve benzeri tesislerin kurulması, dış desteklerin katkısı sonucunda gerçekleştirilebilmiştir.

Her ne kadar var olan sağlık tesislerinin onarımı ve modernizasyonu çeşitli projelerle desteklense de bu tesislerin genellikle şehirlerde yer alması kırsal nüfustaki sağlık sorunlarının çözümüne katkı sağlamamıştır. Şehirler dışında yaşayan kırsal halk için gezici sağlık ekiplerinin oluşturulması gerekli görülmüştür. Sağlık hizmetleri, hıfzıssıhha, eğitim ve bilgilendirme erişimi bulunmayan alanlara yardım götürmek amacı ile Cholla Pukto, Kyonggi-Do, Kyongsang Namdo ve Kyongsang Pukdo eyaletlerine tahsis edilen yaklaşık 155 bin ABD doları bütçeli 4 adet özel donanımlı gezici klinik satın alınmıştır¹⁸⁴. Böylece düzenli olarak sağlık hizmetlerinden yararlanamayan halka salgın

¹⁸⁴ AUS014_35_00C0164: 57

ve yaygın hastalıklar yanı sıra hijyen gibi konularda hem bilgilendirme yapılmış hem de gerekli müdahale gerçekleştirilmiştir.

Tıp alanında oldukça elzem olan ilaç ve aşılardaki açığı yurtdışından ithal etmek yerine yerli üretimle Güney Kore'nin kendine yeter bir hâl alması konusunda da adımlar atılmıştır. Bu adımlardan biri “Ulusal Aşı Laboratuvarı” için materyal ve teçhizat ile teknik destek sağlanması olmuştur. Ayrıca aşağıdaki Tablo 30’da görüldüğü gibi Güney Kore’nin çeşitli bölgelerinde ve 150 bin ile 50 bin ABD doları arasında değişen çeşitli bütçelerle ilaç tesisleri kurulmuş ya da onarımı gerçekleştirilmiştir. Bu dokuz ilaç tesisi projesi ile sağlık alanındaki ilaç açığı yurtiçi üretim kapasitesinin modernleştirilmesi yolu ile arttırılmıştır.

Tablo 30 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1954~1959 Mali Yılları Proje Durum Özeti, 30.06.1959 İtibari ile Sağlık Alanı

	Bütçe Yılı	Bütçe	Tamamlanma
<i>İlaç Tesisi #1, Yuhan</i>	1955	150.000	29.01.1958
<i>İlaç Tesisi #2, Seul</i>	1955	75.000	*Temmuz 1959
<i>İlaç Tesisi #3, Kunhwa</i>	1955	80.000	10.12.1958
<i>İlaç Tesisi #4, Dong-Ah</i>	1955	80.000	15.01.1958
<i>İlaç Tesisi #5, Dongyang</i>	1955	80.000	15.01.1958
<i>İlaç Tesisi, Pusan</i>	1956	50.000	Temmuz 1959
<i>İlaç Tesisi, Sinah, Seul</i>	1956	52.000	Aralık 1959
<i>İlaç Tesisi, Taeyang, Seul</i>	1956	50.000	Nisan 1959
<i>İlaç Tesisi, Bumyang, Seul</i>	1956	50.000	Aralık 1958

Bütçe ABD dolarıdır. *Tahmini bitiş yılı. (AUS014_44_00C0900)

Sağlık çalışanlarının yetkinliği sadece tıp fakültesi ve tıp eğitimi yolu ile değil ayrıca destek birimlerinin eğitimi ile de gerçekleştirilmiştir. Hemşire Eğitimi projesi kapsamında 2 hemşire Brezilya’da gerçekleştirilen “Uluslararası Hemşireler Konseyi 10. Dört Yılda Bir Kongre”sine gönderilmiş ve kongre sonrası ABD’de iki aylık alan

incelemesinde bulunmuşlardır¹⁸⁵. “Hemşireler için Gebelik Dersleri” adlı kitap çevirisi ve basımı gerçekleştirilerek Güney Kore, BM Komutanlığı ve UNKRA arasında bu kitabın satışı için anlaşmaya varılmıştır¹⁸⁶. Çevrilen bu ve benzeri kitap çevirileri, Güney Kore ve Korece’de eksikliği hissedilen boşlukları kapatması amaçlanmıştır. Diğer destekleyici projelerle de Koreli uzman ve öğrencilerin kullanımı için yurt dışından kitaplar sağlanarak bilgi açığı giderilmeye çalışılmıştır.

Sosyal hizmetler alanı da sağlık kadar öncelikli konulardan biri olmuştur. Kore Savaşı sonrası anne, baba ya da eşlerinden ayrı düşen, kaybeden ya da yakınlarını yitiren insanların sayısı önemli bir ölçüde artmıştır. Sosyal hizmetler kapsamında yetimhaneler, yemekhaneler, bakımevleri ve benzeri kurumlara destekler sağlanmıştır. Yetimhaneler başlıklı ve 362.732 ABD doları bütçeli proje kapsamında öncelikli olarak kendine yetebilecek durumda olan kalıcı binası ve iyi arazisi olan yetimhanelere öncelik verildiyse de zamanla diğerlerine de destek sağlayarak kendilerine yeterli olmaları amaçlanmıştır¹⁸⁷. Bu kapsamda ilk olarak Chongju, Iri, Kunsan, Taegu (2 adet), Pusan ve Seul’de toplam 7 yetimhane tamamlanmış ve sonrasında Seul’de çocuk kabul evi, 35 yetimhane, yaşı ileri evsiz erkek ve kız çocuklarını kabul eden 10 otel, yurt ve kreşi bulunan esnaf eğitim enstitüsü ile çocuklu dullar için 26 küçük üretim tezgâhı onarımı ve inşası gerçekleştirilmiştir¹⁸⁸. Gerçekleştirilen bu yetimhane ve geçici konaklama yerleri ile birlikte gidecek yeri olmayanlara destek olmaya çalışıldığı görülmüştür.

Kore Savaşı’nın büyük etkileri sadece yakınlarını ya da mal varlıklarını kaybetmiş insanlarda görülmemiştir. Sıcak çatışmada, dolaylı olarak savaş sürecinde ya da

¹⁸⁵ A.g.e.

¹⁸⁶ A.g.e.

¹⁸⁷ AUS014_35_00C0211: 238

¹⁸⁸ A.g.e.

sonrasında belirli organlarını kaybederek fiziksel engelli durumuna düşen kişiler için de sosyal hizmet projeleri planlanmıştır. Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlıkları işbirliği ve Amerikan-Kore Vakfı ortaklığı ile UNKRA, Pusan'daki Tongnae Kaplıcaları'nda fiziksel engellilerin protez kullanım eğitiminde ve kendi kendilerine yetmelerini hedefleyen beceriler geliştirme eğitimlerinde kullanılmak üzere var olan yedi binanın onarımı, geliştirilmesi ve gerekli malzeme ve teçhizatın ulaştırılması yolu ile bir merkez kurmuştur¹⁸⁹. Fiziksel Engelliler Rehabilitasyonu projesi böylelikle fizik tedavi yolu ile engelli kişilerin günlük hayatlarını sürdürebilmeleri konusunda, beceri geliştirme atölyeleri yolu ile de bu kişilerin ekonomik olarak da kendilerine yeter hale gelmeleri konusunda yardımcı olmuştur. Burada da görüldüğü gibi Amerikan-Kore Vakfı, bu projenin uygulamasında önemli bir rol oynamıştır ancak vakfin desteği sadece bununla kalmamıştır. Amerikan-Kore Vakfı'nın projelerinin büyük bir kısmını fizik rehabilitasyon programlarında yoğunlaşmasının yanı sıra tüberküloz kontrollü konularında da programlar yürütmüştür (Kim ve Park, 2019: 111).

Tüberküloz ile mücadele kapsamında Amerikan-Kore Vakfı, 1950li yılların sonlarına gelindiğinde ülke genelinde on şubesi ile Güney Kore'de önemli bir etkinliğe ulaşmış olan Kore Ulusal Tüberküloz Derneği'nin kurulmasına büyük destek olmuştur (Kim ve Park, 2019: 112, 113). Öyle ki Amerikan-Kore Vakfı, üç yıllık dönem içerisinde 45.000 ABD dolarlık bağışlarının yaklaşık 24.000 ABD doları bu derneğe katkı sağlamıştır (Kim ve Park, 2019: 113). Gönüllü kuruluşların sundukları dış desteklere bir örnek olarak Amerikan-Kore Vakfının halk sağlığı konusunda yaygın ağı ile yaptıkları bu şekilde vurgulanmıştır.

¹⁸⁹ A.g.e.: 239

4.4. Konut ve İnşaat Alanında Gerçekleştirilen Projeler

Özellikle 1950 yılında başlayan Kore Savaşı sonrası milyonlarca insanın yaşadıkları yerlerden olması nedeni ile konut problemi ortaya çıkmıştır. Geleneksel yöntemlerin yanı sıra modern teknoloji ve yöntemler ile dış desteklerin projeleri, yeni binaların inşaatında örnek olmuşlardır. Bu projelerin büyük bir bölümü plan, bütçe ile ekipman ve malzemelerin Kore'ye ulaştırılması ve sonrasında Koreli iş gücü kullanılarak hayata geçirilmesi şeklinde olmuştur. Kore, her ne kadar uzun yıllar Japon sömürgesi altında geçen yılların ardından büyük yıkımla savaş yaşamış olsa da gerekli iş gücü ve rekabet ortamı bulunmuştur. Kore'deki ulaştırma hakkında bilgilendirmede bulunan A. J. Van Dyke tarafından hazırlanan *Güney Kore'deki Karayollarının Güncel Durumu* (Present Status of Highways in South Korea) adlı 1955 yılına ait raporda, uzun Japon Sömürge Dönemi'nde büyük ölçüde inşaat işlerinin gerçekleştirildiği ve günün müteahhitlerinin bu sayede yetişerek geliştiğine değinilmiştir¹⁹⁰. Bu durum, büyük projelerde gerekli olan müteahhit ve yüklenici firmaların kolay bulunması ve böylelikle de başarı ile tamamlanması anlamına gelmektedir. Gerekli iş gücü de yine benzer eski yapı inşaatlarında çalışan Koreliler tarafından karşılanmıştır.

Konut ve inşaat alanındaki desteklere ilk örnek olarak 1953 yılında barınma, yemekhane ve çalışma alanlarının inşasında kullanmak üzere inşaat malzemeleri, tesisat malzemeleri ve benzeri alımı için 457,975 ABD doları karşılığı bütçe ayrıldığı bilgisine ulaşılmıştır¹⁹¹. Bu projeye ek olarak Sosyal İşler Bakanlığı ile birlikte yürütülen *Barınma – Deneme, Ekipman ve İnşaat* (Housing – Experimentation, Equipment and Construction) adlı proje kapsamında 2500 adedi Seul'de olmak üzere toplam 5000 kalıcı konut inşaat programı ve Güney Afrika'dan 100 adet toprak briket yapım makinesi ithalatı

¹⁹⁰ AUS014_44_00C0388: 15

¹⁹¹ AUS014_35_00C0211: 232

geçleştirilmiştir¹⁹². *Konut ve Ev Finansmanı Ajansı*'na (the Housing and Home Finance Agency - HHFA) bağlı *Uluslararası Konut Faaliyetleri Personeli* (The International Housing Activities Staff - IHAS) tarafından gerçekleştirilen araştırmalar sonucu Güney Kore'ye uygulanması uygun görülmesi üzerine toprak briket yapımı ve bu yöntemle konutlar inşa edilmesine karar verilmiştir (Park, D., 2016: 33). Proje kapsamında temin edilen toprak briket yapım makinelerinin verimli kullanılması amacı ile model eğitim tesisleri ve konut inşası için 46 adet briket yapım makinesi Pusan Askerî Üssüne, 20 tanesi Güney Kore Deniz Harp Okulu'na, 10 tanesi Seul Askerî Üssüne ve 8 tanesi BM Komutanlığı güçlerine dağıtılmıştır¹⁹³. Briket yapım makineleri sayesinde geleneksel yöntemlerle yapılan evlere alternatif olarak modern evler çok daha hızlı bir şekilde inşa edilebilmiştir. Bu şekilde, eskiden üretilen çamur ve topraktan yapılan evlerin aksine briketten yapılan evlerin hem daha sağlam hem de mevcut kereste azlığı sıkıntısından etkilenmeden hızlı bir şekilde inşası sağlanmıştır¹⁹⁴.

Arşiv belgelerinde Seul dışında konut inşaatı planlanan şehirler, sırası ile Suwon, Anyang, Inchon, Chunchon, Taejon, Chongju, Taehu, Chonju, Kwangju, Chinju ve Pusan olarak sıralanmıştır¹⁹⁵. Başlangıç aşamasında planlanan 5000 konutluk proje, ilerleyen yıllarda gerek dış yardım gerek yerel fonlarla gerçekleştirilecek konut inşaatlarında örnek olmaları açısından ayrı bir öneme sahiptir. İki hafta içerisinde 380 ABD doları (işçilik maliyeti hariç) karşılığı ithal edilen inşaat malzemesi ile üretilebilen bu evler 1953 yılında tek seferde 1.420 ABD doları (256.000 Kore hwanı) karşılığı ya da beşte bir ön ödeme ve 8 yıl aylık ücret karşılığı satılmıştır (Park, D., 2016: 37). Böylece hem öncekilerine

¹⁹² A.g.e.

¹⁹³ A.g.e.: 233

¹⁹⁴ A.g.e.: 232

¹⁹⁵ A.g.e.

oranla daha modern evler inşa edilmiş hem de uygun ücret karşılığı halka satılmıştır. Ayrıca UNKRA, Seul'deki Shindang-Dong, Wolkok-Dong ve Chungryang-Ri gibi nüfusu yoğun bölgelerde yaklaşık 2 bin ABD doları karşılığı üç ya da altı dairesi bulunan iki katlı yaklaşık bin adet konut inşa etmiştir (Park, D., 2016: 38). Böylece daha az nüfus yoğunluğu olan bölgelere tek katlı binalar inşa edilirken yoğun bölgelerde farklı projelere gidilerek aynı alan üzerinden daha fazla ailenin yararlanabileceği konut düzenine gidildiği görülmektedir. Bu, çeşitli araştırmalar sonucu, tek tipten uzakta, çeşitli ve kullanışlı konutların yapıldığını göstermektedir. 1953 yılından 1959 yılına kadar sadece UNKRA, Güney Kore'deki 33 şehir ve kasabada yaklaşık 5 milyon ABD doları bütçe ile yaklaşık 50 bin düşük maliyetli konut inşa etmiş ve UNKRA'nın gerçekleştirdiği bu konut projeleri, daha sonraki ülke geneli inşaat projelerinde özel inşaatçı ve kontrat sahipleri örnek almışlardır (Park, D., 2016: 36). Böylece özellikle devlet inşası çalışmaları kapsamında UNKRA'nın gerçekleştirdiği konut projeleri, daha sonra gerçekleştirilecek yerel konut projelerine örnek olmuş ve konut inşaatı ve planlanmasında standart niteliği kazanmıştır. Ancak zamanla inşaat alanlarında gözetimsiz çalışma ve çimento – toprak oranındaki tutarsızlıklar evlerde yapısal problemlere yol açmış olduğu ve UNKRA toprak bloklu evlerin yapısal sorunlu inşaatın sembolü haline gelmiş olduğu Dongmin Park (2016: 40,41) tarafından vurgulanmıştır.

Çoğunluğu kırsal kesimde ya da yeniden yerleştirme alanlarında olmak üzere 1952 yılından 1954 yılına kadar KCAC tarafından ulaştırılan malzemelerle Koreli işçiler tarafından 32 bin konut inşa etmiştir (Park, D., 2016: 36). Çoğunluğu geleneksel toprak malzeme ile inşa edilen bu konutlar kalıcı olmaktan çok yoğun mülteci ve evinden ayrılmak zorunda kalanlara acil konut ihtiyacını karşılamak için yapılmıştır. Bu konutlar, UNKRA'nın başlattığı yukarıda bahsedilen kalıcı konutlara oranla daha az ömürlü ancak yerel kaynakların kullanılması önceliğinde yapılmıştır (Park, D., 2016: 36).

Savaş sonrasında bina inşaatları yoğun hız kazanmıştır. Öncelikle konut inşası yanında halka sağlıklı ve düzenli bir hizmet sunulması için eğitim, sağlık, enerji ve diğer üretim tesislerinin onarımı ya da yenilerinin inşaatına gerek duyulmuştur. Zaten yetersiz düzeyde olan modern inşaat malzemelerinin savaş sonrası daha da ulaşılamaz olmasından dolayı inşaat alanında yerel olarak ulaşılabilecek olan yapılar yapılmış ve önemli olan kereste ve çimento gibi ürünler yurtdışı yardımlarından temin edilmiştir (Park, D., 2016: 19). Bu sebeple ilk inşaat edilen binalar, estetikten çok sınırlı sayıdaki malzeme ile işlevsel yapıları şeklinde olmuştur. İlk yıllarda inşa edilen yapılar arasında dikkat çeken konu ise kiliseler olmuştur. Koreli ve Amerikalı siyasetçiler ile yardım kuruluşları ile olan sıkı bağları nedeni ile bu dönemde gerçekleştirilen kiliseler özellikle taş ve çimento gibi kalıcı malzemelerden modern bir şekilde yapılması nedeni ile diğer yapılar arasında hemen ayrılarak göze çarpan özellikler taşımışlardır (Park, D., 2016: 19).

4.5. Ulaştırma ve İletişim Alanında Gerçekleştirilen Projeler

Kore Savaşı birçok noktada olduğu gibi ulaşımda da pek çok yıkıma sebep olmuştur. Devlet inşası için hammadde ve teçhizat dağıtımı ve üretilen ürünlerin başka yerlere aktarılması için ulaşım alanının geliştirilmesi oldukça önemli konulardan biridir. Bu nedenle, savaş sonrasında dış desteklerin öncelik verdikleri konulardan biri de devlet inşası ve kalkınması amacı ile ulaştırma alanının geliştirilmesi olmuştur. Böylece hem acil ihtiyaçlar Kore'nin dört bir yanına ulaştırılabilmesi amaçlanmış hem de ticari ürünlerin hızlıca üretim yerinden satışına kadar sevkiyatının sağlanarak ekonomiye katkısı üzerine durulmuştur.

Kore İç İşleri Bakanı Hyung Geun Kim, OEC Koordinatörü Tyler Wood'a gönderdiği 20 Haziran 1955 tarihli mektupta ulusal ve eyalet otoyolları üzerinde bulunan

köprülerin %30 oranı harap edilmiş olduğu bilgisini vermiştir¹⁹⁶. Burada Bakan Hyung Geun, köprü ve otoyolların durumları hakkında bilgilendirme yaparak FOA yardım fonlarından taleplerini belirtmiştir. Yine aynı mektupta Hyung Geun, yıkılmış olan bu köprülerin %14 oranının 1953 yılında yerel desteklerle yeniden inşa edilmiş ve yeniden inşa çalışmalarının 1954 yılında 2,784,000 ABD doları ile %16 ve 1955 yılında 1,000,000 ABD doları ile %9 oranlarıyla devamlı olarak gerçekleştirilmiş olduğunu bildirmiştir¹⁹⁷. Böylece 1955 yılına kadar Kore Savaşı yıllarında yıkılmış olan köprü uzunluğunun %39 oranı yeniden inşa edilmiş olduğu saptanmıştır.

Köprü inşaatı, yol döşeme ve tamiri için savaş öncesinde var olan 670 ağır ekipmanın %98'i onarılamayacak şekilde hasar gördüğünü belirten İç İşleri Bakanı Hyung Geun Kim, 20 Haziran 1955 tarihli mektubunda FOA fonları ile birlikte çeşitli 180 parça ekipman sağlanmış olduğunu yazmıştır¹⁹⁸. Böylece miktar olarak Kore Savaşı öncesi durumu henüz yakalayamamış olmasına rağmen bu ekipmanların dış yardımlar tarafından sağlanarak gerek yerel gerek dış yardım materyallerini kullanarak köprü ve yol inşaatına olumlu katkısı olmuştur.

Gunsan Limanı ve diğer batı sahili rıhtımlarının onarımını kapsayan 1.300.000 ABD doları bütçeli *Liman Taraması ve İşletme Giderleri* (Harbor Dredge and Operation Costs) projesi hazırlanmıştır¹⁹⁹. Bu proje kapsamında 2000 beygir gücünde dip tarama aracı, hizmet binası ve ekipmanları için ABD'den *Hawaiian Dredging Company* yetkilendirilmiş, 14 kişilik Kore hidroelektrik inceleme takımına UNKRA mühendisler

¹⁹⁶ AUS014_44_00C0115: 11

¹⁹⁷ A.g.e.

¹⁹⁸ A.g.e.: 12

¹⁹⁹ AUS014_35_00C0211: 229

ve Koreli dip tarama ekibine Hollandalı takım eğitimler vermişlerdir²⁰⁰. Yabancı teknisyen ve uzmanlar ile birlikte çalışılması Koreli yetkililerin yapılan işler boyunca tecrübe kazanmalarına da vesile olmuştur. Önemli bir ölçüde hasarlı olan Gunsan ve Changhang rıhtımlarının onarımı için 522.483 ABD doları tutarında bütçe ayrılmış ve bu bütçe kapsamında rıhtım duvarları, sabit ve hareketli iskele ve köprüler ile ek dubalar inşaat edilmiştir²⁰¹. Yardım ve inşaat malzemelerinin ulaştırıldığı ve dağıtıldığı bir nokta olan Gunsan rıhtımına bu malzemeleri barındırabilecek üç adet depo inşaatı 70.517 ABD dolarlık bir bütçe ile gerçekleştirilmiştir²⁰². Limanların genişletilerek artan liman trafiğine uygun hale getirilmesi ve modernleştirilmesine bu projeler örnek olurken yine artan dış destek malzemelerinin depolanması için kapsamlı depolar inşa edilmesi gereği doğduğu görülmüştür.

Gemi Seferi Yardımı (Navigation Aid) projesi ile deniz feneri ekipmanı, lamba, siren ve şamandıra malzemelerinden oluşan yaklaşık 200 ton malzeme ve teçhizatla tahrip olan ya da yıkılan gemi seferi yardımcılarının onarımı ve inşaatı 244,306 ABD dolarlık bütçe ile tamamlanmıştır²⁰³. Denizcilik ve balıkçılıkta deniz yollarının güvenliğinin sağlanması artan deniz trafiği sonucu olmuştur. Bunun sebebi dış desteğin yoğunlukla deniz yolu ile ulaştırılması ve yine bu yardımlar nedeni ile balıkçılıkta daha etkili ve fazla geminin kullanılması olmuştur.

UNKRA tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerde kullanılmak üzere 217.665 ABD dolarlık bütçe ile kamyonet, cip, steysin araba, kargo aracı ve yolcu taşıtları ile bunlara

²⁰⁰ A.g.e.

²⁰¹ A.g.e.

²⁰² A.g.e.

²⁰³ A.g.e.

ait yedek parçalar temin edilmiştir²⁰⁴. Ayrıca Güney Kore motorlu araçlarına katkı sağlamak amacı ile çoğunluğu 2 ton kapasiteli olmak üzere 574 kamyon ve yedek parçası, 1.588.785 ABD dolarlık bütçe karşılığında temin edilmiştir²⁰⁵. Ulaşım alanında eksikliği bulunan araç ihtiyacı, ürün ve malzemelerin taşınmasında kolaylık sağlanması amacı ile destekler kapsamında ulaştırılmıştır. Ayrıca ulaştırılan bu ulaştırma araçlarının bakım ve onarımı için yedek parçalar da aynı proje kapsamında sunulmuştur.

Demiryolu Traversleri ve Ekipmanları (Railroad Ties and Equipment) adlı ve 1.470.000 ABD doları bütçeli proje kapsamında öncelikle tali demiryollarında kullanılmak üzere 300.000 ekartman çubuğu ve 4.000 köprü traversi ihracatı, Incheon, Pusan ve Yongdungpo bakım atölyeleri ile ülkedeki diğer makine binalarının onarımında kullanılmak üzere inşaat malzemeleri ve teçhizatı alımı gerçekleştirilmiştir²⁰⁶. Karayolu taşımacılığına oranla daha ekonomik olması nedeni ile var olan demiryollarının geliştirilmesi ve bakımı için dış desteklerin bütçeleri kullanılmıştır.

Seul, Chongju, Taejon, Mokpo, Yosü, Masan, Pusan, Taegu, Kangnung, Cheju, Iri, Chunchon, Kwangju ve Namwon şehirlerindeki yayın istasyonlarının onarımı için yayın ekipmanları ABD Ordusu Muharebe Sınıfı ve GSA, Washington tarafından temin edilip Güney Kore İletişim Bakanlığına ulaştırılması için 84.200 ABD doları bütçe ayrılmıştır²⁰⁷. İletişim alanında savaş sırasında hasar görmüş olan yayın istasyonlarının onarımında da dış destek programları bütçe oluşturarak yardımlarını ulaştırmış olduğu tespit edilmiştir.

²⁰⁴ A.g.e.: 230

²⁰⁵ A.g.e.

²⁰⁶ A.g.e.

²⁰⁷ A.g.e.

Tablo 31 ICA/FOA Tarafından Gerçekleştirilen Ulaştırma ve İletişim Alanındaki Proje Sayıları ve Yıllık Bütçeleri (30.06.1961)

Mali Yılı	İletişim	Şehir Ulaşım	Demiryolu Ulaşımı	Deniz Ulaşımı	Hava Ulaşımı	Toplam	Bütçe
1954	9 (9)	- (-)	19 (19)	3 (3)	- (-)	31 (31)	27.913.713
1955	7 (7)	2 (2)	28 (28)	10 (10)	3 (2)	50 (49)	76.718.286
1956	10 (7)	2 (2)	7 (7)	2 (2)	2 (2)	23 (20)	39.411.478
1957	4 (4)	1 (1)	7 (6)	4 (3)	1 (1)	17 (15)	36.957.470
1958	2 (1)	- (-)	5 (5)	6 (5)	2 (-)	15 (11)	7.646.783
1959	1 (1)	1 (1)	5 (3)	2 (-)	1 (-)	10 (5)	9.361.200
1960	2 (-)	- (-)	4 (2)	3 (-)	1 (-)	10 (2)	2.121.985
1961	1 (-)	- (-)	4 (-)	2 (-)	1 (-)	8 (-)	1.082.530
Toplam	36 (29)	6 (6)	79 (70)	(23)	11 (5)	164 (133)	201.213.445

(AUS056_08_00C0216: 78)

Tablo 31’de 30 Haziran 1961 tarihi itibarı ile ICA/FOA tarafından ulaştırma ve iletişim alanındaki projelerin toplam sayıları, tamamlanan proje sayıları ve ayrılan bütçeleri verilmiştir. Bu tabloya göre 1954 ve 1961 yılları arasında ulaştırma ve iletişim alanında yer alan toplam 164 projeden 133 tanesi tamamlanmışken geri kalanları halen uygulama aşamasında olduğu görülmektedir. Toplam 201.213.445 ABD doları bütçeli bu projelerden en fazla oran, 50 proje ve 76.718.286 ABD doları ile 1955 yılına ayrılmıştır. Ayrıca bahsi geçen yıllarda en fazla bütçe yaklaşık %78,5 ile 158.019.658 ABD doları karşılığında demiryolu ulaşımına ayrılırken en düşük bütçe yaklaşık %0.6 ile 1.287.066 ABD doları karşılığında şehir ulaşımına ayrıldığı görülmektedir²⁰⁸.

4.6. Enerji Alanında Gerçekleştirilen Projeler

Sanayi tesislerinin pek çoğunun Kore Yarımadası’nın kuzeyinde kaldığı gibi enerji üretim tesislerinin de büyük bir çoğunluğu kuzey bölgelerde yer almıştır. 38.

²⁰⁸ AUS056_08_00C0216: 77

Paralelin güneyinde 4 tesisten 146.520 kilovat elektrik üretilirken kuzeyinde 6 tesisten toplam 1.547.900 kilovat değerinde elektrik üretimi sağlanmıştır²⁰⁹. Bu oranlara bakıldığında toplam elektrik üretimi içerisinde sadece yüzde 9,5 gibi çok düşük bir oran yarımadanın güneyinde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Kore Yarımadası'nın kalıcı olarak bölünmesi nedeni ile ortaya çıkan elektrik ihtiyacı açığının kapatılması ve Kore ekonomisinde üretimin arttırılmasında acil durumlardan biri olarak elektrik üretimi yerini almıştır. Bu kapsamda çeşitli kaynaklar tarafından ülke içerisinde enerji ihtiyacını karşılamak amacı ile dış yardımlar ulaştırılmıştır.

Bütçesi 3,610.240 ABD doları olan iletim ve dağıtım hatları ile elektrik üretim tesislerinin onarımı projesi ile Güney Kore elektrik sisteminin en temel onarımlarının karşılanması işi olan 550 millik (yaklaşık 885 km) iletim ve dağıtım hattının onarımı, BM Komutanlığı için ABD Ordu Bakanlığına devredilmiş ve sonrasında mühendislik teknik işleri ABD'den *Burns and Roe, Inc.* şirketine verilmiştir²¹⁰. Destek ve acil güç üretimi amacı ile 30 Kasım 1953 tarihine kadar toplamda 45.000 ABD doları karşılığında 5 adet 30 kilovat ve 5 adet 15 kilovat güç üreten jeneratör satın alınmıştır²¹¹. Samjin Nehri üzerine kurulabilecek hidroelektrik santrali ve taşkın kontrolü faaliyetlerinin mühendislik çalışmasını yapmak için ABD'den *Uluslararası Mühendislik Şirketi* (International Engineering Company) ile 75.500 ABD dolarlık bütçeli bir kontrat imzalanmış ve işlemler Kasım 1954 tarihinde tamamlanmıştır²¹². Eksikliği her alanda yoğun bir şekilde hissedilen enerji alanında ileride inşası düşünülen santrallerin planlanması sonraki yıllarda kolayca uygulamaya geçilmesi nedeni ile önemli olmuştur. Jeju Adası'nın

²⁰⁹ AUS179_01_04C0032_029: 1

²¹⁰ AUS014_35_00C0211: 228

²¹¹ AUS014_35_00C0164: 56

²¹² AUS014_35_00C0211: 229

elektrik ihtiyacının yetersiz olması üzerine ABD'den Butler Company ile kontrat imzalanarak 511.500 ABD doları bütçe ile Jeju, Hallim, Mosopo ve Sogwipo şehirlerinde elektrik istasyonu üretimi ve bölgeye elektrik dağıtımı gerçekleştirilmiştir²¹³. Böylece ülkenin en büyük adası olan Jeju adasında anakarada olduğu gibi üretimde ve evlerde kullanılmak üzere devamlı elektrik üretecek tesisler inşa edilmiştir. Enerji sektöründe Bölüm 3'te açıklanan enerji tesislerinde yakıt kullanılmak üzere hammaddenin ulaştırılması ayrıca enerji alanında gerçekleştirilen diğer bir dış destek yöntemi olduğunu hatırlatmak yerinde olacaktır.

4.7. Madencilik Alanında Gerçekleştirilen Projeler

Güney Kore'deki maden aramalarının değerlendirilmesi ve Koreli teknisyenlerin eğitimini amaçlayan modern analiz ve cevher işleme laboratuvar tesislerini amaçlayan 170.000 ABD dolarlı Maden Analiz Laboratuvarı projesi oluşturulmuştur²¹⁴. Bu proje kapsamında Taejon'da laboratuvar inşa edilmiş ve Mart 1954 tarihinde UNKRA uluslararası teknisyenleri gözetmenliğinde faaliyete geçmiştir²¹⁵. Taechon-ni, Sasan-ni ve Yongdu-ri bölgelerinde 73.000 ABD doları bütçesi ile altın ve ağır kum mineralleri aramak için plaser sondaj araştırmaları ve sondajları gerçekleştirilmiştir²¹⁶. UNKRA, desteklediği bu çalışmalar ile potansiyeli yüksek madenlerin belirlenmesini amaçlamıştır.

²¹³ A.g.e.: 228

²¹⁴ A.g.e.: 230

²¹⁵ A.g.e.

²¹⁶ A.g.e.: 230, 231

School Metal Mine projesi kapsamında Yongji-ni, Chungchong Namdo'daki kamu altın madeni bünyesinde aktif madencilik uygulamaları ile kamu ve özel madencilik sektöründeki tüm maden çalışanlarını eğitmeye yönelik hizmet verebilecek 370.000 ABD doları bütçeli bir metal madencilik okulu inşa edilmiştir²¹⁷. Bu şekilde madencilik alanında da diğer alanlarda olduğu gibi güncel teknikler ve tecrübe aktarımı sağlanabilir hale getirilmiştir. Teknik eğitim düzeyindeki bu kurum hem tecrübeli iş gücü yetiştirmeye yönelik hem de var olan iş gücünün daha da geliştirilmesine yönelik tasarlanmıştır.

Yakacak odun yerine kullanmak üzere Güney Kore'de bol miktarda bulunan turbanın üretiminde kullanılmak üzere yarı briket baskı makinası, kamyon ve benzeri malzeme ve teçhizat ulaştırılırken üretimin arttırılmasında UNKRA bünyesindeki Danimarkalı turba uzmanları teknik destek sağlanmıştır²¹⁸. Kömür Madeni Geliştirme projesi kapsamında ayrılan 707.000 ABD dolarlık bütçe, Güney Kore'deki dört ana üretim bölgesindeki madenlerin onarımı ve geliştirilmesinde kullanılmıştır²¹⁹. Bu proje kapsamında çeşitli teçhizatın ulaştırılmasının yanında da Güney Kore'de ana kömür üreticisi Dai Han Kömür Şirketi'nin de aralarında bulunduğu kuruluşlara kömür rezervleri raporları, ahşap giriş ve kanalların çizimlerini hazırlama gibi hizmetler sağlanmıştır²²⁰. Soğuk kış şartlarında Kore halkının refahını arttıracak yakıt ihtiyacını karşılamak amacı ile kömür ve turba üretimi güvene alınmaya çalışılmıştır. Ayrıca kömür artışı ile yakıtta kullanmak için yurt dışından kömür ithalatının azaltılması planlandığı anlaşılmaktadır.

²¹⁷ A.g.e.: 231

²¹⁸ A.g.e.

²¹⁹ A.g.e.: 232

²²⁰ A.g.e.

4.8. Diğer Üretim ve İmalat Alanlarında Gerçekleştirilen Projeler

Bu bölümde yukarıda bilgileri verilen alanlar dışında kalan diğer üretim ve imalat alanlarında gerçekleştirilen projeler hakkında bilgi sunulmuştur. İlk yıllarında detaylı olarak raporlandırılan bu projeler, sonraki yıllarda daha sadeleşmiş ve en sonunda yalnızca bütçe bilgileri raporlarda yer aldığı arşiv belgelerinde görülmüştür. Aşağıda detaylarına ulaşılabilen sektörlerdeki gelişmeler açıklandıktan sonra yine arşiv belgelerinden elde edilen çeşitli üretim ve imalat tesislerine ayrılan yıllık bütçe bilgileri sıralanmıştır.

Yönetimdeki Japonların uzaklaştırılması ve hammaddeye ulaşım gibi ana sıkıntılarla birlikte işgal sonrasında Kore'deki tekstil üretimi %60 oranında düşüş göstermiştir (McNamara, 1992: 704). Kore Savaşı devam ettiği 1951 yılında keskin bir düşüş yaşayan pamuk kumaş ve iplik üretimi 1953 yılında savaş öncesi durumuna ulaşmış ve 1959 yılı dolaylarında %400 üretim artışı göstermiştir (McNamara, 1992: 704). Bu artışın arkasında şüphesiz dış destekler tarafından ulaştırılan yüksek miktarda hammadde ve tesislerin geliştirilmesi için aktarılan bütçenin etkisi önemlidir.

ICA ve PL480 tarafından ulaştırılan yıllık pamuk yardımı 1954 ve 1959 yılları arasında 23 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir (McNamara, 1992: 706). Yurtdışından ulaştırılan malzemeler Maliye Bakanlığı ile Ticaret ve Sanayi Bakanlığı gözetiminde *Kore Egirme ve Dokuma Birliği* (Spinning and Weaving Association of Korea - SWAK) tarafından 20 ile 40 yıl vadeli düşük krediler karşılığında dağıtılmıştır (McNamara, 1992: 706). ICA'nın sadece tesislere malzeme ve üretim teknolojisi yardımı için desteği 1955 ile 1959 yılları arasında 57,1 milyon ABD doları değerindeyken ham pamuk alımı için yardım ve malzeme oranı 1953 ile 1959 yılları arasında 138 milyon ABD doları değerinde gerçekleştirilmiştir (McNamara, 1992: 709). Ülkede gıda sonrasında en büyük sıkıntının yaşandığı ve acil ihtiyaç sınıfında yer alan giyim alanında

her ne kadar yurtdışından destekler sunulmuş olsa da Güney Kore'deki tesislerinde kullanılmak için ham pamuk gönderimi büyük boyutlara ulaşmış olduğu gözlenmiştir.

Tekstil Üretimi (Textile Production) projesi ile Kwangju (Haziran 1954), Anyang (Ağustos 1954) ve Taejon (Aralık 1954) şehirlerinde belirlenen üç tesise 2.795.000 ABD dolarlık bütçe ile 55.440 eğirme makinası ve diğer tekstil makineleri ulaştırılmıştır²²¹. Mevcut iplik ve tekstil fabrikalarının iyileştirilmesi, yeni teçhizat alımı ile acil ihtiyaç sınıfında yer alan giyim alanında da diğer alanlarda olduğu gibi kendi kendine yeterli bir ülke statüsüne yükseltme hedeflenmiştir. Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın Aralık 1954 ve Temmuz 1955 tarihli düzenlemeleri yurtdışından pamuklu mamullerin girişini yasaklamıştır (McNamara, 1992: 709). Bu karar ile birlikte zaten içeriden ve dışarıdan büyük yardımlar gören pamuk özelinde tekstil sektörü, dış pazardan gelebilecek olası rakiplerinden de arındırılmıştır.

Kır evi ve Köy Ziraatı (Cottage and Village Industries) projesi, ihracat amaçlı malların üretimi için el işçiliği sanayisinin geliştirilmesi ile gelişmiş dokuma metot ve tekniklerini sergilemek için yeni el dokuma tezgâhları gibi teçhizat ve malzemelerin tedarikini içermiştir²²². 6.569 ABD dolarlık bütçeli bu proje kapsamında ihracat amaçlı el işi mal üreten üç üreticiye malzeme ve teçhizat desteği gerçekleştirilmiş, kırsal dokuma kooperatif kurumları araştırması yapılmış ve beş adet “El Becerisi” dokuma tezgahı tahsis edilmiştir²²³. Elde edilen bu veriler doğrultusunda büyük tesislerin yanı sıra küçük çaplı üreticilerin desteklenmesi de bu şekilde sağlanmıştır. Kırsal kesimde örnek niteliği

²²¹ A.g.e.: 226

²²² A.g.e.: 222, 223

²²³ A.g.e.: 223

taşıyan bu dokuma tezgahları ile yeni yöntemlerle daha kaliteli ürünlerin üretimi tanıtılmıştır.

Briquetleme Tesisi Ekipmanları (Briquetting Plant Equipment) projesi 116.179 ABD dolarlık bütçesi ile Güney Kore'ye özgü antrasit kömür briketlemesi için üç adet ağır yük briketleme baskı ekipmanı sağlayarak daha geniş endüstriyel kullanımı amaçlanmıştır²²⁴. Yakıt alanında kullanılan bu briketlerin daha kaliteli ve fazla miktarda üretimi bu yardım yolu ile hedeflenmiştir.

Frazier-Simplex Şirketi (ABD), Güney Kore'de yıllık 12 milyon fit kare düz cam üretebilecek bir tesisin kurulması için 472.500 ABD doları bütçesi ile mühendislik araştırması yürütmüştür²²⁵. İnşaat sektöründe kullanıma yönelik düz cam üretimi dış desteklerin planlamasında bu şekilde yerini almıştır.

Basılı yayın, kâğıt para basımı, ambalajlama ve benzeri alanlarda artan yoğun talebi karşılamak amacı ile kâğıt fabrikaları ve benzeri tesislerin üretimi de dış yardımlar kapsamında ele alınarak öncelik verilen konulardan olmuştur. *Kâğıt Tesisleri* (Paper Plants) projesi ile Güney Kore tarafından belirlenen üç Kore firması: Kunsan'daki Puksan Kâğıt Üretim Şirketi, Seul'deki Shin Heung Kâğıt Üretim Şirketi ve Anyang'daki Samduk Kâğıt Üretim Şirketlerine makine, makine parçaları, araç gereçler ve inşaat malzemeleri alımı için 380.000 ABD doları bütçesi ayrılmıştır²²⁶.

Tel Tesisleri (Wire Plants) projesi kapsamında Incheon ve Sinhung'da yer alan iki tel fabrikasının onarımı için tel yapma makinaları, temel inşaat malzemeleri, tel ve çivi

²²⁴ A.g.e.: 225

²²⁵ A.g.e.

²²⁶ A.g.e.

yapımı için tel kütük ve tel çubuklar ile tel süzgeç yapım makinaları temin edilmiştir²²⁷. Yine pek çok alanda kullanılmak üzere temel ihtiyaçlar arasında yer alan tel tesisleri de dış yardımlar kapsamında desteklenmiş ve ithalatından dolayı yüksek fiyat ödemelerinden kaçınılmıştır.

Kore'deki en önemli çimento üreticilerinden olan Samchok Çimento Fabrikası'nın onarımı için 631.000 ABD doları ödenek ayrılarak binaların onarımı için malzeme, üretimi yıllık 60.000 tondan 100.000 tona çıkarmaya yardımcı olacak makine ve teçhizat alımı ve yedek güç ünitesi inşası gerçekleştirilmiştir²²⁸. Bu proje kapsamında ulaştırılan materyal ve malzemeler yanı sıra ABD'den *Vinnell International Corporation* ile kontrat imzalanarak iki adet 1.105 kilovat güç üreten tesis içi elektrik santrali inşa edilmiştir²²⁹. Samchok Çimento Fabrikası dışında önemli bir çimento üretimi olmadığı için iç pazarın talebini karşılamak için yeni bir çimento fabrikası inşaatı amacı ile Kyongsang Pukdo, Munyong Gun bölgesi seçilerek bölgenin topografik araştırması, haritalandırılması, hammadde kalitesi için örnek alım ve inceleme işlemleri için 140.000 ABD dolarlık bir bütçe ayrılarak bu proje gerçekleştirilmiştir²³⁰. Devlet inşasında en önemli malzemelerden biri olarak tesislerin inşaatı ve onarımında kullanılan çimento oldukça önemlidir. Çimento sanayii de hem yürütülen projelere hem de ilerleyen yıllarda gerek durulacak inşaat alanlarına katkı sağlaması amacı ile dış destek organizasyonları tarafından planlanmıştır.

Tarımsal üretim, Kore Yarımadası'nda daha çok geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilmiştir. Japon Sömürge Dönemi'nde her ne kadar yeni yöntemler, suni gübre

²²⁷ A.g.e.: 226

²²⁸ A.g.e.: 226, 227

²²⁹ A.g.e.: 227

²³⁰ A.g.e.

ve kaliteli tohumlar tanıştırıldıysa bunların üretimi yeterli düzeyde değildi. Yapılan çalışmalar sonucu Güney Kore tarımsal üretiminin arttırılması amacı ile özellikle suni gübreye ihtiyacın büyük olduğu görülmüştür. Bu amaçla *Gübre Tesissi (Araştırması)* (Fertilizer Plant [Survey]) projesi kapsamında *Kimyasal İnşaat Firması* (Chemical Construction Corporation - ABD) olası tesis kurulacak alanlar olarak Samchok, Chongju, Kwangju, Andong, Pohang ve Ulsan bölgelerinde incelemelerde bulunarak rapor hazırlamıştır²³¹. Bu ve benzeri araştırmalar sonrasında gübre sanayi de dış desteklerin proje uygulama alanına alınmıştır. Tarımsal alandaki en büyük payı gübre tedariki karşıladığı görüldüğü için gübre üretiminin kaliteli hale getirilerek daha fazla üretilmesi oldukça önemli kararlar arasında yerini almıştır.

Ticaret ve Sanayi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, İmar Bakanlığı, Kore Bankası ve UNKRA temsilcilerinden oluşan Kredi Kurulu, Küçük İşletme Kredi Fonu projesi kapsamında küçük ve özel işletmelerin çalışma sermayesi oluşturması, hammadde ve teçhizat tedarik etmesi ve kurulum giderlerini karşılamaları için 1.500.000 ABD dolarlık bütçe ile kredi dağıtmıştır²³². Aynı temsilcilerden oluşan Kredi Kurulu idaresinde küçük ölçekli özel maden şirketlerinin sermaye oluşturup gerekli işlevsel teçhizatın temin edilmesi ve kurulumunda kullanımı için 200.000 ABD dolarlık maden kredi fonu projesi oluşturulmuştur²³³. Böylece dış yardım organizasyonlarının gerçekleştiremediği ya da planlayamadığı alanlardaki destekler kredilendirme yolu ile desteklenmiştir. Yürütülen projeler diğer Koreliler ve yatırımcılara örnek oluşturmuş ve benzeri girişimler için gerek duydukları sermaye desteği UNKRA'nın önderliğinde kurulan bu tür kredi kurumlarından alınmıştır.

²³¹ AUS014_35_00C0164: 55

²³² A.g.e.

²³³ A.g.e.: 231, 232

1954 mali yılında projelendirilen çeşitli tesislere ait USOM tarafından hazırlanan raporlar Tablo 32’de yer almaktadır. 30 Haziran 1959 tarihli rapora göre 1954 mali yılına ait 20,438 milyon ABD doları bütçeli 6 projeden biri hariç hepsi tamamlanmıştır. 1954 mali yılı toplam proje ödeneğinin neredeyse tamamının aktarıldığı Chungju Gübre Tesisi’nin inşaat işleminin sadece %1 oranının hazırlanan rapor tarihinde tamamlanmadığı ayrıca belirtilmiştir. Raporda bu tesis için 1956 mali yılında 2.000.000, 1957 mali yılında 9.000.000 ve 1958 mali yılında 4.781.000 ABD doları daha bütçe ayrılarak toplamda 35.336.000 ABD doları yatırım gerçekleştirildiği belirtilmiştir²³⁴. Diğer yatırım gerçekleştirilen tesisler ise ayrılan bütçe sıralarına göre Pusan Otomobil Lastiği Tesisi, Pusan Kauçuk Tesisi Onarımı, Inchon Zirai İlaç Tesisi ve Seul Alüminyum Sülfat Tesisi olmuştur.

Tablo 32 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1954 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)

Proje Adı	Bütçe	Mali Yılı	30 Haziran 1959 İtibari İle Tamamlanma Oranı			Bitiş Raporu/ Onay Raporu Tarihi
			Bina İnşaatı	Tamamı	Makine Kurulumu	
Otomobil Lastiği Tesisi, Pusan	480.000	1954		✓		7.08.1957
Zirai İlaç Tesisi, Inchon	110.000	1954		✓		25.09.1957
Onarılan Kauçuk Tesisi, Pusan	193.000	1954		✓		29.01.1958
Alüminyum Sülfat Tesisi, Seul	100.000	1954		✓		1.07.1959
Gübre Tesisi #1, Chungju	19.555.000	1954	99%			
	20.438.000					

Birim: ABD doları (AUS014_44_00C0900: 3)

Tablo 33, 1955 mali yılında projelendirilen tesisler hakkında bilgi vermektedir. 1955 mali yılında aşağıdaki projeler için ayrılan bütçe 11.529.000 ABD doları olarak

²³⁴ AUS014_44_00C0900: 3

gerçekleşmiştir. Yer alan projeler içerisinde en önemli payın yaklaşık yüzde 17,3 oranı ve 2 milyon ABD doları bütçesi ile Pusan Demir İşleri, Pusan projesine aktarıldığı görülmektedir. İkinci olarak en büyük payı alan 18 alt projeden oluşan *İplik Fabrikaları Onarımı* (Filature Mills Rehabilitation) projesi toplam bütçenin yüzde 6,5 oranında gerçekleşirken diğer projeler 500 bin ABD doları altında gerçekleşmiştir. Geri kalan bu projelerden 13 tanesine 500 bin ile 250 bin ABD doları arasında, 20 tanesine 250 bin ile 100 bin ABD doları arasında ve 11 tanesine ise 100 bin ABD doları altında bütçeler ayrılmıştır.

Tablo 33 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1955 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)

Proje Adı	Bütçesi	Proje Adı	Bütçesi
Agar-Agar Tesisi #1, Pusan	335.000	Lastik Üretim & Değişim Tesisi, Seul	340.000
Agar-Agar Tesisi #2, Chunchon	150.000	Tersane Inchon Gemi İnşaatı, Incon	75.000
Agar-Agar Tesisi #3, Mokpo	150.000	Tersane Taeyang, Yosu	50.000
Kore İpek İplik Tesisi, Seul	470.000	Nışasta Tesisi #4, Iri	50.000
Şişe Cam Tesisi, Seul	335.000	Tersane - Hanguk, Kunsan	50.000
Nışasta Tesisi #1, Seul	195.000	İlaç Tesisi #5, Dongyang	80.000
Nışasta Tesisi #3, Pusan	60.000	İlaç Tesisi #2, Seul	75.000
Deri Tesisi Taejon	220.000	Potasyum Klorat Tesisi, Seul	225.000
Nışasta Tesisi #2, Chunpok	45.000	Güney Kore Giyim Fabrikası, Pusan	252.000
Asbest Tesisi, Anyang	305.000	İpek Dokuma Tesisi, Chinjoo	376.000
Un Fabrikası #1, Pusan	280.000	Kuru Renklendirici Tesisi, Tanyang	105.000
İplik Fabrikaları Onarımı (18 Alt Proje)	745.000	Bilyalı Rulman Tesisi, Inchon	200.000
Un Fabrikası #2, Seul	120.000	Kauçuk Hızlandırıcı, Seul	108.000
Un Fabrikası #3 (Silo), Inchon	110.000	Kâğıt Fabrikası (Sam Poong), Seul	500.000
Kireçtaşı Kırma Tesisi #1, Tanyang	250.000	Pusan Demir İşleri, Pusan	2.000.000
Kireçtaşı Kırma Tesisi #2, Sosa	250.000	Baskı Tesisi (Hap Tong), Seul	200.000
Metal Ürünler Tesisi, Susaek-Seul	200.000	Üç Tekerlekli Kamyon Tesisi, Seul	400.000
Demir Dışı Saç, Inchon	267.000	Otomobil Yedek Parçası Tesisi, Inchon	225.000
Tersane - Hanguk, Pusan	175.000	Mermer Tesisi, Seul	150.000
Tersane - Pango-jin, Pohan	175.000	Kağıt Fabrikası (Dae Han), Seul	400.000
İlaç Tesisi #1, Yuhan	150.000	Plastik Döküm Tesisi, Seul	100.000
İlaç Tesisi #3, Kunhwa	80.000	İletişim Malzemeleri Üretim Tesisi, Seul	50.000
İlaç Tesisi #4, Dong-Ah	80.000	Kâğıt Fabrikası (Chong Ku), Taegu	371.000
		Toplam	11.529.000

Birim: ABD doları (AUS014_44_00C0900: 3-6)

Tablo 34'te 1956 mali yılına ait gerçekleştirilen projelerin bütçeleri yer almaktadır.

1956 mali yılına toplamda 11.146.000 ABD doları ayrılmıştır. Bütçenin 9.981.000 ABD dolarlık kısmı tesisler için ayrılırken geri kalan 1.165.000 ABD doları tesis harcamaları dışında özel sanayi projelerine ayrılmıştır. Bu mali yılda en fazla oran 1. Gübre Tesisi'ne ayrılmış olduğu görülmektedir. Her ne kadar detay belirtilmemiş olsa da buradaki gübre tesisinin 1954 mali yılında projelendirilen ve daha sonra bütçesinin arttırıldığı belirtilen Chungju Gübre Tesisi olduğu düşünülmektedir. 1956 mali yılında projelendirilen tesisler içerisinde en yüksek payı alan tesisler sırası ile 1. Gübre Tesisi (%17,9), Saman Kâğıdı Tesisi (%10,1), Inchon Kostik Soda Tesisi (%6,6) yine aynı adlı Inchon Kostik Soda Tesisi (%5) olmuştur. Ayrıca tesislerden ayrı olarak 1956 mali yılında mühendislik danışma hizmetlerine toplam bütçenin yüzde 8,9 oranına denk gelen 990.000 ABD doları bütçe ayrılmıştır.

Tablo 34 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1956 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)

Proje Adı	Bütçesi	Proje Adı	Bütçesi
1. Gübre Tesisi	2.000.000	İlaç Tesisi, Taeyang, Seul	50.000
2. Gübre Tesisi	42.700	Ağ Yapım Tesisi, Seul	101.000
Saman Kâğıt Tesisi	1.121.000	Tekstil Aksam Tesisi, Seul	202.000
Kore El Sanatları	248.000	Çapa Zinciri Tesisi, Seul	111.000
Kostik Soda, Inchon	736.000	Tekstil Akşam Tesisi, Pusan	214.000
Kostik Soda, Inchon	554.000	Buz Yapım Tesisi, Pusan	100.000
Duralit Tesisi, Seul	500.000	İlaç Tesisi, Bumyang, Seul	50.000
Silisyum Karbür Tesisi, Samchok	170.000	Sentetik Elyaf Tesisi, Pusan	474.000
Özel Toprak Eşya Tesisi, Pusan	462.000	Kâğıt Fabrikası (Nam Han), Chungju	420.000
İlaç Tesisi, Pusan	50.000	Silo #1, Chosun Un	160.000
Lastik Hortum Tesisi, Seul	225.000	Silo #2, Kuckdong Un	160.000
Kepek Yağı Tesisi, Seul	450.000	Alt Toplam	9.981.000
Örme Eşya Boya & Apre Tesisi, Taegu	250.000	Üretim ve İşleme Katılımcıları	175.000
Çelik Halat Tesisi, Masan	121.000	Mühendislik Danışma Hizmetleri	990.000
İlaç Tesisi, Sinah, Seul	52.000	Toplam	11.146.000

Birim: ABD doları (AUS014_44_00C0900: 6-7)

1957 mali yılına ait bütçe kalemleri Tablo 35’te verilmiştir. 1957 yılında projelere aktarılan bütçe toplamda 28.691.000.000 ABD doları olarak belirtilmiştir. *Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme* (Medium Industry Development) projelerine 13.400.000.000 ABD doları, *Küçük Ölçekli Sanayi Geliştirme* (Small Industry Development) projelerine 1.500.000.000 ABD doları ayrılırken geri kalan bütçe yine çeşitli tesislere ve sanayide atom kullanımı ve katılımcıların eğitimi gibi alanlara aktarıldığı görülmüştür. Bütçede yer alan 98 proje içerisinde 16 projenin tamamlandığı, 31 projeye başlandığı ancak geri kalan 51 projenin ise henüz başlamadığı bilgisine ulaşılmıştır²³⁵. Önceki proje içeriklerinden farklı olarak bu defa, tesislerin nerelere kuruldukları bilgisi yer almamaktadır. Bunun yerine bazılarının numara verilip bazıları da özel isimleri ile belirtilmişken geri kalan çoğunda sadece tesisin işlevini gösteren adı yazılmıştır. Ayrıca bu yıldan itibaren küçük ve orta ölçekli işletmeler ayrılarak farklı kategorilerde belirtilmiş, önceki yıllara göre çok daha fazla tesis desteklenmiştir.

Tablo 35 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1957 Mali Yılı Proje Durum Özeti, (30.06.1959)

Proje Adı	Bütçesi	Proje Adı	Bütçesi
Özel Kağıt Tesisi, Anyang	500.000	Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme	13.400.000
Eğilmiş Suni İpek Tesisi, Taegu	1.000.000	<i>Tarım Aletleri Tesisi</i>	250.000
Tekstil Boyama, Apre & Ağartma	500.000	<i>İletişim Malzemeleri Tesisi</i>	300.000
Dai-Han Çelik Tesisi, Inchon	CP bütçesi	<i>Pompa Tesisi</i>	500.000
Chang Hang Dökümhane & Rafineri	CP bütçesi	<i>Motor Tesisi</i>	452.000
Gübre Tesisi İdari Yetiştirme	1.000.000	<i>Agar-Agar Paketleme Tesisi</i>	100.000
Teknik Yardım – S & M Snayi	47.000	<i>Balık Ciğeri Yağı Tesisi</i>	130.000
Yerli İnşaat Malzemeleri Geliştirme	500.000	<i>Balık Yemi & Balık Yağı Tesisi</i>	330.000
Küçük İşletme Geliştirme	1.500.000	<i>Yün Boyama & Apre Tesisi</i>	250.000
<i>Basınçlı Döküm Tesisi</i>	49.990	<i>Tel Demiri Tesisi</i>	270.000
<i>Kesici Alet Tesisi</i>	50.000	<i>Boya Tesisi #2</i>	500.000
<i>Çelik Mobilya Tesisi</i>	50.000	<i>Balık Kurutma Tesisi #1</i>	150.000
<i>El Feneri Kutu & Donanım Tesisi</i>	49.250	<i>Balık Kurutma Tesisi #2</i>	150.000

²³⁵ AUS014_44_00C0900: 8-15

Porselen Tesisi	50.000	Agar-Agar Tesisi	120.000
Kalem Tesisi	45.000	Ateş Tuğlası Tesisi	320.000
Boyama & Apre Tesisi	49.500	Boya Tesisi #1	128.000
Endüstriyel Deri Tesisi	49.970	Chosen Deri Tesisi #2	150.000
Yağmurluk Tesisi	29.986	Eğ ve El Aletleri Tesisi	300.000
Kâğıt Çanta Tesisi	49.998	Demiryolu Malzemeleri Tesisi	500.000
Kumaş Nakışlama	49.870	Titanyum Diokit Tesisi	456.000
Akü Tesisi	50.000	Kore Deri Tesisi #1	150.000
Buton Bağlantısı Tesisi	40.760	Bizmut Artıma Tesisi	179.000
Baskı Mürekkebi Tesisi	48.037	Motor Tesisi #2	338.000
Yün Tesisi	30.000	Han Nehri Genel Geliştirmesi	400.000
Briket Tesisi	50.000	Bakır Tel Tesisi	550.000
Boyama & Apre Tesisi	48.710	Kontrplak Tesisi	142.000
Astar Tesisi	50.000	İlaç Tesisi	100.000
Kumaş Baskı Tesisi	50.000	Böcek İlacı Tesisi	275.000
Pirinç Eşya Tesisi	30.150	Küçük Tersane #1 (Inchon)	80.000
Vernik İnceltme Tesisi	20.000	Küçük Tersane #2 (Pango Jin)	50.000
Kalıp & Şekil Tesisi	50.000	Küçük Tersane #3 (Kunsan)	50.000
Örme Kumaş Tesisi	49.978	Buz Yapma & Ani Dondurma Tesisi	300.000
Oyuncak Tesisi	30.000	Rejenere Kauçuk Tesisi	70.000
Keten Liği Tesisi	50.000	İpek & Suni İpek Boyama Apre Tesisi	250.000
Balık Yağı Tesisi	50.000	Pamuk Boyama & Apre	300.000
Boya Tesisi	49.948	Vites Dişlisi Tesisi	320.000
Ray Çivisi Tesisi	49.980	Sabun Tesisi	180.000
Mentol Tesisi	50.000	Hung Ah Lastik Tesisi	400.000
Vernikli Ürün Tesisi	32.745	Sülfürik Asit Tesisi	500.000
Pirinç Eşya Tesisi	30.330	Bitkisel Yağ Tesisi	225.000
Vernikli Ürün Tesisi	23.904	Dökme Demir Boru Tesisi	142.000
Sanatsal Seramik Tesisi	28.600	Ambalaj Kâğıdı Tesisi	550.000
Pirinç Eşya Tesisi	24.085	Hububat Ürünleri Tesisi	400.000
Floresan Lamba Tesisi	31.387	Hububat Ürünleri Tesisi	200.000
		Hububat Ürünleri Tesisi	200.000
Sanayide Atom Kullanımı Eğitimi	1.500	Çimento Tesisi #1	450.000
Keum Sung Tekstil Ltd., Anyang	CP Bütçesi	Çimento Tesisi #2	450.000
Sanayi Katılımcıları Eğitimi	142.000	Çapa Zinciri Tesisi	50.000
Gübre Tesisi #1	9.000.000	Yün Apre Tesisi	69.000
Hasır Selüloz Tesisi	1.100.000	Toplam	28.691.000

Birim: ABD doları (AUS014_44_00C0900: 7-15)

Tablo 36'da 1958 ve 1959 mali yıllarında bütçe ayrılan projeler yer almaktadır. Projelerin detaylarına bakıldığında daha önceki yıllarda yer alan detaylı bilgiler yerine genel kalemlerin ele alındığı görülmektedir. Daha önceki yıllarda tesis isimleri detaylı

olarak verilirken bu yıldan itibaren üst proje adları, küçük ölçekli ya da orta ölçekli sanayi kalkındırma şeklinde verildiği görülmektedir. 30 Haziran 1959 tarihli rapor hazırlandığında henüz bu projelerin başlangıç onaylarının işlenme aşamasında olduğu çeşitli bilgilerle arşiv belgesinde detaylandırılmıştır²³⁶. Her ne kadar raporda bu konu ile ilgili detaylı bir yorum bulunmasa da ilk yıllarda hızla ilerleyen projelendirme ve proje tamamlama oranlarının yıllar ilerledikçe yavaşladığı sonucu çıkarılmıştır. Rapor tarihinde ve sonrasında Tablo 37’de yer alan projelerin bitme durumları hakkında detaylı bilgileri veren başka bir arşiv belgesine ulaşamamıştır.

Tablo 36 USOM Korea, Endüstri Bürosu, 1958 ve 1959 Mali Yılları Proje Durum Özeti, (30.06.1959)

1958 Mali Yılı		1959 Mali Yılı	
Proje Adı	Bütçesi	Proje Adı	Bütçesi
Endüstriyel Eğitim	124.000	Endüstriyel Eğitim	112.600
Küçük Sanayi Kalkındırma	3.000.000	Kore El Sanatları	50.000
Orta Sanayi Kalkındırma	2.000.000	Gübre Tesisi İşletme Eğitimi	2.150.000
Atom Enerjisi Eğitimi	72.000	Küçük Sanayi Kalkındırma	1.000.000
Endüstriyel Kalkınma Merkezi	304.000	Orta Sanayi Kalkındırma	193.000
Chung-ju Gübre Fabrikası	4.781.000	Atom Enerjisi Eğitimi	22.950
Merkezi Endüstriyel Araştırma Merkezi	150.000	Endüstriyel Kalkınma Merkezi	111.000
Toplam	10.429.000	Pusan Demir İşleri	340.000
		Merkezi Endüstriyel Araştırma Merkezi	150.000
		Toplam	4.129.550

Birim: ABD doları (AUS014_44_00C0900: 16-19)

²³⁶ A.g.e.: 16-19

5. SONUÇ

Güney Kore’de devlet inşa süreci, yaklaşık 35 yıllık bir sömürge döneminden sonra başlamıştır. Uzun yıllar Japon İmparatorluğu’nun yayılmacı politikasını desteklemek doğrultusunda Kore Yarımadası’ndaki kurum ve kuruluşlar, Japon yetkililer tarafından kendi politikalarına uygun olarak geliştirilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise Amerikan Askerî Yönetimi altında Kore Yarımadası’nın güney kesimi, 3 yıl süre ile yine farklı bir dış gücün politikası doğrultusunda yönetilmiştir. Güney Kore’nin 1948 yılında resmî olarak kurulması ile birlikte ülkede yasama, yürütme ve yargı gibi idari alanların yanı sıra hizmet, üretim ve imalat gibi tüm alanlarda Koreli yetkililer yönetime geçmişlerdir. Bunun sonucunda da Kore halkı, uzun yıllar sonra kendi kendini yeniden yönetme hakkına sahip olmuştur. Amerikan Askerî Yönetimi Dönemi’nde Koreli yetkililer çeşitli alanlarda tecrübe kazanmaları amacı ile danışman olarak görevlendirilmişse de bu kişilerin edindikleri tecrübe, yeni kurulan ülkenin ilk yıllarının yönetiminde yeterli olmamıştır. Bir başka deyişle, Güney Kore’nin devlet inşası döneminde halkın temel ihtiyaçlara ulaşması ve ekonomik faaliyetlerin başlaması ile kendi kendine yeten bir ülke haline gelmesi konusundaki güçlüklerle köklü bir çözüm bulunamamıştır. Bu durumun yanında Kore Savaşı, sınırlı seviyedeki kurum ve kuruluşların büyük kısmında yıkıma yol açmıştır. Sayılan bu sebeplerden dolayı, Güney Kore’de dış desteklere önemli derecede ihtiyaç duyulmuştur.

Bu araştırma ile Güney Kore devlet inşa sürecinde dış desteklerin rolünü ve bu desteklerin sürece etkisini belirlemek için araştırmanın Giriş Bölümü'nde yer verilen ve çalışmaya özgü olan sorulara yanıtlar aranmıştır. Araştırmanın ilk sorusu ile Güney Kore'ye 1945 ile 1961 yılları arasında ulaştırılan dış desteklerin miktarının ne kadar olduğuna yanıt aranmıştır. Çeşitli kaynaklarda küçük farklar tespit edildiyse de Güney Kore'ye bahsi geçen yıllarda ulaştırılan dış desteklerin ekonomik büyüklüğünün yaklaşık olarak 3 milyar ABD doları olduğu saptanmıştır. Bunun yanında, dikkat çekici olarak 1953 ile 1960 yılları arasında devlet bütçesinin %59 oranının bu dış destekler ile karşılandığı bilgisine ulaşılmıştır. Devlet bütçesine bu seviyelerde dış destek katkısı olmaksızın Güney Kore hükümetinin savaş sonrasında kıtlık ve göç gibi temel sorunların yanında yeni kurumların oluşturulması ve var olanların güçlendirilmesi gibi sorunlara, o dönemin şartları düşünüldüğünde, kendi başına çözüm getiremeyeceği bulgusuna da ulaşılmıştır.

Araştırmada cevap aranan sorulardan ikincisi, devlet inşası sürecinde Güney Kore'ye ulaştırılan dış desteklerin sadece ABD tarafından mı sağlandığının saptanması ile ilgilidir. Ulaşılan kaynaklar neticesinde Güney Kore'ye gerçekleştirilen dış desteklerin, yalnızca ABD hükümetince oluşturulan dış destek programlarını kapsamadığı saptanmıştır. ABD dış destek programlarının yanı sıra ABD'nin büyük katkı sunduğu BM'nin Güney Kore'ye CRIK ve UNKRA programlarını başlattığı tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak, 11 ayrı ülkeden yaklaşık 64 gönüllü kuruluşun da Güney Kore'ye destekte bulunmuş olduğu bilgisi belgelerde yer almaktadır. Üçüncü Bölüm'de bu destek programlarının detaylarının incelenmesi sonucunda, ABD ile BM programlarının destek miktarlarının aşağıda sunulan Tablo 37'deki gibi olduğu saptanmıştır:

Tablo 37 ABD ve BM Destek Programları ve Bu Desteklerin Miktarları

ABD Programları		BM Programları	
GARIOA	502,20	CRİK	457,40
ECA	202,00	UNKRA	121,90
FOA/ICA	1.479,40		
PL480:	202,60		
AFAK:	25,75		
Toplam	2.411,95	Toplam	579,30

Birim 1.000 ABD doları.

Yukarıda yer alan Tablo 37’de görüldüğü üzere, Güney Kore’ye gerçekleştirilen ekonomik desteklerin büyük bir bölümü doğrudan ABD tarafından ulaştırılmış olsa da sadece ABD tarafından sağlanmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Güney Kore’ye ulaştırılan bu dış desteklerin önemli bir bölümü, BM Birleşik Komutanlık Başkanlığı tarafından organize edilmiştir. Güney Kore’ye ulaştırılan dış destekler, BM programları yolu ile farklı ülkeler tarafından da finanse edilmişse de dağıtımı, Birleşik Komutanlık’ın yönetiminde görev alan Amerikalı yetkililerce yapılmıştır. Bir başka deyişle, Güney Kore’ye yapılan dış desteklerde, dış politikaları doğrultusunda ABD’nin dolaylı ya da doğrudan etkin bir rol oynadığı saptanmıştır.

Saptanan bir başka bulgu ise, Amerikan dış desteklerinin görünen amacının dışında farklı amaçları da olduğudur. Her ne kadar dış desteklerin dağıtılmasında temel amaç, komünizm tehdidine karşı dost ve müttefik ülkelerin ekonomik düzeylerini yükselterek savunmalarının kuvvetlendirilmesi olsa da bu konuda farklı iki amacın daha olduğu saptanmıştır. Bu amaçlardan birincisi, ABD’deki üretim fazlası ürünlerin devlet desteği ile dış yardım şeklinde dağıtılmasıdır. Bu sayede, destek verilen ülkelere temel ihtiyaçlar karşılanırken Amerikan ürünleri dünyanın çeşitli coğrafyalarına tanıtılmış ve bu ürünlere talep oluşturulmuştur. İlk yıllarda hibe olarak gerçekleştirilen söz konusu destekler, ilerleyen yıllarda kredi şeklinde ulaştırılmaya başlamıştır. Böylelikle Amerikan ürünlerine pazar oluşturulması sağlanmıştır.

Amerikan dış desteklerinin ulaştırılmasında saptanan ikinci amaç ise, dost ve müttefik ülkelere Amerikan kültürünün tanıtılması ve buralarda yer edinmesinin sağlanmasıdır. Dünyanın çeşitli bölgelerine giden Amerikalı yetkililer, beraberlerinde Amerikan kültür ve düşünce yapısını da götördükleri gibi Güney Kore'ye gelen uzmanlar da buraya Amerikan görüşlerini aktarmışlardır. Öte yandan çok çeşitli alanlardan seçilen Korelilerin, ABD'deki değişim ve eğitim programlarına katılmaları sağlanarak Amerikan kültürünün yerinde tanıtılması ve benimsetilmesi amaçlanmıştır. Bu şekilde diğer ülkelerde olduğu gibi Güney Kore'de de Amerikan yanlısı kesimin oluşturulması ve güçlendirilmesi sağlanmıştır.

Bu araştırmanın üçüncü sorusu ile dış desteklerin resmî kurumlar dışında da ulaştırıp ulaştırılmadığı sorgulanmıştır. Araştırmada kullanılan kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda yabancı gönüllü kuruluşların Güney Kore'ye dış desteklerde bulunan resmî kurumların programları ile aynı zamanda yardımda bulunduğu tespit edilmiştir. Gönüllü kuruluşlar tarafından dağıtılan yardımların miktarı hakkında kaynaklarda detaylı bir bilgi bulunmamasına rağmen bunların büyük bir bölümünün temel ihtiyaçların karşılanması için bağışlanan malzemeler olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Yabancı gönüllü kuruluşların bir kısmının Hristiyan kuruluşları olduğu saptanmış ve bu kuruluşların Güney Kore'de Hristiyanlığı yaymada etkili oldukları belirlenmiştir.

Çalışmanın dördüncü sorusu ile dış desteklerin yalnızca temel ihtiyaçların karşılanması amacı ile gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin yanıtı aranmıştır. Gerçekleştirilen dış desteklerin, büyük kısmının gıda ve giyim gibi temel ihtiyaçlar ve hammadde olarak ulaştırılırken geri kalan kısmının, üretim ve hizmet sektörlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi amacı ile malzeme ve teknik destek olduğu bilgisine incelenen kaynaklar aracılığı ile ulaşılmıştır. Burada altı çizilmesi gereken bir bulgu, 1950 yılı sonrasında gerçekleştirilen dış desteklerin proje amaçlı ve proje dışı şeklinde sınıflandırılmış olduğudur. Proje dışı dış destekler, temel ihtiyaç malzemeleri ve

hammaddelerin ulaştırılmasını kapsarken, proje desteklerinin kapasite oluşturmayı amaçlayan imar, onarım ve teknik destekleri kapsadığı gözlenmiştir. Söz konusu proje dışı desteklerin ülke içerisinde satışı ile elde edilen gelir, devlet btesine katkı yapmışken proje amaçlı destekler, doğrudan ülkenin imar ve inşasında önemli bir rol oynamıştır. Bu projeler, bu çalışmada incelenen yıllardan sonra Güney Kore’de başlayacak olan atılımlar ve Han Nehri Mucizesi olarak adlandırılan kalkınma sürecinin temellerini atmıştır. Bununla birlikte, çalışmada incelenen dönemi takip eden yıllarda dönemin devlet Başkanı Park Chung Hee’nin kalkınma programları ve Yeni Köy Hareketi’nin temellerinin bu projeler ile atıldığı düşünülmektedir.

Araştırmanın son sorusu ise dış desteklerin belirli alanlarda yoğunlaşıp yoğunlaşmadığının saptanması ile ilgilidir. Araştırmada kullanılan kaynaklar aracılığı ile yapılan incelemeler sonucunda, dış desteklerin çok çeşitli alanlarda gerçekleştirildiği görülmüştür. Dış desteklerin eğitim, tarım, hayvancılık, balıkçılık, ormancılık, sağlık, sosyal hizmetler, konut, inşaat, ulaştırma, iletişim, enerji, madencilik ve diğer üretim ve imalat tesisleri gibi alanlarda ayrı ayrı yapıldığı ve sonucunda bunların topyekn Güney Kore’nin devlet inşasına hizmet ettiği saptanmıştır.

Dış desteklerin Güney Kore btesine sağladığı maddi katkıya bakıldığında bu destekler olmaksızın devlet inşasından söz edilemeyeceği saptanmıştır. Bu dış desteklerin katkıları ile hizmet sektöründeki kurumların oluşturulması ve güçlendirilmesinin yanı sıra kapasite oluşturulması amacı ile üretim ve imalat alanlarının geliştirilmesi sonucunda ülkedeki kurumlar önemli bir seviyeye taşınmıştır. Dış desteklerin maddi boyutunun yanında, çok çeşitli alanlardaki yardım programlarına katkı veren yabancılardan bilgi, tecrübe ve kültürlerini de aktarmış olması önem taşımaktadır. Güney Kore’nin 1945 ile 1961 yılları arasında aldığı dış desteklerin, sonraki dönemlerde askerî darbelerle kesintiye uğrasa da ülkenin kalkınmasındaki alt yapıyı oluşturduğu kesindir. Ayrıca, incelenen kaynaklar doğrultusunda bu desteklerin önemli bir bölümünün nitelik ve nicelik açısından

ABD'nin gerçekleştirdiği bulgusuna ulaşılmıştır. ABD'nin, hem soğuk savaş döneminin gereğince komünizme karşı bir müttefik desteği hem de yeni bir pazar oluşturma amacı ile Güney Kore'deki desteklerini örgütlü bir şekilde yaptığı saptanmıştır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri:

77103-11.05, **George Fox Mott papers**, Box no. 0006, Hoover Institution Library & Archives.

Armistice in Korea. (1953, Ağustos 3). *The Department of State Bulletin*, XXIX(736), s. 131-141. 26 Şubat 2019 tarihinde <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=umn.319510012284443;view=1up;seq=148> adresinden alındı

AUS001_04_00B0002 - Seoul, Progress, FY 61 (Korean), Field Publications, 1960 - 1961 [Entry A1 21], **RG 306: Records of the U.S. Information Agency, 1900 – 2003**. 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS009_36_00C0050 - RG 319, 319.5 Records of the Office of the Chief Civil Affairs 1946-65, Records of the Economic Affairs Division, Correspondence Relating to Korea, Japan, and the Ryukyu Islands, 1949-59, Entry 64, 1952-1956, Korea I-K, Korea Implementation of Aid Conference Van 56; Korea General Information; Korea Government Owner Enterprises; Korea Foreign Exchange; Korea Food; Korea Fisheries; Korea KCAC Command Inspection Brochure; Korea Industry; Korea Kess Stores; Korea Inactivation of KCAC (7 of 7); Records Relating to Korea, Japan, and the Ryukyu Islands, 1952-1959 [Entry A1 65]; **Record Group 319: Records of the Army Staff, 1903 – 2009**. 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS014_35_00C0164 - RG 469, Office of the Deputy Director for Operations(1953-61), Office of Far Eastern Operations, Entry 422, Korea Subject Files, 1953-59, 1953-54, Reports: Notification-UNKRA Projects, Box 22, Korea-UNKRA Projects, Monthly Report #21, May 1954; ; #15, Nov., 1954; #17, Jan., 1954; #22, June, 1954; #23, July, 1954; Korea Subject Files, 1953 - 1961 [Entry UD 422]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 – 1963.** 3 Şubat 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_35_00C0165 - RG 469, Office of the Deputy Director for Operations(1953-61), Office of Far Eastern Operations, Entry 422, Korea Subject Files, 1953-59, 1953-54, Reports: Notification-UNKRA Projects, Box 22, Korea-UNKRA Projects, Monthly Report #24, Aug. 1954; #25; #26, Oct; UN Command, Civil Assistance and Economic Affairs-Korea; Korea Subject Files, 1953 - 1961 [Entry UD 422]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 – 1963.** 3 Şubat 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_35_00C0211 - RG 469, Office of the Deputy Director for Operations(1953-61), Office of Far Eastern Operations, Entry 422, Korea Subject Files, 1953-59, Box 44, Reports: Status Summary Report, Korea Reconstruction and Rehabilitation Program, Oct. 1955; UNKRA Projects Monthly Report No. 29 Jan. 1955; Report No. 30 Feb. 1955; Report No. 31 March 1955; Korea Subject Files, 1953 - 1961 [Entry UD 422]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 – 1963.** 11 Mart 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_35_00C0212 - RG 469, Office of the Deputy Director for Operations (1953-61), Office of Far Eastern Operations, Entry 422, Korea Subject Files, 1953-59, 1955, Rpt.: UNKRA-Projects Monthly Reports-Space, Box 45, Rpts: UNKRA Projects, Monthly Rpts. #32, 33, 34, Apr.-Jun.; Monthly Reports # 35, July-Sept.; Monthly Report # 36, Oct.-Dec.; Korea Subject Files, 1953 - 1961 [Entry UD 422]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 – 1963.**

1 Mart 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_44_00C0115 - Project - Roads & Bridges; Central Subject Files, 1950 - 1956 [Entry UD 1276]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 – 1963.** 21 Kasım 2019 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_44_00C0388 - Transportation. (National Archives and Records Administration); Central Subject Files, 1950 - 1956 [Entry UD 1276]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 – 1963.** 13 Nisan 2021 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_44_00C0735 - Agriculture - Fisheries (1959); Central Subject Files, 1950 - 1956 [Entry UD 1276]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963.** 11 Ocak 11 2021 tarihinde The Archives of Korean History: http://archive.history.go.kr adresinden alındı

AUS014_44_00C0900 - Project Status Summary for FY's 1954-59; Central Subject Files, 1950 - 1956 [Entry UD 1276]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963.** 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS014_44_00C1109 - Program - AFAK (1960); Central Subject Files, 1950 - 1956 [Entry UD 1276]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963.** 8 Nisan 2021 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS014_58_00C0004_056 - Forestry -FY 56; RG 469, Office of Far Eastern Operations, Korea Division, Entry # 479: KOREA DIVISION, KOREA PROG FILES, 1953-1957, Box No. 3, Korea Program - FY 1955/56 Cong. Pres. Back-up Material (1 of 2); Korea Program Files, 1954 - 1957 [Entry UD 479]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963.** 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS014_60_00C0010_044 - Fisheries Development; RG 469, Office of the Far Eastern Operations, Korea Division, Entry # 478, Box No. 2, FE/K: Military Budget Support-1958; INF-2: (General) Briefing Material; Korea Subject Files, 1950 - 1961 [Entry UD 478]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963.** 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS014_60_00C0097_038 - Country Economic Program: Fisheries Development; RG 469, Office of the Far Eastern Operations, Korea Division, Entry # 478, Box No. 22, FY 1962 Country Program Book thru FY 62 Deob-Reob. (2 of 3); Korea Subject Files, 1950 - 1961 [Entry UD 478]; **Record Group 469: Records of U.S. Foreign Assistance Agencies, 1942 - 1963.** 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS056_08_00C0014 - Agriculture-Forestry Jan. 1961; Central Subject Files 1961-1962 [Entry P 582]; **Record Group 286: Records of the Agency for International**

Development, 1948 - 2003. 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS056_08_00C0216 - Projects-Reports, Jan.-1961 (1of2); Central Subject Files 1961-1962 [Entry P 582]; **Record Group 286: Records of the Agency for International Development, 1948 - 2003.** 8 Mart 2021 tarihinde The Archives of the Korean History: <http://archive.history.go.kr/> adresinden alındı

AUS056_08_00C0581 - Voluntary Agencies; Central Subject Files 1961-1962 [Entry P 582]; **Record Group 286: Records of the Agency for International Development, 1948 - 2003.** 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

AUS179_01_04C0032_029 - Electric Power Producing Facilities; RG 332, USAFIK, XXIV Corps, G-2, Historical Section, Box No. 75, U.S.-U.S.S.R.: Establishing Liason with Soviets thru U.S.-U.S.S.R.: Soviet Propaganda (3 of 5); U.S.-U.S.S.R. Relations in Korea (includes UN Commission on Korea), 1946 - 1948; Records Regarding the Okinawa Campaign, U.S. Military Government in Korea, U.S.-USSR Relations in Korea, and Korean Political Affairs, 1945 - 06/30/1949 [Entry A1 1256]; **Record Group 332: Records of U.S. Theaters of War, World War II, 1939 - 1948.** 10 Aralık 2020 tarihinde The Archives of Korean History: <http://archive.history.go.kr> adresinden alındı

Cairo Communiqué, December 1, 1943. Documents with Commentaries Part 1 Military Defeat and Efforts to Reform the Constitution. **National Diet Library.** (1943, Aralık 1). 10 Şubat 2021 tarihinde: https://www.ndl.go.jp/constitution/e/shiryo/01/002_46shoshi.html adresinden alındı

- Document 26 - No. 26 Memorandum by the Assistant to the Secretary of State (Bohlen). (1960). R. Dougall vd (Dü.) içinde ***Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, Volume I The Conference of Berlin (The Potsdam Conference), 1945***. 17 Kasım 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.
- Document 59 - The Ambassador in Korea (Muccio) to the Secretary of State. (1976). J. P. Glennon (Dü.) içinde, ***Foreign Relations of the United States, 1950 Volume VII Korea***. 3 Haziran 2015 ebook versiyonu. Washington, D.C.: Government Printing Office.
- Document 233 - United States Delegation Minutes, Second Formal Session, Conference of Foreign Ministers, Spiridonovka, Moscow, December 17, 1945, 4 p.m. (1967). N. Sappington, vd. (Dü) içinde, ***Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, 1945, Volume II General: Political and Economic Matters***. 28 Mayıs 2018 ebook versiyonu .Washington: United States Government Printing Office.
- Document 244 - Briefing Book Paper. (1955). B. Barron (Dü.) içinde, ***Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, Conferences at Malta and Yalta, 1945***. 3 Haziran 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.
- Document 258 – Editorial Note. (1961). W. M. Franklin, W. Gerber (Dü) içinde, ***Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, The Conferences at Cairo and Tehran, 1943***. 1 Mart 2016 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.
- Document 268 - The Ambassador in the Soviet Union (Harriman) to the Acting Secretary of State. (1967). N. O. Sappington vd (Dü) içinde, ***Foreign Relations of the***

United States: Diplomatic Papers, 1945, Volume II General: Political and Economic Matters. 28 Mayıs 2018 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Document 389 - Directive by President Truman to the Supreme Commander for the Allied Powers in Japan (MacArthur). (1969). R. R. Goodwin vd (Dü) içinde, **Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, 1945, Volume VII The Far East, China.** 23 Kasım 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Document 390 - Bohlen Minutes. (1955). B. Barron (Dü.) içinde, **Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, Conferences at Malta and Yalta, 1945.** 3 Haziran 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Document 463 - The Political Adviser in Korea (Langdon) to the Secretary of State. (1972). J. G. Reid (Dü.) içinde, **Foreign Relations of the United States, 1947, Volume VI The Far East.** 17 Kasım 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Document 545 - Minutes of a Meeting of the Pacific War Council SECRET. (1961). W. M. Franklin, W. Gerber (Dü) içinde, **Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, The Conferences at Cairo and Tehran, 1943.** 1 Mart 2016 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Document 560 - Report by the Ad Hoc Committee on Korea. (1972). J. G. Reid (Dü.) içinde, **Foreign Relations of the United States, 1947, Volume VI The Far East.** 17 Kasım 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Document 632 - Note by the Executive Secretary (Lay) to the National Security Council.

(1984). E. C. Keefer (Dü.) içinde, ***Foreign Relations of the United States, 1952–1954 Volume XV Part 2 Korea***. 9 Eylül 2015 book versiyonu. Washington, D.C.: Government Printing Office.

Document 731 - Draft Memorandum by the President to the Secretary of State, the Secretary of Defense (Wilson), and the Mutual Security Administrator (Stassen).

(1984). E. C. Keefer (Dü.) içinde, ***Foreign Relations of the United States, 1952–1954 Volume XV Part 2 Korea***. 9 Eylül 2015 book versiyonu. Washington, D.C.: Government Printing Office.

Document 778 - Memorandum by the Deputy Director of the Office of Northeast Asian Affairs (McClurkin) to the Assistant Secretary of State for Far Eastern Affairs (Robertson). (1984). E. Keefer (Dü.) içinde, ***Foreign Relations of the United States, 1952–1954 Volume XV Part 2 Korea***. 9 Eylül 2015 book versiyonu. Washington, D.C.: Government Printing Office.

Document 792: Basic Initial Directive to the Commander in Chief, U.S. Army Forces, Pacific, for the Administration of Civil Affairs in Those Areas of Korea Occupied by U.S. Forces. (1969). J. P. Glennon vd (Dü) içinde, ***Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers 1945 Volume VI The British Commonwealth, The Far East***. 23 Kasım 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Eisenhower, D. D. Radio Report to the American People on the Achievements of the Administration and the 83d Congress. (G. Peters , J. Woolley, Düzenleyenler, & The American Presidency Project) 8 Nisan 2021 tarihinde ***The American Presidency Project***: <https://www.presidency.ucsb.edu/node/231882> adresinden alındı

Kim, W. (1944, Temmuz 31). 이승만 반대 (/iseungman bandae/ Rhee Syngman'a Karşı).

이승만관계서한자료집 1(1944-1948)(대한민국사자료집)

(/iseungmangwangyeseohanjaryojip 1(1944-1948)(daehanminguksajaryojip)/

Rhee Syngman İlişkileri Hakkında Belgeler 1 (1944-1948)(Güney Kore Tarihi

Belgeleri)). 6 Şubat 2019 tarihinde http://db.history.go.kr/id/le_001_0010

adresinden alındı

Office of the Combined Chiefs of Staff, O. (Dü.). (1943). *Sextant Conference November-*

December 1943 Papers And Minutes of Meetings Sextant and Eureka

Conferences. Office, U. S. Secretary Office of the Combined Chiefs Of Staff.

Public Law 165. (1951, Ekim 10). *United States Statutes at Large, Volume 65, 82nd*

Congress, 1st Session. 373. Washington: United States Government Printing

Office. 28 Şubat 2019 tarihinde

[https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-65/pdf/STATUTE-65-](https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-65/pdf/STATUTE-65-Pg373.pdf)

Pg373.pdf adresinden alındı

Public Law 329 - Mutual Defense Assistance Act of 1949. (1950). *U.S. Statutes at Large,*

Volume 63 (1949), 81st Congress, Session 1. 714-721 Washington: United States

Government Printing Office. 22 Nisan 2019 tarihinde

<https://www.loc.gov/item/lsl-v63/> adresinden alındı

Public Law 402. (1948, Ocak 27). *U.S. Statutes at Large, Volume 62 , 80th Congress,*

Session 2. U.S. Government Printing Office. 22 Nisan 2019 tarihinde

<https://www.loc.gov/item/lsl-v62/> adresinden alındı

Public Law 83-480. (1954, Temmuz 10). *United States Statutes at Large, Volume 68,*

83rd Congress, 2nd Session. 454-459. U.S. Government Printing Office. 18 Mart

2019 tarihinde <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-68/pdf/STATUTE-68-Pg454-2.pdf> adresinden alındı

Reorganization Plan No. 7 of 1953. (1953, Haziran 1). **United States Statutes at Large, Volume 67, 83rd Congress, 1st Session.** 639. U.S. Government Printing Office.

28 Şubat 2019 tarihinde <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-67/pdf/STATUTE-67-Pg639.pdf#page=1> adresinden alındı

Roosevelt, F. D. (1941). **Speech by Franklin D. Roosevelt, New York (Transcript).** 16

Şubat 2021 tarihinde Library of Congress: <https://www.loc.gov/item/afccal000483/> adresinden alındı

UN. Security Council (5th year : 1950). (1950, 7 7). **Resolution concerning the complaint of aggression upon the Republic of Korea adopted at the 478th meeting of the Security Council on 7 July 1950.** 1 Mayıs 2021 tarihinde United Nations Digital Library: <https://digitallibrary.un.org/> adresinden alındı

UN. Security Council. (1950, 6 25). **Resolution concerning the complaint of aggression upon the Republic of Korea adopted at the 473rd meeting of the Security Council on 25 June 1950.** 1 Mayıs 2021 tarihinde United Nations Digital Library: <https://digitallibrary.un.org/> adresinden alındı

United Nations. (2018). **World Economic Stituation and Prospects 2018.** United Nations Publication. 31 Mart 2021 tarihinde <https://www.un.org> adresinden alındı

United Nations, United Nations Korean Reconstruction Agency (UNKRA). 26 Şubat 2019 tarihinde **United Nations:** <https://archives.un.org/content/united-nations-korean-reconstruction-agency-unkra> adresinden alındı

United States Agency for International Development. (1962). *U.S. Foreign Assistance and Assistance From International Organizations: Obligations and Loan Authorizations July 1, 1945 - June 30, 1961 (Revised)*. Washington.

United States Central Intelligence Agency. (1967) Asia and Europe. 8-67. [Washington]
[Map]. 1 Kasım 2021 tarihinde *the Library of Congress*,
<https://www.loc.gov/item/75696232/> adresinden alındı.

Unnumbered document following Document 710 (#65) - Thompson Minutes. (1960). R. Dougall (Dü.) içinde, *Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, Volume II The Conference of Berlin (The Potsdam Conference), 1945*. 2 Mart 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

Unnumbered document following Document 710 (#116) - Joint Chiefs of Staff Minutes. (1960). R. Dougall (Dü.) içinde, *Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, Volume II The Conference of Berlin (The Potsdam Conference), 1945*. 2 Mart 2015 ebook versiyonu. Washington: United States Government Printing Office.

군정의 역사 (/gunjeongui yeoksa/ Military Government History). *한국사*

데이터베이스 (/hanguksa deiteobeiseu/ Kore History Database). 5 Şubat 2019

tarihinde http://db.history.go.kr/id/pm_001_0010 adresinden alındı

군정의 역사 월간보고서 (/gunjeongui yeoksa wolganbogoseo/ Monthly MG History

Report). *한국사 데이터베이스 (/hanguksa deiteobeiseu/ Kore History*

Database). 5 Şubat 2019 tarihinde http://db.history.go.kr/id/pm_001_0020

adresinden alındı

귀국 후 현황 전달 (/gwiguk hu hyeonhwang jeondal/ Ülkeye Geri Dönüş Sonrası

Mevcut Durumu Aktarma). **이승만관계서한자료집 1(1944-1948)**

(대한민국사자료집) (/iseungmangwangyeseohanjaryojip 1(1944-

1948)(daehanminguksajaryojip)/ Rhee Syngman İlişkileri Hakkında Belgeler 1

(1944-1948)(Güney Kore Tarihi Belgeleri)). 6 Şubat 2019 tarihinde

http://db.history.go.kr/id/le_001_0340 adresinden alındı

루즈벨트 부인 서한 (/rujeubeltu buin seohan/ Roosevelt'in Eşine Mektup).

이승만관계서한자료집 1(1944-1948) (대한민국사자료집)

(/iseungmangwangyeseohanjaryojip 1(1944-1948)(daehanminguksajaryojip)/

Rhee Syngman İlişkileri Hakkında Belgeler 1 (1944-1948)(Güney Kore Tarihi

Belgeleri)). 6 Şubat 2019 tarihinde http://db.history.go.kr/id/le_001_0030

adresinden alındı

맥아더에게 보내는 전문 (/maegadeoege bonaeneun jeonmun/ MacArthur'a Gönderilen

Telgraf). **이승만관계서한자료집 1(1944-1948) (대한민국사자료집)**

(/iseungmangwangyeseohanjaryojip 1(1944-1948)(daehanminguksajaryojip)/

Rhee Syngman İlişkileri Hakkında Belgeler 1 (1944-1948)(Güney Kore Tarihi

Belgeleri)). 6 Şubat 2019 tarihinde http://db.history.go.kr/id/le_001_0210

adresinden alındı

이승만 귀국문제 (/iseungman gwigukmunje/ Rhee Syngman'ın Ülkeye Geri Dönüş

Problemi). (1945, Eylül 22). **이승만관계서한자료집 1(1944-1948)**

(/iseungmangwangyeseohanjaryojip 1(1944-1948)(daehanminguksajaryojip)/

대한민국사자료집) (Rhee Syngman İlişkileri Hakkında Belgeler 1 (1944-1948)(Güney Kore Tarihi Belgeleri)). 6 Şubat 2019 tarihinde http://db.history.go.kr/id/le_001_0280 adresinden alındı

이승만 전기출간 문제 (/iseungman jeongichulgan munje/ Rhee Syngman Biyografi Yayını Problemi). **이승만관계서한자료집 1(1944-1948) (대한민국사자료집) (/iseungmangwangyeseohanjaryojip 1(1944-1948)(daehanminguksajaryojip)/ Rhee Syngman İlişkileri Hakkında Belgeler 1 (1944-1948)(Güney Kore Tarihi Belgeleri)).** 6 Şubat 2019 tarihinde http://db.history.go.kr/id/le_001_0400 adresinden alındı

Kitap, Makale, Tez ve benzerleri:

Armstrong, C. (2003). The Cultural Cold War in Korea, 1945-1950. ***The Journal of Asian Studies***, 62(1), 71-99.

Banbal, O. G. (2015). **Japon İşgal Döneminde Kore Yarımadası ve Uzak Doğu'nun Siyasi Görünümü.** Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Barrett, R. (1953). The Koreans Today. ***Challenge***, 1(9), 25-31.

Berger, Mark T. (2006) From Nation-Building to State-Building: The Geopolitics of Development, the Nation-State System and the Changing Global Order, ***Third World Quarterly***, 27:1, 5-25, DOI: 10.1080/01436590500368719

- Bizhan, N. (2018). Aid and State-building, Part I: South Korea and Taiwan. *Third World Quarterly*, 39(5), 999-1013. doi:10.1080/01436597.2018.1447368
- Bossuat, G. (2008). Chapter 1. The Marshall Plan: History and Legacy. *The Marshall Plan Lessons Learned for the 21st Century*. 13-28. OECD Publishing.
- Brazinsky, G. (2007). *Nation Building in South Korea: Koreans, Americans, and the Making of a Democracy*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Chang, S.-K. (1990). 美國의 對韓 經濟援助에 관한 考奈 (/migugui daehan gyeongjewonjoe gwanhan gona/ ABD Ekonomik Yardımları Hakkında Bir Çalışma). *研究論文集 (/yeongunonmunjip/ Araştırma Makaleleri Derlemesi)*, 30(1), 97-119.
- Creswell, J. W. (2007). Five Qualitative Approaches to Inquiry. J. W. Creswell (Ed.) içinde *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing among Five Approaches* (53-84). Thousands Oaks: Saeg Publications.
- Cumings, B. (2002). *The Origins of the Korean War* (4. Baskı b., Cilt Liberations and the Emergence of Separate Regimes). Seul: Yuksabipyungsa.
- de Alessi, L. (1958). An Analysis of Foreign Aid Administration in Korea. *Southern Economic Journal*, 25(1), 64-73.
- Fukuyama, F., (2015). *Devlet İnşası ve Yirmi Birinci Yüzyılda Yönetişim ve Dünya Düzeni*. İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Go, S. (1985). 韓國戰爭과 美國의 經濟援助 (/hangukjeonjaenggwa migugui gyeongjewonjo/ Kore Savaşı ve Amerikan Ekonomik Yardımları). *아카데미論叢 (/akademinonchong/ Akademi Dergisi)*, 13(1), 78-95.

Gökçe, Ö., & Gökmen, M. (2016). 1897-1910 Kore'nin Politik Durumu ve Dehan. *DTCF Dergisi*, 56(2), 93-110.

Gökmen, M. E. (2008). *Soğuk Savaşta Sıcak Çatışma - Kore Savaşı*. Ankara: Kentkitap.

Gökmen, M. E. (2014). Amerikan Resmî Arşiv Belgelerine Göre Kore'nin Kurulma Çalışmaları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 59-68

Gray, K. (2014). U.S. Aid and Uneven Development in East Asia. . *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 656, 41-58.

Hinton, H. (1983). *Korea Under Leadership. The Fift Republic*. New York: Praeger Publishers.

Im, Y. (1999). *대한민국 50 년사 1 - 건국에서 제 3 공화국까지* (/daehanminguk50nyeonsa 1 - geongugeseo je3gonghwagukkkaji/ Güney *Kore'nin 50 Yıllık Tarihi 1 - Kuruluştan 3. Cumhuriyet'e Kadar*) (5 b.). Seul: Dulnyouk.

International Monetary Fund. (1989). *The Macroeconomic Impacts of Counterpart Funds*. International Monetary Fund.
doi:https://doi.org/10.5089/9781451963465.001

Jung, B. (2014). 카이로회담의 한국 문제 논의와 카이로선언 한국조항의 작성 과정 (/kairohoedamui hanguk munje nonuiwa kairoseoneon hangukjohangui jakseong gwajeong/ The Korean Problem at the 1943 Cairo Conference and the Korean Clause in the Cairo Declaration). *역사비평* (/yeoksabipyeong/ *Critical Review of History*), 307-347.

Kharas, H., Makino, K., & Jung, W. (2011). Overview: An Agenda for the Busan High-Level Forum on Aid Effectiveness. H. Kharas, K. Makino, & W. Jung içinde, *Catalyzing Development: A New Version for Aid* (s. 1-37). Harrisonburg, Virginia: The Brookings Institution.

Kim, D., & Ryu, S.-y. (2014). 한국에 제공된 공적개발원조: 규모추정 및 국제비교 (/hanguge jegongdoen gongjeokgaebawonjo: gyumochujeong mit gukjobigyoo/ Kore'ye Sağlanan Resmî Kalkınma Yardımı: Oran Tahmini ve Uluslararası Karşılaştırma). *경제학연구 (/gyeongjehagyeongu/ The Korean Journal of Economic Studies)*, 62(3), 147-187.

Kim, H. (1988). The American Military Government in South Korea, 1945-1948: Its Formation, Policies and Legacies. *Asian Perspective*, 12(1), 51-83.

Kim, J. (2011). Foreign Aid and Economic Development: The Success Story of South Korea. (I. U. Center for International Studies, Dü.) *Pacific Focus*, XXVI(2), 260–286. doi:10.1111/j.1976-5118.2011.01065.x

Kim, J. (2014). **U.S. Aid to South Korea, 1945-1968: Focusing on Governance**. Ewha Kadınlar Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, yayınlanmamış Doktora Tezi.

Kim, J.-K., Kim, K. (2012). *Impact of Foreign Aid on Korea's Development*. Ministry of Strategy and Finance.

Kim, K., Park, B. (2019). Infrastructure-building for Public Health : The World Health Organization and Tuberculosis Control in South Korea, 1945-1963. *Korean Journal of Medical History*, 28(I), s. 89-138. doi:https://doi.org/10.13081/kjmh.2019.28.89

- Kim, S. (1994). *A Study of Korean Official Aid with Lessons Drawn From the Japanese Experience*. Seoul: Kyung Hee Üniversitesi, Barış Çalışmaları Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.
- Kim, S. (1997). *사료로 보는 20 세기 한국사 : 활빈당선언에서 전.노항소심판결까지* (/saryoro boneun 20segi hanguksa : hwalbindangseoneoneseo jeon.nohangsosimpangyeolkkaji/ *Tarihi Belgelerle 20. Yüzyıl Kore Tarihi: Hwalbin Partisinin Kuruluşundan Chun Doo-hwan ve Roh Tae-wu'nun Temyiz Kararına Kadar*). Seoul: Garamgihoek.
- Kim, S. (1998). *바로 보는 한국 근현대 100 년사 2* (/baro boneun hanguk geunhyeondae 100nyeonsa 2/ *Olduğu Gibi Görünen 100 Yıllık Kore Yakın ve Modern Çağı Tarihi 2*). Seoul: Keorum.
- Kim, T. (2013). Translating Foreign Aid Policy Locally: South Korea's Modernization Process Revisited. *Asian Perspective*, 37(3), 409-436.
- Kim, T., Joo, Y. ve Kim, Y. (1996). 미국국제개발처 (USAID) 의 대외원조사업 (migukgukjegaebalcheo (USAID) ui daeowonjosaeop/ ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı'nın Dış Yardım Programı). *The journal of the Korean Society of International Agriculture*, 9(1), 15-21.
- Krueger, A. (1982). *The Developmental Role of the Foreign Sector and Aid*. Cambridge, Massachussetts: Harvard University Press.
- Lee, B. (2015). 냉전과 원조, 원조시대 냉전문화 구축의 역동성: 1950~60 년대 미국 민간재단의 원조와 한국문화 (/naengjeongwa wonjo, wonjosidae naengjeonmunhwa guchugui yeokdongseong: 1950~60nyeondae miguk minganjaedanui wonjowa hangukmunhwa/ Soğuk Savaş ve Yardım, Yardım

- Döneminde Soğuk Savaş Kültürü İnşasının Dinamizmi - 1950-60'lı Yıllarda Amerikan Özel Vakıflarından Yardım ve Kore Kültürü). *Korean Studies*, 39, 221-276.
- Lee, J. (1988). *1950 년대 미국의 대한(對韓) 교육원조에 관한 연구 (nyeondae migugui daehan(daehan) gyoyugwonjoe gwanhan yeongu/ A Study on U.S. Educational Aid to Korea in 1950s)*. Seul: Ewha Kadınlar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Lee, K. (2015). The Role of Aid in Korea's Development. *Korea's Economy*, 30, 7-25.
http://keia.org/sites/default/files/publications/kei_koreaseconomy_lee_0.pdf
 adresinden alındı
- Lee, S. (2016). 1950 년대 후반 미국의 전략변화와 한국경제성장의 조건 (/1950nyeondae huban migugui jeonryakbyeonhwawa hangukgyeongjeseongjangui jogeon/ In the Late of 1950s American Strategy Change and the Condition of Korean Economic Growth). *역사문화연구 (Journal of History and Culture)*, 59, 77-132.
 doi:http://dx.doi.org/10.18347/hufshis.2016.59.77
- Lee, W. (2012). *Korean History 1945-1948 (한국해방 3 년사 / hangukhaebang 3nyeonsa)*. Seongnam-si, Güney Kore: The Academy of Korean Studies Press.
- Mason, E., vd. (1989). *The Economic and Social Modernization of the Republic of Korea* (3. b.). Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- McNamara, D. (1992). State and Concentration in Korea's First Republic, 1948-60. *Modern Asian Studies*, 26(4), 701-718.
- Nahm, A. (2004). *Korea: Tradition & Transformation - A History of the Korean People* (2. b.). Kore: Hollym.

- Oliver, R. (1978). *Syngman Rhee and American Involvement in Korea, 1942-1960 A Personal Narrative*. Seoul: Panmun Book Company.
- Park, D. (2016). *Free World, Cheap Buildings: U.S. Hegemony and the Origins of Modern Architecture in South Korea, 1953-1960*. Berkeley: University Of California Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Park, J., vd. (2006). *해방 전후사의 재인식 2 (/haebang jeonhusaui jaeinsik 2/ New Understanding of Pre/Post Liberation History 2)*. Seoul: Chaeksesang.
- Park, K. (2020). 해방이후~한국전쟁기 미국의 대한원조와 ECA · SEC 원조의 성격 (/haebangihu~hangukjeonjaenggi migugui daehanwonjowa ECA · SEC wonjou seonggyeok/ The Characteristics of the U.S. Aid to Korea and the ECA·SEC from the Korean Liberation to the Korean War Period). *동국사학 (/dongguksahak/ Dongguk History Studies)* (68), 313-356.
- Park, T. (2015). *베트남전쟁 (/beteunamjeonjaeng/ Vietnam Savaşı)*. Seoul: Hankyoreh.
- Park, T. (2013). *사건으로 읽는 대한민국: 한국현대사의 그때 오늘 (/sageoneuro ilkneun daehanminguk: hangukhyeondaesaui geuttae oneul/ Olaylarla Okunan Güney Kore: Kore Modern Tarihinde O zaman Bugün)*. Seoul: Yeoksabipyongsu.
- Robinson, M. (2007). *Korea's Twentieth-Century Odyssey: a Short History*. Honolulu, ABD: University of Hawai'i Press.
- Ryu, S.-y. (2017). 경제부흥원조의 시작과 기업의 대응 (/gyeongjebuheungwonjou sijakgwa gieobui daeeung/ Ekonomik Canlanma Yardımlarının Başlangıcı ve İşletmelere Dağıtımı). *경영사학 (/gyeongyeongsahak/ The Review of Business History)*, 32(3), 5-23.

- Schnabel, J. (1992). *Policy and Direction The First Year*. Washington, DC.: Center of Military History, United States Army.
- Seo, J. (2016). *사진과 그림으로 보는 한국 현대사 (/sajingwa geurimeuro boneun hanguk hyeondaesa/ Fotoğraf ve Resimlerle Modern Kore Tarihi)* (Düzenlenmiş ve Genişletilmiş Sürüm, 17. Baskı b.). Paju: Woongjin Jisighthouse.
- Seo, Y. (1995). *韓國資本主義下の 經濟援助展開에 관한 研究 : 1945~1960 (/hangukjabonjuuihau gyeongjesujojeongae gwanhan yeongu : 1945~1960 / (A) Study on foreign Economic Assistance to the Development of Korean Capitalism)*. Gwangju: Chosun Üniversitesi, Ekonomi Bölümü yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.
- Seth, M. J., (2011), *A History of Korea: from Antiquity to the Present*, ABD: Rowman & Littlefield.
- Son, H. (2003). *현대 한국정치: 이론과 역사 1945-2003 (/hyeondae hanguk jeongchi: irongwa yeoksa 1945-2003 / Modern Kore Siyaseti: Teori ve Tarih 1945-2003)*. Seul: Sahoepyeongnon.
- Suh, S. (1976). *Statistical Report on Foreign Assistance and Loans to Korea (1945-75)*. Korea Development Institute.
- Suh, S.-M. (1986). *The Evolution of the Korean Economy: A Historical Perspective*. Korea Development Institute.
- Williams, J. (1956). American Leaders in our Korea Aid Program. *World Affairs*, 119(2), 40-41.
- Woo, H. (2010). *A Review of Korean History Vol.3 Modern/Contemporary Era*. Kore: Kyongsaewon.

Woolrych, S. (1954). Rehabilitation in Korea and Britain's Contribution. *World Affairs*, 117(2), 50-51.

Yoon, H.-s. (2018). 이승만 정권시기 한국복지체제: 원조(援助)복지체제의 성립, 1948-1960 (/iseungman jeonggwonsigi hangukbokjicheje: wonjo(wonjo)bokjichejeui seongrip, 1948-1960/ Rhee Syngman Hükümeti Dönemi Kore Refah Rejimi: Yardım Refah Rejimi Kurulması 1948-1960). *Social Welfare Policy*, 45(1), 115-147.

국사편찬위원회 (/guksapyeonchanwiwonhoe/ Ulusal Kore Tarih Kurumu). (2005). *한국문화사2 배움과 가르침의 끝없는 열정 (/hangukmunhwasa 2 baeumgwa gareuchimui kkeuteopsneun yeoljeong/ Kore Kültür Tarihi 2 Öğrenme ve Öğretmenin Bitmeyen Tutkusu)*. Seul: Donga.

İnternet Kaynakları:

1937–1945: Diplomacy and the Road to Another War. Milestones in the History of U.S. Foreign Relations. 10 Ekim 2021 tarihinde <https://history.state.gov/milestones/1937-1945/foreword> adresinden alındı

Hazzan, Dave. (7 Nisan 2016). Christianity and Korea: How did the religion become so apparently prevalent in South Korea?. *The Diplomat*. 22 Aralık 2021 tarihinde <https://thediplomat.com/2016/04/christianity-and-korea/> adresinden alındı

Inflation Calculator. 31 Mart 2021 tarihinde *DollarTimes*: <https://www.dollartimes.com/inflation/> adresinden alındı

Jung , M.-h. ve Kim , E.-c. (2016, 5 29). A fruit of the Minnesota Project. *The Korea Times*: 9 Ocak 2020 tarihinde http://www.koreatimes.co.kr/www/culture/2018/12/641_205731.html adresinden alındı

Seowon, Korean Neo-Confucian Academies. 8 Mart 2021 tarihinde *UNESCO World Heritage Centre*: <https://whc.unesco.org/en/list/1498/> adresinden alındı

South Korea GDP per Capita. 31 Mart 2021 tarihinde *CEIC Data*: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/korea/gdp-per-capita> adresinden alındı

Turba. 13 Şubat 2019 tarihinde *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı

The Editors of Encyclopaedia Britannica. 4-H Club. (Encyclopædia Britannica, inc.) 13 Şubat 2019 tarihinde Encyclopædia Britannica: <https://www.britannica.com/topic/4-H-Club> adresinden alındı

이승만 (/iseungman/ Rhee Syngman). Ocak 15, 2021 tarihinde 대통령기록관 (/daetongryeonggirokgwan/ Başkanlık Arşivi): https://www.pa.go.kr/online_contents/president/president01.jsp adresinden alındı

환(園) (Hwan). *한국민족문화대백과사전 (Encyclopedia of Korean Culture)*. 10 Kasım 2021 tarihinde <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0064947> adresinden alındı

EK 1 – Doğu Asya’da Güney Kore’nin Konumu

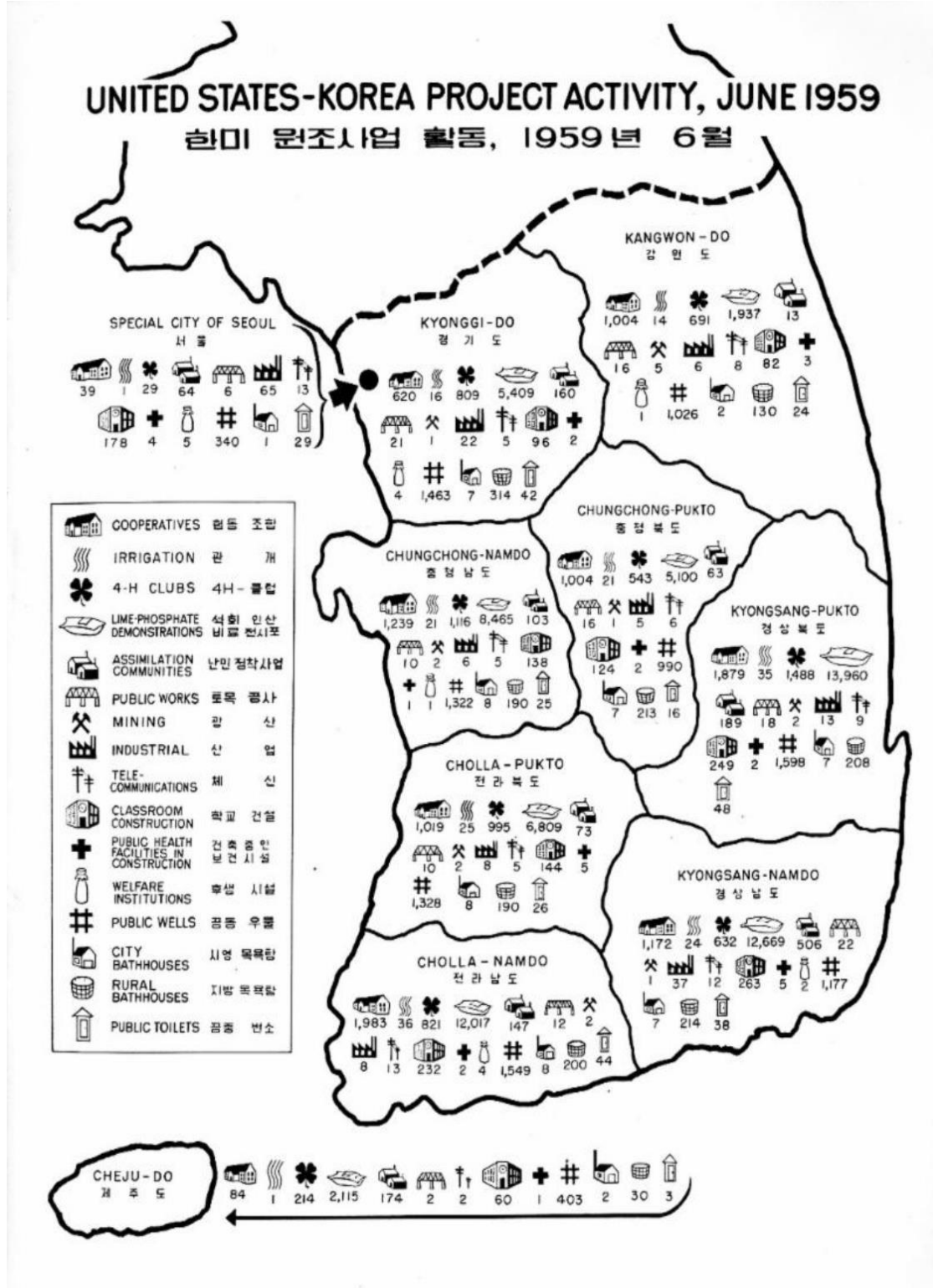

United States Central Intelligence Agency. (1967)

Korea

FAR EAST

g/ Includes GRX \$420.2 million; Civilian Supplies \$292.1 million; Korean Aid Program \$121.6 million; Surplus Property Credits \$24.9 million and UNRWA \$0.6 million.

(AUS001_04_00B0002)

İşaretler Tablosu (Lejant):

Kooperatifler,
Sulama,
4-H Kulüpleri,
Kireç-Fosfat Uygulamaları,
Asimilasyon (Muhacir) Toplulukları,
Kamu İşleri,

Madencilik,
Endüstriyel,
İletişim,
Derslik İnşası,
İnşa Halindeki Kamu Sağlık Tesisleri,
Madencilik,

(Sosyal) Refah Tesisleri,
Halk Kuyuları,
Şehir Hamamları,
Kırsal Hamamlar,
Halk Tuvaletleri

EK 4 – Kore Gönüllü Ajanslar Birliği Üyeleri

TABLE OF CONTENTS (KAVA AGENCY DIRECTORY)

	Page
STORY OF KAVA	1--11
AGENCY INFORMATION	1--64 (See below)
CORRECTIONS AND ADDITIONS	65

AGENCY INFORMATION

Advisory Committee for International Aid to the Blind in Korea.....	1
American Korean Foundation.....	2
Anglican Church in Korea.....	3
Asia Foundation.....	4
Assemblies of God Mission.....	5
Australian Presbyterian Mission.....	6
Benedictine Fathers.....	7
Benedictine Sisters.....	8
Catholic Committee of Korea.....	9
Catholic Leprosy Service.....	10
Catholic Relief Services-KONG.....	11
Centre International de Developement Rural.....	12
Christian Children's Fund.....	13
Church of Christ Mission.....	14
Church of Jesus Christ of Latter-day Saints.....	15
Church of the Nazarene Mission.....	16
Columban Fathers.....	17
Columban Sisters.....	18
Cooperative for American Relief Everywhere, Inc. (CARE).....	19
Daughters of St. Paul.....	20
Everett Swanson Evangelistic Association.....	21
Foster Parents' Plan, Inc.	22
Franciscan Missionaries of Mary.....	23
Hospitaller Brothers of St. John of God.....	24
International Catholic Auxiliaries.....	25
International Social Service.....	26
Jesuit Fathers.....	27
Korean Christian Mission.....	28
Korea Church World Service.....	29
Korea Lutheran Mission.....	30
Maryknoll Fathers.....	31
Maryknoll Sisters.....	32
Mennonite Central Committee.....	33
Methodist Committee for Overseas Relief.....	34
Methodist Mission Division of World Mission.....	35
Methodist Mission Woman's Division of Christian Service.....	36
Mission to Lepers.....	37
Missionary Benedictine Sisters.....	38
Norwegian Korean Association.....	39
Order of Friars Minor.....	40
Oriental Missionary Society.....	41
Paris Foreign Mission Society.....	42

Salesian Fathers.....	43
Salesian Sisters.....	44
Salvation Army.....	45
Save the Children Federation.....	46
Save the Children Fund.....	47
Seventh-day Adventist Mission.....	48
Sisters of Charity of Seton Hall.....	49
Sisters of St. Paul de Chartres.....	50
Society of the Auxiliaries of the Mission.....	51
Society of St. Paul.....	52
Society of the Sacred Heart.....	53
Southern Baptist Mission.....	54
Southern Presbyterian Mission.....	55
The Evangelical Alliance Mission-TEAM.....	56
Unitarian Service Committee of Canada.....	57
United Church of Canada.....	58
United Presbyterian Mission, U.S.A.	59
United Seamen's Service.....	60
Voice of China & Asia.....	61
World Vision, Inc.	62
YWCA.....	63
YWCA.....	64

ÖZET

GÜNEY KORE DEVLET İNŞASI SÜRECİ: DIŞ DESTEKLERİN ROLÜ VE SÜRECE ETKİSİ

BANBAL, Oktay Gökhan

Doktora Tezi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı (Kore Dili ve Edebiyatı)

Danışman: Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN

Ocak 2022, 225 sayfa

Kore Yarımadası'nın 1945 yılında Japon sömürgesinden kurtulmasından sonra 1945 ile 1948 yılları arasında Kore Yarımadası'nın 38. Paralel'in güneyinde oluşturulan Amerikan Askerî Hükümeti Dönemi ve ardından Güney Kore'nin kurulduğu 1948 yılından 1961 yılındaki 16 Mayıs Askerî Darbesi'ne kadar devam eden dönem ülke inşa süreci olarak tanımlanmaktadır. 1950 yılında başlayıp 1953 yılına kadar devam eden Kore Savaşı, Güney Kore'deki ülke inşa sürecinde özellikle ivme kazandıran bir gelişme olmuştur. Henüz inşa sürecini tam olarak tamamlayamayan Güney Kore, savaş yıkımı ile karşı karşıya gelmiş ve dış desteklere muhtaç duruma düşmüştür. Her ne kadar ilk organize dış destekler Birleşmiş Milletler çatısı altında oluşturulan çokuluslu organizasyonlar aracılığıyla ulaştırılmış olsa da Amerika Birleşik Devletleri bu organizasyonların en büyük destekleyicisi olmuştur. Bunun yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri, Güney Kore'ye kendi organizasyonları ile de oldukça yüksek miktarlarda dış destek ulaştırmıştır. Bu çalışmada Güney Kore'ye 1945-1961 yılları arasında gerçekleştirilen dış desteklerin özellikleri ve gerçekleştirdikleri katkılar incelenerek Güney Kore devlet inşası sürecindeki rolleri ve sürece etkileri detaylı olarak incelenerek analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güney Kore, dış destekler, Rhee Syngman, ABD dış yardımı, BM Kore programları

ABSTRACT

STATE BUILDING PROCESS IN SOUTH KOREA: FOREIGN ASSISTANCE'S ROLE AND INFLUENCE

BANBAL, Oktay Gökhan

Ph.D. Dissertation, Department of Eastern Languages and Literatures (Korean
Language and Literature)

Supervisor: Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN

January 2022, 225 pages

After the Korean Peninsula was liberated from Japanese colonization in 1945, the period of the American Military Government formed in the south of the 38th Parallel of the Korean Peninsula between 1945 and 1948, and the period from the establishment of South Korea in 1948 until the May 16 Military Coup in 1961 were defined as the state building process. The Korean War, which started in 1950 and continued until 1953, has been a development that especially accelerated the state building process in South Korea. South Korea, which has not yet fully completed the construction process, faced the destruction of war, and fell in need of foreign assistance. Although the first organized foreign assistance was delivered through the multinational organizations established under the umbrella of the United Nations, the United States of America was the biggest supporter of these organizations. In addition, the United States of America has also provided high amounts of foreign assistance to South Korea through its own organizations. In this dissertation by researching the structures and the contributions of the foreign assistance distributed to the South Korea between the years 1945-1961, the role and the influence of the foreign assistance on the state-building process of South Korea was analyzed in detail.

Keywords: South Korea, foreign assistance, Rhee Syngman, U.S. foreign aid, UN Korea programmes

초록

한국의 국가 구축 단계에 관한 연구:
해외 원조의 역할과 영향력을 중심으로

반발, 옥타이 곱한
박사학위논문, 동양어문학과 (한국어문학)

지도 교수: 마흐무트 에르탄 괴크맨

2022 년 1 월, 225 쪽

본고는 한반도가 1945 년에 일본의 식민지배로부터 해방된 이후, 1945 년부터 1948 년까지 한반도 38 도선 미군정이 형성되었던 기간과 1948 년 한국이 수립된 이후부터 1961 년 5 · 16 군사정변까지 있었던 기간을 국가 구축 단계로 규정하였다. 1950 년에 시작되어 1953 년까지 계속된 한국 전쟁은 특히 한국의 국가 구축 단계를 가속화시킨 계기가 되었다. 국가 구축 단계를 막 시작했던 한국은 전쟁의 파멸에 직면했고 해외 원조가 필요하게 되었다. 최초로 이루어진 해외 원조는 유엔 산하에 설립된 다국적 기관을 통해 전달되었는데, 이때 미국이 이 기관의 가장 큰 후원자였다. 또한 미국은 자체 기관을 통해서도 한국에 많은 양의 해외 원조를 제공했다. 본 논문에서는 1945-1961 년 사이에 한국에 배분된 대한원조의 구조와 기여도를 조사하여 대외원조가 한국의 국가건설 과정에 미친 역할과 영향력을 상세히 분석하였다.

주요어: 한국, 대외원조, 이승만, 미국 대외원조, 유엔 한국 계획